V. İ. LENİN

NİSAN TEZLERİ VE EKİM DEVRİMİ

inter
yayınları

V. İ. LENİN

NİSAN TEZLERİ VE EKİM DEVRİMİ

Bu kitap; Marx-Engels-Lenin Enstitüsü — Moskova, tarafından hazırlanıp Almanca'ya çevrilen "V. İ. Lenin; Werke, Band 24-25-26'daki makaleler temel alınarak, yayınevimizce yayınlanan yine aynı kaynaklı 12 Ciltte Seçme Eserler, C. 6 ile karşılaştırılıp Türkçeye çevrilmiştir.

Birinci Basım : Ekim 1997

Dizgi : Dönüşüm (0212) 244 29 97
Baskı : Yaylacık Matbaası
Kapak : İnter Grafik-Tasarım
Kapak Baskı : Yaylacık Matbaası

ISBN 975 - 7349 - 62 - 3

İNTER YAYINLARI
Ankara Cd. 31
Fahrettin Kerim Gökay Vakfı İşhanı
No: 31, Kat: 4/51
Cağaloğlu - İSTANBUL
Tel: (0212) 519 16 16

V. İ. LENİN

NİSAN TEZLERİ VE EKİM DEVRİMİ

Çeviren: **Saliha N. KAYA**
İsmail YARKIN

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM: NİSAN TEZLERİ

Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine 9
Tezler 9
İkili İktidar Üzerine 16
Taktik Üzerine Mektuplar 20
Önsöz 20
Birinci Mektup: *Durum Tahlili* 21
Devrimimizde Proletaryanın Görevleri *(Proletarya Partisinin Bir Platform Taslağı)* 36
En Son Devrimin Sınıf Karakteri 36
Yeni Hükümetin Dış Politikası 38
İkili İktidarın Özgüllüğü ve Sınıfsal Anlamı 39
Yukarıdakilerin Sonucu Olarak Ortaya Çıkan Taktiğin Özgüllüğü 42
Devrimci Anavatan Savunması ve Sınıfsal Anlamı 45
Savaş Nasıl Sona Erdirilebilir 47
Devrimimizden Doğan Yeni Devlet Tipi 48
Tarım Programı ve Ulusal Program 52
Bankaların ve Kapitalist Birliklerin Ulusallaştırılması 55
Sosyalist Enternasyonal'deki Durum 56
Zimmerwald Enternasyonali'nin Çöküşü — Bir Üçüncü Enternasyonal Kurmanın Gerekliliği 64
Bilimsel Olarak Doğru Olması ve Proletaryanın Sınıf Bilincinin Aydınlanmasını Politik Olarak İlerletmesi İçin Partimizin Adı Ne Olmalıdır? 69
Sonsöz 74

II. BÖLÜM: EKİM'İN ARİFESİNDE

Rusya'da Politik Partiler ve Proletaryanın Görevleri 79
Sorular ve Yanıtlar 79

Üç Bunalım 92
Siyasi Durum 98
Devrimin Dersleri 102
Sonsöz 117
Köylüler ve İşçiler 118
Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi Merkez Komitesi'ne 128
Bugünkü Siyasi Durum Üzerine Bir Karar Taslağı 132

III. BÖLÜM: EKİM DEVRİMİ'NİN HAZIRLAYICISI OLARAK PARTİ

Bolşevikler İktidarı Ele Geçirmelidir. (RSDİP MK, Petrograd ve Moskova Komitelerine Mektup) 143
Marksizm ve Ayaklanma (RSDİP MK'sına Mektup) 147
Rus Devrimi ve İçsavaş. İçsavaşla Korkutuyorlar 154
Devrim Görevleri 172
Kapitalistlerle Uzlaşmanın Zararı 174
İktidar Sovyetlere 175
Halklara Barış 175
Emekçilere Toprak 177
Açlık ve Perişanlığa Karşı Savaş 178
Çiftlik Sahipleri ve Kapitalistlerin Karşı-Devrimine Karşı Mücadele 179
Devrimin Barışçıl Gelişimi 181
Kriz Olgunlaşmıştır 183
Kuzey Bölgesi Bölge Sovyetleri Kongresi'ne Katılan Bolşevik Yoldaşlara Mektup 194
RSDİP Merkez Komitesi'nin Oturumu 23 (10) Ekim 1917 201
Rapor (Tutanak) 201
Karar 203
Yoldaşlara Mektup 204
Sonsöz 225
Bolşevik Parti Üyelerine Mektup 228
Merkez Komitesi Üyelerine Mektup 233
Notlar 237

I. BÖLÜM

NİSAN TEZLERİ

BUGÜNKÜ DEVRİMDE PROLETARYANIN GÖREVLERİ ÜZERİNE[1]

Petrograd'a ancak 3 (16) Nisan gecesi vardığım için, 4 (17) Nisan'daki toplantıda devrimci proletaryanın görevleri üzerine raporumu tabii ki yalnızca kendi adıma ve hazırlığımın yetersiz olduğunu belirterek sunabildim.

Kendime ve ***vicdanlı*** muhaliflere işi kolaylaştırmak için yapabileceğim tek şey, ***yazılı olarak*** formüle edilmiş tezler hazırlamaktı. Bunları okudum ve metni yoldaş Tsereteli'ye verdim. Bunları çok yavaş ve iki kez okudum, ilkönce Bolşeviklerin toplantısında, sonra da Bolşeviklerle Menşeviklerin ortak toplantısında.

Şimdi, raporumda çok daha ayrıntılı ele aldığım konular üzerine yalnızca çok kısa açıklayıcı notlar bulunan bu kişisel tezlerimi yayınlıyorum.

TEZLER

1) Savaşa karşı tavrımızda, ki bu savaş Rusya açısından Lvov ve ortaklarının yeni hükümeti altında da —bu hükümetin

kapitalist karakteri dolayısıyla— mutlak emperyalist bir yağma savaşı olarak kalmaktadır, "devrimci anavatan savunması"na[2] en ufak bir taviz bile caiz değildir.

Devrimci anavatan savunusunu gerçekten haklı gösterebilecek devrimci bir savaşı sınıf bilinçli proleterya yalnızca: a) iktidarın proletarya ve ona katılan köylülüğün en yoksul kesimlerinin eline geçmesi; b) yalnızca sözde değil fiiliyatta da her türlü ilhaktan vazgeçilmesi; c) sermayenin tüm çıkarlarıyla gerçekten ve tamamen kopuş koşulu altında onaylayabilir.

Kuşkusuz dürüst olan ve savaşı fetih istedikleri için değil, sadece zorunlu bir kötülük olarak kabul eden, ancak burjuvazi tarafından aldatılan devrimci anavatan savunması yandaşlarının geniş katmanlarının kitlesini özellikle titiz, ısrarlı ve sabırlı bir şekilde hataları hakkında aydınlatmak gerekir. Sermaye ile emperyalist savaş arasındaki ayrılmaz bağıntı onlara kavratılmalıdır, savaşın bir şiddet barışıyla değil, gerçekten demokratik bir barışla sona ermesinin, sermaye devrilmeden ***imkânsız*** olduğu onlara kavratılmalıdır.

Cephedeki birlikler arasında bu anlayışın en yaygın propagandasının örgütlenmesi.

Kardeşleşme.

2) Rusya'da mevcut durumun özgünlüğü, proleteryanın yeterince gelişmemiş sınıf bilinci ve yetersiz örgütlülüğü sonucunda burjuvaziyi iktidara getiren devrimin birinci aşamasından, iktidarı proletaryanın ve köylülüğün en yoksul katmanlarının eline vermek zorunda olan ***ikinci*** aşamasına ***geçişten*** ibarettir.

Bu geçiş, bir yandan en üst derecede legalite ile (Rusya ***şu sırada*** savaşan ülkeler içinde en özgürüdür), öte yandan kitleler üzerinde bir diktatörlüğün yokluğuyla, ve son olarak kapitalistlerin, barış ve sosyalizmin bu en kötü düşmanlarının hükümetine karşı kitlelerin körü körüne güveniyle karakterizedir.

Bu özgünlük bizden, proletaryanın politik yaşama gözlerini henüz yeni açmış muazzam kitleleri arasında Parti çalışmasının ***özel*** koşullarına uyum sağlama yeteneği talep eder.

3) Geçici Hükümet'in asla desteklenmemesi. Tüm vaatlerinin, özellikle ilhaktan vazgeçme vaadinin sahtekârlığının bütünüyle açığa çıkarılması. Yanılsama uyandıran, ***bu*** hükümetin, kapitalistlerin hükümetinin emperyalist olmaktan ***vazgeçmesi*** uygunsuz "talebi" yerine, onun teşhiri.

4) İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin çoğunda Partimizin azınlıkta olduğu, hatta şimdilik, burjuvazinin etkisi altında olan ve bu etkiyi proletarya içinde uygulayan Halkçı-Sosyalistlerden ve Sosyal-Devrimcilerden[3] Organizasyon Komitesi'ne (Çaydze, Tsereteli vs.), Steklov'a vs. kadar ***tüm*** küçük-burjuva oportünist unsurların ***bloku*** karşısında güçsüz bir azınlıkta olduğu olgusunu tanımak.

İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin devrim hükümetinin ***biricik mümkün*** biçimi olduğu ve bu yüzden, ***bu*** hükümet burjuvazinin etkisi altında bulunduğu sürece, görevimizin ancak ve yalnızca hata ve taktiklerin sabırla, sistemli, ısrarlı, özellikle kitlelerin pratik gereksinimlerine uygun olarak ***kavratılması*** olabileceği konusunda kitleleri aydınlatmak.

Azınlıkta olduğumuz sürece, işimiz hataların eleştirisi ve açığa çıkarılmasıdır, bunu yaparken aynı zamanda, kitlelerin hatalarını deneyimle aşabilmeleri için tüm devlet erkinin zorunlu olarak İşçi Temsilcileri Sovyetleri'ne geçmesini propaganda ederiz.

5) Parlamenter cumhuriyet değil —İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nden buna geri dönmek geriye doğru bir adım olurdu—, aksine tüm ülkede, tepeden tırnağa bir İşçi, Kır İşçisi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Cumhuriyeti.

Polis, ordu ve bürokrasinin kaldırılması.*

Hemen hemen hepsi seçimle iş başına gelen ve her zaman azledilebilir olması gereken tüm memurlara, kalifiye bir işçinin ortalama ücretinden fazla ücret ödenmemesi.

6) Tarım programında ağırlığın Kır İşçileri Temsilcileri Sovyetleri'ne verilmesi.

Tüm çiftlik beyi toprakların kamulaştırılması.

Ülkede ***tüm*** toprağın ulusallaştırılması; tasarruf hakkı yerel Kır İşçileri ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne aittir. Yoksul köylülerin özel Temsilciler Sovyetleri'nin oluşturulması. Tüm büyük çiftliklerden (yaklaşık 100–300 desiyatin büyüklüğünde, yerel ve başka koşullar gözönüne alınarak ve yerel makamların takdirine göre), Kır İşçileri Temsilcileri Sovyeti'nin denetimi altında ve kamu hesabından örnek çiftliklerin kurulması.

7) Ülkedeki bütün bankaların derhal, İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin denetimine tabi bir ulusal bankada birleştirilmesi.

8) ***Dolaysız*** görevimiz olarak sosyalizmin "yürürlüğe konması" değil, bilakis şimdilik sadece, toplumsal üretimin ve ürünlerin paylaşımının ***denetiminin*** derhal İşçi Temsilcileri Sovyeti tarafından devralınması.

9) Parti'nin görevleri:

a) Derhal bir Parti Kongresi;

b) Parti programının değiştirilmesi, herşeyden önce;

1- emperyalizm ve emperyalist savaş üzerine,

2- devlete karşı tavır ve ***bizim*** bir "Komün devleti"** talebimiz üzerine,

3- eskimiş asgari programın değiştirilmesi;

---

* *Yani daimi ordunun yerine genel halk silahlanmasının geçirilmesi.*

** *Yani Paris Komünü örneği üzere bir devlet.*

c) Partinin isminin değiştirilmesi*
10) Enternasyonal'in yenilenmesi.

Devrimci bir Enternasyonal'in, ***sosyal-şovenlere*** karşı ve "Merkez"e** karşı bir Enternasyonal'in yaratılması için inisiyatif.

Okurun, vicdanlı muhalifler "örneği"ni neden ender bir istisna olarak özellikle vurguladığımı anlayabilmesi için, yukarıdaki tezlerle, Bay Goldenberg'in şu itirazını karşılaştırmasını rica ediyorum: Lenin, "içsavaş bayrağını, devrimci demokrasinin göbeğine dikti" (Bay Plehanov'un "Yedinstvo"sunun[4] 5. sayısında aktarılmaktadır).

Bir inci, öyle değil mi?

Yazıyorum, okuyorum, kafamda evirip çeviriyorum: "Kuşkusuz dürüst olan... ancak burjuvazi tarafından aldatılan devrimci anavatan savunucuları yandaşlarının ***geniş*** katmanlarının kitlesi ***özellikle*** titiz, ısrarlı ve ***sabırlı*** bir şekilde, hataları hakkında aydınlatılmalıdır..." Fakat anavatan savunucuları yandaşları ***kitlesinin ne geniş*** katmanlarına ne de temsilcilerine mensup olan, kendilerine sosyal-demokrat diyen burjuva beyler, görüşlerimi bilinçli olarak şöyle yineliyor ve yorumluyorlar: "İçsavaş" (ne tezlerde ne de raporda içsavaş hakkında tek sözcük de olsa yoktur!) "bayrağını(!) devrimci demokrasinin göbeğine (!!) dikti (!)".

---

* *Resmi temsilcilerinin burjuvaziye iltihak ederek ("anavatan savunucuları" ve yalpalayan "Kautskyciler") tüm dünyada sosyalizme ihanet ettiği "sosyal-demokrasi" yerine, kendimizi Komünist Partisi olarak adlandırmalıyız.*

** *Uluslararası sosyal-demokraside Merkez diye, şovenlerle (= anavatan savunucuları) enternasyonalistler arasında yalpalayan akıma denir: Almanya'da Kautsky ve şürekâsı, Fransa'da Longuet ve şürekâsı, Rusya'da Çaydze ve şürekâsı, İtalya'da Turati ve şürekâsı, İngiltere'de Macdonald ve şürekâsı vs.*

Nedir bu? Bunun bir pogrom kışkırtısından ne farkı var? "Ruskaya Volya"dan[5] ne farkı var?

Yazıyorum, okuyorum, kafamda evirip çeviriyorum: "...İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin devrim hükümetinin ***biricik mümkün*** biçimi olduğu ve bu yüzden... bizim görevimizin ancak ve yalnızca hataların ve taktiklerin sabırla, sistematik, ısrarlı, özellikle kitlelerin pratik greksinimlerine uygun olarak ***kavratılması*** olabileceği"...

Fakat belli türden muhalifler görüşlerimi "devrimci demokrasinin göbeğinde içsavaş"a çağrı olarak gösteriyorlar!!

Geçici Hükümet'e, Kurucu Meclis'i toplamak için ne yakın zamanda ne de genel olarak bir tarih saptamadığı ve sadece vaatlerle yetindiği için saldırdım. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri ***olmadan,*** Kurucu Meclis'in toplanmasının güvence altına alınmamış; ve başarısının imkânsız olduğunu kanıtladım.

Kurucu Meclis'in hemen toplanmasına karşı olmakla suçlanıyorum!!!

Onlarca yıllık politik mücadele bana, muhaliflerin vicdaniyetini ender bir istisna olarak görmeyi öğretmemiş olsaydı, bunu "hummalı bir hastanın fantezileri" olarak adlandırmaya eğilimli olurdum.

Bay Plehanov gazetesinde benim açıklamalarımı "humma fantezileri"[6] olarak adlandırdı. Çok iyi, Bay Plehanov! Fakat polemiğinizde ne kadar beceriksiz, kaba ve kalın kafalısınız! Tam iki saat humma içinde fantezi kurduysam, neden yüzlerce dinleyici bu "fantezilere" katlandı? Ayrıca: gazeteniz "humma fantezileri"nin tekrarına neden tam bir sütun ayırıyor? Gerçekten de, mantığınızın pek değeri yok!

Tabii, Marx ve Engels'in 1871, 1872 ve 1875 yıllarında Paris Komünü deneyimi üzerine ve proletaryanın ***nasıl bir devlete***

ihtiyacı olduğu[7] üzerine nasıl yargıda bulunduklarını ortaya koymaya, açıklamaya ve anımsamaya çalışmaktansa bağırmak, kızmak, vaveyla koparmak çok daha kolaydır.

Öyle anlaşılıyor ki, eski Marksist Bay Plehanov Marksizmi anımsamaktan hoşlanmıyor.

4 Ağustos 1914'te Alman sosyal-demokrasisini "kokuşmuş ceset" olarak adlandıran Rosa Luxemburg'un sözlerini aktardım. Fakat Bay Plehanov, Goldenberg ve ortakları kendilerini "hakarete uğramış" hissediyorlar... Kim adına? — Şovenist diye adlandırılan ***Alman*** şovenleri adına!

Zavallı Rus sosyal-şovenleri, lafta sosyalistler, gerçekte şovenler, ne yapacaklarını bilemiyorlar.

20 (7) Nisan 1917

İKİLİ İKTİDAR ÜZERİNE[8]

Her devrimin temel sorunu devlet iktidarı sorunudur. Bu konuda berraklık olmadan, devrime bilinçli bir katılımdan ya da hele ona önderlik etmekten söz edilemez.

Devrimimizin son derece dikkate değer bir özelliği, bir ***ikili iktidar*** üretmiş olmasıdır. Herşeyden önce bu olgu hakkında berrak olunmalıdır; bu kavranmadan, ileriye doğru adım atılamaz. Örneğin Bolşevizmin eski "formülleri"ni tümlemeyi ve düzeltmeyi bilmek gerek, çünkü ortaya çıkmış olduğu gibi bunlar gerçi genelde doğruydu, ama somutta gerçekleşmesinin başka türlü olduğu ***görüldü.*** İkili iktidarı önceden ***hiç kimse*** düşünmedi ve düşünemezdi.

İkili iktidar neden ibarettir? Geçici Hükümet'in, ***burjuvazinin*** hükümetinin yanı sıra, gerçi henüz zayıf, henüz rüşeym halinde olan, ama buna rağmen hiç kuşkusuz gerçekten var olan ve güçlenen bir ***ikinci hükümetin:*** İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin ortaya çıkmış olmasından ibarettir.

Bu ikinci hükümetin sınıfsal tabanı nedir? Proletarya ve (asker kaputu içindeki) köylülük. Bu hükümetin politik karakteri nedir? Devrimci diktatörlüktür, yani merkezileşmiş bir devlet

erkinin çıkardığı ***yasaya değil,*** dolaysız olarak halk kitlelerinin aşağıdan devrimci fethine, doğrudan inisiyatifine dayanan bir iktidardır. Bu, şimdiye kadar Avrupa ve Amerika'nın en gelişmiş ülkelerinden bildiğimiz parlamenter, burjuva-demokratik cumhuriyette egemen olan tipten temelden farklı bir iktidar tipidir.

Bu durum çoğunlukla gözardı ediliyor, atlanıyor, oysa sorunun özü burada yatmaktadır. ***Bu*** iktidar, 1871 Paris Komünü'yle ***aynı tipte*** bir iktidardır. Bu tipin temel özellikleri şunlardır: 1) İktidarın kaynağı parlamento tarafından tartışılan ve kararlaştırılan yasa değil, aksine ülkedeki halk kitlelerinin tabandan gelen doğrudan inisiyatifi, yaygın ifadeyle iktidarın doğrudan "ele geçirilmesi"dir; 2) halktan ayrı ve halkın karşısına konmuş kurumlar olarak polis ve ordunun yerine tüm halkın doğrudan silahlanmasının geçirilmesi; devlet düzeni böyle bir iktidarda ***bizzat*** silahlı işçiler ve köylüler tarafından, ***bizzat*** silahlı halk tarafından korunur; 3) ya memurların, bürokrasinin yerine yine bizzat halkın doğrudan egemenliğinin geçirilmesi ya da onların en azından özel bir denetim altına konması, sadece seçilen değil, aynı zamanda halkın ilk talebi üzerine ***görevden alınabilen*** basit görevlilere dönüştürülmesi; "postları" karşılığında yüksek burjuva maaşları alan ayrıcalıklı bir katmandan, ücretleri kalifiye bir işçinin normal ücretinden ***daha yüksek olmayan*** özel bir "sınıf" işçiye dönüştürülmesi.

Özel bir devlet tipi olarak Paris Komünü'nün ***özü*** bundan ve ***yalnızca*** bundan ibarettir. Bu ***özü*** Bay Plehanov (Marksizme ihanet etmiş olan açık şovenler), Kautsky ("Merkez"ciler, yani şovenizmle Marksizm arasında yalpalayanlar) ve genel olarak şu anda iktidarda olan bütün sosyal-demokratlar, Sosyal-Devrimciler vs. unutmuşlar ve tahrif etmişlerdir.

Meselenin etrafında dolanıyor, susuyor, kaçamak yapıyor, devrim için birbirlerini binlerce kez kutluyorlar, İşçi ve Asker

Temsilcileri Sovyetleri'nin ***ne*** olduğu konusunda ***düşünmeye*** direniyorlar. Bu Sovyetler var olduğu ölçüde, bir güç oldukları ***ölçüde,*** Rusya'da, Paris Komünü tipinde bir devletin var olduğu açık gerçeğini görmek istemiyorlar.

Vurguluyorum: "ölçüde". Çünkü bu henüz embriyon halinde bir hükümet erkidir. O gerek burjuva Geçici Hükümet'le doğrudan anlaşma yoluyla gerekse de bir dizi fiili tavizlerle bizzat kendi mevzilerini burjuvaziye ***terk etti ve ediyor.***

Neden? Acaba Çaydze, Tsereteli, Steklov ve ortakları bir "hata" işledikleri için mi? Saçma. Ancak bir darkafalı böyle düşünebilir, ama bir Marksist değil. Neden, proleterlerin ve köylülerin ***yetersiz bilinci*** ve yetersiz örgütlülüğüdür. Adı geçen liderlerin "hatası" onların küçük-burjuva bakış açılarıdır, işçilerin bilincini aydınlatmaları değil ***karartmalarıdır,*** küçük-burjuva hayalleri yıkınaları değil ***telkin etmeleridir,*** kitleleri burjuvazinin kitleler üzerindeki etkisinden kurtarmak yerine bu etkiyi ***güçlendirmeleridir.***

Neden, yoldaşlarımız tarafından da "basitçe" şu soru sorularak öylesine çok hata işlendiği buradan anlaşılabilir: Geçici Hükümet hemen devrilmeli mi?

Yanıtlıyorum: 1) o devrilmelidir, çünkü o bir halk hükümeti değil, oligarşik, burjuva bir hükümettir; ***ne*** barış, ***ne*** ekmek, ***ne de*** tam özgürlük getirebilir; 2) hemen devrilemez, çünkü o İşçi Temsilcileri Sovyetleri'yle ve herşeyden önce de en önemli Sovyet'le, Petersburg Sovyeti'yle doğrudan ve dolaylı, resmi ve fiili ***anlaşmalarla*** ayakta duruyor; 3) alışılmış yoldan asla "devrilemez", çünkü burjuvazinin ***ikinci*** hükümet tarafından, İşçi Temsilcileri Sovyeti tarafından "***desteklenmesi***"ne dayanıyor, bu ise, işçilerin ve köylülerin çoğunluğunun bilinç ve iradesini dolaysız ifade eden biricik mümkün devrim hükümetidir. Şimdiye dek insanlık İşçi, Kır İşçisi, Köylü ve Asker Temsilci-

leri Sovyetleri'nden daha yüksek, daha iyi bir hükümet tipini ortaya çıkarmadı ve böyle bir tipi bilmiyoruz.

Sınıf bilinçli işçiler bir erk olabilmek için çoğunluğu kendilerine kazanmak zorundadırlar: kitleler üzerinde bir diktatörlük olmadığı ***sürece,*** başka bir iktidar yolu sözkonusu olamaz. Biz Blanquist değiliz, iktidarın bir azınlık tarafından ele geçirilmesi yandaşı değiliz. Biz Marksistiz, küçük-burjuva sarhoşluğuna karşı, şovenist anavatan savunusuna karşı, lafazanlığa karşı, burjuvaziye bağımlılığa karşı proleter sınıf mücadelesinin yandaşlarıyız.

Proleter komünist bir parti yaratalım; böyle bir Parti'nin unsurlarını Bolşevizmin en iyi yandaşları çoktan yarattılar; proleter sınıf çalışması için birleşelim ve proleterlerden, ***en yoksul*** köylülerden gittikçe daha büyük kitleler bize gelecektir. Çünkü ***yaşam*** her yeni günle birlikte "sosyal-demokratlar"ın, Çaydze, Tsereteli, Steklov vs.lerin, "Sosyal-Devrimciler"in, daha da "saf"kan küçük-burjuvaların vs. vs. küçük-burjuva hayallerini daha çok parçalayacaktır.

Burjuvazi, burjuvazinin diktatörlüğünden yanadır.

Sınıf bilinçli işçiler, İşçi, Kır İşçisi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin diktatörlüğünden yanadır — macerayla değil, proleter bilincin ***aydınlanmasıyla,*** burjuvazinin etkisinden ***kurtarılmasıyla*** hazırlanan diktatörlükten yanadır.

Küçük burjuvazi —"Sosyal-Demokratlar", Sosyal-Devrimciler vs. vs.— yalpalıyor ve böylece bu aydınlanmayı, bu kopuşu ***engelliyor.***

Görevlerimizi belirleyen gerçek, ***sınıfsal*** güç dengesi budur.

22 (9) Nisan 1917

TAKTİK ÜZERİNE MEKTUPLAR[9]

ÖNSÖZ

4 Nisan 1917'de başlıktaki konu üzerine ilkönce Bolşeviklerin bir toplantısında bir konferans verdim. Bunlar, gitmek zorunda olan ve bu yüzden bana süre tanıyamayacak olan İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Tüm-Rusya Konferansı delegeleriydi. Toplantının sonunda Başkan, yoldaş Zinovyev, tüm toplantı adına bana, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin yeniden birleşmesi sorununu tartışmak isteyen Bolşevik ve Menşevik delegelerin ortak bir toplantısında konferansımı hemen tekrarlamamı önerdi.

Konferansımı hemen tekrarlamak bana ne kadar zor geldiyse de, bu, hem gitmek zorunda oldukları için bana gerçekten süre tanıyamayacak olan ***benim düşüncedaşlarımın*** hem de Menşeviklerin isteğiyken, reddetme hakkını kendimde göremedim.

Bu konferansta, 7 Nisan 1917 tarihli "Pravda"nın 26. sayısında yayınlanmış olan tezlerimi okudum.*

---

* *Bkz. elinizdeki kitap s. 9-15'teki "... Proletaryanın Görevleri Üzerine" makalesi.* —***Red.***

Gerek tezler gerekse de konferansım, bizzat Bolşevikler arasında ve "Pravda" yazı kurulu içinde görüş ayrılıklarına neden oldu. Bir dizi tartışmadan sonra oybirliğiyle, bu görüş ayrılıklarını açıkça tartışmanın ve bu suretle Partimizin (Merkez Komite aracılığıyla birleşmiş Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi) 20 Nisan 1917'de Petersburg'da toplanacak Tüm-Rusya Konferansı için materyal hazırlamanın yararlı olacağı sonucuna vardık.

Bu karara uygun olarak, aşağıdaki ***mektupları*** yayınlıyorum, sorunu ***tüm yönleriyle*** incelediğim iddiasında değilim, sadece işçi sınıfı hareketinin ***pratik*** görevleri için özellikle önemli olan temel çizgileri göstermek istiyorum.

BİRİNCİ MEKTUP

Durum Tahlili

Marksizm bizden, sınıfların karşılıklı ilişkisinin ve her tarihsel anın somut özelliklerinin en eksiksiz, objektif olarak kontrol edilebilir tahlilini ister. Biz Bolşevikler daima, politikanın bilimsel olarak temellendirilişi açısından tamamen elzem olan bu talebin hakkını vermeye çalıştık.

"Öğretimiz bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur" — diye vurguluyorlardı Marx ve Engels sürekli olarak. En iyi halde sadece, tarihsel sürecin her özel ***kesitinde somut*** ekonomik ve politik durumun zorunlu olarak değişikliğe uğrattığı ***genel*** görevleri göstermeye uygun olan "formüller"in ezberlenmesi ve basitçe yinelenmesiyle haklı olarak alay ediyorlardı.

Devrimci proletaryanın partisi şimdi eyleminin görev ve biçimlerini belirlemek için, eksiksiz saptanmış hangi objektif ***olgulardan*** hareket etmelidir?

Gerek 21 ve 22 Mart 1917 tarihli "Pravda" No. 14 ve 15'te yayınlanmış olan ilk "Uzaktan Mektup"unda ("Birinci Devrimin Birinci Aşaması"), gerekse Tezler'imde, "Rusya'da mevcut durumun özgünlüğü"nü, devrimin birinci aşamasından ikincisine ***geçiş*** dönemi olarak tanımlıyorum. Bu yüzden, ***bu*** anda ana şiar olarak, "günün parolası" olarak şunu görüyordum:

> "İşçiler, Çarlığa karşı içsavaşta proleter kahramanlık mucizeleri yarattınız, devrimin ikinci aşamasında zaferinizi hazırlamak için proletaryanın ve tüm halkın örgütlenmesinde mucizeler yaratmalısınız" ("Pravda" No. 15).

Peki, birinci aşama neden ibarettir?

Devlet erkinin burjuvaziye geçişinden ibarettir.

1917 Şubat-Mart Devrimi'ne kadar Rusya'da devlet erki eski bir sınıfın, başta Nikola Romanov olmak üzere derebeyi soylu büyük toprak sahiplerinin elindeydi.

Bu devrimden sonra devlet erki ***başka,*** yeni bir sınıfın, yani ***burjuvazinin*** elinde bulunmaktadır.

Devlet erkinin bir ***sınıfın*** elinden başka bir sınıfın eline geçişi, bu kavramın gerek tam bilimsel gerekse de pratik-politik anlamında, ***devrimin*** en önemli, temel birinci özelliğidir.

Bu ölçüde Rusya'da burjuva ya da burjuva-demokratik devrim ***sona ermiştir.***

Ancak burada büyük bir çelişki ortaya çıkarılıyor, hem de kendilerine "eski Bolşevikler" demeyi sevenler tarafından: şimdiye kadar hep, burjuva-demokratik devrimin, yalnızca "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"yle sona erdirileceğini söylemedik mi? Tarım devrimi —o da burjuva-demokratik devrimdir— sona erdi mi? Tersine, ***henüz başlamadığı*** bir olgu değil mi?

Yanıtlıyorum: Bolşevik şiar ve düşünceler tarih tarafından ***genelde*** tamamen onaylanmıştır, fakat ***somut olarak*** olaylar, benim (ya da başka birinin) bekleyebileceğinden ***başka*** biçimde şekillenmiştir — daha orijinal, daha kendine özgü, daha renkli.

Bu olguyu dikkate almamak, onu unutmak, yeni, canlı gerçekliğin özelliklerini ***tahlil etmek*** yerine ***ezbere öğrenilmiş*** formülleri düşüncesizce tekrarlayarak Partimiz tarihinde birden çok kez acıklı bir rol oynamış olan "eski Bolşevikler"le aynı şeyi yapmak demek olurdu.

"Proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü" Rus devriminde ***artık*** gerçeklik olmuştur*, çünkü bu "formül" sadece ***karşılıklı sınıf ilişkisini*** öngörür, bu ilişkiyi, ortak etkinliği ***gerçekleştiren somut politik kurumu değil.*** "İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti" — işte size yaşamın çoktan gerçekleştirmiş olduğu "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü".

Bu formül artık aşılmıştır. Yaşam onu formüller diyarından gerçeklik diyarına getirdi, ete kemiğe büründürdü, onu somutlaştırdı ve ***böylece*** onu değişikliğe uğrattı.

Gündemde artık başka, yeni bir görev var: bu diktatörlük ***içindeki proleter*** (anavatan savunusunu reddeden, enternasyonalist, "komünist", Komün'e geçişi savunan) unsurların, ***küçük mülk sahibi*** ya da ***küçük-burjuva*** unsurlardan (Çaydze, Tsereteli, Steklov, Sosyal-Devrimciler ve benzeri devrimci anavatan savunucularından, Komün'e doğru giden yolda ilerlemenin karşıtlarından) ayrılması.

Kim ***şimdi*** sadece "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"nden söz ederse, o yaşamın gerisinde kal-

* *Belli bir biçimde ve belli bir dereceye kadar.*

mıştır, böylece fiilen küçük-burjuvaziye ***iltihak etmiştir,*** proleter sınıf mücadelesine karşı olmayı seçmiştir, onun yeri, devrim öncesi "Bolşevik" nedretler arşividir ("eski Bolşevikler" arşivi denebilir buna).

Proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü artık gerçekleşmiştir, ama çok orijinal bir tarzda, bir dizi son derece önemli değişikliklerle. Sonraki mektuplardan birinde bunlardan ayrıca söz edeceğim. Şimdi bir Marksistin canlı yaşamı, ***gerçekliğin*** eksiksiz olgularını hesaba katması gerektiği ve her teori gibi, en iyi durumda yalnızca temel olanı, geneli gösteren, yaşamın tüm karmaşıklığını yalnızca ***yaklaşık*** olarak kapsayabilen dünün teorilerine sarılmaması gerektiği tartışma götürmez gerçeğini benimsemek gerekir.

"Bütün teoriler, dostum, gridir, yaşamın altın ağacı ise yeşil."

Kim burjuva devrimin "tamamlanması" sorununu ***eski tarzda*** koyarsa, yaşayan Marksizmi ölü harflere feda eder.

Eski tarza göre şu sonuç çıkar: burjuvazinin egemenliğinin ***ardından,*** proletarya ve köylülüğün egemenliği, onların diktatörlüğü gelebilir ve gelmelidir.

Gerçek yaşamda ise artık başka bir sonuç ortaya çıkmıştır: ***birinin diğeriyle*** son derece orijinal, yeni, daha önce hiç görülmemiş bir ***içiçe geçişi.*** —Yanyana, birlikte, aynı anda— ***hem*** burjuvazinin egemenliği (Lvov ve Guçkov hükümeti), ***hem de*** iktidarı ***gönüllü*** olarak burjuvaziye bırakan, gönüllü olarak onun uzantısı haline gelen proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü varlığını sürdürüyor.

Çünkü unutmamak gerekir ki, Petersburg'da iktidar fiilen, yeni hükümetin onlara karşı bir diktatörlük ***uygulamadığı*** ve uygulayamayacağı işçilerin ve askerlerin elinde bulunuyor.

Çünkü ***ne*** polis, ***ne*** halktan ayrı bir ordu, ***ne de*** halkın ***üstünde*** her şeye kadir bir bürokrasi var. Bu bir olgudur. Hem de bu, Paris Komünü tipinde bir devlet için karakteristik olan bir olgudur. Bu olgu eski şemaların içine sıkıştırılamaz. ***Genelde*** "proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü"ne dair anlamsızlaşmış sözcükleri yinelemek yerine, şemaları yaşama uydurmayı bilmek gerekir.

Daha iyi aydınlatabilmek için soruna başka bir yönden yaklaşalım.

Bir Marksist, sınıfların karşılıklı ilişkisi tahlilinin sağlam zeminini terketmemelidir. İktidar burjuvazidedir. Ya köylü kitlesi — başka bir katmandan, başka bir türden, başka karakterde de olsa o da bir burjuvazi değil midir? ***Bu*** katmanın, burjuva-demokratik devrimi "tamamlayarak" iktidara ***gelemeyeceği*** sonucu nereden çıkıyor? Bu neden imkânsız olsun?

Eski Bolşevikler çoğunlukla böyle muhakeme yürütüyorlar.

Yanıtlıyorum: bu kesinlikle mümkündür. Fakat bir Marksist, durum tahlilinde mümkün olandan ***değil,*** aksine gerçek olandan hareket etmelidir.

Gerçeklik ise bize, özgürce seçilmiş asker ve köylü temsilcilerinin, özgürce ikinci, tali hükümete dahil oldukları, onu özgürce tamamladıkları, geliştirdikleri ve genişlettikleri ***olgusunu*** gösteriyor. Ve aynı şekilde özgürce iktidarı burjuvaziye ***bırakıyorlar*** — bu, Marksizm teorisini en ufak bir biçimde "çürütmeyen" bir fenomendir, çünkü burjuvazinin yalnızca zor aracılığıyla ***değil,*** aynı zamanda kitlelerin aydınlanmamışlığı, geleneksel olandan kopma beceriksizliği, yetersiz özgüveni, örgütsüzlüğü sonucunda da ayakta kaldığını hep biliyorduk ve tekrar tekrar buna işaret ettik.

Bugünün bu gerçekliği karşısında, olgulara sırt çevirip "olasılıklar"dan söz etmek düpedüz gülünçtür.

Köylülüğün tüm toprak ve araziyi ve tüm iktidarı ele geçirmesi mümkündür. Bu imkânı kesinlikle görmezden gelmiyorum, asla salt bugünü görmüyorum, daha ziyade, ***yeniyi,*** bir yanda kır işçileri ve yoksul köylüler, diğer yanda varlıklı köylüler arasında derinleşen uçurumu gözönüne alarak tarım programını tam bir titizlikle formüle ediyorum.

Fakat başka birşey de mümkündür: köylülerin burjuvazinin etkisi altında bulunan, anavatan savunması safına geçmiş olan, şu ana kadar toplantı tarihi bile saptanmış olmamasına rağmen Kurucu Meclis'in beklenmesini öğütleyen küçük-burjuva Sosyal-Devrimciler Partisi'nin öğütlerine uymaları mümkündür!*

Köylülerin burjuvaziyle anlaşmayı, şu anda İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri aracılığıyla sadece resmen değil, fiilen de yaptıkları anlaşmayı ***korumaları,*** ona sarılmaları mümkündür.

Birçok şey mümkündür. Tarım hareketini ve tarım programını gözardı etmek en büyük hata olurdu. Fakat bize ***anlaşma olgusunu*** —ya da daha doğru, daha az hukuksal, daha çok ekonomik-sınıfsal bir ifade kullanmak gerekirse—, burjuvazi ve köylülüğün ***sınıf işbirliği*** olgusunu gösteren ***gerçekliği*** unutmak da daha az ağır bir hata olmaz.

Bu olgu bir olgu olmaktan çıktığında, köylülük burjuvaziden kopup, burjuvaziye karşı mücadelede toprağı ve iktidarı ele geçirdiğinde — o zaman burjuva-demokratik devrimin yeni bir aşaması başlar, ve bu konuda ayrıca konuşmak gerekecektir.

---

* *Yanlış yorumları önlemek için şunu peşinen saptamak istiyorum: ben kayıtsız-şartsız, Kır İşçisi ve Köylü* ***Sovyetleri'nin derhal tüm*** *toprak ve araziyi kendi ellerine almalarından, fakat bunu yaparken* ***bizzat*** *en sıkı düzeni ve disiplini korumalarından, makinelere, binalara, hayvanlara en küçük bir şekilde zarar verdirtmemelerinden, hiçbir şart altında iktisadi ve tahıl üretimini dezorganize etmeyip, bilakis* ***artırmalarından*** *yanayım, çünkü askerlerin* ***iki kat*** *ekmeğe ihtiyacı var, ve halk da açlık çekmemeli.*

Gelecekte böyle bir aşama imkânına bakarak, köylülüğün burjuvaziyle ***anlaştığı bugün*** kendi görevlerini unutan bir Marksist, bir küçük-burjuvaya dönüşürdü. Gerçekten de proletaryaya fiilen küçük-burjuvaziye güvenmeyi vaaz ederdi ("onlar, bu küçük-burjuvazi, bu köylülük, daha burjuva-demokratik devrim çerçevesinde burjuvaziden ayrılmak zorundadır"). Köylülüğün artık burjuvazinin yedeğinde tırıs yürümeyeceği, Sosyal-Devrimcilerin, Çaydze, Tsereteli, Steklovların artık burjuva hükümetin bir uzantısı ***olmayacağı*** hoş ve şirin bir gelecek "imkânı"na bakarak, köylülüğün şimdilik hâlâ burjuvazinin yedeğinde tırıs yürüdüğü, Sosyal-Devrimcilerin ve sosyal-demokratların, Lvov'un burjuva hükümetinin bir uzantısı, "Majesteleri"nin[10] bir muhalefeti rolünden vazgeçmedikleri ***nahoş bugünü*** tamamen unuturdu.

Böyle bir kişi, yapmacık bir Louis Blanc, daha az yapmacık olmayan bir Kautskyci olurdu, ama devrimci bir Marksist değil.

Fakat sübjektivizme düşme, köylü hareketinin henüz sonuçlandırmadığı burjuva-demokratik karakterli tamamlanmamış devrim üzerinden sosyalist devrime "sıçrama" isteğine düşme tehlikesi altında değil miyiz?

Eğer: "Çar'a hayır, gelsin ***işçi*** hükümeti"[11] deseydim, bu tehlikenin tehdidi altında olurdum. Fakat ben bunu ***söylemedim,*** ben başka bir şey söyledim. Ben, Rusya'da (burjuva hükümet bir yana bırakılırsa), İşçi, Kır İşçisi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri ***dışında*** başka bir hükümetin ***olamayacağını*** söyledim. Rusya'da iktidarın şimdi, Guçkov ve Lvov'dan ***ancak*** bu Sovyetler'e geçebileceğini söyledim. Bunlarda ise ***tam da*** köylülük ağırlıktadır, askerler ağırlıktadır, —bilimsel, Marksist bir terim kullanmak ve günlük yaşamın alışılmış, darkafalı mesleki tanımı yerine sınıf karakterini vurgulamak gerekirse— küçük-burjuvazi ağırlıktadır.

Tezlerimde, henüz aşılmamış köylü ya da genelde küçükburjuva hareketin her türlü atlanışına karşı, bir işçi hükümeti tarafından "iktidarın ele geçirilmesi"yle her türlü oyuna karşı, her türlü Blanquist maceraya karşı kendimi kesinlikle güvenceye aldım, çünkü doğrudan Paris Komünü deneyimine işaret ettim. Bu deneyim ise, bilindiği gibi ve 1871'de Marx'ın, 1891'de Engels'in ayrıntılı olarak kanıtladıkları gibi, orada Blanquizme yer olmadığını, ***çoğunluğun*** doğrudan, dolaysız, mutlak egemenliğinin ve kitlelerin aktivitesinin ancak, bizzat çoğunluk ***bilinçli*** ortaya çıktığı ölçüde güvencede olduğunu gösterdi.

Tezler'de, çok açık bir biçimde her şeyi, İşçi, Kır İşçisi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri ***içinde nüfuz uğruna mücadele üzerinde*** yoğunlaştırdım. Bu bağıntıda en ufak bir kuşkuya bile izin vermemek için Tezler'de ***iki kez,*** sabırlı, inatlı, ***"kitlelerin pratik*** gereksinimlerine uygun" "aydınlatma çalışması"nın ***gerekliliğini*** vurguladım.

Varsın cahiller ya da Bay Plehanov ve onun ayarındaki Marksizm dönekleri anarşizm, Blanquizm ve buna benzer şeyler üzerine yaygara koparsınlar. Düşünmek ve öğrenmek isteyen biri, Blanquizmin iktidarın bir azınlık tarafından ele geçirilmesi olduğunu görmezden gelemez, buna karşılık İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin, halkın ***çoğunluğunun*** doğrudan ve dolaysız örgütü olduğu ***kesindir.*** Bu Sovyetler ***içinde*** nüfuz uğruna mücadeleyi hedefleyen çalışma, Blanquizm batağına götüremez, asla ***götüremez.*** Anarşizm batağına da götüremez, çünkü anarşizm, burjuvazinin egemenliğinden proletaryanın egemenliğine ***geçiş*** dönemi için ***devletin ve devlet erkinin zorunluluğunun*** yadsınmasıdır. Ben ise, her türlü yanlış anlama olanağını dışlayan bir berraklıkla, bu dönemde devletin zorunluluğunu ***savunuyorum,*** ne var ki —Marx'la ve Paris Komünü deneyimiyle uyum içinde— alışılmış parlamenter-burjuva devleti değil, daimi ordunun ***olmadığı,*** halka karşı yönelen bir polisin ***olmadığı,*** halkın üs-

tüne çıkarılmış bir bürokrasinin ***olmadığı*** bir devletin zorunluluğunu savunuyorum.

Bay Plehanov "Yedinstvo"sunda avazı çıktığı kadar anarşizm diye bağırsın, bu yalnızca onun Marksizmden kopuşunun bir başka kanıtıdır. "Pravda"da (No. 26), Marx ve Engels'in 1871, 1872, 1875 yıllarında devlet üzerine neler öğrettiklerini ortaya koyma çağrım üzerine, meselenin özünü suskunlukla geçiştirmek ve tıpkı hiddetten köpüren burjuvazi gibi yaygarayla yanıt vermekten başka çaresi kalmadı — ve gelecekte de kalmayacaktır.

Marksizmin devlet öğretisini eski Marksist Bay Plehanov ***hiç mi hiç*** anlamamıştır. Bu anlayışsızlığın tohumlarına, başka şeylerin yanı sıra, onun anarşizm üzerine broşüründe de* rastlanıyor.

*

Şimdi yoldaş Y. Kamenev'in, "Pravda" No. 27'deki notunda, Tezler'imle ve yukarıda sergilenen görüşlerle "görüş ayrılıkları"nı nasıl formüle ettiğini inceleyelim. Bu onları daha iyi anlamamızı sağlayacaktır.

> "Yoldaş Lenin'in genel şemasına gelince —diye yazıyor yoldaş Kamenev— burjuva-demokratik devrimin ***tamamlanmış*** olduğundan hareket ettiği ölçüde ve bu devrimin derhal bir sosyalist devrime dönüştürülmesini hesapladığı ölçüde onu kabul edilemez buluyoruz..."

Burada iki büyük hata vardır.

Birincisi. Burjuva-demokratik devrimin "tamamlanmış olması" sorunu ***yanlış konmuştur.*** Bu soruna, objektif gerçekliğe

---

* *Georg Plehanov: "Anarşizm ve Sosyalizm", Berlin 1894. Ayrıca bkz. Lenin: "Devlet ve Devrim", 6. Bölüm, 1. madde s. 124 ve Seçme Eserler, C. 7, s. 109. —İnter Yayınları. —**Red.***

uygun ***olmayan*** soyut, basit, —deyim yerindeyse— tek renkli bir biçim verilmiştir. Sorunu böyle koyan, bugün "burjuva-demokratik devrim tamamlanmış mıdır?" sorusunu sorup ***bununla yetinen*** — olağanüstü çetrefil, en azından "iki renkli" gerçekliği anlama olanağını kendi elinden alır. Teoride böyle. Pratikte ise ***küçük-burjuva devrimciliği*** önünde çaresizce teslim olur.

Gerçekten de. Gerçeklik bize ***hem*** iktidarın burjuvaziye geçişini (alışılmış tipte "tamamlanmış burjuva-demokratik devrim") ***hem de*** asıl hükümetin yanı sıra, "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"nü temsil eden bir tali hükümetin varlığını gösteriyor. Bu ikinci "hakeza hükümet", iktidarı burjuvaziye ***kendisi*** terk etti, ***kendi*** kendisini burjuva hükümete bağladı.

Yoldaş Kamenev'in eski Bolşevik formülü "Burjuva-demokratik devrim tamamlanmıştır", bu gerçeğin hakkını veriyor mu?

Hayır, bu formül eskimiştir. Hiçbir işe yaramaz. Ölmüştür. Ona yeniden yaşam verme çabaları boşuna olacaktır.

İkinci hata. Pratik bir sorun. Rusya'da şimdi hâlâ burjuva hükümetten ***kopuk özel*** bir "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"nün mümkün olup olmadığı belli değildir. Marksist taktiği, henüz belli olmayan bir şeyin üstüne temellendirmek imkânsızdır.

Fakat böyle birşey henüz ***olabilecekse,*** o zaman bunun yolu ancak ve yalnız şudur: hareketin proleter, komünist unsurlarının derhal, kesin olarak, geri dönülmez bir biçimde küçük-burjuva unsurlardan kopması.

Niçin?

Çünkü tüm küçük-burjuvazi şovenizme (= anavatan savun-

masına), burjuvaziyi "destekleme"ye, ona bağımlılığa tesadüfen değil zorunlu olarak çarketmiştir, çünkü onsuz idare etmek zorunda kalmaktan ***korkmaktadır*** vs. vb.

Daha şimdiden iktidarı alabilecekken almak ***istemeyen*** küçük-burjuvazi iktidara nasıl "itilebilir"?

Yalnızca, bu küçük-burjuvaların ürkekliğinden ***ari*** olan proleter, Komünist Parti'nin kopuşuyla, proleter sınıf mücadelesiyle. Yalnızca —sözde değil, fiiliyatta da küçük-burjuvazinin etkisinden ari olan— proleterlerin birliği, küçük-burjuvazinin ayağının altındaki zemini öyle "ısıtacak" durumdadır ki, o belirli koşullar altında iktidarı almak ***zorunda kalacaktır;*** hatta Guçkov ve Milyukov'un —yine belirli koşullar altında— Çaydze, Tsereteli, Sosyal-Devrimciler, Steklov vs.nin sınırsız egemenliğinden, mutlak egemenliğinden yana olmaları bile imkânsız değildir, çünkü ne de olsa bunlar "***anavatan savunucuları***"dır!

Şimdi derhal, vakit geçirmeden Sovyetler'in proleter unsurlarını (yani proleter, Komünist Partiyi) küçük-burjuva unsurlardan ayıranlar, olası her iki durumda da: ***hem*** Rusya'nın özel, bağımsız, burjuvaziye bağlı olmayan bir "proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü"nden geçmesi, ***hem de*** küçük-burjuvazinin burjuvaziden ayrılamaması ve sonsuza dek (sosyalizme dek) onunla bizim aramızda yalpalaması durumunda da hareketin çıkarlarını doğru temsil ederler.

Faaliyetinde kendine yalnızca "burjuva-demokratik devrim henüz tamamlanmamıştır" basit formülünü kılavuz edinenler, küçük-burjuvazinin burjuvaziden bağımsız olmaya kesinkes yetenekli olduğuna dair bir tür garanti üstlenirler. Bununla, verili anda çaresizce küçük-burjuvazinin insaf ve insafsızlığına teslim olurlar.

Ayrıca, proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü "formülü"nde, "İki Taktik" yazısında (Temmuz 1905) özellikle vurguladığım şeyin anımsanması zararlı olmaz ("Oniki Yıl"[12] derlemesi, s. 435):

> "Proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün, dünyadaki her şey gibi, bir geçmişi ve bir de geleceği vardır. Geçmişi otokrasidir, serfliktir, monarşidir, ayrıcalıklardır... Geleceği, özel mülkiyete karşı mücadeledir, ücretli işçinin işverene karşı mücadelesidir, sosyalizm için mücadeledir*..."

Yoldaş Kamenev'in hatası, 1917 yılında da, proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün yalnızca ***geçmişini*** görmesidir. ***Gerçeklikte*** ise artık ***gelecek*** başlamıştır, çünkü ücretli işçiyle küçük mülk sahibinin çıkar ve politikaları, hem de "anavatan savunması", emperyalist savaşa karşı tavır gibi son derece önemli bir sorunda ***gerçeklikte*** şimdiden birbirinden ayrılmıştır.

Burada, yoldaş Kamenev'in yukarıda aktarılan argümanındaki ikinci hataya geliyorum. Beni, şemamın "bu (burjuva-demokratik) devrimin derhal bir sosyalist devrime dönüştürülmesi"ni "hesaplamak"la suçluyor.

Bu doğru değil. Devrimimizin "derhal" bir ***sosyalist*** devrime "dönüştürülmesi"ni yalnızca "hesaplamamak"la kalmıyorum, bilakis düpedüz buna karşı uyarıyorum, 8. Tez'de açık açık açıklıyorum:... "Dolaysız görevimiz olarak sosyalizmin 'yürürlüğe konması' değil..."

Devrimimizin derhal bir sosyalist devrime dönüştürülmesini hesaplayan birinin, dolaysız görevimiz olarak sosyalizmin yürürlüğe konmasına karşı çıkamayacağı açık değil midir?

---

* *Bkz. Seçme Eserler, C.3, s. 96.* —***Red.***

Dahası. Bir "Komün devleti" (yani Paris Komünü örneği üzere örgütlenmiş bir devlet) bile Rusya'da "derhal" yürürlüğe ***konamaz,*** çünkü bunun için bütün (ya da çoğu) Sovyetler'deki temsilcilerin ***çoğunluğunun,*** Sosyal-Devrimcilerin, Çaydze, Tsereteli, Steklov vs.lerin taktik ve politikasının ne kadar yanlış ve zararlı olduğunu açıkça görmesi gereklidir. Ben ise gayet açık bir şekilde, burada yalnızca "sabırlı" (değişiklik "derhal" gerçekleştirilebiliyorsa, sabra ne gerek var?) bir aydınlatma çalışmasını "hesapladığımı" belirttim!

Yoldaş Kamenev kendi "sabırsız"lığı içinde biraz duygularına kapılarak, Paris Komünü'nün "derhal" sosyalizmi yürürlüğe koymak istediği yönündeki burjuva önyargıyı yineledi. Bu böyle değildir. Ne yazık ki Komün, sosyalizmin yürürlüğe konmasında çok uzun süre kararsızlık gösterdi. Komün'ün gerçek özü, genellikle burjuvaların aradığı yerde değil, özel bir ***devlet tipinin*** yaratılmasında yatar. Böyle bir devlet ise Rusya'da ***şimdiden*** ortaya çıkmıştır, bu İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'dir!

Yoldaş Kamenev ***olguyu, var olan*** Sovyetler'in anlamını iyice düşünmedi, onların tipi, sosyal ve politik karakteri itibariyle Komün devletiyle aynı olduğunu görmedi; ***olguyu*** incelemek yerine, benim güya "yakın" gelecek için "hesapladığım" şeylerden söz ediyor. Bu ne yazık ki pek çok burjuvanın yönteminin tekrarına çıkıyor: İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri ***nedir,*** parlamenter cumhuriyetten ***daha üstün*** bir tip midir, halk için ***daha mı yararlıdır, daha mı demokratiktir,*** örneğin gıda maddeleri kıtlığına karşı mücadele için ***daha mı uygundur*** vs. sorusundan — dikkatler bu aktüel, reel, yaşamın bizzat gündeme getirdiği sorundan, boş, güya bilimsel, gerçekte içeriksiz, profesörvari ölü, "derhal dönüştürmeyi hesaplama" sorusuna çekiliyor.

İçi boş, yanlış sorulmuş bir soru. Ben ***sadece*** ve ***sadece,*** işçi, asker ve köylülerin, tahıl üretiminin artırılması, ekmeğin daha iyi dağıtımı, askerlerin daha iyi ikmali vs. vs. ile ilgili ***pratik*** zor sorunlarla memurlardan, polislerden daha iyi başedeceklerini hesaplıyorum.

Ben kesinlikle, İşçi vs. Temsilcileri Sovyetleri'nin, halk ***kitlelerinin*** inisiyatifini, parlamenter cumhuriyetten daha iyi geliştirecekleri inancındayım (iki devlet tipinin daha ayrıntılı karşılaştırması bir başka mektupta). Sosyalizme doğru hangi ***adımların*** ve nasıl atılabileceği konusunda onlar daha iyi, daha pratik, daha doğru karar vereceklerdir. Bankaların denetlenmesi, tüm bankaların tek bir bankada birleştirilmesi — bu ***henüz*** sosyalizm ***değildir,*** ama sosyalizme ***doğru*** bir ***adımdır.*** Bu tür adımları bugün Almanya'da halka karşı junkerler ve burjuvalar atıyor. Yarın tüm devlet erki eline geçtiğinde, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti halk için çok daha iyisini yapabilecektir.

Fakat bu tür adımları ***zorla attıran*** nedir?

Açlık, ekonominin mahvolması, yıkım tehdidi, şavaşın dehşeti, savaşın insanlıkta açtığı korkunç yaralar.

Yoldaş Kamenev notunu, "devrimci sosyal-demokrasi, bir komünist propagandistler grubuna dönüşmek değil, sonuna kadar proletaryanın devrimci kitlelerinin partisi kalmak istediği ve bununla yükümlü olduğu ölçüde, devrimci sosyal-demokrasi için biricik mümkün görüş olarak kendi görüşünü geniş bir tartışmada kabul ettirmeyi umduğunu" açıklayarak bitiriyor.

Bana öyle geliyor ki bu sözler, durumun temelden yanlış bir değerlendirmesini ele veriyor. Yoldaş Kamenev "kitle partisi"nin karşısına "bir grup propagandist"i koyuyor. Fakat "kitleler" tam da şimdi "devrimci" anavatan savunması sarhoşluğuna yenik düşmüştür. Böyle bir anda enternasyonalistlere, kitlelerin yanında "kalmak istemek", yani akıntıyla yüzmek yerine, "kit-

le" psikozuna karşı direnmek daha yakışmaz mı? Savaşan bütün Avrupa ülkelerinde, isteklerinin "kitlelerin yanında kalmak" olduğu gerekçesiyle şovenlerin nasıl kendilerini haklı çıkarmaya çalıştıklarını görmedik mi? Belirli bir süre azınlıkta kalsak da "kitle" sarhoşluğuna karşı direnmek bizim görevimiz değil midir? Proleter çizgiyi küçük-burjuva anavatan savunması "kitle" psikozundan ***kurtarmak*** için şu anda tam da propagandistlerin çalışması meselenin belkemiği değil midir? Tam da, sınıf farklılıklarına bakmaksızın proleter ve proleter olmayan kitlelerin içiçe geçmesi, anavatan savunması psikozunun nedenlerinden biriydi. ***Proleter*** çizginin bir "grup propagandisti"nden küçümsemeyle söz etmek gerçekten yersizdir.

Nisan 1917

DEVRİMİMİZDE PROLETARYANIN GÖREVLERİ[13]

Proletarya Partisinin Bir Platform Taslağı

Rusya'da mevcut tarihsel an şu ana çizgilerle karakterizedir:

EN SON DEVRİMİN SINIF KARAKTERİ

1) Tüm devlet aygıtına (ordu, polis, bürokrasi) hükmeden yalnızca bir avuç feodal toprak sahibini temsil eden eski Çarlık iktidarı gerçi yıkılmış ve ortadan kaldırılmış, ama ölmemiştir. Monarşi resmen yok edilmemiştir. Romanov çetesi, monarşist entrikalar tezgâhlamaya devam ediyor. Derebeyi toprak sahiplerinin dev toprak mülkiyeti tasfiye edilmemiştir.

2) Rusya'da devlet erki yeni bir ***sınıfın,*** burjuvazinin ve burjuvalaşmış toprak sahiplerinin eline geçmiştir. ***Bu ölçüde*** Rusya'da burjuva-demokratik devrim tamamlanmıştır.

İktidara gelen burjuvazi, 1906–1914 yıllarında Kanlı Nikola ve Cellat Stolipin'i gayretle desteklemeleriyle öne çıkan açık monarşist unsurlarla (Guçkov ve Kadetlerin sağındaki diğer politikacılar) bir blok (ittifak) kurmuştur. Lvov ve ortaklarının yeni burjuva hükümeti, Romanovlarla Rusya'da monarşinin restorasyonu üzerine pazarlık yapmaya çalışmış ve bu pazarlıklara başlamıştır da. Bu hükümet devrimcilik taslıyor, ancak yönetici konumlara eski rejimin yandaşlarını getiriyor. Bu hükümet burjuvaziye devrettiği bütün devlet aygıtını (ordu, polis, bürokrasi) mümkün olduğunca az reforme etme çabasındadır. Yeni hükümet artık, kitle eylemlerinin devrimci inisiyatifini ve iktidarın halk tarafından ***tabandan*** ele geçirilmesini —devrimin gerçek başarıları için bu ***biricik*** güvenceyi— her biçimde engellemeye geçmiştir.

Bu hükümet şimdiye değin Kurucu Meclis'in toplanma tarihini bile saptamamıştır. Çiftlik beyi toprak mülkiyetine, feodal Çarlığın bu maddi temeline dokunmuyor. Bu hükümet, tekelci finans örgütlerinin, büyük bankaların, kapitalist sendikaların, kartellerin vs. entrikalarını inceleyip ilan etmek ve denetlemek için adım atmayı hiç düşünmüyor.

Yeni hükümette en önemli, tayin edici bakanlıklar (içişleri bakanlığı, savaş bakanlığı, yani ordu, polis, bürokrasi üzerinde, kısaca kitleleri ezmek için bütün mekanizma üzerinde kumanda) mahut monarşistler ve çiftlikbeyi büyük toprak mülkiyetinin temsilcileriyle doldurulmaktadır. Kadetlere, yani çiçeği burnunda cumhuriyetçilere, zoraki cumhuriyetçilere, ne halk üzerinde ***emir gücüyle*** ve ne de devlet erki aygıtıyla doğrudan ilişkisi bulunmayan daha az önemli görevler verilmiştir. Trudoviklerin temsilcisi ve "hakeza sosyalist" A. Kerenski, halkın uyanıklığını ve dikkatini büyük laflarla uyuşturmak rolünden başka bir rol oynamıyor.

Bütün bu nedenlerden dolayı yeni burjuva hükümet, iç poli-

tika alanında bile proletaryanın en ufak bir güvenini hak etmemektedir ve proletaryanın yeni hükümete vereceği her türlü destek gayri-caizdir.

YENİ HÜKÜMETİN DIŞ POLİTİKASI

3) Objektif koşullar sonucu şimdi önplanda bulunan dış politikada yeni hükümet, emperyalist savaşın sürdürülmesinin bir hükümetidir, emperyalist güçlerle, İngiltere, Fransa vs. ile ittifak halinde, kapitalist ganimetin paylaşımı için, küçük ve zayıf halkların boğazlanması için savaşın hükümetidir.

Rus sermayesine ve onun güçlü hamisi ve efendisi İngiliz-Fransız emperyalist sermayesine, dünyanın en zengin sermayesine hizmet eden yeni hükümet —Asker ve İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin Rusya halkının hiç kuşkusuz ezici çoğunluğu adına açık açık telaffuz ettiği isteklere rağmen— kapitalistlerin çıkarları doğrultusunda düzenlenmiş olan halkların kırımına bir son vermek için herhangi bir reel adım atmamıştır. Herkesin bildiği gibi, Rusya'yı İngiliz-Fransız emperyalist yağmacı sermayesine bağlayan (İran'ın paylaşılması, Çin'in talan edilmesi, Türkiye'nin talan edilmesi, Avusturya'nın paylaşılması, Doğu Prusya'nın ilhakı, Alman sömürgelerinin ilhakı vs. üzerine) gizli anlaşmaları, açık yağma anlaşmalarını bile yayınlamamıştır. Bu anlaşmaları, yüzyıllar boyunca başka zorba ve despotlardan daha çok halkı yağmalamış ve ezmiş olan Çarlığın; büyük Rus halkını yalnızca ezmekle kalmayan, onu başka halkların celladı haline getirerek de lekeleyen ve ahlakını bozan Çarlığın imzaladığı anlaşmaları ***teyit etmiştir.***

Bu utanç verici yağma anlaşmalarını teyit eden yeni hükümet, Rusya halklarının çoğunluğu İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri aracılığıyla bunu açıkça talep etmiş olmasına rağ-

men, savaşan halklara derhal ateşkes önermemiştir. Hükümet, burjuva diplomatların ağzında köleleştirilmiş halkın kolay inanan ve saf kitlelerini aldatmaya hizmet etmiş olan ve eden resmi, büyük, fakat hiçbir şey ifade etmeyen deklarasyonlar ve tumturaklı sözlerle bunu yapmaktan kaçmıştır.

4) Bu nedenle yeni hükümet dış politika alanında yalnızca en ufak bir güveni hak etmemekle kalmamaktadır, aynı zamanda bu hükümete yönelik olarak, Rusya halklarının barış isteğini ilan etsin, ilhaklardan vazgeçsin vs. vs. taleplerini tekrarlamaya devam etmek de, gerçekte yalnızca halkı kandırmak, gerçekleştirilemeyecek umutlar uyandırmak, onun bilincinin aydınlanmasını ertelemek demektir; halkı, gerçek karakteri, yerine getirilemez taleplerle değil, savaşı yürüten hükümetin sınıf karakteriyle, bu hükümet tarafından temsil edilen sınıfın, Rusya, İngiltere, Fransa vs.nin emperyalist finans kapitaliyle bağıyla, bu sınıfın güttüğü ***reel, gerçek*** politikayla belirlenen savaşla uzlaştırmaya dolaylı olarak katkıda bulunmak demektir.

İKİLİ İKTİDARIN ÖZGÜLLÜĞÜ VE SINIFSAL ANLAMI

5) Devrimimizin en önemli özelliği, en acil bir şekilde ayrıntılı bir incelemeyi gerektiren özelliği, devrimin zaferinden sonraki daha ilk günlerde ortaya çıkan ***ikili iktidardır.***

Bu ikili iktidar, ifadesini ***iki*** hükümetin varlığında bulur: ana hükümet, asıl, gerçek, burjuvazinin hükümeti, iktidarın tüm organları üzerinde tasarrufta bulunan Lvov ve ortaklarının "Geçici Hükümet"i; ve devlet erkinin organları üzerinde tasarrufta bulunmayan fakat doğrudan halkın kesin çoğunluğuna, silâhlı işçi ve askerlere dayanan, Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti şahsındaki tamamlayıcı, "denetleyici" tali hükümet.

Bu ikili iktidarın sınıfsal kökeni ve sınıfsal anlamı, Mart 1917 Rus Devrimi'nin yalnızca tüm Çarlık monarşisini süpürüp atmakla, tüm iktidarı burjuvaziye devretmiş olmakla kalmayıp, aynı zamanda proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün ***eşiğine kadar*** varmış olmasında yatmaktadır. Petrograd Sovyeti ve diğer yerel İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri tam da böyle bir diktatörlüktür (yani yasaya değil, doğrudan silahlı halk kitlelerinin iktidarına dayanan bir devlet erki), hem de tam da adı geçen sınıfların diktatörlüğüdür.

6) Rus devriminin son derece önemli diğer bir özelliği, görünüşe göre yerel Sovyetler'in çoğunluğunun güvenine sahip olan Petrograd Asker ve İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin, devlet erkini ***gönüllü olarak*** burjuvaziye ve ***onun*** Geçici Hükümeti'ne ***devretmesi;*** onunla onu destekleme, (Geçici Hükümet'in toplantı tarihini şimdiye dek hâlâ bildirmediği) Kurucu Meclis'in toplanmasını denetleyen bir gözlemci, bir kontrolör rolüyle yetinme konusunda anlaşarak üstünlüğü gönüllü olarak ona ***bırakmasıdır.***

Bu fevkalade orijinal, bu biçimiyle tarihte asla eşi görülmedik durum, ***iki*** diktatörlüğü ***birbiriyle bir bütün halinde içiçe geçirmiştir:*** Burjuvazinin diktatörlüğü (çünkü Lvov ve ortaklarının hükümeti, yasaya ve halkın önceden bildirdiği iradeye değil, bilakis iktidarın belirli bir sınıf tarafından, burjuvazi tarafından zorla ele geçirilmesine dayanan bir diktatörlük, yani bir devlet erkidir) ve proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü (İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri).

Böylesine bir "içiçe geçme"nin uzun vadede ***varlığını sürdüremeyeceğine*** en ufak bir kuşku yoktur. Bir devlet içinde iki devlet erki ***var olamaz.*** Onlardan biri çekilmek zorundadır, ve tüm Rus burjuvazisi daha şimdiden var gücüyle, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ni olası bütün araçlarla her yerde bir ke-

nara itmeye, zayıflatmaya, bir hiçe indirgemeye ve burjuvazinin mutlak egemenliğini kurmaya çalışıyor.

İkili iktidar, mutat burjuva-demokratik devrimi aşmış, ama ***henüz*** proletarya ve köylülüğün "saf" diktatörlüğüne kadar ***varmamış*** olan devrimin gelişiminde yalnızca bir ***geçiş anıdır.***

Bu istikrarsız geçiş durumunun sınıfsal anlamı (ve sınıfsal açıklaması) şurada aranmalıdır: her devrim gibi bizim devrimimiz de, Çarlığa karşı mücadele için kitlenin en büyük kahramanlığını, en büyük özverisini gerektirmiştir ve bu amaçla bir çırpıda çok büyük sayıda küçük-burjuvayı ***hareketin içine çekmiştir.***

Her gerçek devrimin en bellibaşlı, bilimsel ve pratik-politik özelliklerinden biri, politik yaşama, ***devletin biçimlendirilmesine*** aktif, bağımsız, faal katılım gösteren "darkafalılar"ın sayısındaki alışılmadık derecede hızlı, ani, şiddetli artıştır.

Rusya'da da böyle olmuştur. Şimdi Rusya kaynıyor. Çarlığın korkunç boyunduruğunun ve toprak beyleriyle fabrikatörler için angarya çalışmanın her türlü politik kıpırdanışı boğduğu onlarca yıl boyunca politik olarak uyumuş olan milyonlar ve on milyonlar şimdi ***uyanıyor*** ve politikaya ***akın ediyor.*** Bu milyonlar ve on milyonlar kimdir? Bunların çoğu küçük mülk sahipleridir, küçük-burjuvalardır, kapitalistlerle ücretli işçiler arasında ortada duran kişilerdir. Rusya, tüm Avrupa ülkeleri arasında en küçük-burjuva ülkedir.

Muazzam küçük-burjuva dalga her yeri istila etti, sınıf bilinçli proletaryayı yalnızca sayısal gücüyle değil, ideolojik olarak da ezdi, yani çok geniş işçi çevrelerini kendisiyle birlikte sürükledi ve onlara küçük-burjuva politik görüşleri bulaştırdı.

Küçük-burjuva, yaşamda burjuvaziye bağımlıdır, (toplumsal ***üretim*** içindeki ***konumu*** itibariyle) proleter olarak değil,

mülk sahibi olarak yaşar ve düşünce tarzında da burjuvaziyi izler.

Kapitalistlere, barışın ve sosyalizmin bu en kötü düşmanlarına körü körüne güven — Rusya'da ***kitlelerin*** mevcut politikasını karakterize eden şey budur, Avrupa'nın en küçük-burjuva ülkesinin sosyal ve ekonomik zemininde devrimci bir hızla ***gelişmiş*** olan şey budur. Geçici Hükümet'le İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti arasındaki ***"anlaşma"***nın (resmi anlaşmadan çok ***gerçek*** desteği, zımni anlaşmayı, iktidarın körü körüne güvenle terkedilmesini kastettiğimi vurgularım), Guçkov'a yağlı bir parçayı, yani gerçek iktidarı, Sovyet'e ise — Kerenskilerin bahşettiği vaadleri, şan ve şerefi (şimdilik), komplimanları, boş sözleri, teminatları ve reveransları sağlayan anlaşmanın ***sınıf*** temeli budur.

Rusya'da proletaryanın sayısal zayıflığı, sınıf bilinci ve örgütlenmedeki yetersizliği — aynı madalyonun öteki yüzü budur.

Sosyal-Devrimciler dahil tüm Narodnik partiler, hep küçük-burjuvaydılar; Organizasyon Komitesi partisi de öyle (Çaydze, Tsereteli vs.); hakeza partisiz devrimciler de (Steklov vd.) küçük-burjuva dalgayla sürüklendiler ya da ona egemen olamadılar, olmayı bilemediler.

YUKARIDAKİLERİN SONUCU OLARAK ORTAYA ÇIKAN TAKTİĞİN ÖZGÜLLÜĞÜ

7) Yukarıda ortaya konan fiili durumun özgüllüğünden, tek tek kişileri vb. değil, objektif olguları, kitleleri ve sınıfları hesaba katmak zorunda olan bir Marksist için, ***verili*** anın taktiğinin kendini dayatan özgüllüğü çıkar.

Bu özgüllük herşeyden önce, (Petersburg'da Tüm-Rusya

Demiryolcular Kongresi'nin dünkü oturumunda, Partimiz Merkez Komitesi'nden yoldaşım Teodoroviç'in son derece isabetli ifadesiyle) "devrimci-demokratik boş lafların tatlımsı limonatasına bir porsiyon sirke ve safra karıştırılması"nı gerektirir. Yani eleştirel çalışma, Sosyal-Devrimcilerin ve sosyal-demokratların küçük-burjuva partilerinin hatalarının ***açıklanması, bilinçli*** proleter, komünist Parti unsurlarının hazırlanması ve kaynaştırılması, proletaryanın "genel" küçük-burjuva psikozdan ***kurtarılması.***

Görünüşte bu "sadece" propagandist çalışmadır. Gerçeklikte ise en yüksek dereceden ***pratik devrimci*** çalışmadır, çünkü dış engeller nedeniyle ***değil,*** burjuvazi ona karşı ***şiddet*** uyguladığı için ***değil*** (Guçkov şimdilik sadece asker kitlesine karşı şiddet kullanma tehdidinde bulunuyor), ***bilakis*** kitleler körü körüne bir güvenin esiri oldukları ***için*** duraklamış olan, boş laflar içinde boğulan ve yerinden kıpırdamayan devrim başka türlü ilerletilemez.

Yalnızca bu körü körüne güvene karşı (yalnızca düşünsel silahlarla, yoldaşça iknayla, ***yaşamın deneyimine*** işaret ederek yürütülebilecek ve yürütülmek zorunda olan) mücadele, bizi ***ortalığı kasıp kavuran devrimci lafazanlıktan*** kurtarabilir ve hem proletaryanın bilincini hem de genel olarak kitlelerin bilincini ilerletebilir, her yerde ***alt organlarda*** kitlelerin atak, kararlı inisiyatifini uyandırabilir ve özgürlüklerin, demokrasinin, bütün toprakların ortak mülkiyeti ilkesinin kendi gücüne dayanarak gerçekleştirilmesini, geliştirilmesini ve sağlamlaştırılmasını ilerletebilir.

8) Tüm dünyanın burjuva ve toprakbeyi hükümetlerinin deneyimleri, halkı köleleştirmenin ***iki*** yöntemini doğurmuştur. Birincisi şiddet yöntemidir. I. Nikola Romanov, Nikola Palkin* de

---

* *Rusça "palka" = sopa sözcüğünden.* ***—Red.*** *Sopalı Nikola* ***—ÇN.***

denir, ve II. Nikola, Kanlı Nikola, bu cellat yöntemiyle Rus halkına en olmayacak şeyleri yaptılar. Fakat, bir dizi büyük devrim ve devrimci kitle hareketleriyle "akıllanmış olan" İngiliz ve Fransız burjuvazisi tarafından en mükemmel hale getirilmiş olan başka bir yöntem daha vardır. Bu, aldatma, pohpohlama, safsata, ucuz vaatler, sadaka, önemsiz şeylerde müsamahakârlık, önemlilerde ise müsamahasızlık yöntemidir.

Rusya'da mevcut anın özgüllüğü, birinci yöntemden ikincisine, halka karşı zor ve şiddet kullanımından onun ***pohpohlanmasına,*** boş vaatlerle aptallaştırılmasına akıl almaz bir hızla geçişte yatmaktadır. Kedi Vaska* rahatını bozmuyor, yemeye devam ediyor. Milyukov ve Guçkov iktidardalar, sermayenin kârlarını koruyorlar, Rus ve İngiliz-Fransız sermayesinin çıkarları doğrultusunda emperyalist savaş yürütüyorlar, ve tehditleriyle, mantıklı olma uyarılarıyla, ricaları, yalvarmaları, talepleri, beyanatlarıyla Çaydze, Tsereteli, Steklov gibi "aşçılar" için yanıt olarak yalnızca vaatler, güzel konuşmalar, etkileyici açıklamalar var... Kedi Vaska rahatını bozmuyor, yemeye devam ediyor.

Ancak körü körüne güvenme körlüğü ve kör körü körüne güven, özellikle yaşamın (sosyal ve ekonomik durumlarının) onlara kapitalistlere güvenmemeyi öğrettiği proleterlerde ve ***yoksul*** köylülerde, her geçen gün biraz daha azalacaktır.

Küçük-burjuvazinin liderleri halka, burjuvaziye güvenmeyi öğretmek "zorundadır". Proleterler halka, burjuvaziye güvenmemeyi öğretmek zorundadır.

---

* *Bir Rus masalından: Aşçı, yemek çalarken yakaladığı kediye bir ahlak vaazı çeker. Kedi dinler ve yemeye devam eder. Vaska Rus halk dilinde kedinin takma adıdır.* —***Red.***

DEVRİMCİ ANAVATAN SAVUNMASI VE SINIFSAL ANLAMI

9) "Neredeyse her yeri" istila etmiş olan küçük-burjuva dalganın en önemli ve en göze batan fenomeni, hiç kuşkusuz, ***devrimci anavatan savunmasıdır.*** O, Rus devriminin daha da gelişmesinin ve başarısının en kötü düşmanıdır.

Bu psikoza kurban düşmüş ve onu aşamamış olan, devrim için yitirilmiştir. Fakat kitleler buna liderlerden başka tarzda kurban düşüyor; onlar başka bir gelişmeden geçiyor ve bu psikozu ***başka tarzda*** aşıyorlar.

Devrimci anavatan savunması bir yandan, kitlelerin burjuvazi tarafından dolandırılmasının ürünü, köylülerin ve bir kısım işçilerin körü körüne güveninin ürünüdür, öte yandan, Büyük Rusların, başka halklar karşısında cellat rolüyle ahlakını bozan Çarlığın gelenekleri onun için "kutsal" ve dokunulmaz olan, ilhaklarda ve banka kârlarında belli bir ölçüde çıkarı olan küçük mülk sahibinin çıkar ve görüşlerinin ifadesidir.

Burjuvazi, devrimden duyduğu soylu gurura seslenerek halkı aldatıyor ve meseleyi, Çarlık monarşisinin yerine Guçkov-Milyukov sahte cumhuriyetinin geçtiği devrimin bu aşamasıyla sanki Rusya'da savaşın ***sosyal ve politik*** karakteri değişmiş gibi gösteriyor, ve büyük oranda, halkın Rusya'nın Büyük Rus olmayan her kavmini Büyük Rusların bir tür mülkiyeti ya da yurtluğu olarak görmesini sağlayan geleneksel önyargılar sayesinde halk bütün bunlara —bir süre— inandı. Çarlık tarafından diğer halkları aşağılık birşey, "resen" Büyük Rusya'ya ait bir şey olarak görmeye alıştırılmış olan Büyük Rus halkının rezil ahlak bozukluğu ***bir anda*** ortadan kalkamazdı.

Savaşın sosyal ve politik karakterinin, kişilerin, grupların ya da hatta halkların "iyi niyeti" ile değil, bilakis savaşı yürüten ***sınıfın*** konumuyla, sınıfın, devamı savaş olan ***politikasıyla,*** modern toplumda egemen ekonomik güç olarak sermayenin ***bağıntılarıyla,*** uluslararası sermayenin ***emperyalist karakteriyle,*** Rusya'nın mali bağımlılığıyla, Rusya maliyesinin, bankalarının, diplomasisinin İngiltere, Fransa vs.'ye bağımlılığıyla vs. belirlendiğini kitlelere anlatmayı ***bilmeliyiz.*** Bütün bunları usta bir şekilde, kitleler için anlaşılır biçimde anlatmak ***kolay değildir.*** İçimizden hiç biri bunu peşinen hatasız gerçekleştiremez.

Ancak propagandamızın doğrultusu ya da daha doğrusu içeriği bu ve yalnızca bu olmalıdır. Devrimci anavatan savunmasına en ufak taviz, böyle bir tavizi haklı çıkarmaya çalışan deyimler ve "pratik" düşünceler ne kadar güzel olursa olsun, ***sosyalizme ihanettir, enternasyonalizmin*** tümüyle terkedilmesidir.

"Kahrolsun Savaş" şiarı elbette ki doğrudur, fakat anın özgül görevlerinin, geniş kitlelere ***başka tarzda yaklaşma*** zorunluluğunun hakkını veremez. Bence bu, "bir zamanlar"ın beceriksiz ajitatörünün "Kahrolsun Çar" şiarıyla kestirmeden kıra gidip — dayak yemesini anımsatıyor. Kitle içinden devrimci anavatan savunmasından yana olan sıradan kişiler, kişisel değil, sınıfsal anlamda ***dürüsttür,*** yani ilhakların ve yabancı halkların boğazlanmasının kendisine ***gerçekten*** hiçbir avantaj sağlamadığı ***sınıflara*** (işçiler ve yoksul köylüler) mensuptur. Sermayenin egemenliğinden vazgeçmeden ilhaklardan vazgeçmenin ***imkânsız*** olduğunu pekâlâ bilen ve kitleleri güzel laflar ve ölçüsüz vaatlerle vicdansızca aldatan burjuvaların ve "entelektüel" bayların durumu ise çok farklıdır.

Kitle içinden anavatan savunmasından yana olan sıradan bir insan, olaylara basit, darkafalı tarzda bakar: "Ben ilhaklar istemiyorum, Almanlar benim yakama yapışmak istiyor, dolayısıyla

ben asla herhangi bir emperyalist çıkarı değil, haklı bir davayı savunuyorum". Böyle bir insana yeniden ve yeniden, onun kişisel isteklerinin önemli olmadığı, bilakis söz konusu olanın kitle ve ***sınıf*** ilişkileri, politik bağıntılar ve önkoşullar, savaşın sermayenin çıkarlarıyla bağıntısı ve bankaların uluslararası içiçe geçmişliği vs. olduğu kavratılmalıdır. Anavatan savunuculuğuna karşı yalnızca böyle bir mücadele, belki çok hızlı olmasa da, emin ve kalıcı başarı vaadeden ciddi bir mücadeledir.

SAVAŞ NASIL SONA ERDİRİLEBİLİR?

10) Savaş "isteyince" sona erdirilemez. Taraflardan birinin kararıyla sona erdirilemez. Anavatan savunması yandaşı bir askerin ifade ettiği gibi "süngüyü toprağa saplayarak" sona erdirilemez.

Savaş, çeşitli ülkelerin sosyalistlerinin bir "anlaşması"yla, tüm ülkelerin proleterlerinin bir "gösteri"siyle, halkların "iradesi"yle vs. sona erdirilemez. Anavatan savunuculuğunun tam ve yarım yandaşlarının ve yarı-enternasyonalist basının gazete makalelerini dolduran bu türden bütün safsatalar, aynı şekilde sayısız kararlar, çağrılar, manifestolar, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'nin kararları, bütün bu laflar küçük-burjuvaların boş, saf, yerine getirilemez isteklerinden başka bir şey değildir. "Halkların barış isteğini bildirme"ye dair, proletaryanın devrimci eylemlerinin ***sırasına*** dair (Rus proletaryasından sonra Alman proletaryası "sıradadır") vs. bu tür laflardan daha zararlı bir şey yoktur. Bütün bunlar Louis Blanc politikasıdır, yapmacık düşlerdir, "politik kampanyalar" oyunu oynamaktır, gerçekte kedi Vaska masalının tekrarına çıkar.

Savaş hiç kuşkusuz sadece onların çıkarına yürütülüyor, sadece onları zenginleştiriyorsa da, kapitalist haydutların kötü ni-

yetinden kaynaklanmamıştır. Savaş, dünya sermayesinin yarım yüzyıllık gelişiminin, onun milyarlarca bağıntı ve bağlantısının ürünüdür. Sermayenin egemenliği devrilmedikçe ve devlet erki ***başka*** bir sınıfa, proletaryaya geçmedikçe emperyalist savaşın dışına ***kaçılamaz,*** şiddete dayanmayan, demokratik bir barış elde ***edilemez.***

Şubat-Mart 1917 Rus Devrimi'yle, emperyalist savaşın içsavaşa dönüşümü başladı. Bu devrim, savaşın sona erdirilmesine doğru ***ilk*** adımı attı. Ancak ***ikinci*** adım, yani devlet erkinin proletaryaya geçişi, onun sona ermesini ***gerçekten sağlayabilir.*** Bu, "cephe"nin, sermayenin çıkarları cephesinin uluslararası "yarılması"nın başlangıcı olacaktır, ve ancak ***bu*** cephe yarıldıktan sonradır ki proletarya, insanlığı savaşın dehşetinden ***kurtarabilecek,*** ona kalıcı bir barışın nimetlerini ***garantileyebilecektir.***

Ve Rus devrimi daha ***şimdiden,*** İşçi Temsilcileri Sovyetleri'ni yaratarak Rus proletaryasını sermaye "cephesini yarmanın" eşiğine getirdi.

DEVRİMİMİZDEN DOĞAN YENİ DEVLET TİPİ

11) İşçi, Asker, Köylü ve diğer Temsilciler Sovyetleri, yalnızca halkın çoğunluğu onların sınıfsal anlamı, ***Rus*** devrimindeki rolü hakkında berrak olmadığı ölçüde görmezlikten gelinmekle kalmıyor, aynı zamanda yeni bir devlet biçimini ya da daha doğrusu yeni bir ***devlet tipini*** temsil ettikleri ölçüde de görmezlikten geliniyor.

Bir burjuva devletinin en mükemmel, en gelişmiş tipi ***parlamenter demokratik cumhuriyettir.*** İktidar parlamentoya ait-

tir; devlet aygıtı, yönetim aygıtı ve organları alışılmış olanlardır: daimi ordu, polis ve pratikte görevden alınamaz, ayrıcalıklı, halkın üzerinde duran bir bürokrasi.

Ancak XIX. yüzyılın sonundan beri devrimci dönemler, demokratik devletin ***daha yüksek*** bir tipini, Engels'in ifadesiyle bazı bakımlardan bir devlet olmaktan çıkan, "artık gerçek anlamda bir devlet" olmayan[14] bir tipini ortaya çıkarıyor. Bu, halktan ayrı ordu ve polisin yerine halkın doğrudan ve dolaysız silahlanmasını ***geçiren*** Paris Komünü tipinde bir devlettir. Burjuva yazarlar tarafından hakkında yalan ve iftiralar yayılan, başka şeylerin yanı sıra yanlış yere, derhal sosyalizmi "yürürlüğe" koymak istediği iddia edilen Komün'ün özü ***bundan ibarettir.***

Rus Devrimi 1905 ve 1917 yıllarında, tam da bu tipte bir devlet kurmaya ***başladı.*** Halk temsilcilerinin Tüm-Rusya Kurucu Meclisi'nde ya da Sovyetler Konseyi'nde vs. birleşen İşçi, Asker, Köylü ve diğer Temsilciler Sovyetleri'nin cumhuriyeti — işte ***daha şimdiden,*** Kadet partisinin profesör beylerinin parlamenter, burjuva cumhuriyet için keşfettikleri yasa önerilerinin nasıl olacağını ya da Plehanov veya Kautsky ayarında küçük-burjuva "sosyal-demokrasisi"nin ukalaları ve ustalarının Marksist devlet öğretisini tahrif etmeyi bırakmalarını beklemeden, bu anda demokrasiyi kendi gücüyle, ***kendi tarzında*** gerçekleştiren milyonluk bir halkın inisiyatifi sayesinde bizde şimdiden ***yaşama nüfuz eden*** yeni budur.

Marksizm anarşizmden, genelde devrimci bir dönemde ve özelde kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde devletin ve devlet erkinin ***zorunluluğunu*** onaylamasıyla ayrılır.

Marksizm, Bay Plehanov, Kautsky ve ortaklarının küçük-burjuva oportünist "sosyal-demokrasisi"nden, adı geçen dönemler için alışılmış parlamenter burjuva cumhuriyeti gibi bir devleti ***değil,*** Paris Komünü tipinde bir devleti zorunlu görmesiyle ayrılır.

Bu devlet tipiyle eskisi arasındaki başlıca farklar şunlardan ibarettir:

Parlamenter burjuva cumhuriyetten kolaylıkla monarşiye geri dönülebilir (tarih bunu ispatlamıştır), çünkü tüm baskı aygıtı: ordu, polis, bürokrasi el değmeden kalır. Komün ve İşçi, Asker, Köylü vs. Temsilcileri Sovyetleri bu aygıtı ***parçalar*** ve ortadan kaldırır.

Parlamenter burjuva cumhuriyet ***kitlelerin*** bağımsız politik yaşamını daraltıp boğar ve onların tüm devlet yaşamının tepeden tımağa ***demokratik*** inşasına dolaysız katılmalarını engeller. İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nde tam tersi sözkonusudur.

Onlar, Paris Komünü'nün ortaya çıkardığı ve Marx'ın "emeğin ekonomik kurtuluşunun gerçekleşebileceği nihayet keşfedilmiş politik biçim"* dediği devlet tipini yeniden ortaya çıkarıyorlar.

Genellikle şu itirazda bulunuluyor: Rus halkı Komün'ün "yürürlüğe konması" için henüz olgun değildir. Bu, serfliği savunmanın bir argümanıdır, ki o da köylülerin özgürlük için olgun olmadığını açıklar. Komün, yani İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri, hem ekonomik gerçeklikte hem de halkın ezici çoğunluğunun bilincinde tamamen olgunlaşmamış olan ***hiçbir*** dönüşümü "yürürlüğe" koymaz, böyle dönüşümleri "yürürlüğe" koymaya niyeti yoktur ve koymamalıdır da. Ekonomik çöküş ve savaşın yol açtığı kriz ne kadar büyükse, savaşın insanlıkta açtığı korkunç yaraların iyileşmesini ***kolaylaştıran*** mümkün olduğunca mükemmel bir politik biçim de o kadar acil gereklidir. Rus halkı ne kadar az örgütsel deneyime sahipse, sadece birkaç burjuva kahvehane politikacısı ve "kârlı mevkilerdeki" memur-

* *Karl Marx, "Fransa'da İçsavaş". —Red.*

ların değil, ***bizzat halkın*** örgütsel inşaya o ölçüde kararlılıkla ***girişmesi*** zorunludur.

Bay Plehanov, Kautsky ve ortaklarının eski sahte Marksist önyargılarından ne kadar çabuk kurtulur, halka yardım etmek için, ***tüm*** yaşamı bizzat eline alan İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ni hemen ve her yerde yaratmak için ne kadar enerjik işe koyulursak, Bay Lvov ve ortakları Kurucu Meclis'in toplanmasını ne kadar ertelerlerse, halk o kadar kolay İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin cumhuriyetinden yana karar verecektir (Kurucu Meclis aracılığıyla ya da Lvov onun toplanmasını daha da erteleyecek olursa, onsuz). Bizzat halkın ele almış olduğu yeni örgütsel inşa çalışmasında başlangıçta hatalar kaçınılmazdır, ama Bay Lvov'un görevlendirdiği profesörler ve hukukçular, Kurucu Meclis'in toplanması ve parlamenter burjuva cumhuriyetin ebedileştirilmesi üzerine, İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin boğazlanması üzerine yasalarını kotarıncaya kadar ***beklemektense,*** hata yapmak ve ilerlemek daha iyidir.

Eğer örgütlenmeyi ve akıllıca bir propaganda yürütmeyi bilirsek, yalnızca proleterler değil, köylülüğün onda dokuzu da polisin yeniden kurulmasına, görevden alınamaz ve ayrıcalıklı bürokrasiye, halktan ayrı orduya karşı olacaktır. Yeni devlet tipi yalnızca bundan ibarettir.

12) Polisin yerine halk milisinin geçirilmesi — bu, devrimin tüm seyrinden çıkan ve şimdi Rusya'da her yerde gerçekleştirilen bir dönüşümdür. Alışılmış tipte burjuva devrimlerin çoğunda böyle bir dönüşümün hep çok kısa süreli olduğunu ve burjuvazinin —en demokratik ve en cumhuriyetçi olanın bile— daima halktan ayrı, burjuvaların emrine tabi, halkı her tarzda bastırmaya uygun olan eski monarşist polisi yeniden kurduğunu kitlelere kavratmalıyız.

Polisin yeniden kurulmasını ***engellemenin*** yalnızca bir çaresi vardır: bir halk milisinin yaratılması, orduyla kaynaştırılması (daimi ordunun yerine genel halk silahlanmasının geçirilmesi). 15–65 yaş arası kadın-erkek istisnasız tüm vatandaşlar bu milise mensup olmalıdır — sadece örnek olarak verilmiş olan bu yaş sınırıyla gençlerin ve yaşlıların katılımına işaret edilmektedir. Kapitalistler, ücretli işçilerine, hizmetçilerine vs., bunların kamu yararına milis hizmeti verdikleri günlerde ücretlerini ödemek zorundadırlar. Yalnızca genelde politik yaşama değil, aynı zamanda herkes tarafından yapılacak bu sürekli kamu hizmetine de kadınların bağımsız katılımını sağlamadan, bırakın sosyalizmi, tam ve kalıcı bir demokrasi bile imkânsızdır. "Polis"in hasta bakımı, çocuk bakımı, gıda maddeleri kontrolü vs. gibi fonksiyonları, kadının salt kâğıt üzerinde kalmayan gerçek eşitliği olmadan, tatmin edici bir biçimde çözülemez.

Polisin yeniden kurulmasına izin vermemek, tüm halkın örgütsel güçlerini genel bir milisin yaratılmasına çekmek — proletaryanın, devrimi savunma, sağlamlaştırma ve daha da geliştirmenin çıkarları doğrultusunda kitlelerin bilincine çıkarması gereken görevleri bunlardır.

TARIM PROGRAMI VE ULUSAL PROGRAM

13) Yakın gelecek için, Rus köyünde muazzam bir tarım devriminin gelişmesinin beklenip beklenemeyeceğini şu anda tam olarak bilemeyiz. Köylülüğün son zamanlarda kuşkusuz ilerleme kaydetmiş olan bir yanda toprak kölesi, ücretli işçi ve yoksul köylülere ("yarı-proleterler") ve diğer yanda varlıklı ve

orta köylülere (kapitalistler ve cüce kapitalistler) sınıfsal ayrımının ne kadar derin olduğunu bilemeyiz. Ancak deneyim bu soruya bir yanıt verebilir ve verecektir.

Fakat proletaryanın partisi olarak biz mutlaka, yalnızca derhal bir tarım programı (toprak programı) hazırlamakla değil, aynı zamanda Rusya'da köylü tarım devriminin ***çıkarları*** doğrultusunda derhal gerçekleştirilmesi gereken bir dizi pratik önlemi propaganda etmekle de yükümlüyüz.

Tüm toprak ve arazinin ulusallaştırılmasını talep etmek zorundayız, yani devletteki tüm toprak ve arazinin merkezi devlet iktidarının mülkiyetine geçmesini talep etmeliyiz. Bu iktidar iskân fonunun çapını vs. saptamalı, ormanların korunması, ıslahı vs.ye dair yasaları çıkarmalı, toprak sahibiyle, yani devletle, kiracı, yani çiftçi arasında her türlü aracı faaliyeti mutlaka yasaklamalıdır (toprağın başkalarına her türlü devrinin yasaklanması). Fakat toprak ve arazi üzerinde mutlak ***tasarruf hakkı,*** aynı şekilde zilyetlik ve kullanım hakkının ***yerel koşullarının*** saptanması, asla bürokratik memur ellerinde bulunmamalı, bilakis yalnızca ***Köylü Temsilcileri*** Kaza ve Yöre Sovyetleri'nin yetkisinde olmalıdır.

Tahıl üretiminin teknik olarak iyileştirilmesi ve artırılmasının çıkarları doğrultusunda ve rasyonel tarımsal büyük işletmenin ve onun toplumsal denetiminin çıkarları doğrultusunda, Köylü Komiteleri içinde, el konulmuş her çiftliği, ***Kır İşçileri Temsilcileri Sovyetleri***'nin denetimi altında büyük bir örnek çiftlik haline getirmeyi hedeflemeliyiz.

Sosyal-Devrimcilerde, özellikle onların "tüketim" veya "emek" normu, "toprak ve arazinin sosyalizasyonu" vs.ye dair boş gevezeliklerinde hüküm süren küçük-burjuva safsata ve politikaya karşı proletarya partisi, meta üretimi egemenliği altında

tarımsal küçük işletme sisteminin, insanlığı kitlesel sefaletten ve kölelikten kurtaracak durumda ***olmadığını*** açık bir şekilde anlatmalıdır.

Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ni derhal ve mutlaka bölmeden, proletarya partisi kitlelere, Kır İşçilerinin özel Temsilciler Sovyetleri'ni ve Yoksul (yarı-proleter) Köylülerin özel Sovyetlerini, ya da en azından genel Köylü Temsilcileri Sovyetleri içinde bu ***sınıfsal katmanların*** temsilcilerinin özel fraksiyonlar ya da partiler biçiminde özel daimi toplantılarını yaratmanın zorunlu olduğunu anlatmalıdır. Yoksa Narodniklerin, 'genelde köylülük'e dair bütün yapmacık, küçük-burjuva gevezelikleri, ***kapitalistlerin*** yalnızca bir türü olan varlıklı köylülerin, mülksüz sınıfları aldatmasının paravanası olacaktır.

Köylülere, çiftlikbeyi arazilerine el koymamayı ve tarımsal ilişkileri dönüştürmek için Kurucu Meclis'in toplanmasına kadar beklemeyi öğütleyen birçok Sosyal-Devrimcinin ve İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin burjuva-liberal ya da katıksız bürokratik vaazlarına karşı proletarya partisi, köylüleri tarımsal ilişkilerin dönüştürülmesine derhal ve kendi gücüne dayanarak girişmeye, çiftlikbeyi arazilerine yerel Köylü Sovyetleri'nin kararı üzerine vakit geçirmeksizin el koymaya çağırmalıdır.

Burada özellikle önemli olan, cephedeki askerler için ve kentler için gıda maddeleri üretiminin mutlaka ***yükseltilmesinde,*** hayvan mevcuduna, aletlere, makinelere, binalara vs. verilecek her türlü zarara ya da yapılacak her türlü tahribata kesinlikle izin verilmemesinde ısrar etmektir.

14) Milliyetler sorununda proletarya partisi herşeyden önce, Çarlık tarafından ezilen, Rus imparatorluğuna zorla dahledilmiş ya da zorla devlet sınırları içinde tutulmuş, yani ilhak edilmiş tüm uluslara ve kavimlere, bağımsızlıklarını ilan etme ve Rusya'dan ayrılma sınırsız hakkının tanınmasını savunmalıdır.

Ayrılma hakkının gerçekten hayata geçirilmesiyle bağlı ol-

mayan ilhaklardan vazgeçme üzerine tüm açıklamalar, deklarasyonlar ve manifestolar, burjuva halk aldatmacası ya da küçükburjuva yerine getirilemez isteklerdir.

Proletarya partisi, emekçiler için avantajlı olduğundan, mümkün olduğunca büyük bir devletin yaratılmasını amaçlar; hedefi ulusların ***yakınlaşması ve gelecekte kaynaşmasıdır.*** Fakat bu hedefe şiddet aracılığıyla değil, yalnızca tüm uluslardan işçi ve emekçilerin özgür, kardeşçe bir ittifakı yoluyla ulaşmak istiyor.

Rusya Cumhuriyeti ne kadar demokratik olursa, İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri Cumhuriyeti olarak ne kadar başarılı örgütlenirse, ***tüm*** ulusların emekçi kitleleri kendilerini o kadar güçlü bir şekilde böyle bir cumhuriyete ***özgürce*** cezbedilmiş hissedeceklerdir.

Sınırsız ayrılma hakkı, en geniş yerel (ve ulusal) özerklik, ulusal azınlıklar için en ince ayrıntısına kadar hazırlanmış hukuksal güvenceler — devrimci proletaryanın programı işte budur.

BANKALARIN VE KAPİTALİST BİRLİKLERİN ULUSALLAŞTIRILMASI

15) Proletarya partisi, halkın ezici çoğunluğu sosyalist bir devrimin zorunluluğunu tanımadan önce, bir küçük köylü iktisatları ülkesinde sosyalizmi "yürürlüğe koyma"yı asla önüne hedef koymamalıdır.

Fakat ancak burjuva, "nerdeyse Marksist" sloganların ardına gizlenen sofistler, bu doğrudan, ***savaşın seyri içinde bir dizi burjuva devlet tarafından*** sık sık ***gerçekleştirilmiş olan,*** yaklaşan tam ekonomik çöküşe ve açlığa karşı mücadele için mut-

lak gerekli olan pratikte tamamen olgunlaşmış devrimci önlemlerin derhal uygulanmasını erteleyen bir politikanın haklı gösterilmesi sonucunu çıkarabilir.

Kesinlikle sosyalizmin "yürürlüğe konması" anlamına gelmeyen toprak ve arazinin, kapitalistlerin tüm banka ve sendikalarının ulusallaştırılması ya da en azından bunların İşçi Temsilcileri Sovyetleri vs. tarafından ***derhal denetlenmesi,*** mutlaka savunulmalı ve olanaklar ölçüsünde devrimci yoldan gerçekleştirilmelidir. Sosyalizme giden yolda yalnızca adımlar olan ve iktisaden kesinlikle gerçekleştirilebilir olan bu önlemler olmadan, savaşın açtığı yaraların iyileşmesi ve tehdit eden çöküşün önlenmesi imkânsızdır, ve devrimci proletaryanın partisi, tam da "savaştan" özellikle rezilce tarzda zenginleşen kapitalistlerin ve bankerlerin inanılmaz yüksek kârlarına saldırmaktan asla ürküp gerilemeyecektir.

SOSYALİST ENTERNASYONAL'DEKİ DURUM

16) Rusya işçi sınıfının uluslararası görevleri tam da şimdi özel bir güçle ön plana çıkıyor.

Bugün herkes enternasyonalizm üzerine yemin ediyor, şovenler ve anavatan savunucuları bile, Bay Plehanov'la Bay Potresov bile, Kerenski bile kendine enternasyonalist diyor. Dolayısıyla proletarya partisinin, lafta enternasyonalizmin karşısına tüm açıklık, tamlık ve kesinliğiyle gerçek enternasyonalizmi koyma görevi bir o kadar ivedidir.

Tüm ülkelerin işçilerine içeriksiz çağrılar, hiçbir şey ifade etmeyen enternasyonalizme sadakat yeminleri, savaşan çeşitli ülkelerde dolaylı ya da dolaysız bir şekilde devrimci proletaryanın eylemlerinin "sırası"nı saptama girişimleri, savaşan ülkele-

rin sosyalistleri arasında devrimci mücadele ***üzerine*** bir "anlaşma" sağlamak için şiddetli çabalar, bir barış kampanyası ***için*** sosyalist kongreler toplama yönünde gayretli çabalar vs. vs. — bu tür düşüncelerin, bu tür girişimlerin ya da bu tür planların sahipleri ne kadar dürüst olursa olsunlar, bütün bunlar ***objektif*** anlamı itibariyle sadece lafazanlıktır, en iyi durumda bunlar sadece, kitlelerin şovenler tarafından ***aldatılmasını*** gizlemeye uygun zararsız, iyi dileklerdir. En becerikli, parlamenter dolandırıcılığın hilelerinde en deneyimli ***Fransız*** şovenleri, sosyalizme ve Enternasyonal'e görülmemiş küstahlıkta ihanetle, emperyalist savaşı yürüten hükümetlere girmekle, krediler ***veya borçlar için*** oy vermekle (son günlerde Rusya'da Çaydze, Skobelev, Tsereteli, Steklov'un yaptığı gibi), ***kendi ülkesinde*** devrimci mücadeleye karşı direnişle vs. vs. ***bağlı*** olan inanılmaz derecede tantanalı ve çığırtkanca pasifist ve enternasyonalist laflar bakımından uzun süredir her türlü rekoru kırmış bulunmaktadırlar.

İyi insanlar, emperyalist dünya savaşının acımasız, gaddar ortamını sık sık unutuyorlar. Bu ortam boş laflara izin vermez, naif, yapmacık isteklerle alay eder.

Sadece tek bir gerçek enternasyonalizm vardır: ***kendi ülkesinde*** devrimci hareketi ve devrimci mücadeleyi geliştirmede özverili çalışma, istisnasız ***tüm*** ülkelerde ***aynı böyle*** bir ***mücadeleyi,*** aynı böyle bir çizgiyi ve ***sadece böyle bir*** çizgiyi (propaganda yoluyla, manevi ve maddi yardım yoluyla) desteklemek.

Bunun dışında her şey aldatmaca ve boş lakırdıcılıktır.

Uluslararası sosyalist ve proleter hareket, iki yılı aşkın savaş süresi içinde ***tüm*** ülkelerde üç akım ortaya çıkarmıştır ve bu üç akımın idrakı, tahlili ve gerçekten enternasyonalist akım için tutarlı mücadelenin ***reel*** zeminini terkeden, kendi kendisini iktidarsızlığa, çaresizliğe ve hatalara mahkûm eder.

Bu üç akım şunlardır:

1) Sosyal-şovenler, yani sözde sosyalist, eylemde şovenler — bunlar, emperyalist savaşta (özellikle de mevcut emperyalist savaşta) "anavatan savunması"ndan yana olan kişilerdir.

Bunlar ***sınıf*** düşmanlarımızdır. Burjuvazinin safına geçmişlerdir.

Tüm ülkelerde resmi sosyal-demokrasinin resmi liderlerinin çoğunluğu bunlara dahildir: Rusya'da Bay Plehanov ve hempaları, Almanya'da Scheidemannlar, Fransa'da Renaudel, Guesde, Sembat, İtalya'da Bissolati ve hempaları, İngiltere'de Hyndman, Fabiancılar ve "Labouristler" ("İşçi Partisi"nin liderleri), İsveç'te Branting ve hempaları, Hollanda'da Troelstra ve partisi, Danimarka'da Stauning ve partisi, Amerika'da Viktor Berger ve başka "anavatan savunucuları" vs.

2) İkinci akım —sözümona "Merkez"—, bunlar sosyal-şovenlerle gerçek enternasyonalistler arasında yalpalayan kişilerdir.

Bütün "Merkez", Marksist, enternasyonalist olduğuna, barıştan yana, hükümetler üzerinde her türlü "baskı"dan yana olduğuna, "halkın barış isteğini ilan etmesi" için kendi hükümetlerinden her türlü "talebe" hazır olduğuna, barış yararına, ilhaksız bir barış için her türlü kampanyadan yana vs. vs. — ***ve sosyal-şovenlerle barıştan yana*** olduğuna yemin ediyor. "Merkez" "birlik"ten yana, "Merkez" bölünmeye karşı.

"Merkez", zararsız küçük-burjuva lafazanlığın, lafta enternasyonalizmin, gerçekte korkak oportünizmin ve sosyal-şovenlere dalkavukluğun diyarıdır.

Meselenin özü şu ki, "Merkez", kendi hükümetlerine karşı bir devrimin gerekliliğine kani değil, bunu propaganda etmiyor,

kayıtsız şartsız devrimci mücadele yürütmüyor, en basmakalıp ve pek ziyade "Marksist" duyulan ***bahaneler*** icat ediyor.

Sosyal-şovenler ***sınıf düşmanlarımızdır***, işçi hareketi içindeki ***burjuvalardır.*** Bunlar işçi sınıfının ***objektif*** olarak burjuvaziye satılmış (daha iyi ücretler, fahri görevler vs.) ve küçük ve zayıf halkları yağmalayıp boğazlaması ve kapitalist ganimetin paylaşımı uğruna mücadeleyi sürdürmesi için ***kendi*** burjuvazilerine yardımcı olan katman, grup ve kesimlerini temsil ederler.

"Merkez" — legalite çürümesinin aşındırdığı, parlamentarizm atmosferinin ahlakını bozduğu vs. geleneksel şablonların insanlarıdır, sıcak postçuklara ve "rahat" çalışmaya alışmış memur tiplerdir. Tarihsel ve ekonomik açıdan bakıldığında ***özel*** bir katmanı temsil etmezler, sadece, işçi hareketinin geride bıraktığımız döneminden, 1871–1914 döneminden, özellikle de proletarya için gerekli olan geniş ve en geniş temelde yavaş, tutarlı, sistematik örgütsel çalışma sanatında çok değerli şeyler getirmiş olan bir dönemden, ***sosyalist devrim çağını*** başlatmış olan birinci emperyalist dünya savaşının başlangıcından beri ***objektif*** olarak zorunlu hale gelmiş bulunan ***yeni bir döneme geçişi*** temsil ederler.

"Merkez"in en ünlü lideri ve temsilcisi Karl Kautsky, II. Enternasyonal'in (1889–1914) en önemli otoritesidir, Marksizmin tam iflasının, görülmemiş karaktersizliğin, Ağustos 1914'ten beri en sefil yalpalamaların ve ihanetlerin tipik örneğidir. "Merkez" akımı — bunlar Kautsky, Haase, Ledebour, Reichstag'daki sözümona "Çalışma Grubu"dur; Fransa'da Longuet, Pressemane ve genel olarak "Minoritaires"dir (Azınlıkçılar); İngiltere'de Philipp Snowden, Ramsay Macdonald ile "Independent Labour Party" ve kısmen de "British Socialist Party"nin daha birçok lideri; Amerika'da Morris Hillquit ve daha birçokları; İtalya'da Turati, Treves, Modigliani vs.; İsviçre'de Robert Grimm vd.; Avusturya'da Victor Adler ve hempaları; Rusya'da

Örgütleme Komitesi Partisi*, Akselrod, Martov, Çaydze, Tsereteli vs.dir.

Tek tek kişilerin bazen, kendileri bile farketmeden, sosyal-şovenizm pozisyonundan "Merkez" pozisyonuna geçmeleri —ve tersi— anlaşılır bir şeydir. Her Marksist, kişilerin bir sınıftan diğerine serbestçe geçmesi saklı kalırken, sınıfların birbirinden ayrıldığını bilir: aynı şekilde, kişilerin bir akımdan diğerine serbestçe geçmesi saklı kalırken, akımları ***kaynaştırma*** girişim ve çabalarına rağmen politik yaşamdaki ***akımlar da*** birbirinden ayrılır.

3) Üçüncü akım gerçek enternasyonalistlerdir, "Zimmerwald Solu" bunlara en yakındır (bu akımın ortaya çıkışı hakkında okurun otantik bilgi edinebilmesi için ekte bu akımın Eylül 1915 tarihli manifestosunu basıyoruz).

Esas ayırt edici özellik: gerek sosyal-şovenizmle gerek "Merkez"le tam kopuş, ***kendi*** emperyalist hükümetine ve ***kendi*** emperyalist burjuvazisine karşı kayıtsız şartsız devrimci mücadele. İlke: "Baş düşman kendi ülkendedir", yapmacık sosyal-pasifist lafazanlığa karşı (sosyal-pasifist sözde sosyalist, pratikte burjuva pasifistidir; burjuva pasifistleri sermayenin boyunduruğunu ve egemenliğini silkip ***atmadan*** ebedi barış düşü görürler) ve bugünkü savaşla ***bağıntı içinde*** proletaryanın devrimci mücadelesinin ve proleter, sosyalist devrimin olanağını ya da yerindeliğini ya da zamana uygunluğunu reddetmeye kalkışan tüm ***bahanelere*** karşı acımasızca mücadele.

Bu akımın en önemli temsilcisi Almanya'da üyesi Karl Liebknecht'le birlikte "Spartaküs Grubu" ya da "Enternasyonal" grubudur. Karl Liebknecht bu akımın ve ***yeni,*** gerçek, proleter Enternasyonal'in en ünlü temsilcisidir.

---

* *Yani Menşevikler. —Alm. Red.*

Karl Liebknecht Alman işçi ve askerlerini, ***silahları kendi*** hükümetine ***çevirmeye*** çağırdı. Karl Liebknecht bunu Reichstag kürsüsünden açıkça yaptı. Sonra Berlin'in en hareketli meydanlarından biri olan Potsdam Meydanı'na gidip oradaki gösteri yürüyüşünde, "Kahrolsun Hükümet" başlıklı illegal bildirileri dağıttı. Tutuklanıp ***kürek cezasına*** çarptırıldı. Şimdi, savaşa karşı mücadelelerinden dolayı hapishanelerde bulunan ***yüzlerce,*** belki binlerce ***gerçek*** Alman sosyalisti gibi Almanya'da zindanda bulunuyor.

Karl Liebknecht konuşmalarında ve mektuplarında, sadece ***kendi*** Plehanovlarına ve Potresovlarına (Scheidemann, Legien, David ve suç ortakları) ***karşı*** değil, ***aynı zamanda kendi Merkezcilerine,*** kendi Çaydzelerine, Tseretelilerine (Kautsky, Haase, Ledebour ve suç ortakları) ***karşı da*** acımasızca mücadele etti.

Karl Liebknecht ve dostu Otto Rühle, 110 Reichstag milletvekili arasında, disiplini bozan tek kişidirler, "Merkez"le ve şovenlerle "birliği" yıktılar, ***hepsine karşı çıktılar.*** Sosyalizmi, proletaryanın davasını, proleter devrimi ***yalnızca*** Liebknecht temsil ediyor. Geri kalan ***tüm*** Alman sosyal-demokrasisi (kendisi de "Spartaküs Grubu"nun bir üyesi ve lideri olan) Rosa Luxemburg'un isabetli ifadesiyle artık sadece ***kokuşmuş*** bir ***cesettir.***

Almanya'da gerçek enternasyonalistlerin bir başka grubunu Bremen'den "Arbeiterpolitik" (İşçi Politikası) gazetesi temsil etmektedir.

Fransa'da gerçek enternasyonalistlere en yakın olanlar Loriot ve dostlarıyla (Bourderon ve Merrheim sosyal-pasifizme düştüler) Cenevre'de "Demain" dergisini çıkaran Fransız Henri Guilbeaux'dur; İngiltere'de "Trade-Unionist" gazetesi ve "British

Socialist Party" ile "Independent Labour Party" üyelerinin bir bölümü (örneğin, sosyalizme ***ihanet etmiş*** olan liderlerle kopuşa açıkça çağrı yapmış olan William Russel), sonra savaşa karşı devrimci mücadelesi yüzünden İngiltere'nin burjuva hükümeti tarafından ***kürek cezasına*** mahkûm edilen İskoçyalı ilkokul öğretmeni ve sosyalist ***Maclean;*** yüzlerce İngiliz sosyalisti aynı suçtan dolayı hapishanelerdedir. Sadece onlar ***gerçek*** enternasyonalistlerdir; Amerika'da "Socialist Labor Party" ile, oportünist "Socialist Party" içindeki, Ocak 1917'den beri "The Internationalist" gazetesini çıkaran unsurlar; Hollanda'da, "Tribune" gazetesini çıkaran "Tribunistler" Partisi (Pannekoek, Hermann Gorter, Wynkoop ve Zimmerwald'de Merkeze dahil olan ama şimdi bize geçen Henriette Roland-Holst); İsveç'te, Lindhagen, Ture Nermann, Karlson, Ström ve Zimmerwald'de "Zimmerwald Solu"nun kurulmasına şahsen katılan ve şimdi savaşa karşı devrimci mücadelesi yüzünden hapis cezasına mahkûm edilmiş olan Z. Höglund gibi liderlerle Gençler ya da Sollar Partisi; Danimarka'da, başında ***Bakan*** Stauning'in bulunduğu tamamen ***burjuvalaşmış*** Danimarka "Sosyal-Demokrat" Partisi'nden ayrılmış olan Trier ve dostları; Bulgaristan'da "Daryürekliler"; İtalya'da onlara en yakın olanlar Parti Sekreteri Konstantin Lazzari ile merkez yayın organı "Avanti"nin redaktörü Serrati'dir; Polonya'da Radek, Hanecki ve "Bölge Yönetim Kurulu"nda birleşmiş sosyal-demokrasinin diğer liderleri, sonra Rosa Luxemburg, Tyszka ve "Merkez Yönetim Kurulu"nda birleşmiş sosyal-demokrasinin diğer liderleri; İsviçre'de, ***kendi*** ülkesinin sosyal-şovenlerine ve "Merkez"e karşı mücadele için "referandum"u gerekçelendiren (Ocak 1917) ve 11 Şubat 1917' de Töß'de yapılan sosyalist Zürih Kanton Kongresinde savaşa karşı ilkesel-devrimci bir karar sunmuş olan solcular; Avusturya'da, kısmen Viyana "Karl Marx" Kulübü'nde etkinlik gösteren Friedrich Adler'in solcu genç dostları, bu klüp şimdi, düşüncesizce de olsa bir bakanı kahramanca kurşunlaması nedeniyle

Friedrich Adler'i mahvetmeye çalışan koyu gerici Avusturya hükümeti tarafından dağıtılmıştır vs.

Önemli olan, solcular arasında bulunan nüanslar değildir. Önemli olan ***akımdır***. Meselenin özü şu ki, korkunç emperyalist savaş zamanında gerçek enternasyonalist olmak kolay değildir. Bu tür ***insanlar*** çok az, ama sosyalizmin tüm geleceği ***sadece*** onlardır, ***kitlelerin*** baştan çıkarıcısı değil ***lideri sadece*** onlardır.

Sosyal-demokratlar arasında, genelde sosyalistler arasında reformistlerle devrimciler arasındaki fark, emperyalist savaş koşulları altında objektif zorunlulukla bir değişikliğe uğramak zorundaydı. Barış anlaşması üzerine burjuva hükümetlere "talepler" yöneltmekle ya da "halkların barış isteğini ilan etmeleri"ni "istemekle" vs. yetinenler ***gerçekte*** reformlara kayarlar. ***Çünkü savaş sorunu*** objektif olarak ancak ***devrimci yoldan*** çözülebilir.

Savaştan, demokratik, şiddetsiz bir barışa geçişin, halkların "savaş"tan zenginleşmiş olan kapitalist baylara ***milyarlık*** haraçlar ödeme köleliğinden kurtulmasının proletaryanın devriminden başka bir çaresi yoktur.

Burjuva hükümetlerden en çeşitli reformlar talep edilebilir ve edilmelidir, fakat boş lafazanlığa ve reformizme düşmeden, emperyalist sermayeye binlerce bağla bağlı bu insanlardan ve sınıflardan bu bağları ***koparmaları*** istenemez, bu bağları koparmadan ise savaşa karşı savaş üzerine tüm konuşmalar sadece boş, aldatıcı laflardır.

"Kautskyciler", "Merkez", sözde devrimci, gerçekte reformisttir, sözde enternasyonalist, gerçekte sosyal-şovenizmin yardakçılarıdır.

ZİMMERWALD ENTERNASYONALİ'NİN ÇÖKÜŞÜ — BİR ÜÇÜNCÜ ENTERNASYONAL KURMANIN GEREKLİLİĞİ

17) Zimmerwald Enternasyonali baştan itibaren kararsız, "Kautskyci", "Merkezci" bir tavır aldı, bu da ***Zimmerwald Solu'***nu hemen ondan uzaklaşmaya, kendini ondan ayırmaya, ***kendi*** manifestosuyla ortaya çıkmaya zorladı (manifesto İsviçre'de Rusça, Almanca ve Fransızca basıldı).

Zimmerwald Enternasyonali'nin baş eksikliği —***çöküşünün*** nedeni (çünkü o ideolojik ve politik olarak artık çökmüştür)— en önemli, pratikte ***her şeyi belirleyen,*** sosyal-şovenizmle ve başında Vandervelde, Lahey'de Huysmans (Hollanda) ve diğerlerinin bulunduğu eski sosyal-şoven Enternasyonal'le tam kopuş sorunundaki yalpalamalardır, kararsızlıktır.

Bizde henüz, Zimmerwald çoğunluğunun ***tam da Kautskycilerden*** oluştuğu bilinmiyor. Oysa bu, gözönünde bulundurulması gereken ve şimdi Batı Avrupa'da genelde bilinen temel bir olgudur. Koyu şoven "Chemnitzer Zeitung"un redaktörü* ve koyu şoven Parvus'un "Glocke"sinin çalışanı, şoven, aşırı Alman şoveni Heilmann bile, (elbette "sosyal-demokrat" ve sosyal-demokrasinin "birliği"nin gayretli savunucusu olan) bu Heilmann bile basında Merkez ya da "Kautskycilik"le ***Zimmerwald çoğunluğunun*** bir ve aynı şey olduğunu kabul etmek zorunda kaldı.

1916 yılının sonu ve 1917 yılının başı bu olguyu kesin olarak doğruladı. Kienthal Manifestosu sosyal-pasifizmi mahkûm

---

* *Gazetenin adı Lenin tarafından apaçık yanlış verilmiş. Kastedilen herhalde Heilmann tarafından redakte edilen sağ sosyal-demokrat "Chemnitzer Volksstimme" olmalı. —**Alm. Red.***

etmiş olmasına rağmen, ***tüm*** Zimmerwald sağı, ***tüm*** Zimmerwald çoğunluğu sosyal-pasifizme kaydı: Kautsky ve suç ortakları Ocak ve Şubat 1917' de bir dizi gösteride; Fransa'da, sosyal-şovenlerle ***tam bir uyum içinde*** Sosyalist Parti'nin (Aralık 1916) ve "Confédération Générale du Travail"ın (Fransız sendikaları örgütü)* pasifist kararlarından yana (yine Aralık 1916'da) oy kullanan Bourderon ve Merrheim; tüm partinin sosyal-pasifist bir tavır içine girdiği ve bizzat Turati'nin ise 17 Aralık 1916 tarihli konuşmasında (elbette tesadüfen değil) ***milliyetçi***, emperyalist savaşı yaldızlayan lafazanlıklara "sürüklendiği" İtalya'da Turati ve suç ortakları.

Zimmerwald ve Kienthal Başkanı Robert Grimm, Ocak 1917'de ***kendi*** partisinin sosyal-şovenleriyle (Greulich, Pflüger, Gustav Müller vd.) birlikte gerçek enternasyonalistlere ***karşı*** bir ittifak kurdu.

Çeşitli ülkelerin ***Zimmerwaldcilerinin*** Ocak ve Şubat 1917'de yapılan iki konferansında Zimmerwald çoğunluğunun bu çatışık, ikiyüzlü tutumu, bir dizi ülkenin solcu enternasyonalistleri — uluslararası gençlik örgütünün sekreteri ve mükemmel enternasyonalist gazete "Gençlik Enternasyonali"nin** redaktörü Münzenberg, Partimiz Merkez Komitesi Temsilcisi Zinovyev, Polonya Sosyal-Demokrat Partisi'nden (Bölge Yönetim Kurulu) K. Radek ve "Spartaküs Grubu" üyesi Alman sosyaldemokratı Hartstein — tarafından usulü veçhile damgalandı.

Rus proletaryasına çok şey verilmiştir; dünyanın hiçbir ye-

---

* *Fransız Sosyalist Partisi ve Confédération Générale du Travail'ın Aralık 1916'daki kararları için bkz. "Burjuva ve Sosyalist Pasifizm" makalesi, Seçme Eserler, Cilt 5, Bölüm 3, s. 263–283. (— İnter Yayınları.)* ***—Red.***

** ***"Gençlik Enternasyonali**, Sosyalist Gençlik Örgütleri Uluslararası Birliği'nin mücadele ve propaganda organı", Zürih'te 1915-1918 yıllarında çıktı ve savaşan ülkelerde illegal olarak dağıtıldı. Ayrıca bkz. "Gençlik Enternasyonali" makalesi, Seçme Eserler, Cilt 5, s. 258–262. (— İnter Yayınları.)* ***—Red.***

rinde işçi sınıfı şimdiye dek Rusya'daki gibi bir devrimci enerji geliştirmeyi başaramamıştır. Fakat çok verilenden, çok istenir.

Zimmerwald bataklığına daha fazla göz yumulmamalıdır. Zimmerwald "Kautskycileri" aşkına Plehanov ve Scheidemann'ın şoven Enternasyonali'yle yarın ittifakı daha fazla korumamalıyız. Bu Enternasyonal'le bağı derhal koparmalıyız. ***Sadece*** enformasyon için Zimmerwald'de kalmalıyız.

Tam da biz, tam da şimdi, vakit geçirmeksizin ***yeni***, devrimci, proleter bir Enternasyonal kurmalıyız, ya da daha doğrusu ***halihazırda kurulmuş*** olduğunu ve etkinlikte bulunduğunu bütün dünya önünde kabul etmekten korkmamalıyız.

Bu, yukarıda tamı tamına saydığım "gerçek enternasyonalistler"in Enternasyonali'dir. Onlar ve yalnızca onlar kitlelerin baştan çıkarıcısı değil, devrimci-enternasyonalist kitlelerin temsilcisidir.

Böyle sosyalistlerin sayısı az da olsa, her Rus işçisi kendine şunu sormalıdır: Rusya'da 1917 Şubat-Mart Devrimi ***arifesinde*** bilinçli devrimcilerin sayısı çok muydu?

Önemli olan sayı değil, gerçekten devrimci proletaryanın düşüncelerini ve politikasını doğru ifade etmektir. Esas olan enternasyonalizmi "ilan etmek" değil, aksine en zor anlarda bile gerçek enternasyonalist olmayı bilmektir.

Anlaşmalara ve uluslararası kongrelere dair aldatıcı umutlara kapılmak istemiyoruz. Emperyalist savaş sürdükçe, uluslararası ilişkiler emperyalist-burjuva askeri diktatörlüğün demir pençesi altındadır. İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin tali hükümetine gözyummak zorunda kalan "cumhuriyetçi" Milyukov, bir enternasyonalist olan ve Zimmerwald ile Kienthal Konferanslarına katılan, İsviçreli parti sekreteri sosyalist ***Fritz Platten'***in, bir Rusla evli olmasına ve karısının akrabalarına gitmesine rağmen,

Riga'da 1905 Devrimi'ne katılmış ve bu yüzden bir Rus hapishanesinde kalmış ve serbest kalmak için Çarlık hükümetine, şimdi geri almak istediği bir kefalet ödemiş olmasına rağmen Nisan 1917'de Rusya'ya girmesini ***reddediyorsa,*** cumhuriyetçi Milyukov Rusya'da Nisan 1917'de bunu ***yapabiliyorsa,*** burjuvazinin ilhaksız vs. bir barış üzerine vaatlerinin, sözlerinin, boş tumturaklı laflarının ve deklarasyonlarının değerinin ne olduğunu siz düşünün.

Ya Troçki'nin İngiliz hükümeti tarafından tutuklanması? Ya Martov'un İsviçre'de tutulması ve Martov'u Troçki'nin kaderinin beklediği İngiltere'ye çekebilme umudu?

Hayal kurmayalım. Kendi kendimizi kandırmayalım.

Uluslararası kongreleri ya da konferansları "beklemek", enternasyonalizme ***ihanet*** etmek demektir, çünkü Stockholm'den bile, enternasyonalizme sadık kalmış hiçbir sosyalistin ve askeri sansürün tam kontrol olanaklarına ve tüm şiddetine rağmen ***mektuplarının bile*** bu tarafa bırakılmadığı sabittir.

Partimiz "beklememeli", bilakis derhal III. Enternasyonal'i ***kurmalıdır***. Alman ve İngiliz zindanlarındaki yüzlerce sosyalist o zaman derin bir nefes alacak, bugün II. Wilhelm'i, bu alçağı, bu haydutu dehşete düşüren grev ve gösterileri düzenleyen binlerce Alman işçisi ***illegal*** bildirilerden kararımızı, Karl Liebknecht'e ve yalnızca ona kardeşçe güvenimizi, ***bizim şimdi*** de "devrimci anavatan savunması"na karşı mücadele etme kararımızı okuyacaklardır — bunu okuyacak ve devrimci enternasyonalizmleri güçlenecektir.

Çok verilenden, çok istenir. Bütün dünyada ***şu anda*** Rusya'daki gibi bir özgürlüğün egemen olduğu hiçbir ülke yoktur. Bu özgürlüğü burjuvaziyi veya burjuva "devrimci anavatan savunması"nı desteklemeyi vaaz etmek için değil, aksine gerek hainlere, sosyal-şovenlere, gerekse de "Merkez"in yalpalayan

kişilerine karşı geri dönülmez biçimde düşmanca duracak olan bir enternasyonali, ***III. Enternasyonal'***i cesur ve dürüst bir şekilde, proleterce, Liebknecht tarzında ***kurmak*** için kullanalım.

18) Söylenenlerin ardından, Rusya'da sosyal-demokratların bir birleşmesinin söz konusu olamayacağı hakkında fazla söz yitirmeye gerek yoktur.

Bir an için bile olsa, Örgütleme Komitesi Partisi'yle, "Raboçaya Gaseta"da Potresov'la bloka gözyuman, İşçi Temsilcileri Sovyeti'nin Yürütme Komitesi'nde borçlardan yana oy kullanan, "anavatan savunması"na kaymış olan Çaydze ve Tsereteli'yle birleşme düşüncesine izin vermektense, Liebknecht gibi iki kişi kalmak yeğdir — ve ***bu devrimci proletaryanın yanında kalmak demektir.***

Bırakın ölüler ölülerini gömsünler.

Yalpalayanlara ***yardım*** etmek isteyen, kendisi yalpalamayı bırakmakla işe başlamalıdır.

23 (10) Nisan 1917

BİLİMSEL OLARAK DOĞRU OLMASI VE PROLETARYANIN SINIF BİLİNCİNİN AYDINLANMASINI POLİTİK OLARAK İLERLETMESİ İÇİN PARTİMİZİN ADI NE OLMALIDIR?*

19) Sonuca, Partimizin adına geliyorum. Tıpkı Marx ve Engels'in kendilerine komünist demeleri gibi, kendimizi ***Komünist Partisi*** olarak adlandırmalıyız.

Marksist olduğumuzu ve sosyal-demokrasinin iki önemli noktada tahrif ve ihanet ettiği "Komünist Manifesto" zemininde durduğumuzu tekrarlamalıyız: 1) işçilerin anavatanı yoktur, emperyalist savaşta "anavatan savunması" sosyalizme ihanettir; 2) Marksist devlet öğretisi İkinci Enternasyonal tarafından tahrif edilmiştir.

"Sosyal-demokrasi" adı, Marx'ın sık sık, başka şeylerin yanında 1875'te "Gotha Programının Eleştirisi"nde de kanıtladığı ve Engels'in 1894'te daha popüler biçimde yinelediği gibi, ***bilimsel olarak*** doğru değildir.[15] İnsanlık kapitalizmden dolaysız olarak ancak sosyalizme, yani üretim araçları üzerinde ortak mülkiyete ve ürünlerin, bireyin çalışma yeteneği ölçüsüne göre paylaşımına geçebilir. Partimiz daha ötesine bakıyor: sosyalizm kaçınılmaz olarak yavaş yavaş, bayrağında: "Herkesten yeteneğine göre, herkese gereksinimine göre" yazan komünizme doğru gelişmek zorundadır.

Bu benim ilk argümanımdır.

İkincisi: Partimizin adının ikinci bölümü (Sosyal-***Demokrat***) de bilimsel olarak doğru değildir; demokrasi ***devlet*** biçim-

---

* *"Devrimimizde Proletaryanın Görevleri" makalesinden; bkz. Seçme Eserler, Cilt 6, s. 57 ve Not 22. [—İnter Yayınları] —**Red.***

lerinden biridir. Oysa biz Marksistler ***her türlü*** devlete karşıyız.

İkinci Enternasyonal (1889-1914) liderleri, Bay Plehanov, Kautsky ve benzerleri, Marksizmi sığlaştırıp tahrif ettiler.

Marksizm anarşizmden, sosyalizme geçiş için ***devletin zorunluluğunu*** tanımasıyla ayrılır; ama (ve onu Kautsky ve ortaklarından ayıran budur) alışılmış parlamenter, burjuva, demokratik cumhuriyet türünde ***bir devletin değil,*** 1871 Paris Komünü gibi, 1905 ve 1917 İşçi Temsilcileri Sovyetleri gibi bir devletin.

Üçüncü argümanım: yaşam, devrim bizde ***artık pratikte,*** şimdilik sadece güçsüz biçimde, embriyon halinde de olsa, artık gerçek anlamda bir devlet olmayan işte bu yeni "devlet"i yaratmıştır.

Bu ***artık*** liderlerin salt teorisi değil, kitlelerin pratiğinin bir sorunudur.

Sözcüğün asıl anlamında devlet, halktan ayrı silahlı insan formasyonlarının kitleler üzerinde zor uygulamasıdır.

Bizim ***oluşum halindeki*** yeni devletimiz de bir devlettir, çünkü bizim silahlı insan formasyonlarına ihtiyacımız var, akla gelebilecek ***en katı*** düzene gereksinimimiz var, gerek Çarlık gerekse de Guçkov türünde burjuva karşı-devrim girişimlerinin ***acımasızca*** şiddetle bastırılmasına ihtiyacımız var.

Fakat ***oluşum halindeki*** yeni devletimiz artık sözcüğün asıl anlamında bir devlet değildir, çünkü Rusya'nın birçok yöresinde silahlı formasyonları, halkın üstünde duran, ondan ayrı olan, ayrıcalıklı, pratikte görevden alınamaz bazı kişiler değil, ***bizzat kitle***, tüm halk oluşturuyor.

İleriye bakmalıyız, geriye değil, eski ***monarşist*** yönetim

organlarının, polisin, ordunun, bürokrasinin yardımıyla burjuvazinin egemenliğini sağlamlaştıran alışılmış burjuva tipte demokrasiye değil.

İleriye, artık bir demokrasi olmaktan çıkan oluşum halindeki yeni demokrasiye bakmalıyız; çünkü demokrasi halkın egemenliği demektir, silahlı halkın kendisi ise kendi üzerinde egemenlik kuramaz.

Komünist Parti'ye uygulandığında demokrasi sözcüğü yalnızca bilimsel olarak doğru olmamakla kalmaz. Bu sözcük şimdi, Mart 1917'den sonra, devrimci halkın gözüne takılan ve bu sayede onun yeniyi: "devlet" içinde ***biricik erk*** olarak, ***her türlü*** devletin "sönümlenmesi"nin "öncüsü" olarak İşçi, Köylü ve olası bütün diğer Temsilciler Sovyetleri'ni özgürce, cesaretle, kendi gücüyle inşa etmesinin ***engellendiği*** bir ***at gözlüğüdür.***

Dördüncü argümanım: tüm dünyada sosyalizmin objektif durumu hesaba katılmalıdır.

Bu durum artık, Marx'la Engels'in gayet bilinçli olarak, yanlış, oportünist "sosyal-demokrasi" ifadesine katlandıkları 1871-1914 arasındaki zamanda olduğu gibi değildir. Çünkü ***o zamanlar,*** Paris Komünü'nün yenilgisinden sonra tarih, yavaş örgütlenme ve aydınlatma çalışmasını gündeme koymuştu. Başka bir çalışma yoktu. Anarşistler, yalnızca teorik olarak değil, ekonomik ve politik olarak da kesinlikle haksızlardı (ve öyle kalacaklardır). Anarşistler durumu yanlış değerlendirdiler, dünyanın durumunu kavramadılar: İngiltere'de emperyalist kârlarla ahlakı bozulmuş işçiler, yenilgiye uğratılmış Paris Komünü, Almanya'da yeni (1871) zafer kazanmış burjuva-ulusal hareket, yüzyıllardır süren uykusunu uyuyan yarı serflik Rusyası.

Marx ve Engels durumu doğru değerlendirdiler; uluslararası durumu kavradılar, sosyal devrime ***yavaş yavaş*** yaklaşma görevlerini anladılar.

Biz de yeni dönemin görevlerini ve özelliklerini kavrayalım. Marx'ın haklarında: "Ejderha dişleri ektim, pire biçtim"* dediği hakeza Marksistleri taklit etmeyelim.

Emperyalizme gelişmiş olan kapitalizm, zorunlu olarak emperyalist savaşı üretti. Savaş bütün insanlığı ***uçurumun kenarına,*** bütün uygarlığın çökmesi, daha milyonlarca ve onmilyonlarca insanın vahşileşmesi ve mahvolması tehlikesinin eşiğine getirdi.

Proletaryanın devrimi dışında ***hiçbir*** çıkış yolu yoktur.

Ve bu devrimin başladığı, ilk ürkek, güvensiz, bilinçsiz, burjuvaziye karşı körü körüne güvenli adımlarını attığı anda — "sosyal-demokrat" liderlerin, "sosyal-demokrat" parlamenterlerin, "sosyal-demokrat" gazetelerin çoğunluğu (ve bu doğrudur, bu olgudur) —ve kitleleri etkileme ***organları*** tam da bunlardır—, bunların çoğunluğu sosyalizme ***sadakatsizlik*** etti, sosyalizme ***ihanet etti,*** "kendi" ulusal burjuvazisinin safına geçti.

Bu liderler kitleyi şaşırttı, şaşkına çevirdi, aldattı.

Ve şimdi bizim, aynı İkinci Enternasyonal'in kendisi gibi kokuşmuş olan o eski ve köhnemiş tanıma sarılarak bu yalanı desteklememiz, ona yardımcı olmamız isteniyor!

"Birçok" işçi sosyal-demokrasi tanımını dürüst ***kavrıyor*** olabilir. Fakat artık sübjektifle objektifi birbirinden ayırmayı öğrenmenin zamanıdır.

Sübjektif olarak bu sosyal-demokrat işçiler, proleter kitlelerin en sadık liderleridirler.

Fakat dünyanın objektif durumu öyledir ki, Partimizin eski adı kitlelerin yanıltılmasını ***kolaylaştırıyor,*** ilerlemeyi engelliyor, çünkü adım başında, her gazetede, her parlamento fraksiyonunda kitle ***liderleri,*** yani sözleri geniş ölçüde duyulabilen, eylemleri geniş ölçüde görülebilen kişileri görüyor — ve bunların

---

* *Marx'ın Karl Grün üzerine makalesinden, "Neue Zeit". 18. Yıl, Cilt 1, s. 135. —**Red.***

hepsi "hakeza sosyal-demokratlar"dır, hepsi sosyalizme ihanet edenlerle, sosyal-şovenlerle "birlikten yana"dır, hepsi eski "sosyal-demokrat" poliçeyi sunuyorlar...

Ya karşı argümanlar?... "Anarko-komünistlerle karıştırılırız"...

Fakat sosyal-ulusallarla ve sosyal-liberallerle, radikal sosyalistlerle, Fransız cumhuriyetinin bu en ileri ve burjuva kitle aldatmacasında en becerikli burjuva partisiyle karıştırılmaktan neden korkmuyoruz?... Kitleler buna alıştı, "işçiler ***kendi*** sosyal-demokrat partilerini 'sevdiler'"...

Tek gerekçe budur, ama bu yalnızca Marksist öğretiyi değil, fakat aynı zamanda devrimin yakın gelecekteki görevlerini, uluslararası sosyalizmin objektif durumunu, İkinci Enternasyonal'in utanç verici çöküşünü ve proletaryanın etrafını yığın yığın çeviren sayısız "hakeza sosyal-demokrat"ın pratik çalışmayı engellemesini de gözardı eden bir gerekçedir.

Bu donukluğun bir gerekçesidir, uyuşukluğun bir gerekçesidir, ataletin bir gerekçesidir.

Biz ise dünyayı değiştirmek istiyoruz. Yüz milyonlarca insanın içine çekildiği, yüzlerce milyar sermayenin çıkarlarının karıştığı, insanlık tarihinde en muazzam bir altüst oluş olmadan — proleter devrim olmadan gerçekten demokratik bir barışla sona erdirilemeyecek olan emperyalist savaşı sona erdirmek istiyoruz.

Fakat kendi kendimizden korkuyoruz. "Alışılmış", "sevdiğimiz" kirli gömleği çıkarıp atmakta tereddüt ediyoruz...

Kirli gömleği çıkarıp atmanın zamanıdır, temiz çamaşırlar giymenin zamanıdır.

Nisan 1917

SONSÖZ

İktisadi çöküntü ve Petersburg basımevlerinin çalışamaz durumda olması yüzünden broşürüm eskidi. Broşür 10 Nisan 1917'de yazıldı, bugün ise 28 Mayıs, ve hâlâ çıkmış değil!

Broşür bir platform ***taslağı*** olarak yazılmıştı ve Partimizin, Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi/Bolşevik'in Tüm-Rusya Konferansından ***önce*** görüşlerimin propagandasını yapmayı amaçlıyordu. Daktiloya çekilerek birkaç nüsha halinde konferans öncesinde ve sırasında Parti üyelerine dağıtılmış ve böylece oynaması gereken rolün belli bir kısmını oynamıştır. Fakat şimdi konferans –24-29 Nisan 1917 tarihlerinde– çoktan yapılmış, kararları çoktan yayınlanmıştır (bkz. "Soldatskaya Pravda" No. 13'ün ekleri), ve dikkatli okur broşürümün çoğu kez bu kararların ilk taslağını oluşturduğunu kolayca saptayabilecektir.

Bana sadece, bu broşürün, bu kararlarla bağıntılı olarak, onların yorumu olarak yine de yararlı olacağı umudunu dile getirmek, ve son olarak iki nokta üzerinde daha durmak kalıyor.

Sayfa 27'de, Zimmerwald'de sadece enformasyon için kalmayı öneriyorum.* Konferans bu noktada benimle hemfikir olmadı, ve ben de Enternasyonal üzerine karara karşı oy vermek zorunda kaldım. Konferansın bir hata yaptığı ve olayların gidişinin bu hatayı çabucak düzelteceği daha şimdiden açıkça görülebilmektedir. Zimmerwald'de kalarak, III. Enternasyonal'in kuruluşunu geciktirmeye (istemeyerek de olsa) katkıda bulunuyoruz; artık ideolojik ve siyaseten ölü Zimmerwald'in fuzuli safra-

* *Bkz. elinizdeki broşür, s. 66.* —***Red.***

sını taşıyarak III. Enternasyonal'in kuruluşunu dolaylı biçimde engelliyoruz.

Tüm dünyanın bütün işçi partileri karşısında Partimizin durumu bugün öyle ki, III. Enternasyonal'i derhal ***kurmak*** bizim ***vazifemizdir***. Bizden başka bunu ***şimdi*** yapabilecek hiç kimse yoktur, ve her türlü tehir zararlıdır. Zimmerwald'de sadece enformasyon için kalmış olsaydık, III. Enternasyonal'i kurmak için elimiz hemen özgür kalırdı (ve aynı zamanda, durum izin verdiği ölçüde, Zimmerwald'den ***yararlanacak*** durumda olurduk).

Şimdi ise, konferansın işlediği hata yüzünden, en azından 5 Temmuz 1917'ye kadar eli kolu bağlı beklemek zorundayız (Zimmerwald Konferansı'nın toplantıya çağrıldığı tarih; eğer yeniden ertelenmezse ne mutlu! Bir kez zaten ertelenmişti...).

Fakat Partimiz Merkez Komitesi'nin konferanstan sonra oybirliği ile aldığı ve 12 Mayıs tarihli "Pravda" No. 55'te yayınlanmış bulunan karar, bu hatayı yarı yarıya düzeltti; eğer bakanlarla görüşürse, Zimmerwald'den ayrılacağımız kararlaştırıldı. "Sollar"ın ("üçüncü eğilim", "gerçek enternasyonalistler", yukarda s. 23–25'e bakınız*) ilk uluslararası konferansını toplantıya çağırır çağırmaz, hatanın öbür yarısının da çabucak düzeleceği umudunu dile getirmekte bir sakınca görmüyorum.

Üzerinde durulması gereken ikinci nokta, 6 Mayıs 1917'de bir "koalisyon hükümeti"nin kurulmasıdır. Bu noktada broşür insana özellikle eskimiş gibi ***gelebilir***.

Gerçekte ise tam da bu noktada hiç mi hiç eskimemiştir. Broşür ***her şeyi,*** on kapitalist bakana rehine olarak altı bakan vermiş bulunan Menşevikler ile Narodniklerin ateşten korkar gibi korktukları ***sınıf*** tahlili üzerine inşa ediyor. Ve her şeyi sınıf tahlili üzerine inşa ettiği içindir ki, eskimemiştir, çünkü Tserete-

* *Bkz. elinizdeki broşür, s. 60–63. —**Red.***

li, Çernov ve hempalarının hükümete girmesi, Petrograd Sovyetinin kapitalistlerin hükümetiyle yaptığı anlaşmanın sadece ***biçimini,*** o da ***çok küçük*** bir derecede değiştirmekten başka bir sonuç vermemiştir; halbuki ben, broşürün 8. sayfasında, "biçimsel bir anlaşmadan çok, fiili bir desteği kastettiğimi"* özellikle vurgulamıştım.

Tsereteli, Çernov ve hempalarının, kapitalistlerin rehinelerinden başka birşey olmadıkları; "yenilenmiş" hükümetin, gerek dış, gerekse de iç siyasette tumturaklı sözlerinden hiçbirini tutmak istemediği ve tutamayacağı her gün biraz daha açık hale geliyor. Çernov, Tsereteli ve hempaları siyaseten kendilerini halletmişlerdir; kapitalistlerin gerçekte devrimi boğmaya çalışan yardakçıları olduklarını göstermişlerdir: Kerenski, yığınlara karşı zor kullanacak kadar alçalmıştır (bkz. broşür s. 9: "Guçkov şimdilik sadece yığınlara karşı şiddet kullanma tehdidinde bulunuyor"**; Kerenski ise bu tehditleri gerçekleştirmek ***zorundaydı***...). Çernov, Tsereteli ve hempaları, kendilerinin ve partilerinin, Menşeviklerin partisinin ve Sosyal-Devrimcilerinkinin siyaseten işini bitirmişlerdir. Halk bunu her geçen gün daha iyi anlayacak.

Koalisyon hükümeti, broşürümde kısaca tahlil edilen devrimimizin temel sınıf çelişkilerinin gelişmesinde bir geçiş anından başka bir şey değildir. Bu uzun müddet böyle devam edemez. Ya geriye, tüm cephe boyunca karşı-devrime, ya da ileriye, iktidarın başka sınıfların eline geçmesine. Devrimci bir dönemde, emperyalist dünya savaşı koşullarında olduğu yerde kalınamaz.

N. Lenin
Petersburg, 28 Mayıs 1917

Lenin, Bütün Eserler,
Cilt 24, s. 75–77. Almanca.

* *Bkz. elinizdeki broşür, s. 42.* ***—Red.***
** *Bkz. elinizdeki broşür, s. 43.* ***—Red.***

II. BÖLÜM

EKİM'İN ARİFESİNDE

RUSYA'DA POLİTİK PARTİLER VE PROLETARYANIN GÖREVLERİ[16]

Aşağıdakiler, Rusya'nın mevcut politik durumu ve bunun çeşitli partiler tarafından değerlendirilmesini karakterize eden, önce en önemli, sonra ise daha az önemli soru ve yanıtları formüle etme çabasıdır.

SORULAR VE YANITLAR

1— Rusya'daki politik partilerin ana grupları hangileridir?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Kadetlerin sağındaki parti ve gruplar.

B) (K.-D.) Meşruti-Demokratik Parti (Kadetler, Halkın Özgürlüğü Partisi) ve ona yakın gruplar.

C) (S.-D. ve S.-R.) Sosyal-demokratlar, Sosyal-Devrimciler ve onlara yakın gruplar.

D) ("Bolşevikler") Kendisine ***Komünist Parti*** demesi gereken ve şimdi kendisine "Merkez Komitesi aracılığıyla birleşmiş Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi" ya da genellikle "Bolşevikler" diyen parti.

2— Bu partiler hangi sınıfları temsil ederler? Hangi sınıfların bakış açısını ifade ederler?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Derebeyi çiftlik sahiplerinin ve burjuvazinin (kapitalistlerin) en geri kesimlerinin.

B) (K.-D.) Burjuvazinin tümünün, yani kapitalistler sınıfının ve burjuvalaşmış, yani kapitalistler haline gelmiş toprak sahiplerinin.

C) (S.-D. ve S.-R.) Küçük mülk sahiplerinin, küçük ve orta köylülerin, küçük-burjuvazinin, ve burjuvazinin etkisi altında bulunan işçilerin bir bölümünün.

D) ("Bolşevikler") Sınıf bilinçli proleterlerin, ücretli işçilerin ve köylülüğün ona katılan en yoksul kesiminin (yarı-proleterler).

3—Bunların sosyalizme karşı tavırları nasıldır?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin kârlarını tehdit ettiği için kesinlikle düşmanca.

C) (S.-D. ve S.-R.) Sosyalizmden yana, ama onu düşünmek ve hayata geçirilmesi için derhal pratik adımlar atmak şimdi erkendir.

D) ("Bolşevikler") Sosyalizmden yana. İşçi vs. Temsilcileri Sovyetleri sosyalizmin hayata geçirilmesi için pratikte olanaklı adımları derhal atmalıdır*.

---

* *Bunların nasıl adımlar olduğu konusunda bkz. soru 20 ve 22.*

4— Şu anda hangi devlet düzenini hedefliyorlar?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Meşruti monarşi, memurların ve polisin mutlak egemenliği.

B) (K.-D.) Burjuva parlamenter cumhuriyet, yani eski bürokrasiyi ve polisi muhafaza ederek kapitalistlerin egemenliğinin sağlamlaştırılması.

C) (S.-D. ve S.-R.) İşçiler ve köylüler için reformlarla burjuva parlamenter cumhuriyet.

D) ("Bolşevikler") İşçi, Asker, Köylü vs. Temsilcileri Sovyetleri. Daimi ordunun ve polisin kaldırılması, bunun yerine tüm halkın silahlandırılması; memurların sadece seçilebilirliği değil, aynı zamanda azledilebilirliği, bunlara kalifiye bir işçinin ücretinden fazla ücret ödenmemesi.

5— Romanov monarşisinin yeniden kurulmasına karşı tavırları nasıldır?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Ondan yana. Fakat halktan korkularına gizlice ve ihtiyatlı hareket ediyorlar.

B) (K.-D.) Guçkovlar bir erkmiş gibi görünürken, Nikola'nın erkek kardeşini ya da oğlunu tahta çıkarma yanlısıydılar; halkın bir erkmiş gibi görünmesinden bu yana buna karşılar.

C) (S.-D. ve S.-R.), D) ("Bolşevikler") Monarşinin her türlü yeniden kurulmasına kayıtsız-şartsız karşılar.

6— İktidarın ele geçirilmesine karşı tavırları nasıldır? Neyi düzen, neyi anarşi diye adlandırırlar?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Çar ya da yiğit bir general iktidarı ele geçirirse, bu tanrının isteğidir, düzendir. Başka herşey anarşidir.

B) (K.-D.) Kapitalistler, şiddetle de olsa, iktidarı ele geçirir-

lerse, bu düzendir. Kapitalistlere karşı iktidarı ele geçirmek anarşi olur.

C) (S.-D. ve S.-R.) Tek başına İşçi, Asker vs. Temsilcileri Sovyetleri tüm iktidarı ele geçirirse, o zaman anarşi tehlikesi vardır. Şimdilik iktidar kapitalistlerde ve "İlişki Komisyonu"[17] İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nde olsun.

D) ("Bolşevikler") Tüm iktidar yalnızca İşçi, Köylü, Kır İşçisi vs. Temsilcileri Sovyetleri'nin eline. Milyonlarca ve on milyonlarca insanın tüm propaganda, ajitasyon ve örgütlenmesi hemen bu hedefe ***ayarlanmalıdır****.

7— Geçici Hükümeti desteklemeli mi?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Kesinlikle, çünkü o şu anda kapitalistlerin çıkarlarını koruyan biricik mümkün hükümettir.

C) (S.-D. ve S.-R.) Evet, fakat İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti'yle anlaşmaya uyması ve "İlişki Komisyonu"nun oturumlarına gelmesi koşuluyla.

D) ("Bolşevikler") Hayır; onu kapitalistler desteklesin. Biz tüm halkı, İşçi, Asker vs. Temsilcileri Sovyetleri'nin tek başına ve sınırsız iktidarına ***hazırlamak*** zorundayız.

8— Mutlak iktidardan mı yoksa ikili iktidardan mı yana?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Kapitalistlerin ve toprakbeylerinin mutlak iktidarından yana.

C) (S.-D. ve S.-R.) İkili iktidardan yana: Geçici Hükümet'in İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri tarafından "denetimi". — Erksiz denetimin etkili olup olmadığı üzerine düşünmek zararlıdır.

---

* *Anarşi diye her türlü devlet erkinin reddine denir, oysa İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti de bir devlet erkidir.*

D) ("Bolşevikler") Tüm ülkede, aşağıdan yukarıya, İşçi, Asker, Köylü vs. Temsilcileri Sovyetleri'nin mutlak iktidarından yana.

9— Kurucu Meclis toplanmalı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Hayır; bu toprakbeylerine zarar verebilir. — Köylüler sonunda Kurucu Meclis'te, toprakbeylerinin elinden tüm toprağı alma kararı çıkarabilirler.

B) (K.-D.) Evet, ama tarih saptanmamalı. Hukukçular ve profesörlerle mümkün olduğunca uzun görüşmeler; hukukçuların dünyanın en kötü gericileri olduklarını ta Bebel söylemişti, ve ikincisi, tüm devrimlerin deneyimi, profesörlere emanet edildiğinde halkın özgürlüğünün yitirildiğini öğretiyor.

C) (S.-R. ve S.-D.) Evet, ve mümkün olduğunca çabuk. Tarih saptanmalıdır; İlişki Komisyonu'nda iki yüz kez bu konuda konuştuk ve yarın nihayet, iki yüz birinci kez konuşacağız.

D) ("Bolşevikler") Evet, ve mümkün olduğunca çabuk. Fakat onun başarısının ve genelde toplanmasının güvencesi sadece: İşçi, Asker vs. Temsilcileri Sovyetleri'nin sayısının ve ***gücünün*** artmasıdır; işçi kitlelerinin örgütlenmesi ve ***silahlanması*** — biricik güvence budur.

10— Devletin alışılmış tipte bir polise ve daimi orduya gereksinimi var mıdır?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Acilen ve mutlaka, çünkü onlar kapitalistlerin egemenliğinin biricik emin garantisidir, ve icabında —tüm ülkelerin deneyiminin gösterdiği gibi— cumhuriyetten monarşiye geri dönüşü olağanüstü kolaylaştırırlar.

C) (S.-D. ve S.-R.) Bir yandan bunlar belki gerekli değildir. Öte yandan, böyle radikal değişiklikler için vakit henüz erken değil mi? Ayrıca, bunu İlişki Komisyonu'nda görüşeceğiz.

D) ("Bolşevikler") Mutlak gereksiz. Derhal ve muhakkak tüm halkı silahlandırmalı, milis ve orduyla kaynaştırmalı. Kapitalistler, işçilerin milis hizmeti yaptıkları günlerde onlara ödeme yapmalı.

11— Devletin alışılmış tipte bir bürokrasiye gereksinimi var mıdır?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Muhakkak var. Bürokrasinin onda dokuzu toprakbeyleri ve kapitalistlerle akrabadır. Ayrıcalıklı, pratikte görevden alınamaz bir grup olarak kalmalıdır.

C) (S.-D. ve S.-R.) Bu sorunu derhal ortaya atmak uygun değildir (Paris Komünü tarafından pratikte ortaya konmuş bir sorun).

D) ("Bolşevikler") Mutlak gereksiz. Memurların sadece bütün ve her türlü temsilciler gibi seçilebilirliği değil, aynı zamanda her an azledilebilirliği de gereklidir. Hakeza, kalifiye bir işçinin ücretinden fazla ücret almaması; yerlerinin (yavaş yavaş) genel halk milisi ve onun birlikleriyle doldurulması.

12— Subaylar askerler tarafından mı seçilmeli?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Hayır, bu toprakbeylerine ve kapitalistlere zarar verir. Eğer askerlerle başka türlü başa çıkılamıyorsa, bu reform geçici olarak kendilerine bahşedilmeli, fakat mümkün olduğunca çabuk geri alınmalıdır.

C) (S.-D. ve S.-R.) Evet.

D) ("Bolşevikler") Yalnızca seçilmekle kalmamalı, aynı zamanda bir subayın ya da generalin her adımı, askerler tarafından seçilmiş özel mutemetler tarafından denetlenmelidir.

13— Üstlerin askerler tarafından keyfi biçimde görevden alınması yararlı mıdır?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Kesinlikle zararlı. Zaten Guçkov bunu yasakladı, şiddet uygulamakla tehdit etti. Guçkov'u desteklemek gerekir.

C) (S.-D. ve S.-R.) Yararlıdır, ancak açık olmayan, önce görevden alıp sonra İlişki Komisyonu'na mı gitmeli, yoksa tersine mi noktasıdır.

D) ("Bolşevikler") Her bakımdan yararlı ve gereklidir. Askerler yalnızca seçilmiş üstlere itaat eder, yalnızca onlara ***saygı*** gösterir.

14— Şimdiki savaştan yana mı yoksa karşı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Kesinlikle savaştan yana, çünkü savaş kapitalistlere inanılmaz büyüklükte kârlar getiriyor ve işçileri bölerek ve kışkırtarak kendi egemenliğini pekiştirmeyi vaat ediyor. Savaşı, hedefi aslında Wilhelm'i devirmek olan bir savunma savaşı olarak adlandırarak işçiler aldatılabilir.

C) (S.-D. ve S.-R.) Bir bütün olarak emperyalist savaşa karşıyız, ama kandırılmaya ve Guçkov-Milyukov ve ortaklarının emperyalist hükümeti tarafından sürdürülen emperyalist savaşın desteklenmesine "devrimci anavatan savunması" demeye hazırız.

D) ("Bolşevikler") Bir bütün olarak emperyalist savaşa kesinlikle karşı; savaşı yürüten ***tüm*** burjuva hükümetlere karşı; Geçici Hükümet'imize de karşı; Rusya'da "devrimci anavatan savunması"na kesinlikle karşı.

15— Çar'ın İngiltere, Fransa vs. ile yaptığı (İran'ın boğazlanması, Çin'in, Türkiye'nin, Avusturya'nın vs. paylaşılması üzerine) uluslararası yağma anlaşmalarından yana mı, karşı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Tümüyle ve kayıtsız şartsız bundan yana. Gerek İngiliz-Fransız sermayesi ve onun hükümetleri izin vermediği için, gerekse Rus sermayesi kirli işlerini bütün kamuoyu önünde ortaya seremeyeceği için bu anlaşmalar yayınlanmamalıdır.

C) (S.-D. ve S.-R.) Karşı, fakat İlişki Komisyonu ve kitleler arasında bir dizi "kampanyalar" aracılığıyla kapitalistlerin hükümetine hâlâ "etkide" bulunulabileceğini umuyoruz.

D) ("Bolşevikler") Karşı. Tüm görev, kapitalist hükümetlerden bu konuda herhangi bir şey beklemenin tamamen umarsız olduğunu ve iktidarın mutlaka proletarya ve yoksul köylülüğe geçmek zorunda olduğunu kitlelere kavratmaktan ibarettir.

16— İlhaklardan yana mı, karşı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Sözkonusu olan Alman kapitalistlerinin ve yağmacı liderleri Wilhelm'in ilhaklarıysa, buna karşıyız. Söz konusu olan İngiliz kapitalistlerinin ilhaklarıysa, o zaman buna karşı değiliz, çünkü onlar "bizim" müttefikimizdir. Sözkonusu olan, Çar tarafından köleleştirilmiş halkları zorla Rusya sınırları içinde tutan bizim kapitalistlerimizin ilhaklarıysa, o zaman bundan ***yanayız,*** bunu ilhak olarak ***adlandırmayız.***

C) (S.-D. ve S.-R.) İlhaklara karşı; ama hâlâ, kapitalistlerin hükümetinden de ilhaklardan vazgeçeceği "sözü"nün alınabileceğini umuyoruz.

D) ("Bolşevikler") İlhaklara karşı; kapitalist hükümetlerin ilhaklardan vazgeçme yönündeki tüm vaatleri dolandırıcılıktan başka bir şey değildir. Onu teşhir etmek için tek bir çare vardır: ***kendi*** kapitalistleri tarafından ezilen halkların kurtuluşunu talep etmek.

17— "Özgürlük borçlanması"ndan[18] yana mı, karşı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Kesinlikle yana, çünkü bu emperyalist savaşın, yani dünyaya hangi kapitalistler grubunun egemen olacağı ***sorununa ilişkin*** savaşın sürdürülmesini kolaylaştırıyor.

C) (S.-D. ve S.-R.) Yana, çünkü yanlış "devrimci anavatan savunması" pozisyonu bizi enternasyonalizmden bu açık sapmaya mahkûm ediyor.

D) ("Bolşevikler") Karşı; çünkü savaş emperyalist bir savaştır, kapitalistler tarafından kapitalistlerle ittifak halinde, kapitalistlerin yararına yürütülmektedir.

18— Dünyanın kapitalist hükümetlerinin, halkların barış isteğini ilan etmesinden yana mı, karşı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Yana, çünkü Fransız cumhuriyetçi sosyal-şovenlerinin deneyimi, bu biçimde halkı kandırma olanağını açık ve berrak bir şekilde gösterdi: isteyen istediğini söyleyebilir, fakat gerçekte biz Almanlardan gaspettiğimiz ganimeti (onun sömürgelerini) elimizde tutacağız ve ***bu*** haydutların gaspettiklerini ellerinden alacağız.

C) (S.-D. ve S.-R.) ***Yana,*** çünkü biz zaten hâlâ küçük-burjuvazinin kapitalistlere beslediği pekçok asılsız umuda sarılıyoruz.

D) ("Bolşevikler") Karşı, çünkü sınıf bilinçli işçiler kapitalistler hakkında ***hiçbir*** umut beslemiyor, ve görevimiz, bu umutların ne kadar asılsız olduğunu kitlelere kavratmaktır.

19— Bir bütün olarak monarkların hepsini devirmeli mi?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Hayır, İngiliz, İtalyan ve genel olarak müttefik monarkları devirmeye gerek

yok, yalnızca Alman, Avusturyalı, Türk ve Bulgar monarklarını devirmek gerekir, çünkü onlar üzerinde zafer, kârlarımızı ona katlayacaktır.

C) (S.-D. ve S.-R.) Bir "sıra" saptanmalı ve mutlaka Wilhelm'in devrilmesiyle başlanmalıdır; müttefik monarkların devrilmesi her halükârda bekleyebilir.

D) ("Bolşevikler") Devrim için bir sıra saptanamaz. ***Yalnızca fiiliyatta*** devrimcileri desteklemek ve istisnasız tüm ülkelerde ***tüm*** monarkları devirmek gerekir.

20— Köylüler tüm çiftlikbeyi topraklarını derhal almalı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Asla. Kurucu Meclis beklenmelidir. Şingaryov zaten açıkladı: Çar'ın elinden iktidarı kapitalistler alınca, bu büyük ve şanlı bir devrimdir, fakat köylüler toprakbeyinin elinden toprağı alınca, bu zorbalıktır. Eşit sayıda toprakbeyi ve köylüden oluşan ve başkanı memur, yani aynı kapitalistler ve toprakbeylerinden olan hakem komisyonlarına ihtiyacımız var.

C) (S.-D. ve S.-R.) Köylülerin Kurucu Meclis'i beklemesi daha iyi olur.

D) ("Bolşevikler") Tüm toprak derhal alınmalı; bu yapılırken Köylü Temsilcileri Sovyetleri tarafından en sıkı düzen korunmalıdır. Tahıl ve et üretimi artırılmalıdır: askerler daha iyi beslenmek zorunda. Hayvanlara, aletlere vs. zarar verilmesi kesinlikle caiz değildir.

21— Tüm toprak ve arazi üzerinde ve genelde tüm köy meseleleri üzerinde tasarrufta bulunacak olan yalnızca Köylü Temsilcileri Sovyetleri'yle yetinilebilir mi?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Toprakbeyleri ve

kapitalistler, köylerde Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin salt ve tekil egemenliğine bir bütün olarak karşıdır. Fakat eğer bu Sovyetler'den zaten kaçınılamayacak durumdaysa, onunla yetinmek tabii ki daha iyidir, çünkü varlıklı köylüler de hakeza kapitalisttir.

C) (S.-D. ve S.-R.) S.-D. "prensipte" ücretli tarım işçilerinin özel bir örgütlenmesinin gerekliliğini yadsımamasına rağmen, şimdilik her halükârda bunlarla yetinilebilir.

D) ("Bolşevikler") Yalnızca genel Köylü Temsilcileri Sovyetleri'yle yetinilemez, çünkü varlıklı köylüler de daima kır işçilerini, gündelikçileri ve yoksul köylüleri kazıklamaya ve aldatmaya eğilimli kapitalistlerdir. Kırsal nüfusun bu son anılan kategorileri için gerek Köylü Temsilcileri Sovyetleri içinde, gerekse de özel Tarım İşçileri Temsilcileri Sovyetleri biçiminde hemen özel örgütler yaratılmalıdır.

22— Halk, kapitalistlerin en büyük ve en güçlü tekelci örgütlerini, bankaları, girişimci birliklerini vs. kendi eline almalı mı?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Asla, çünkü bu toprakbeylerine ve kapitalistlere zararlı olabilir.

C) (S.-D. ve S.-R.) Genelde biz bu tür örgütlerin tüm halkın eline geçmesinden yanayız, ama şu anda bunu düşünmek ve hazırlığını yapmak için vakit henüz çok erkendir.

D) ("Bolşevikler") İşçi, Banka Hizmetlileri vs. Temsilcileri Sovyetleri'ni derhal, pratikte mümkün ve mutlaka gerçekleştirilebilir adımları atmaya ***hazırlamak*** gerekir — önce bütün bankaların bir tek ulusal bankada birleştirilmesi, sonra banka ve kapitalist birliklerin İşçi Temsilcileri Sovyetleri tarafından denetlenmesi, daha sonra ulusallaştırılması, yani tüm halka devredilmesi.

23— Halkların şimdi, tüm ülkelerin işçileri arasında kardeşçe ittifakı uygulayan ve gerçekleştiren hangi sosyalist Enternasyonal'e gereksinimi vardır?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Genelde her sosyalist Enternasyonal, kapitalistler ve toprakbeyleri için zararlı ve tehlikelidir, ama eğer Alman Plehanov'u, yani Scheidemann, ve Rus Scheidemann'ı, yani Plehanov, biraraya gelip anlaşıyorlarsa, birbirlerinde sosyalist vicdanın izlerini keşfediyorlarsa, o zaman biz kapitalistler, ***kendi*** hükümetlerinin tarafını tutan ***böylesi*** sosyalistlerin ***böyle*** bir Enternasyonal'ini herhalde selamlamalıyız.

C) (S.-D. ve S.-R.) Herkesi birleştiren bir sosyalist Enternasyonal gereklidir: hem Scheidemannları ve Plehanovları hem de "Merkez"cileri, yani sosyal-şovenizmle enternasyonalizm arasında yalpalayanları. Bulamaç ne kadar büyükse, "birlik" de o kadar büyüktür: yaşasın büyük sosyalist birlik!

D) ("Bolşevikler") Halkların yalnızca, gerçekten devrimci işçileri birleştiren, halkların korkunç ve canice katliamına bir son verme, insanlığı sermayenin boyunduruğundan kurtarma yeteneğine sahip bir Enternasyonal'e gereksinimi vardır. Yalnızca zindandaki Alman sosyalisti Karl Liebknecht gibi insanlar (gruplar, partiler vs.), ***kendi*** hükümetlerine, ***kendi*** burjuvazisine, ***kendi*** sosyal-şovenlerine, ***kendi*** merkezcilerine karşı acımasızca mücadele eden insanlar, yalnızca onlar, halkların gereksindiği Enternasyonal'i vakit geçirmeksizin kurabilirler ve kurmalıdırlar.

24— Savaşan ülkelerin askerleri arasında cephede kardeşleşmeyi teşvik etmek gerekli midir?

A) (K.-D.'nin sağındakiler), B) (K.-D.) Hayır, bu toprakbeylerinin ve kapitalistlerin çıkarlarına zarar verir, çünkü insanlığın onların boyunduruğundan kurtulmasını hızlandırabilir.

C) (S.-D. ve S.-R.) Evet. Bu yararlıdır. Ancak bu kardeşleşmeyi teşvik etmeye savaşan bütün ülkelerde hemen başlanması gerektiğine hepimiz tam kani değiliz.

D) ("Bolşevikler") Evet. Bu yararlı ve gereklidir. Savaşan bütün ülkelerde derhal, savaşan ***her iki*** grubun askerlerinin kardeşleşme çabalarını teşvik etmek mutlak zorunludur.

25— Çeşitli politik partilerin doğasına ve karakterine hangi bayrak rengi uygun düşerdi?

A) (K.-D.'nin sağındakiler) Kara, çünkü bunlar gerçek Kara -Yüzler'dir[19].

B) (K.-D.) Sarı, çünkü bu, sermayeye ölümüne hizmet edenlerin uluslararası sancağıdır.

C) (S.-D. ve S.-R.) Pembe, çünkü bütün politikaları pembe renkli bir limonata gibidir.

D) ("Bolşevikler") Kızıl, çünkü bu proleter dünya devriminin bayrağıdır.

*

Bu broşür Nisan 1917 başında yazıldı. 6 Mayıs 1917'den sonra, "yeni" koalisyon hükümetinin kurulmasından sonra şimdi onun eskiyip eskimediği sorusuna şu yanıtı vermek istiyorum:

Hayır, eskimemiştir, çünkü aslında İlişki Komisyonu ortadan kalkmamıştır, sadece başka odaya taşınmıştır, hem de Bakan beylerle birlikte. Çernov ve Tsereteli'nin bir başka odaya taşınması, onların politikasını ve partilerinin politikasını değiştirmemiştir.

Nisan 1917

ÜÇ BUNALIM

Bugünlerde Bolşevikler hakkında ne kadar garezkârca yalan söylenirse, onlara ne kadar hiddetle iftira edilirse, biz de o kadar sakin bir şekilde yalanları ve iftiraları çürüterek, olayların tarihsel bağıntısını ve devrimin bugünkü seyrinin siyasi, ***yani sınıfsal*** anlamını derinlemesine incelemeliyiz.

Yalanları ve iftiraları çürütmek için, burada sadece 6 Temmuz tarihli "Listok 'Pravdi'"ye işaret etmemiz ve okurun dikkatini özellikle, daha aşağıda yayınlanan ve (Sosyal-Devrimci Parti'nin gazetesinin itirafına göre) Bolşeviklerin 2 Temmuz'da bir eyleme ***karşı*** ajitasyon yaptıklarını; 3 Temmuz'da, kitlelerin öfkesinin kaynama noktasına kadar vardığını ve eylemin tavsiyelerimize rağmen başladığını; 4 Temmuz'da bizim, (Sosyal-Devrimcilerin aynı gazetesi, "Dyelo Naroda" tarafından yeniden basılan) bir bildiride ***barışçıl*** ve ***örgütlü*** bir gösteri çağrısında bulunduğumuzu ve 4 Temmuz gecesi gösteriye son verme kararı aldığımızı belgesel olarak kanıtlayan makaleye çekmemiz yeter. Elinizden geldiği kadar iftira edin, müfteriler! Bu olguları, bu olguların tüm bağıntıları içindeki tayin edici önemini asla silemeyeceksiniz!

Şimdi olayların tarihi bağıntısı sorununa geçebiliriz. Ta Nisan başında biz, Geçici Hükümet'i desteklemeye karşı çıktığımızda, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler bize saldırmışlardı. Fakat yaşam neyi gösterdi?

20–21 Nisan, 10 ve 18 Haziran, ve 3–4 Temmuz'daki üç siyasi kriz neyi gösterdi?

Bunlar ilkin, kitlelerin Geçici Hükümet'in burjuva çoğunluğunun burjuva siyasetinden artan hoşnutsuzluğunu gösterdi.

"Dyelo Naroda"nın, hükümete katılan Sosyal-Devrimciler partisinin gazetesinin, Bolşeviklere karşı tüm düşmanlığına rağmen, 6 Temmuz tarihli sayısında, 3–4 Temmuz hareketinin derin iktisadi ve siyasi nedenleri olduğunu kabul etmek zorunda kaldığını saptamak ilginçtir. Bu hareketin yapay olarak tahrik edilmiş olduğu, Bolşeviklerin eylem ***için*** ajitasyon yaptıkları yolundaki aptalca, kaba ve iğrenç yalan her geçen gün biraz daha açığa çıkmaktadır.

Anılan üç siyasi krizin hepsinin de genel nedeni, genel kaynağı, genel derin kökü apaçıktır, özellikle de bunların hepsi, bilimin siyasete bakmayı emrettiği şekilde bağıntılarıyla incelendiğinde. Bu türden üç krizin yapay olarak meydana getirilmiş olabileceğini varsaymak tamamen saçmadır.

İkinci olarak, bu krizlerin birbiriyle ortak yanlarını ve bu krizlerden her birinin özgül özelliklerini incelemek öğretici olacaktır.

Ortak yan, kitlelerin kabından taşan hoşnutsuzluğu, burjuvaziye ve ***onun*** hükümetine karşı öfkesidir. Her kim ki ***meselenin bu özünü*** unutur, sessizce geçiştirir ya da küçümserse, sosyalizmin sınıf mücadelesine ilişkin en temel ilkelerini yadsımış olur.

Rus devriminde sınıfların mücadelesi — kendisine sosyalist diyen ve Avrupa'nın öteki ülkelerinde sınıf mücadelesinin ne olduğunu bilenler bu konuyu bir düşünmelidirler.

Bu krizlerde özgül olan şey, onların ortaya çıkış tarzıdır: Birinci olayda (20–21 Nisan), ani-kendiliğinden, hiç örgütsüz

bir şekilde patlak verir, Kara-Yüzler göstericiler üzerine ateş açarlar ve Bolşeviklere karşı eşi görülmemiş şiddette bir iftiralar dalgası yayılır. Patlamayı siyasi kriz izler.

İkinci olayda Bolşevikler bir gösteri kararlaştırırlar, Sovyet Kongresi'nin sert ültimatomu ve doğrudan yasağı üzerine, bundan vazgeçerler; 18 Haziran'daki ortak gösteride Bolşevik sloganlar açık bir şekilde ağır basar. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin 18 Haziran akşamındaki kendi itiraflarına göre, cephedeki saldırı onu önlemeseydi bir siyasi kriz kesin olarak patlak verirdi.

Üçüncü kriz, Bolşeviklerin 2 Temmuz'da onu önlemek için giriştikleri çabalara rağmen, 3 Temmuz'da kendiliğinden gelişir, ve 4 Temmuz'daki doruk noktasından sonra 5 ve 6 Temmuz'da karşı-devrimin doruğuna varır. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin saflarındaki yalpalamalar, Spiridonova ve diğer bir dizi Sosyal-Devrimcinin iktidarın Sovyetlere geçmesinden yana tavır koymalarında, ve o zamana kadar buna karşı olan Enternasyonalist Menşeviklerin de aynı yönde görüş belirtmelerinde dile gelir.

Son olarak, olaylara bağıntısı içinde baktığımızda çıkarabileceğimiz son ve belki de en öğretici sonuç, üç krizin ***hepsinin*** de devrimimizin tarihinde daha karmaşık tipte gösterilerin yeni bir biçimini, hareketin dalgalar şeklinde, çabucak yükselip hızla geri çekilmesiyle, devrimin ve karşı-devrimin şiddetlenmesiyle, orta ögelerin azçok uzun bir zaman için "safdışı" edilmesiyle karakterize olan bir biçimini gözler önüne serdiğidir.

Bu üç krizin her biri sırasında hareket, biçim itibariyle bir ***gösteriydi.*** Hükümete karşı bir gösteri — olayların biçim bakımından en doğru tanımı bu olurdu. Fakat işin püf noktası tam da şu ki, bu, mutat gösterilerden biri değil, bir gösteriden daha fazla, bir devrimden ise daha az bir şeydi. O, devrimin ve karşı-

devrimin ***aynı anda*** patlaması, proleter ve burjuva ögelerin şiddetle öne çıkmasıyla bağıntı içinde orta ögelerin şiddetle, bazen neredeyse aniden "safdışı edilmesi" idi.

Bu hareketlerin ***her biri*** yüzünden, orta ögelerin, iki tutarlı sınıfsal gücü, proletaryayı ve burjuvaziyi kınaması, bu bakımdan çok karakteristiktir. Sosyal-Devrimcilere ve Menşeviklere bir bakın: kendilerinden geçmişler, vargüçleriyle, Bolşeviklerin aşırılıklarıyla karşı-devrime yardım ettiğini haykırıyorlar, fakat aynı anda Kadetlerin (birlikte hükümet koalisyonu oluşturdukları Kadetlerin) karşı-devrimci olduğunu tekrar tekrar itiraf etmek zorunda kalıyorlar. "Dyelo Naroda" dün şöyle yazıyordu: "Kendimizi, cenkçi ruhlu 'Yedinstvo' da dahil [ekleyelim ki, Sosyal-Devrimciler seçimlerde onunla blok kurmuştu] bütün sağ ögelerden derin bir çukurla ayırmak zorundayız, en acil görevimiz budur."

Bununla, bugünkü (7 Temmuz tarihli) "Yedinstvo"yu karşılaştırın; Plehanov başyazısında, Sovyetlerin (bir başka deyişle Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin) "iki haftalık mühlet" aldıkları ve eğer iktidar Sovyetlere geçerse, bunun "Lenincilerin zaferi demek anlamına geleceği" tartışma götürmez olgusunu saptamak zorunda kalıyor. "Eğer Kadetler 'durum ne kadar kötüyse o kadar iyi' düsturuna taraftar değillerse, diye yazıyor Plehanov, [hükümetten çekilmekle] büyük bir hata işlemiş ve Lenincilerin işini kolaylaştırmış olduklarını bizzat kabul etmek zorunda kalacaklardır."

Karakteristik değil mi? — orta ögeler, Kadetleri, Bolşeviklerin işini kolaylaştırmakla suçluyorlar, Bolşevikleri de Kadetlerin işini kolaylaştırmakla!! Siyasi adlandırmaların yerine sınıfsal adlandırmaları koymamız gerektiğini ve, küçük-burjuvazinin beslediği, proletarya ile burjuvazi arasında sınıf mücadelesinin ortadan kalkması düşünün o zaman ortaya çıktığını kavramak o kadar güç mü? Küçük-burjuvazi, proletarya ile burjuvazi

arasındaki sınıf mücadelesinden mi yakınıyor? O halde dünyada hiçbir Bolşevikin, çok derin siyasi ve iktisadi nedenler proletaryayı harekete geçirmedikçe, üçü şöyle dursun, bir tek "halk hareketi"ni dahi "meydana getiremeyeceğini" ve yine daha az derin olmayan nedenler sınıf olarak burjuvaziyi karşı-devrimci zihniyetli kılmadıkça, tüm Kadetlerin ve monarşistlerin hiçbir zaman birlikte en küçük bir "sağ" hareketi başlatamayacaklarını anlamak o kadar güç mü?

20–21 Nisan hareketi sırasında gerek biz, gerekse Kadetler dikkafalılıkla, ifratçılıkla ve gerginlikleri şiddetlendirmekle suçlandık; hatta öyle ileri gidildi ki, Bolşevikler (ne kadar saçma da olsa) Nevski Bulvarı üzerindeki silahlı çatışmayı tertiplemekle suçlandı; fakat hareket geri çekilince, aynı Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, kendi ortak resmi organları "İzvestiya"da "halk hareketi"nin "emperyalist Milyukov ve hempalarını temizlediğini" yazdılar, yani hareketi ***övdüler***!! Bu ilginç değil mi acaba? Bu, küçük-burjuvazinin, proletaryanın burjuvaziye karşı sınıf mücadelesinin mekanizmasını ve özünü kavramadığını açıkça göstermiyor mu acaba?

Nesnel durum şöyledir: Rusya nüfusunun çok büyük çoğunluğu, durumu itibariyle ve daha da çok, düşüncesi itibariyle, küçük-burjuvadır. Fakat ülkede büyük sermaye egemendir, ilk planda bankalar ve tekelci birlikler aracılığıyla egemenliğini sürdürmektedir. Ülkemizde kendi öz yolunu izleyebilecek kadar gelişmiş, fakat henüz yarı-proleterlerin çoğunluğunu kendi tarafına çekecek durumda olmayan bir kent proletaryası vardır. Yukarıda incelemiş olduğumuz üç kriz gibi krizlerin kaçınılmazlığı, hakeza bunların biçimleri bu temel, sınıf ilişkilerine dayalı olgudan çıkar.

Krizlerin biçimleri gelecekte elbette değişebilir, fakat, örneğin Ekim'de Sosyal-Devrimci bir Kurucu Meclis'in toplanması halinde bile, meselenin özü değişmeden kalır. Sosyal-Devrimci-

ler köylülere: 1) toprakta özel mülkiyeti kaldırmayı; 2) toprağı emekçilere devretmeyi; 3) çiftlik sahiplerinin arazilerine el koymayı ve tazminatsız olarak köylülere devretmeyi vaat ettiler. Burjuvaziye karşı en kararlı devrimci önlemler alınmadıkça, ***ancak*** yoksul köylülerin proletaryaya katılmasıyla, ***ancak*** bankaların ve tekelci birliklerin ulusallaştırılmasıyla uygulanabilecek olan önlemler alınmadıkça, bu muazzam dönüşümleri gerçekleştirmek kesinlikle olanaksız olacaktır.

Şimdilik hâlâ bu iyi işlerin burjuvaziyle anlaşarak elde edilebileceğine inanan saf köylüler kaçınılmaz olarak hayal kırıklığına uğrayacak ve ... Sosyal-Devrimcilerin vaatlerinin fiilen gerçekleştirilmesi için proletaryanın burjuvaziye karşı verdiği şiddetli sınıf mücadelesinden (hafif tabirle) "hoşnutsuz" olacaklardır. Bu böyleydi ve böyle olacaktır.

20 (7) Temmuz 1917'de yazılmıştır.
19 Temmuz 1917'de "Rabotnitsa"
dergisi No. 7'de yayımlanmıştır.

Lenin, Bütün Eserler,
Cilt 25, S. 166–171. Almanca.

SİYASİ DURUM

Karşı-devrim örgütlendi, sağlamlaştı ve fiilen devlet iktidarını kendi eline aldı.

Karşı-devrimin kapsamlı örgütlenmesi ve sağlamlaşması, enine boyuna düşünülmüş ve halihazırda gerçekleştirilmiş olan karşı-devrimin üç bellibaşlı gücünün birliğine dayanmaktadır: 1) Kadet partisi, yani örgütlü burjuvazinin gerçek kılavuzu, hükümetten çekilirken ona bir ültimatom vererek, böylece karşı-devrimin hükümeti devirmesinin yolunu açmıştır; 2) Genelkurmay ve ordunun üst komuta mevkileri, şimdi en hatırı sayılır bazı Sosyal-Devrimcilerin bile Cavaignac dedikleri Kerenski'nin az çok bilinçli yardımıyla gerçek iktidarı ele geçirmiş ve cephede devrimci birliklere karşı silah zoruna başvurmaya, Petrograd ve Moskova'da devrimci birlikleri ve işçileri silahsızlandırmaya, Nijni-Novgorod'da bastırmaya ve cezalandırmaya, Bolşevikleri tutuklamaya ve mahkeme kararı, hatta hükümet kararı olmadan onların gazetelerinin yayımını durdurmaya geçmişlerdir. Gerçekten de bugün Rusya'da asıl devlet iktidarını askeri bir diktatörlük icra etmektedir; bu olgu, lafzen devrimci fakat pratikte âciz bir dizi kurum tarafından daha da karartıl-

maktadır. Bu olgu kesin ve muhakkaktır ve öyle temel bir öneme sahiptir ki, onu kavramadan, siyasi durumu anlamak mümkün değildir. 3) Bolşeviklere karşı azgınca tahriklerden Sovyetlere karşı, "kundakçı" Çernov'a karşı vb. tahriklere geçen Monarşist Kara Yüzler basını ve burjuva basın, bugün hüküm sürmekte olan ve Kadetler ve monarşistler tarafından desteklenen askeri diktatörlüğün siyasetinin gerçek içeriğinin Sovyetlerin dağıtılışını hazırlamak olduğunu gayet açık bir şekilde göstermişlerdir. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin, yani Sovyetlerin bugünkü çoğunluğunun birçok önderi, son günlerde bunu itiraf edip dile getirdiler, fakat has küçük-burjuvalar olarak, içi boş tumturaklı sözlerle bu korkunç gerçeğe aldırış etmiyorlar.

Sovyetlerin ve Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin liderleri, başta Tsereteli ve Çernov, devrim davasına kesin olarak ihanet ettiler, onu karşı-devrimcilere teslim ettiler ve hem kendilerini ve partilerini hem de Sovyetleri karşı-devrimin incir yaprağı haline getirdiler.

Bu olgunun kanıtı şudur: Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler Bolşevikleri [gericiliğin eline –ÇN] teslim ettiler ve ne yaptıklarını ve neden yaptıklarını halka açıkça ve doğrudan söylemek yürekliliğini bile gösteremeden Bolşevik gazetelerin kapatılmasını sessizce onayladılar. İşçilerin ve devrimci alayların silahsızlandırılmasını meşrulaştırarak kendi kendilerini gerçek güçten yoksun bıraktılar. Gericiliğin Sovyetleri dağıtabilmesi için son hazırlıklarını tamamlayıncaya kadar halkın dikkatini "çekmekte" gericiliğe yardım eden amansız gevezeler haline geldiler. Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin, Sovyetlerin bugünkü çoğunluğunun bu tam ve kesin iflasını idrak etmeden, onların "direktuvarı"nın ve diğer soytarılıklarının salt hayal olduğunu anlamadan bugünkü siyasi durum hiç mi hiç anlaşılamaz.

Rus devriminin barışçıl gelişimine dair tüm umutlar kesin olarak sönmüştür. Nesnel durum şöyledir: ya askeri diktatörlüğün tam zaferi, ya da işçilerin silahlı ayaklanmasının zaferi, bu ise ancak, bu ayaklanma, iktisadi yıkım ve savaşın uzaması sonucu, kitlelerin hükümete ve burjuvaziye karşı güçlü bir kalkışmasıyla çakıştığı zaman mümkündür.

"Tüm İktidar Sovyetlere!" şiarı, Nisan'da, Mayıs'ta ve Haziran'da, 5–9 Temmuz'a kadar, yani gerçek iktidar askeri diktatörlüğe geçinceye kadar mümkün olmuş olan devrimin barışçıl gelişmesinin sloganı idi. Şimdi bu şiar artık yanlıştır, çünkü bir iktidar değişikliğinin gerçekleşmiş olduğunu ve Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin devrime gerçekten de düpedüz ihanet etmiş olduklarını hesaba katmamaktadır. Serüvenler ve kargaşalar, tekil direnmeler ve gericiliğe karşı bölük pörçük, umutsuz direnme girişimleri değil, sadece durumun apaçık kavranması, işçilerin öncüsünün sebat ve metaneti, güçlerin silahlı ayaklanmaya hazırlanması davaya hizmet edebilir, ve bu silahlı ayaklanmanın zaferi için şimdi olağanüstü zorlu koşullar mevcutsa da, burada anılan olguların ve akımların biraraya gelmesi şartlarında bu zafer mümkündür. Anayasal ve cumhuriyetçi hayallere son, barışçıl yol hakkında hayallere son, dağınık eylemlere son, ***şu anda*** Kara Yüzlerin ve Kazakların provokasyonuna gelme, bilakis güç topla, yeniden örgütle ve ısrarla silahlı ayaklanmaya hazırla, krizin seyri izin verirse, kitlelerin gerçek katılımıyla, tüm halkın desteğiyle onu gerçekleştir. Toprağın köylülere geçmesi, şimdi silahlı ayaklanma olmadan artık mümkün değildir, çünkü iktidara gelen karşı-devrim, sınıf olarak çiftlik sahipleriyle birleşmiştir.

Silahlı ayaklanmanın hedefi ancak, Partimizin programını gerçekleştirmek amacıyla iktidarın yoksul köylülerce desteklenen proletaryaya geçmesi olabilir.

İşçi sınıfının partisi, legaliteden vazgeçmeden, ama onun

önemini bir an bile abartmadan, 1912–1914 yıllarında olduğu gibi, legal çalışmayı illegal çalışmayla ***birleştirmelidir***.

Legal çalışmadan bir saat bile vazgeçilmemeli, ama anayasayal ve "barışçıl" hayaller de beslenmemelidir. Derhal her yerde bildiriler vs. yayınlamak için illegal örgütler ya da hücreler kurulmalı. Yeniden örgütlenme derhal tutarlı ve ısrarlı bir biçimde tüm çizgi boyunca gerçekleştirilmelidir.

1912–1914'te Devlet Duması'nda, sigorta sandıklarında, sendikalarda vb. legal üslerinizi yitirmeden, Çarlığın devrimle ve silahlı ayaklanmayla devrilmesinden söz edebildiğimiz zamanlardaki gibi hareket etmeliyiz.

23 (10) Temmuz 1917'de yazılmıştır.
2 Ağustos (20 Temmuz) 1917'de
"Proletarskoye Dyelo" No. 6'da
yayınlanmıştır. İmza: W.

Lenin, Bütün Eserler,
Cilt 25, S. 174–176.Almanca.

DEVRİMİN DERSLERİ[20]

Her devrim, muazzam halk kitlelerinin yaşamında ani bir dönemeç demektir. Böyle bir dönemeç olgunlaşmamışsa, doğru dürüst bir devrim de olamaz. Ve herhangi bir insanın yaşamında her dönemeç ona nasıl çok şey öğretir, ona nasıl çok şey yaşatır ve duyumsatırsa, devrim de tüm halka kısa zamanda içeriği en zengin ve en değerli dersler verir.

Devrim döneminde milyonlar ve on milyonlarca insan her hafta, mutat uyuşuk yaşamın bir yılında olduğundan daha çok öğrenir. Çünkü tüm bir halkın yaşamının ani dönemecinde, halkın hangi sınıflarının şu ya da bu hedefleri güttükleri, hangi güce sahip oldukları, hangi araçlarla hareket ettikleri özellikle açık görülür.

Sınıf bilinçli her işçi, her asker, her köylü, özellikle devrimimizin birinci aşamasının başarısızlıkla sonuçlandığı şimdi, Temmuz sonunda, Rus devriminin derslerini dikkatle düşünmelidir.

Gerçekten de, devrimi yaptıklarında işçi ve köylü kitlelerinin neyi amaçladıklarına bakalım. Devrimden ne bekliyorlardı? Özgürlük, barış, ekmek, toprak bekledikleri biliniyor.

Peki şimdi ne görüyoruz?

Özgürlük yerine, eski keyfilik yeniden kurulmaya başlanıyor. Cephedeki askerler için ölüm cezası yürürlüğe konuyor, çiftlikbeyi toprağına kendi güçleriyle el koyduklarında köylüler mahkeme önüne çıkarılıyor. İşçi gazetelerinin matbaaları imha ediliyor. İşçi gazeteleri mahkeme kararı olmadan yasaklanıyor. Bolşevikler, haklarında çoğunlukla hiç suçlama olmadan ya da açıkça müfterice suçlamalarla tutuklanıyor.

Belki, yalnızca belli suçlamalarla belli kişiler hakkında takibat yapıldığı için, Bolşeviklerin izlenmesinin, özgürlük ihlali olmadığı itirazında bulunulacaktır. Fakat bu itiraz herkesçe malum ve apaçık bir yalandır, çünkü suçlamalar kanıtlanmış ve mahkemece saptanmış olsa bile, tek tek kişilerin suçundan dolayı nasıl bir matbaa tahrip edilip gazeteler yasaklanabilir? Eğer hükümet tüm Bolşevik Parti'yi, bizzat o akımı, onun görüşlerini bir yasayla caniyane ilan etseydi, durum farklı olurdu. Fakat özgür Rusya hükümetinin böyle birşey yapamayacağını ve yapmadığını da herkes biliyor.

Burada özsel olan, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin gazetelerinin, savaşa karşı, toprak sahiplerine karşı ve kapitalistlere karşı mücadeleleri yüzünden Bolşeviklere öfkeyle küfretmeleri ve herhangi bir Bolşevike karşı henüz tek bir suçlamanın bile uydurulmamış olduğu bir dönemde Bolşeviklerin açıkça tutuklanmasını ve izlenmesini talep etmeleridir. Halk barış istiyor. Özgür Rusya'nın devrimci hükümeti ise yeniden bir fetih savaşı başlattı, hem de eski Çar II. Nikola'nın İngiliz ve Fransız kapitalistleriyle, yabancı halkların Rus kapitalistleri tarafından yağmalanması yararına yaptığı aynı gizli anlaşmalar temelinde. Bu gizli anlaşmalar yayınlanmadan kaldı. Özgür Rusya hükümeti, tüm halklara adil bir barış önermeden bahanelerle yetindi.

Ekmek yok. Yeniden açlık yaklaşıyor. Kapitalistlerin ve

zenginlerin, ordu siparişlerinde devleti insafsızca aldattıklarını (savaş şimdi halka günde 50 milyon rubleye mal oluyor), yüksek fiyatlarla görülmedik kârları cebe indirdiklerini, buna karşılık üretimin ve paylaşımın işçiler tarafından ciddi bir denetimi için en ufak birşey yapılmadığını herkes görüyor. Kapitalistler gittikçe küstahlaşıyor, işçileri sokağa atıyorlar, hem de mal olmadığı için halkın kıtlık çektiği bir dönemde. Köylülerin büyük çoğunluğu bir dizi kongrede, çiftlik beylerinin toprak ve arazi mülkiyetini adaletsizlik ve gasp olarak gördüklerini yüksek sesle ve berrak bir şekilde açıkladı. Kendisine devrimci ve demokratik diyen hükümet ise köylüleri aylardır aldatıyor ve onları vaatlerle, oyalamalarla dolandırıyor. Kapitalistler, Bakan Çernov'un, toprak alım-satımının yasaklanması üzerine kararnameyi çıkarmasını aylarca engellediler. Ve kararname nihayet çıktığında kapitalistler, Çernov'a karşı alçakça bir iftira saldırısı başlattılar ve bu saldırıyı bugün de sürdürüyorlar.

Hükümet küstahlıkta o kadar ileriye gidiyor ki, köylüleri "keyfi" el koyma nedeniyle mahkemeye sevk etmeye başlıyor.

Köylüler, kendilerine Kurucu Meclis'e kadar beklemeleri öğütlenerek aldatılıyor. Bu meclisin toplanması ise kapitalistler tarafından durmadan sürüncemede bırakılıyor. Bolşeviklerin talebinin baskısı altında bu toplantı için 30 Eylül'ün saptandığı bugün kapitalistler açıkça, bunun "imkânsız" derecede kısa bir süre olduğunu haykırıyorlar ve Kurucu Meclis'in toplanmasının ertelenmesini talep ediyorlar. Kapitalistler ve toprak sahipleri partisinin, Kadet partisinin veya "Halkın Özgürlüğü" partisinin en nüfuzlu üyeleri, örneğin Panina, açıktan açığa Kurucu Meclis'in toplanmasını savaş bitene dek ertelemeyi propaganda ediyor.

Toprak ve arazi için Kurucu Meclis'e kadar bekleyin. Kurucu Meclis için savaş bitene kadar bekleyin. Savaşın sonu için tam zafere kadar bekleyin. İşte sonuç budur. Hükümette çoğun-

luğu elinde bulunduran kapitalistler ve toprak sahipleri köylülerle düpedüz dalga geçiyorlar.

*

Fakat Çarlık iktidarının devrilmesinden sonra özgür bir ülkede bu nasıl olabildi?

Özgür olmayan bir ülkede halk, hiç kimsenin seçmediği Çar ve bir avuç toprakbeyi, kapitalist ve bürokrat tarafından yönetilir.

Özgür bir ülkede halk, yalnızca kendisinin bu amaçla seçtiği kişiler tarafından yönetilir. Seçimlerde halk partilere bölünür ve normal olarak halkın her sınıfı kendi özel partisini oluşturur, örneğin toprak sahipleri, kapitalistler, köylüler, işçiler özel partiler kurarlar. Bu yüzden özgür ülkelerde halka hükümet edilmesi, partilerin açık mücadelesi ve bu partilerin kendi aralarında özgür anlaşmaları yoluyla gerçekleşir.

27 Şubat 1917'de Çarlık iktidarının devrilmesinden sonra Rusya, yaklaşık dört ay süresince özgür bir ülke gibi, yani özgürce oluşan partilerin açık mücadelesi ve bunlar arasında özgür bir anlaşma yoluyla yönetildi. O halde Rus devriminin gelişimini kavramak için, herşeyden önce, başlıca partilerin hangileri olduğunu, bunların hangi sınıfların çıkarlarını temsil ettiklerini ve tüm bu partilerin birbirleriyle ilişkilerinin nasıl olduğunu incelemek gerekir.

*

Çarlık iktidarının devrilmesinden sonra devlet erki Birinci Geçici Hükümet'in eline geçti. Bu hükümet burjuvazinin, yani toprak sahiplerinin de katıldığı kapitalistlerin temsilcilerinden oluşuyordu. "Kadetler"in partisi, kapitalistlerin ana partisi, burjuvazinin önde gelen ve yöneten partisi olarak birinci sıradaydı.

Çarlık birliklerine karşı mücadele eden, özgürlük için kanlarını akıtanlar tabii ki kapitalistler değil, aksine işçiler ve köy-

lüler, bahriyeliler ve askerler olmasına rağmen, iktidar bu partiye tesadüfen düşmedi. İktidar kapitalistlerin partisine düştü, çünkü bu sınıf zenginliğin, örgütün ve bilginin gücünü elinde tutuyordu. 1905 sonrası dönemde ve özellikle savaş sırasında, Rusya'da kapitalistlerin ve onlara katılan toprak sahiplerinin partisi, örgüt açısından, çok büyük başarılar kaydetti.

Kadet partisi, gerek 1905 yılında gerekse de 1905'ten 1917'ye kadarki dönemde hep monarşistti. Halkın Çarlık despotizmi üzerindeki zaferinden sonra bu parti cumhuriyetçi olduğunu açıkladı. Tarihsel deneyim, halk monarşiyi yendiğinde, kapitalistlerin partilerinin sırf kapitalistlerin ayrıcalıklarını ve halk üzerindeki mutlak gücünü korumak için, cumhuriyetçi olmaya her zaman hazır olduklarını gösteriyor.

Kadet partisi lafta "halkın özgürlüğü"nü, gerçekte kapitalistleri savunuyordu ve tüm toprak sahipleri, tüm monarşistler, tüm Kara-Yüzler de bunun üzerine hemen onun safına geçtiler. Bunun kanıtı basın ve seçimlerdir. Tüm burjuva gazeteler ve tüm Kara-Yüzler basını, devrimden sonra Kadetlerin melodisini çağırdılar. Açıkça ortaya çıkmaya cesaret edemeyen tüm monarşist partiler seçimlerde, örneğin Petrograd'da, Kadet Partisi'ni desteklediler.

Kadetler hükümet erkini elde ettikten sonra, tüm çabaları, İngiliz ve Fransız kapitalistleriyle gizli yağma anlaşmaları yapmış olan Çar II. Nikola'nın başlattığı yağmacı fetih savaşını sürdürmeye yönelttiler. Bu anlaşmalara dayanarak Rus kapitalistlerine, zafer durumunda İstanbul'u, Galiçya'yı, Ermenistan'ı vs. ele geçirebilecekleri vaat edildi. Halka karşı ise Kadet hükümeti, önemli, işçi ve köylüler için gerekli meseleler üzerine tüm kararları, toplantının tarihini bile saptamaksızın Kurucu Meclis'in toplanmasına kadar erteleyen boş ağızlar ve vaatlerle yetindi.

Halk özgürlükten yararlanarak kendi başına örgütlenmeye başladı. Rusya nüfusunun ezici çoğunluğunu oluşturan işçi ve köylülerin ana örgütü, İşçi, Köylü ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ydi. Bu Sovyetler daha Şubat Devrimi sırasında oluşmaya başlamıştı ve birkaç hafta sonra Rusya'nın büyük kentlerinin çoğunda ve pekçok kazada, işçi sınıfının ve köylülüğün tüm sınıf bilinçli ileri unsurları Sovyetler aracılığıyla birleşmişti.

Sovyetler tamamen özgürce seçiliyordu. Sovyetler, halk kitlelerinin, işçilerin ve köylülerin gerçek örgütleriydi. Sovyetler, halkın ezici çoğunluğunun gerçek örgütleriydi. İşçiler ve asker üniforması içindeki köylüler silahlıydılar.

Tabii ki Sovyetler tüm devlet erkini ele geçirebilirlerdi ve geçirmeliydiler. Kurucu Meclis toplanıncaya dek devlet içinde Sovyetler'den başka bir erk olmamalıydı. Ancak o zaman devrimimiz gerçek bir halk devrimi, gerçek bir demokratik devrim olurdu. Ancak o zaman, gerçekten barışı amaçlayan, bir fetih savaşında gerçekten çıkarı olmayan emekçi kitleler, fetih savaşını sona erdiren ve barışa yol açacak olan bir politika hazırlayıp, kararlılıkla ve sımsıkı uygulayabilirlerdi. Ancak o zaman işçiler ve köylüler, "savaştan" çılgınca para kazanan ve ülkeye yıkım ve kıtlık getiren kapitalistleri dizginleyebilirdi. Fakat Sovyetler'de temsilcilerin küçük bölümü, tüm devlet iktidarının Sovyetler'in eline geçmesini talep eden devrimci işçilerin, Bolşevik sosyal-demokratların partisinden yanaydı. Sovyetler'de temsilcilerin büyük bölümü, iktidarın Sovyetler'e geçmesine karşı olan Menşevik sosyal-demokratlardan ve Sosyal-Devrimcilerden yanaydı.

Burjuvazinin hükümetini kaldırıp yerine Sovyetler'in bir hükümetini geçirmek yerine, bu partiler burjuvazinin hükümetini desteklemeyi ve onunla uzlaşmayı, ortak bir hükümet kurmayı savundular. Devrimin başlangıcından bu yana geçen bütün o beş ay içinde onun tüm gelişiminin ana içeriği, halkın çoğunlu-

ğunun güven duyduğu partilerin, yani Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin burjuvaziyle anlaşmasından ibarettir.

Şimdi ilkönce, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin burjuvaziyle bu anlaşmasının nasıl gerçekleştiğine bakalım ve halkın çoğunluğunun onlara neden güven gösterdiğinin açıklamasını bulmaya çalışalım.

Rus devriminin bütün dönemlerinde Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin kapitalistlerle anlaşması, kâh şu kâh bu biçimde olmuştur.

1917 Şubat sonunda, halk zafer kazandıktan ve Çarlık iktidarı devrildikten hemen sonra, Kerenski "sosyalist" olarak, kapitalistlerin Geçici Hükümet'ine alındı. Gerçekte Kerenski hiçbir zaman sosyalist olmamıştır, o sadece bir Trudovikti ve kendini "Sosyal-Devrimci"lerden saymaya başlaması, bunun artık tehlikeli olmadığı ve avantajsız da olmadığı ancak 1917 Martı'ndan beridir. Kapitalistlerin Geçici Hükümeti derhal, Petrograd Sovyeti Başkanvekili olarak Kerenski vasıtasıyla, Sovyeti kendisine bağlamaya ve boyun eğdirmeye çalıştı. Sovyet, yani onda üstünlüğü elde bulunduran Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, boyun eğdi ve kapitalistlerin Geçici Hükümeti'nin kurulmasından hemen sonra, vaatlerini yerine getirdiği "ölçüde" "onu destekleme"ye hazır olduğunu açıkladı.

Sovyet kendisini, Geçici Hükümet'in icraatini gözden geçiren ve denetleyen organ olarak görüyordu. Sovyet'in liderleri "İlişki Komisyonu" diye bir şey, yani hükümetle ilişki, temas içinde bulunmak için bir komisyon kurdular. Bu İlişki Komisyonu'nda, Sovyet'in Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderleri kapitalistlerin hükümetiyle sürekli görüşmeler yürütüyorlardı, öyle ki aslında sandalyesiz bakan ya da gayri-resmi bakan konumundaydılar.

Tüm Mart ve neredeyse tüm Nisan boyunca bu durum sür-

dü. Kapitalistler, zaman kazanmaya çalıştıkları için oyalama ve kaçamaklarla çalışıyorlardı. Kapitalistlerin hükümeti bu süre içinde, devrimin gelişimi için bir ölçüde ciddi hiçbir adım atmadı. Doğrudan dolaysız görevi için, Kurucu Meclis'i toplamak için bile hükümet en ufak birşey yapmadı, sorunu taşraya iletmedi, evet, sorunun hazırlığı için merkezi bir komisyon bile oluşturmadı. Hükümetin tek bir kaygısı vardı: Çar'ın İngiltere ve Fransa kapitalistleriyle yaptığı uluslararası yağma anlaşmalarını sessiz sedasız yenilemek, mümkün olduğunca dikkatli ve farkettirmeden devrimi frenlemek, herşeyi vaat etmek ama hiçbirini tutmamak. Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler "İlişki Komisyonu"nda, bol laf, vaad ve avuntularla beslenen saray soytarısı rolünü oynuyorlardı. Ünlü masaldaki karga gibi, Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler övgülere yenik düşüp, kapitalistlerin, Sovyetler'e yüksek değer biçtikleri, onlarsız hiçbir adım atmadıkları yeminlerini duymaktan hoşlandılar.

Gerçekte zaman geçiyor ve kapitalistlerin hükümeti devrim için hiçbir şey yapmıyordu. Fakat bu dönemde, devrime karşı gizli yağma anlaşmalarını yenilemeyi, daha doğrusu teyit etmeyi ve İngiliz-Fransız emperyalizminin diplomatlarıyla tamamlayıcı ve hakeza gizli görüşmelerle "canlandırma"yı başardı. Bu dönemde devrime karşı, sahra ordusu general ve subaylarının karşı-devrimci bir örgütünün (ya da en azından uzlaşmasının) temelini atmayı başardı. Devrime karşı, işçilerin baskısıyla birbiri ardından taviz vermek zorunda kalan, ama aynı zamanda üretimi sabote etmeye ve elverişli bir fırsat kollayarak üretimi durdurmaya hazırlanan sanayicilerin, fabrikatörlerin, maden ocağı sahiplerinin bir örgütünü yoluna koymayı başardı.

Fakat Sovyetler'de ileri işçi ve köylülerin örgütlenmesi ilerliyordu. Ezilen sınıfların en iyileri, hükümetin Petrograd Sovyeti'yle anlaşmasına, Kerenski'nin konuşkanlığına, "İlişki Komisyonu"na rağmen bir halk düşmanı, bir devrim düşmanı olarak

kaldığını hissettiler. Kitleler, kapitalistlerin direnişi kırılmazsa, barış davasının, özgürlük davasının, devrim davasının kaçınılmaz olarak yitirilmiş olacağını hissettiler. Kitleler içinde sabırsızlık ve öfke artıyordu.

20–21 Nisan'da bu öfke patladı. Hareket kendiliğinden, kimse tarafından hazırlanmadan patlak verdi. Hareket hükümete karşı öylesine bir şiddetle yöneldi ki, hatta bir alay silahlı yürüyüşe geçti ve Bakanları tutuklamak için Marien Sarayı önüne geldi. Hükümetin yerinde kalamayacağı herkes için elle tutulacak kadar açıktı. Sovyetler iktidarı herhangi bir taraftan en ufak direniş olmadan devralabilirlerdi (ve devralmaları gerekirdi). Bunun yerine Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler düşmekte olan kapitalist hükümeti desteklediler, onunla anlaşarak işin içine daha çok karıştılar, devrimi yokoluşa doğru götüren daha da uğursuz adımlar attılar.

Devrim tüm sınıflara, normal, barışçıl zamanlarda asla görülmeyen bir hız ve esaslılıkla ders veriyor. En iyi örgütlenmiş ve sınıf mücadelesi ve politika işlerinde en deneyimli olan kapitalistler, diğerlerinden daha hızlı öğrendiler. Hükümet mevzilerinin savunulamaz hale geldiğini görünce, 1848'den sonra onyıllar boyunca diğer ülkelerin kapitalistlerinin işçileri aldatmak, bölmek ve zayıflatmak için uygulamış oldukları bir yönteme başvurdular. Bu yöntem, "koalisyon" hükümeti denen yöntemdir, yani burjuvaziden ve sosyalizm kaçkınlarından oluşan birleşik, ortak bir hükümettir.

Devrimci işçi hareketinin yanı sıra özgürlük ve demokrasinin en uzun süreden beri var olduğu ülkelerde, İngiltere ve Fransa'da, kapitalistler bu yöntemi birçok defa ve büyük bir başarıyla uyguladılar. Burjuvazinin hükümetine giren "sosyalist" liderlerin, kesinlikle bostan korkuluğu, kukla, kapitalistlerin kulisi, işçileri aldatmanın aracı olduğu anlaşıldı. Rusya'nın "demokratik ve cumhuriyetçi" kapitalistleri aynı yöntemi uygula-

maya koydular. Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler hemen kafeslendiler ve 6 Mayıs'ta Çernov, Tsereteli ve ortaklarının "koalisyon" hükümeti bir olgu haline geldi.

Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin saray soytarıları, liderlerinin bakanlık ününün parıltısında, kendilerine hayran güneşlenerek, sevinç nidaları attılar. Kapitalistler, "Sovyet liderleri"nin şahsında, kendilerine halka karşı yardımcı buldukları için, onlardan "cephede saldırı eylemleri"ni, yani artık neredeyse durmuş olan emperyalist yağma savaşının yeniden başlatılmasını destekleme sözünü aldıkları için zeykten dörtköşe oldular. Kapitalistler bu liderlerin bütün şişirilmiş güçsüzlüğünü biliyorlardı, burjuvazinin —üretimin denetlenmesi ya da hatta örgütlenmesi, barış politikası ve benzeri şeylere ilişkin— vaatlerinin asla yerine getirilmeyeceğini biliyorlardı.

Böyle de oldu. Devrimin gelişiminde 6 Mayıs'tan 9 ya da 18 Haziran'a kadarki ikinci aşama, kapitalistlerin, Sosyal-Devrimcilerle Menşevikleri aptal yerine koymanın kolaylığına ilişkin spekülasyonunu tamamen doğrulamıştır.

Plehanov'la Skobelev, kapitalistlerin elinden kârın yüzde 100'ünün alınacağı, "direnişlerinin kırılmış olduğu" ve benzeri doğrultuda tumturaklı laflarla kendilerini ve halkı yanıltırken, kapitalistler kendilerini sağlamlaştırmayı sürdürdüler. Bu dönemde kapitalistlerin dizginlenmesi için hiçbir şey, ama hiçbir şey yapılmadı. Sosyalizm kaçkını Bakanların, ezilen sınıfların dikkatini çelmeye yarayan gevezelik makineleri oldukları anlaşıldı, devlet yönetiminin tüm aygıtı ise gerçekte bürokrasinin ve burjuvazinin elinde kaldı. Ekonomi Bakanı Vekili, kötü ünlü Palçinski, ne türden olursa olsun kapitalistlere karşı her türlü önlemi engelleyen bu mekanizmanın tipik temsilcisiydi. Bakanlar gevezelik ediyordu — her şey eskisi gibi kalıyordu.

Bakan Tsereteli, burjuvazi tarafından özellikle devrime kar-

şı mücadelede kullanıldı. Kronstadt'taki devrimciler, atanan komiseri pervasızca görevden almaya yeltendiklerinde, Kronstadt'ı "yatıştırma"ya[21] o gönderildi. Burjuvazi Kronstadt'a karşı gazetelerinde yalan ve iftiralarla dolu korkunç gürültülü, kötü niyetli öfkeli bir saldırı kampanyası açtı, Kronstadt "Rusya'dan ayrılmak istemek"le suçlanıyordu, bu ve benzeri ahmaklıklar binlerce biçimde tekrarlanıyor ve küçük-burjuvalarla darkafalılar korkutuluyordu. Darkafalı, ürkmüş küçük-burjuvazinin en tipik temsilcisi Tsereteli, "en dürüst" biçimde burjuva saldırı tuzağına düştü, karşı-devrimci burjuvazinin uşağı olma rolünü kavramaksızın en gayretli biçimde Kronstadt'ı "yatıştırmaya ve diz çöktürmeye" çalıştı. Sonuç, devrimci Kronstadt'la bir "anlaşma"nın hayata geçirilmesine alet olması oldu, buna göre Kronstadt Komiseri hükümet tarafından atanmayacak, aksine Kronstadt'ta seçilecek ve hükümet tarafından ***onaylanacaktı.*** Sosyalizmden burjuvaziye iltihak etmiş Bakanlar zamanlarını böylesi sefil uzlaşmalara harcıyorlardı.

Devrimci işçiler önünde ya da Sovyetler'de hükümeti savunmak için hiçbir burjuva Bakanın ortaya çıkamadığı yerde bir "sosyalist" bakan, Skobelev, Tsereteli, Çernov vs. boy gösteriyordu (daha doğrusu: burjuvalar tarafından oraya gönderiliyordu) ve özenle burjuvazinin işini yapıyordu, hükümeti savunmak, kapitalistleri temize çıkarmak için elinden geleni yapıyordu, vaatler, vaatler, vaatler tekrarlayarak, beklemek, beklemek, yine beklemek öğütleri vererek halkla alay ediyordu.

Bakan Çernov özellikle, burjuva iş arkadaşlarıyla kötü trampa işlemiyle meşguldü: Temmuz ayına dek, 3-4 Temmuz hareketinden sonra ortaya çıkan yeni "iktidar krizi"ne dek, Kadetlerin hükümetten ayrılışına dek, Bakan Çernov, yararlı, ilginç, halkı yakından ilgilendiren meseleyle, burjuva iş arkadaşlarını, en azından toprağın alım-satımının yasaklanmasını onaylamaya "ikna etmek"le, onların vicdanına seslenmekle meşgul-

dü. Bu yasak, Petrograd'daki Köylü Temsilcileri Tüm-Rusya Kongresi (Sovyeti)'nde resmen vaat edilmişti. Fakat vaat olarak kaldı. Çernov bunu ne Mayıs'ta ne de Haziran'da yerine getiremedi, 3-4 Temmuz'da, Kadetlerin hükümetten ayrılmasıyla aynı ana rastlayan kendiliğinden patlamanın devrimci dalgası, bu önlemi hayata geçirme olanağını verene dek de yerine getiremedi. Fakat o zaman bile bu önlem tekil kaldı ve köylülüğün toprak sahiplerine karşı toprak uğruna mücadelesini ciddi olarak teşvik edecek durumda olmadı.

Bu arada "devrimci-demokrat" Kerenski, Sosyal-Devrimciler partisinin çiçeği burnunda üyesi, emperyalist yağma savaşının yenilenmesi karşı-devrimci, emperyalist görevini, halkın nefret ettiği Guçkov'un yerine getiremeyeceği o görevi cephede başarıyla ve görkemle yerine getirmişti. Kendi belagatiyle sarhoş oldu, onunla satranç taşı gibi oynayan emperyalistler, onu yağlayıp balladılar, övgülere boğdular, ona taptılar — bütün bunlar, sadakatle ve yürekten kapitalistlere hizmet ettiği, "devrimci birlikler"i, Rus kapitalistleri İstanbul'u ve Lemberg'i, Erzurum'u ve Trabzon'u alabilsinler diye Çar II. Nikola'nın İngiltere ve Fransa kapitalistleriyle anlaşmaları uyarınca yürütülen savaşa yeniden başlamaya hazır olmaya ikna etmeye çalıştığı içindi.

Rus devriminin 6 Mayıs'tan 9 Haziran'a kadarki ikinci aşaması böyle geçti. Karşı-devrimci burjuvazi "sosyalist" Bakanların güvencesi ve koruması altında güçlendi ve sağlamlaştı ve gerek dış gerekse de iç düşmana karşı, yani devrimci işçilere karşı saldırıyı hazırladı.

Devrimci işçilerin, Bolşeviklerin partisi 9 Haziran için, kitlelerin durdurulmaz biçimde gelişen hoşnutsuzluğu ve kızgınlığına örgütlü bir ifade kazandırmak amacıyla Petrograd'da bir gösteri düzenledi. Burjuvaziyle anlaşmalara bulaşmış, emperyalist saldırı politikasıyla eli kolu bağlanmış Sosyal-Devrimci ve

Menşevik liderler, kitleler içinde etkilerini yitirdiklerini hissettiklerinden dehşete düştüler. Gösteriye karşı genel bir uğultu, bu kez karşı-devrimci Kadetleri Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerle birleştiren bir uğultu yükseldi. Bunların önderliğinde, bunların kapitalistlerle anlaşma politikasının sonucu olarak, küçükburjuva kitlelerin karşı-devrimci burjuvaziyle bir ittifaka doğru çarkettiği gayet belirgin bir biçimde ortaya çıktı, şaşırtıcı bir netlikle görüldü. 9 Haziran krizinin tarihsel önemi burada yatar, sınıfsal anlamı burada yatar.

Bolşevikler, işçileri birleşik Kadetler, Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklere karşı umutsuzca bir mücadeleye sokmaya en ufak bir istek duymadıklarından gösteriyi iptal ettiler. Ancak onlar, kitlelerin güveninden ufak bir kalıntı bile olsa kurtarmak istedikleri için, kendilerini 18 Haziran'da genel bir gösteri düzenlemek zorunda hissettiler. Burjuvazi, bunda haklı olarak küçük-burjuva demokrasisinin proletaryaya doğru yalpalamasını gördüğü için öfkeden çılgına döndü ve cephede saldırıyla demokrasi eylemini paralize etme kararı aldı.

Gerçekten de 18 Haziran, devrimci proletaryanın şiarlarının, Bolşevizmin şiarlarının, Petrograd kitleleri arasında olağanüstü şiddetli bir zaferini getirdi, ve 19 Haziran'da burjuvazi ve Bonapartist* Kerenski, tam da 18 Haziran'da başlamış olan cephedeki saldırıyı resmen ilan etti.

Saldırı, emekçilerin korkunç çoğunluğunun iradesine rağmen, kapitalistlerin yararına yağma savaşının fiilen yeniden başlaması anlamına geliyordu. Bu yüzden saldırı, kaçınılmaz olarak bir yandan şovenizmin dev gibi güçlenmesi ve askeri (dolayısıy-

* *Bonapartizm diye (Bonaparte adlı iki Fransız imparatoruna atfen) kapitalistlerin ve işçilerin partilerinin olağanüstü keskinleşmiş mücadelesinden birbirine karşı yararlanarak tarafsız görünmeye çalışan bir hükümete denir. Gerçeklikte kapitalistlere hizmet eden böyle bir hükümet, vaatlerle ve küçük sadakalarla en çok işçileri aldatır.*

la devlet) iktidarının Bonapartistlerden oluşan bir askeri çeteye geçmesi ve öte yandan kitlelere karşı zor kullanmaya, enternasyonalistleri takibata uğratmaya, ajitasyon özgürlüğünü kaldırmaya, savaşa karşı olanları tutuklamaya ve kurşuna dizmeye geçişle ilişkiliydi.

6 Mayıs Sosyal-Devrimcileri ve Menşevikleri burjuvazinin zafer arabasına iple bağladıysa, 18 Haziran onları kapitalistlerin hizmetkârı olarak zincirle kelepçeledi.

Yağma savaşının yeniden başlaması sonucunda kitlelerin öfkesi doğal olarak daha hızlı ve güçlü gelişti. 3 ve 4 Temmuz'da öfkeleri patladı; Bolşeviklerin engellemeye çalıştıkları ve doğal olarak mümkün olduğunca örgütlü bir biçim kazandırmaya çalışmak zorunda oldukları bir patlama.

Burjuvazinin kölesi olarak efendileri tarafından zincirlenen Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler gerici birliklerin Petrograd'a çağrılmasını, ölüm cezasının yeniden yürürlüğe konmasını, işçilerin ve devrimci birliklerin silahsızlandırılmasını, tutuklamaları, takibatları, mahkeme kararı olmadan gazetelerin yasaklanmasını — her şeyi kabullendiler. Hükümette burjuvazinin tam olarak eline geçiremediği ve Sovyetler'in devralmak istemediği iktidar, askeri kliğin, tabii ki Kadetlerle Kara-Yüzler, toprak sahipleriyle kapitalistler tarafından tamamen desteklenen Bonapartistlerin eline geçti.

Basamak basamak. Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler, burjuvaziyle anlaşma eğik düzlemine adım attıktan sonra, durdurulmaz biçimde aşağıya kaydılar ve şimdi dipte yatıyorlar. 28 Şubat'ta, Petrograd Sovyeti'nde burjuva hükümete sınırlı destek sözü verdiler. 6 Mayıs'ta onu çöküşten kurtardılar ve saldırıya onay vererek onun hizmetkâr ve savunucusuna dönüştüler. 9 Haziran'da, devrimci proletaryaya karşı yönelen vahşet, yalan ve iftira kampanyasında karşı-devrimci burjuvaziyle birleştiler.

19 Haziran'da yağma savaşının başlamış olan devamını onayladılar. 3 Temmuz'da gerici birliklerin çağrılmasını onayladılar: bu, iktidarın Bonapartistlere kesin olarak tesliminin başlangıcıydı. Basamak basamak.

Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilerin bu acıklı sonu bir tesadüf değil, aksine Avrupa'nın deneyimiyle birçok kez onaylanmış olan küçük mülk sahibinin, küçük-burjuvazinin ekonomik konumunun sonucudur.

Küçük mülk sahiplerinin, "yukarıya tırmanmak", gerçek mülk sahibi olmak, "itibarlı" mülk sahibi konumuna, burjuvazinin konumuna yükselmek için nasıl yorulduğunu, nasıl çaba harcadığını elbette herkes izleyebilmiştir. Kapitalizm egemen olduğu sürece, küçük mülk sahipleri için başka çıkar yol yoktur: ya bizzat kapitalistlerin konumuna yükselmek (bu ise en iyi durumda yüz küçük mülk sahibi içinden biri için mümkündür) ya da mahvolmuş küçük mülk sahibinin, yarı-proleterlerin, sonra da proleterlerin konumuna düşmek. Politikada da aynı şey: küçük-burjuva demokrasisi, özellikle de liderliği, burjuvazinin peşinden gidiyor. Küçük-burjuva demokrasisinin liderleri kitlelerini, büyük kapitalistlerle bir anlaşma olasılığı üzerine vaatler ve teminatlarla avutuyorlar, en iyi durumda kapitalistlerden, emekçi kitlelerin küçük bir üst katmanı için tavizcikler elde ediyorlar, ama tayin edici olan, önemli olan her şeyde küçük-burjuva demokrasisi her zaman burjuvazinin peşinden koşan, onun güçsüz bir uzantısı olarak, finans krallarının elinde uysal bir alet olmuştur. İngiltere ve Fransa'nın deneyimi bunu birden fazla kanıtlamıştır.

Olayların özellikle emperyalist savaşın ve onun yol açtığı son derece derin krizin etkisi altında olağanüstü bir hızla geliştiği Rus devriminin deneyimi, 1917 Şubatı'ndan Temmuzu'na kadarki bu deneyim, küçük-burjuvazinin kararsız tavrıyla ilgili

eski Marksist doğruyu olağanüstü çarpıcı, açık bir şekilde doğruladı.

Rus devriminden çıkan ders şudur: emekçi kitleler için, savaşın, açlığın, toprak sahipleri ve kapitalistler tarafından köleleştirilmenin demirden kıskacından; Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin partileriyle tam kopuştan, onların hain rolünün iyice kavranmasından, burjuvaziyle herhangi bir anlaşmanın reddedilmesinden, kararlılıkla devrimci işçilerin safına geçişten başka bir kurtuluş yoktur. Ancak ve yalnızca devrimci işçiler, yoksul köylüler tarafından desteklendikleri takdirde, kapitalistlerin direnişini kıracak, halkı toprağı mücadeleyle, bedelsiz elde etmeye, tam özgürlüğe, açlığı altetmeye, savaşı altetmeye, adil ve kalıcı bir barışa götürecek durumdadır.

SONSÖZ

Bu makale, metinden anlaşılacağı gibi, Temmuz sonunda yazılmıştır.

Ağustos'ta devrimin tarihi, makalede anlatılanları tümüyle doğruladı. Sonra Ağustos sonunda Kornilov Ayaklanması, Kadetlerin karşı-devrimci generallerle birlik halinde Sovyetleri dağıtmaya ve monarşiyi restore etmeye çalıştıklarını halka açıkça gösterdiği için devrimde yeni bir dönemece yol açtı. Devrimin bu yeni dönemecinin ne kadar güçlü olduğunu, burjuvaziyle anlaşma uğursuz politikasına bir son vermeyi başarıp başaramayacağını yakın gelecek öğretecektir.

19 (6) Eylül 1917

KÖYLÜLER VE İŞÇİLER[22]

Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti "İzvestiya"sının 19 Ağustos tarihli 88. sayısı, köylülükle ilgilenen her Parti propagandisti ve ajitatörüne, köye giden ya da kırla teması olan her sınıf bilinçli işçiye temel bir belge olarak hizmet edecek son derece önemli bir makale yayınladı.

Bu, 1917 yılında Petersburg'da yapılan Köylü Temsilcileri 1. Rusya Kongresi'nde taşradan temsilcilerin getirdiği 242 yönerge temelinde oluşturulan "örnek yönerge"dir.

Köylü Temsilcileri Sovyeti'nin bütün bu yönergeler üzerine mümkün olduğunca ayrıntılı veriler yayınlaması çok iyi olur (eğer bunların tümünü yayınlama olanağı yoksa, ki tümü yayınlanırsa elbette daha iyi olur). Örneğin buralardan gelen yönergelerin sayısı ve bunların oluştuğu ya da sunulduğu zamanla birlikte vilayetlerin, kazaların, bucakların tam bir listesi, şu ya da bu hususta bölgelere göre farklılıklar olup olmadığının görülebilmesi için hiç olmazsa temel taleplerin tahlili özellikle gereklidir. Örneğin bireysel çiftliklerin ve komünal mülkiyetin bulunduğu

bölgeler, Büyük Rusların ve başka milliyetlerin yaşadığı bölgeler, merkez ve kenar bölgeler, serfliği yaşamamış bölgeler vs. — acaba bu bölgeler tüm ***köylü*** topraklarında özel mülkiyetin kaldırılması, toprağın dönemsel yeniden dağıtımı, ücretli işe izin verilmemesi, toprak sahiplerinin canlı ve cansız demirbaşlarına el konulması vs. konusunda tavırlarında ayrılıyorlar mı? Bu köylü yönergelerinin son derece değerli belgelerinin bilimsel incelenmesi, bu tür ayrıntılı veriler olmadan imkânsızdır. Ve biz Marksistler, politikamızın temelinde yatan olguların bilimsel incelemesini yapmaya bütün gücümüzle çaba göstermeliyiz.

Daha iyi bir belge mevcut olmadığından, içinde herhangi bir yanlışlık kanıtlanmadığı sürece ***köylü yönergesinin bu özeti*** ("örnek yönerge"yi böyle adlandırmak istiyoruz) —tekrar ediyoruz— her Parti üyemizin mutlaka elinin altında olması gereken kendi türünde tek belgedir.

Özetin birinci bölümü genel-politik ilkelere, politik demokrasinin taleplerine, ikinci bölüm, toprak sorununa ayrılmıştır. (Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti'nin ya da başka birinin, köylülerin savaş sorununa ilişkin karar ve yönergelerinin[23] bir özetini hazırlamasını umarız.) Birinci bölümü şimdi ayrıntısıyla ele almak istemiyoruz, sadece iki noktayı vurgulayacağız. Madde 6'da memuriyet görevindeki bütün kişilerin seçilmesi, madde 11'de savaşa son verilmesinden sonra daimi ordunun feshedilmesi talep edilmektedir. Köylülerin politik programı bu maddeler sayesinde Bolşevik Parti programına diğerlerinin tümünden çok daha ***yakındır***. Bu maddelere dayanarak tüm propaganda ve ajitasyonumuzda Menşevik ve Sosyal-Devrimci liderlerin sadece sosyalizme değil, demokrasiye de ihanet ettiklerini göstermeli ve kanıtlamalıyız, çünkü bu liderler, örneğin Kronstadt'ta halkın iradesine rağmen, demokrasi ilkelerinin tersine, kapitalistlerin hatırına, hükümetin ***onayına*** tabi bir komiserliği savunmuşlardır, yani sırf seçimle işbaşına gelinen bir makam olmayan bir

makamı savunmuşlardır. Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderler Petrograd ilçe Dumalarında ve diğer yerel özyönetim organlarında, demokrasi ilkelerine aykırı biçimde, derhal bir işçi milisi oluşturma ve sonra genel halk milisine geçme yönündeki Bolşevik talebe karşı mücadele ediyorlar.

Yönergelerin özetine göre, köylülerin toprak talepleri, herşeyden önce, köylü arazileri de dahil toprakta her türlü özel mülkiyetin tazminatsız kaldırılması; üzerinde gelişmiş tarım yapılan işletmelerin bulunduğu toprakların devlete ya da komüne devredilmesi; el konan arazilerdeki canlı ve cansız tüm demirbaşın kamulaştırılması (az topraklı köylülerin malları hariç) ve bunların devlete ya da komünlere verilmesi; ücretli emeğe izin verilmemesi; toprağın emekçiler arasında dengeleyici dağılımı ve periyodik yeniden dağıtımı vs. gibi hususlardan oluşuyor. Kurucu Meclis toplanıncaya kadar geçici önlem olarak köylüler ***derhal*** toprak alım-satımını yasaklayan yasaların çıkarılmasını, Köy Birliği'nden ayrılmaya, bireysel çiftliklere vs., ormanların, balıkçılığın ve diğer sanayilerin vs. korunmasına ilişkin yasaların kaldırılmasını, uzun vadeli kira sözleşmelerinin kaldırılmasını, kısa vadeli sözleşmelerin vs. ise gözden geçirilmesini talep ediyorlar.

Bu talepler üzerine biraz düşünmek, bunların, kapitalistlerle ***ittifak*** içinde, kapitalistler sınıfıyla bağları tamamen koparmadan, amansız ve kararlı bir mücadele yürütülmeden, kapitalistlerin egemenliğini yerle bir etmeden imkânsız gerçekleştirilemeyeceklerini görmeye yeter.

Sosyal-Devrimcilerin kendi kendilerini aldatmaları, köylüleri aldatmaları, tam da bu tür dönüşümlerin, ***benzer*** dönüşümlerin, kapitalistlerin egemenliği yıkılmadan, bütün devlet erki proletaryaya geçmeden, proleter devlet iktidarının en kararlı uygulamaları yoksul köylülük tarafından desteklenmeden gerçekleşebilir olduğu yolundaki düşünceleri geçerli sayma ve yaygınlaş-

tırmalarından ibarettir. "Sosyal-Devrimciler"in şekillenmekte olan sol kanadının anlamı da, onun bizzat bu parti içindeki bu kandırmacanın artan bir şekilde görüldüğüne tanıklık etmesinde yatmaktadır.

Gerçekten de! Bütün özel toprak mülkiyetine el koymak, milyonlarca banka sermayesine el koymak anlamına gelir, çünkü bu araziler büyük ölçüde bankalarda ipoteklidir. Devrimci sınıf devrimci önlemlerle kapitalistlerin direnişini kırmadan böyle bir önlem düşünülebilir mi? Üstelik burada söz konusu olan en merkezileşmiş bir sermayedir, milyarlarca bağla dev bir ülkenin kapitalist ekonomisinin en önemli kavşaklarına bağlı olan ve sadece kent proletaryasının aynı ölçüde merkezileşmiş iktidarıyla yenilgiye uğratılabilecek olan banka sermayesidir.

Devam edelim. En modern yöntemlerle işletilen çiftliklerin devlete devredilmesi. Bu işletmeleri devralacak ve bürokratların ve yine aynı kapitalistlerin çıkarları doğrultusunda değil, gerçekten emekçilerin çıkarları doğrultusunda yönetecek "devlet"in ancak proleter, devrimci devlet olabileceği açık değil mi?

Haralara vs. ve canlı cansız tüm demirbaşa el konması — bunlar sadece üretim araçlarının özel mülkiyetine karşı giderek sertleşen darbeler değildir; bunlar, sosyalizmin gerçekleştirilmesi yönünde adımlardır, çünkü ***demirbaşın*** "sadece devletin ya da komünün kullanımında olması", bir sosyalist büyük tarımın ya da en azından birleşmiş küçük işletmeler üzerinde sosyalist bir denetimin, bu işletmelerin sevk ve idaresinde sosyalist bir düzenlemenin zorunlu olduğu anlamına gelir.

Ya ücretli emeğe "izin verilmemesi"? Bu boş bir laftır, köyden gelen ücretli köleler yedek ordusu olmasa tüm kapitalist sanayinin duracağını, kırda ücretli emeğe "izin verilmemesi"nin imkânsız olduğunu ve nihayet ücretli emeğin "yasaklanması"nın sosyalizme doğru atılmış bir adımdan başka bir anlamı olmadığını kavrayamayan ürkütülmüş küçük çiftçinin çaresiz, herşeyden habersiz saf dileğidir.

Böylece asıl soruna, işçilerin köylülerle ilişkisi sorununa gelmiş bulunuyoruz.

Yirmi yılı aşkındır Rusya'da proletaryanın sosyal-demokrat bir kitle hareketi mevcut (hesabı 1896 yılındaki büyük grevlerden başlatırsak). İki büyük devrimin yaşandığı bu büyük zaman dilimi içinde, Rusya'nın tüm politik tarihi içinden kırmızı bir şerit gibi şu soru geçiyor: İşçi sınıfı köylüleri ileriye, sosyalizme mi götürecek, yoksa liberal burjuvazi onları geriye, kapitalistlerle uzlaşmaya mı çekecek?

Sosyal-demokrasinin oportünist kanadı her zaman şu çok bilge formüle göre argüman yürütüyor: Sosyal-Devrimciler küçük-burjuva olduğu ***için,*** "biz" onların sosyalizmin burjuva yadsınması ***adına*** sosyalizm üzerine küçük-burjuva-ütopik görüşlerini reddediyoruz. Marksizmin yerine böylece Struvecilik geçiriliyor[24] ve Menşevizm, köylüleri burjuvazinin egemenliğiyle "uzlaştıran" Kadetlerin bir uşağı rolüne batıyor. Tsereteli ve Skobelev, Çernov ve Avksentyev'le omuz omuza, "devrimci demokrasi" adına, Kadetlerin gerici-çiftlik sahibi karamamelerini imzalamakla meşgul — bu rolün en son ve en çarpıcı ifadesi budur.

Sosyal-Devrimcilerin küçük-burjuva hayallerini eleştirmekten hiçbir zaman vazgeçmeyen ve bu partiyle ***hiçbir zaman*** Kadetlere ***karşı ittifak*** dışında ittifak yapmamış olan devrimci sosyal-demokrasi, tüm zaman boyunca, köylüleri Kadetlerin etkisinden ***koparmak*** için mücadele ediyor; devrimci sosyal-demokrasi, sosyalizm üzerine küçük-burjuva-ütopik görüşlerin karşısına kapitalizmle liberal anlaşmayı değil, sosyalizm için devrimci-proleter yolu koyuyor.

Savaşın gelişmeyi muazzam ölçüde hızlandırdığı, kapitalizmin krizini inanılmaz derecede şiddetlendirdiği ve halkları ya çöküş ya da sosyalizm yönünde derhal kararlı adımlar atma erte-

lenemez seçeneğiyle karşı karşıya bıraktığı bugün, yarı-liberal Menşevizmle devrimci proleter Bolşevizm arasındaki derin uçurum, pratikte milyonlarca köylünün eylemi sorunu olarak özellikle açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Sermayenin egemenliğine razı olun, ***çünkü*** "biz" sosyalizm için henüz olgunlaşmış değiliz — Menşevikler köylülere bunu söylüyorlar. Savaşın açtığı yaraların sosyalizm yönünde kararlı adımlar atmadan sağaltılıp sağaltılamayacağıyla ilgili somut sorunun yerine genelde "sosyalizm"in soyut problemlerini koyuyorlar.

Kapitalizme razı olun, ***çünkü*** Sosyal-Devrimciler küçük-burjuva ütopistleridir — Menşevikler köylülere bunu söylüyor ve Sosyal-Devrimcilerle birlikte Kadet Hükümeti'ni destekliyorlar...

Sosyal-Devrimciler ise göğüslerini gere gere köylülere, kapitalistlerle barışa karşı olduklarını, Rus devrimini asla bir burjuva devrim olarak görmemiş olduklarını temin ediyorlar — ve ***bu nedenle tam da*** oportünist sosyal-demokratlarla bir blok kurup tam da burjuva hükümetini destekliyorlar ... Sosyal-Devrimciler köylülerin bütün programlarını, en devrimci programlarını bile imzalıyorlar — ama uygulamamak için, sürüncemede bırakmak için, köylüleri bomboş vaadlerle kandırmak ve gerçekte aylarca koalisyon hükümetinde Kadetlerle anlaşma yönünde çaba sarfetmek için.

Sosyal-Devrimcilerin köylü çıkarlarına bu apaçık, fiili, doğrudan, somut ihaneti durumu önemli ölçüde değiştiriyor. Bu değişikliği hesaba katmak zorundayız. Sosyal-Devrimcilere karşı sadece eski tarzda, 1902–1903 ve 1905–1907 yıllarında yaptığımız gibi[25] ajitasyon yapmakla kalamayız. "Toprak ve arazinin toplumsallaştırılması", "dengeleyici toprak kullanımı", "ücretli emeğe izin verilmemesi" küçük-burjuva hayallerinin teorik teşhiriyle yetinemeyiz.

O zamanlar burjuva devriminin arifesindeydik ya da tamamlanmamış bir burjuva devrimi vardı ve tüm görev, bu devrimi, herşeyden önce monarşiyi yenilgiye uğratmak için ilerletmekten ibaretti.

Bugün monarşi yıkılmıştır. Burjuva devrimi, Rusya'nın Kadetler, Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerden oluşan bir hükümete sahip bir demokratik cumhuriyet haline gelmiş olması ölçüsünde tamamlanmıştır. Savaş bizi üç yılda 30 yıl ilerletti, Avrupa'da genel çalışma yükümlülüğünü ve girişimlerin mecburi sendikalaşmasını getirdi, ileri ülkelerin başına kıtlık ve eşi görülmedik yıkım getirdi ve onları sosyalizm yönünde adımlar atmaya zorladı.

Monarşiyi ancak proletarya ve köylülük yıkabilir — o zamanlar sınıf politikamızın temel formülü buydu. Ve bu formül doğruydu. Şubat-Mart 1917 bunu bir kez daha doğruladı.

Ancak yoksul köylülüğe (programımızın dediği gibi, yarıproleterlere) öncülük eden proletarya, savaşa demokratik bir barışla son verebilir, onun açtığı yaraları sarabilir ve sosyalizm yönünde mutlak zorunluluk haline gelmiş olan ve ***ertelenemez*** adımları atabilir — ***bugün*** sınıf politikamızın formülü budur.

Buradan şu sonuç çıkar: Sosyal-Devrimcilere karşı propaganda ve ajitasyonun ağırlığı, onların köylülere ihanet etmiş oldukları gerçeğine kaydırılmalıdır. Onlar yoksul köylüler kitlesini değil, zengin çiftçiler azınlığını temsil etmektedirler. Köylüleri işçilerle ittifaka değil, kapitalistlerle ittifaka, yani kapitalistlerin boyunduruğu altına girmeye götürmektedirler. Emekçi, sömürülen kitlelerin çıkarlarını bakanlık koltuğu ve Menşevikler ve Kadetlerle blok uğruna sattılar.

Savaşın hızlandırdığı tarih, ileriye doğru öylesine büyük bir adım atmıştır ki, eski formüller yeni içerikle dolmuştur. "Ücretli emeğe izin verilmemesi" eskiden ***sadece,*** küçük-burjuva aydın-

larının boş bir safsatası anlamına geliyordu. Bugün bu yaşamda başka bir anlama gelmektedir: milyonlarca yoksul köylü 242 yönergede, ücretli emeğin kaldırılmasını istediklerini açıklıyorlar, ama bunun nasıl yapılacağını bilmiyorlar. Biz bunun nasıl yapılacağını biliyoruz. Biz bunun ancak işçilerle ittifak içinde, onların önderliğinde, kapitalistlere karşı yapılabileceğini biliyoruz, kapitalistlerle "anlaşarak" değil.

Sosyal-Devrimcilere karşı propaganda ve ajitasyonumuzun temel çizgisi, köylülere yaptığımız konuşmaların temel çizgisi şimdi bu biçimde değişmelidir.

Sosyal-Devrimciler Partisi sizlere ihanet etti köylü yoldaşlar. Sosyal-Devrimciler Partisi kulübelere ihanet ederek, saraylaların safına, Çarlık saraylarının olmasa da, Çernov, Peşehonov ve Avksentyev'le bir ve aynı hükümet içinde bulunan —devrimin, özellikle köylü devriminin en şiddetli düşmanları olan— Kadetlerin oturduğu sarayların safına geçti.

Yoksul köylülerin 242 yönergede kaydedilen programını ***gerçekte*** ancak devrimci proletarya, ancak proletaryayı birleştiren öncü, Bolşevik Parti hayata geçirebilir. Çünkü devrimci proletarya ***gerçekten de*** ücretli emeği ortadan kaldırma, hem de, bir işçi çalıştırmayı yasaklamak, ücretli emeğe "izin vermemek"le değil, tek doğru yol olan sermayeyi yıkarak ortadan kaldırma yönünde ilerliyor. Devrimci proletarya gerçekten de topraklara, demirbaşa, teknik tarımsal işletmelere el koyma yönünde, köylülerin istedikleri ve Sosyal-Devrimcilerin onlara ***veremeyeceği*** şeyler yönünde ilerliyor.

İşçinin köylüyle yaptığı konuşmaların temel çizgisi şimdi bu biçimde değişmelidir. Biz işçiler sizlere, nerede ve nasıl arayacaklarını her zaman bilmeseler de yoksul köylülerin istedikleri ve aradıklarını verebiliriz ve vereceğiz. Biz işçiler, ***kapitalistlere karşı*** kendi çıkarlarımızı ve aynı zamanda köylülerin ezici

çoğunluğunun çıkarlarını savunuyoruz, Sosyal-Devrimciler ise kapitalistlerle ittifak yaparak bu çıkarlara ihanet ediyorlar.

*

Okura, Engels'in ölümünden kısa süre önce köylü sorunu üzerine söylediklerini anımsatırız. Engels, sosyalistlerin küçük köylüleri mülksüzleştirmeyi asla düşünmediklerini, onlara, makineleşmiş sosyalist tarımın üstünlüklerini ancak ***örnekler sayesinde*** göstereceklerini söylemişti[26].

Savaş pratikte şimdi Rusya'yı benzer bir sorunla karşı karşıya bıraktı. Çok az demirbaş var. Bunlara el koymak gerekiyor; gelişmiş tarım yapılan çiftlikler "paylaşılmamalı"dır.

Köylüler bunu kavramaya başladılar. Zorunluluk onlara bunu dayattı. Zira, demirbaşı nereden bulmalıydı? Var olan demirbaş idareli kullanılmalıydı. Ve büyük işletme, demirbaş ve başka birçok şeyde emek tasarrufu demektir.

Köylüler küçük iktisadı elde tutmak, dengeleyici biçimde standartlaştırmak, periyodik olarak yeniden dengelemek istiyorlar... Varsın öyle olsun. Aklı başında hiçbir sosyalist bu yüzden köy yoksullarından uzaklaşmayacaktır. Arazilere el konduğunda, bu bankaların egemenliğinin kırılmış olması ***demektir;*** demirbaşa el konduğunda, bu bankaların egemenliğinin kırılmış olması ***demektir;*** çünkü ***merkezde iktidar proletaryada*** olduğunda, politik iktidar proletaryaya geçtiğinde, diğer herşey ***kendiliğinden*** yoluna girecek, sonuç "örneğin gücü" olacak, bizzat pratik tarafından dikte edilecektir.

Politik iktidarın proletaryanın eline geçmesi — meselenin özü budur. O zaman 242 yönergenin programında özsel, temel, en önemli herşey ***uygulanabilir olacaktır.*** Bunun hangi değişikliklerle gerçekleşeceğini yaşam gösterecektir. Bu dertlerimizin en küçüğü. Biz doktrinci değiliz. Öğretimiz bir dogma değil, bir eylem klavuzudur.

Biz, Marx'ın ya da Marksistlerin sosyalizme giden yolu bütün somut gerçekliği içinde bildiklerini iddia etmiyoruz. Bu saçmalıktır. Biz bu yolun doğrultusunu biliyoruz, bu yola hangi sınıfsal güçlerin önderlik ettiğini biliyoruz, fakat bunu somut olarak, pratik olarak ancak, işe giriştiklerinde ***milyonların deneyimi*** gösterecektir.

İşçilere güvenin köylü yoldaşlar, kapitalistlerle ittifakı bozun! 242 yönergenin programını gerçekleştirmeye gerçekte ancak işçilerle en sıkı ittifak içinde ***girişebilirsiniz.*** Kapitalistlerle ittifak içinde, Sosyal-Devrimcilerin önderliğinde asla, bu programın ruhu doğrultusunda bir tek kararlı ve geri alınamaz adımın atıldığını bile göremeyeceksiniz.

Fakat kent proleterleriyle ittifak halinde, sermayeye karşı amansız savaş içinde 242 yönergenin programını gerçekleştirmeye ***başlarsanız,*** o zaman tüm dünya sizin ve bizim yardımımıza koşacaktır. O zaman bu programın başarısı, mevcut formülasyonu itibariyle değil, özü itibariyle güvence altına alınmış olacaktır. O zaman sermaye egemenliğinin ve ücretli köleliğin sonu gelecektir. O zaman sosyalizmin âlemi, barışın âlemi, emekçilerin âlemi başlayacaktır.

11 Eylül (29 Ağustos) 1917

RUSYA SOSYAL-DEMOKRAT İŞÇİ PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE[27]

Olaylar bazen başdöndürücü bir hızla geliştiği için bu satırlar geç kalmış olabilir. Bunu, 30 Ağustos Çarşamba günü yazıyorum ve ilgililer en erken 2 Eylül Cuma günü okuyabilecekler. Buna rağmen, her halükârda şunları yazmayı görev biliyorum:

Kornilov ayaklanması olayların seyrinde beklenmedik (bu anda ve bu biçimde beklenmedik), neredeyse inanılmaz derecede sert bir dönemeçtir.

Bütün sert dönemeçler gibi bu da taktiğin gözden geçirilmesini ve değiştirilmesini gerektiriyor. Ve her gözden geçirmede olduğu gibi, ilkesizliğe düşmemek için olağanüstü dikkatli olmak zorunludur.

Görüşüme göre (Volodarski gibi) anavatan savunması bakış açısına, ya da (başka Bolşevikler gibi) Sosyal-Devrimcilerle ***blok*** kurmaya, Geçici Hükümeti ***desteklemeye*** kayanlar, ilkesizliğe düşmektedirler. Bu temelden yanlıştır. Bu ilkesizliktir. Biz ***ancak*** iktidar proletarya tarafından ele geçirildikten ***sonra,*** barış teklifinden ***sonra,*** gizli anlaşmaları yırttıktan ve bankalarla bağları kopardıktan ***sonra, ancak bundan sonra*** anavatan

savunucusu olacağız. Ne Riga'nın işgal edilmesi ne de ***Petrograd'ın işgal edilmesi*** bizi anavatan savunucusu yapmayacak. (Bunun okuması için Volodarski'ye verilmesini çok rica ediyorum.) O zamana kadar biz proleter devrimden yanayız, savaşa karşıyız, anavatan savunucusu ***değiliz.***

Kerenski Hükümeti'ni ***şimdi bile*** desteklememeliyiz. Bu ilkesizlik olur. Şu sorulacak: Komilov'a karşı mücadele etmemeli mi? Elbette etmeli! Fakat bu bir ve aynı şey değil, burada bir sınır var. Bu sınır, "uzlaşmacılığa" düşen, kendini olayların akışına ***kaptıran*** bazı Bolşevikler tarafından aşılmaktadır.

Mücadele edeceğiz, Komilov'a karşı tıpkı Kerenski'nin birlikleri gibi mücadele ediyoruz, ama Kerenski'yi desteklemiyoruz, ***bilakis*** zaaflarını teşhir ediyoruz. Burada bir fark var. Bu oldukça ince, fakat unutulmaması gereken son derece önemli bir farktır.

Peki Komilov ayaklanmasından sonra taktiğimizdeki değişiklik neden ibarettir?

Kerenski'ye karşı mücadelemizin ***biçimini*** değiştirmekten ibarettir. Ona karşı düşmanlığımızı bir nebze olsun azaltmadan, ona karşı söylediklerimizin tek sözcüğünü bile geri almadan, onu yıkma görevinden vazgeçmeden şunu söylüyoruz: Yaşanılan anı ***hesaba katmak*** gerekir. Kerenski'yi derhal devirmek istemiyoruz. Ona karşı mücadele görevine ***başka*** biçimde yaklaşmak istiyoruz; halkı, (Komilov'a karşı savaşan halkı), Kerenski'nin ***zaafları, yalpalamaları*** konusunda aydınlatacağız. Bunu önceden ***de*** yapıyorduk. Fakat şimdi bu ***esas mesele*** haline geldi: değişiklik bundan ibarettir.

Ayrıca değişiklik, şimdi şunun ***esas mesele*** olmasından ibarettir: Kerenski'nin belli ölçüde "kısmi talepler" olan şu taleplerı yerine getirmesi için ajitasyonu güçlendirmek: Milyukov'u tutukla, Petrogradlı işçileri silahlandır, Kronstadt, Viborg,

Helsingfors birliklerini Petrograd'a çağır, Devlet Duması'nı [28] dağıt, Rodzyanko'yu tutukla, çiftlik beyi arazilerinin köylülere devrini yasallaştır, ekmek ve fabrikalar üzerinde işçi denetimini uygula vs. vs. Bu talepler ***sadece*** ve ***pek o kadar da*** Kerenski'ye değil, daha çok Kornilov'a karşı savaşın seyrinin ***etkilediği*** işçilere, askerlere ve köylülere yöneltilmelidir. Onları daha da etkilemek, Kornilov'u savunan general ve subayları dayaktan geçirmeleri için teşvik etmek gerekir; ***onların*** toprağın derhal köylülere devredilmesini talep etmelerinde ısrarlı olmak gerekir; ***onlarda*** Rodzyanko ve Milyukov'un tutuklanması, Devlet Duması'nın dağıtılması, "Reç" ve öteki burjuva gazetelerinin yasaklanması ve dava edilmesi gerektiği düşüncesini uyandırmak gerekir. Özellikle "sol" Sosyal-Devrimcileri bu yöne itmek gerekir.

İktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi görevinden uzaklaştığımızı düşünmek yanlıştır. Hayır. Bu göreve önemli ölçüde yaklaştık, fakat ***doğrudan değil,*** dolaylı yoldan. Ve ajitasyon ***derhal*** doğrudan Kerenski'ye karşı yönelmekten çok ***dolaylı*** yönelmelidir, öyle ki Kornilov'a karşı aktif, en aktif, gerçekten devrimci bir savaş talep edecek şekilde. Ancak ve yalnız bu savaşın gelişimi ***bizi*** iktidara götürebilir, ve bu ajitasyon üzerine mümkün olduğunca az konuşulmalıdır (olayların bizi hemen yarın iktidara taşıyabileceği ve bundan sonra bizim iktidarı elimizden bırakmayacağımız asla unutulmamalıdır). Görüşümce bunu ajitatörlere hitaben bir mektupla (basın yoluyla değil), ajitatör ve propagandist kurullarına, genel olarak Parti üyelerine bildirmek gerekir. Ülke savunması, devrimci demokrasinin birleşik cephesi, Geçici Hükümet'in desteklenmesi vs. vb. laflarıyla, ***laflar*** olarak acımasızca mücadele etmeliyiz. Şimdi ***eylem*** zamanıdır. Siz Sosyal-Devrimci ve Menşevik baylar, bu lafları çoktan dile düşürdünüz. Şimdi ***eylem*** zamanıdır. Kornilov'a karşı savaş, kitleleri bu savaşa çekerek, harekete geçirerek, uyandırarak devrimci biçimde yürütülmelidir. (Kerenski ise

kitlelerden ***korkuyor,*** halktan ***korkuyor.)*** Almanlara karşı savaşta, şimdi tam da ***eylem*** zamanıdır: ***Kesin barış koşullarını derhal ve mutlaka sunma*** zamanıdır. Bu yapıldığında hızlı bir barışa, ya da savaşın devrimci bir savaşa dönüşmesine ulaşmak ***mümkündür.*** Aksi halde, bütün Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler emperyalizmin uşakları olarak kalırlar.

Not: Bu satırları yazdıktan ***sonra*** "Raboçi"nin 6 sayısını okudum ve tamamen görüş birliğinde olduğumuzu söylemeliyim. Mükemmel başyazıyı, basın özetini ve V. Mn. ve Vol–ski'nin makalelerini yürekten kutlarım. Volodarski'nin konuşmasıyla ilgili olarak, yazı kuruluna mektubunu okudum, hakeza o da suçlamalarımı "tasfiye ediyor".[29] Bir kez daha en iyi selamlar ve dilekler!

12 Eylül (30 Ağustos) 1917

BUGÜNKÜ SİYASİ DURUM ÜZERİNE BİR KARAR TASLAĞI

RSDİP (Bolşevik) Merkez Komitesi Plenum Toplantısı, RSDİP (Bolşevik) Altıncı Parti Kongresi tarafından kabul edilen siyasi durum üzerine karara dayanarak ve bu kararı bugünkü duruma uygulayarak şunları saptar:

1) 3 Temmuz'dan 3 Eylül'e kadar iki ay içinde sınıf mücadelesinin seyri ve siyasi olayların gelişimi, devrimin baş döndürücü hızı sonucunda tüm ülkeyi, barış zamanında devrimsiz ve savaşsız geçen bir dizi uzun yılın yapamayacağı kadar çok ileri götürmüştür.

2) 3–5 Temmuz olaylarının, tüm devrimde bir dönüm noktası olduğu gittikçe daha berrak bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Bu olayları doğru bir biçimde değerlendirmeden ne proletaryanın görevlerini, ne de devrimci olayların —bizim irademizden bağımsız olan— gelişme hızını doğru bir biçimde değerlendirmek mümkün değildir.

3) Burjuvazinin Bolşeviklere karşı, özellikle kapitalist gazetelere ve yayınevlerine yatırdığı milyonlar sayesinde, halk yığınları arasında çok geniş çapta ve inanılmaz bir gayretle yaydı-

ğı iftiralar gittikçe daha çabuk ve gittikçe daha geniş kitleler önünde teşhir olmaktadır. Bolşeviklere atılan iftiraların, işçilerle yoksul köylülerin çıkarlarının savunucularına karşı, yani Bolşeviklere karşı mücadelede çiftlik sahipleri ve kapitalistlerin başlıca silahlarından biri olduğunu, başkentteki ve büyük kentlerdeki işçi kitleleri ve sonra da köylüler gittikçe daha iyi anlamaktadır.

4) Komilov isyanı, yani ardında çiftlik sahiplerinin ve kapitalistlerin, en başta da Kadet Partisi'nin ("Halkın Özgürlüğü" Partisi) durduğu generallerin ve subayların isyanı, Bolşeviklere karşı eski iftiraları yineleyerek kendi hedeflerini gizlemeye çalıştı ve böylece burjuvazinin Bolşevik İşçi Partisi'ne, yoksulların gerçek savunucularının partisine karşı yaydığı iftiraların gerçek niteliği konusunda geniş halk yığınlarının gözlerini kesin olarak açmaya yardım etti.

5) Eğer Partimiz, onu engellemek için yaptığımız çabalara rağmen kendiliğinden patlak veren 3–4 Temmuz kitle hareketini desteklemeyi reddetmiş olsaydı, bu proletaryaya düpedüz ihanet olurdu, çünkü yığınların emperyalist, yani ilhakçı, soyguncu, kapitalistlerin çıkarları doğrultusunda yapılan savaşın uzamasına ve hükümetin ve Sovyetlerin, iktisadi bozukluğu ve kıtlığı daha da ağırlaştırıp şiddetlendiren burjuvaziye seyirci kalmasından duydukları haklı ve meşru kin onları harekete geçirmişti.

6) Burjuvazinin ve hükümetin tüm çabalarına rağmen, yüzlerce Bolşevikin tutuklanmasına, onların kâğıtlarına ve belgelerine el konulmasına, yazı işleri odalarının aranmasına vs. rağmen — tüm bunlara rağmen Partimizin 3–4 Temmuz hareketinin önüne devlette tüm iktidarın işçi, asker ve köylü temsilcileri Sovyetlerine geçmesi şiarıyla "barışçıl ve örgütlü" bir gösteriden başka bir hedef koyduğu yolundaki müfterice iddia tanıtlanamadı ve asla tanıtlanamayacaktır.

7) Bolşevikler 3–4 Temmuz'da iktidarı ele geçirmeyi önle-

rine görev olarak koymuş olsalardı, bu bir hata olurdu, çünkü o sıralar sadece halkın değil, aynı zamanda işçilerin de çoğunluğu, 5 Temmuz'dan sonra kitlelerin gözünde foyası meydana çıkan ve Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin burjuvaziyle anlaşmasının sonucu olan generallerin ordudaki, çiftlik sahiplerinin kırlardaki, kapitalistlerin kentlerdeki karşı-devrimci siyasetini henüz kendi benliğinde hissetmemişti. Fakat Partimizin ne merkezi ne de yerel örgütlerinden hiçbiri, ne sözlü ne de yazılı olarak, 3 ve 4 Temmuz'da iktidarın ele geçirilmesi şiarını atmamış ya da bu şiarı tartışmaya bile açmıştır.

8) Partimizin 3–4 Temmuz günlerindeki, olayların şimdi açığa çıkardığı gerçek yanılgısı, sadece, halktaki genel durumu olduğundan ***daha az*** devrimci sayması, Sovyetlerin siyasetini değiştirmek suretiyle siyasi dönüşümlerin barışçıl gelişmesini ***hâlâ*** mümkün sayması olmuştu, halbuki gerçekte Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler burjuvazi ile yaptıkları anlaşmayla kendi ellerini kollarını o kadar bağlamışlar, burjuvazi ise o kadar karşı-devrimcileşmişti ki, barışçıl bir gelişmeden söz etmek artık mümkün değildi. Sadece olayların pek hızlı gelişmeyeceği varsayımına dayanan bu yanılgıdan ise Parti, ancak 3 ve 4 Temmuz halk hareketine, "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarıyla ve harekete barışçıl ve örgütlü bir karakter verme göreviyle katılmaktan başka türlü kurtulamazdı.

9) Kornilov isyanının tarihi önemi, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin uzlaşmacı laflarıyla üstü örtülmüş olan —ve hâlâ üstü örtülmeye devam edilen— şu gerçeği halk kitlelerinin önünde çok etkileyici bir şekilde gözler önüne sermiş olmasında yatar: Çiftlik sahipleri ve burjuvazi, en başta da Kadet Partisi, hakeza onlardan yana olan generaller ve subaylar örgütlenmişlerdir ve burjuvazinin tüm iktidarı kendi eline geçirebilmesi, kırda çiftlik sahiplerinin iktidarının sağlamlaşması ve ülkenin işçilerin ve köylülerin kanıyla sulanması için eşi duyulmadık ca-

nilikleri yapmaya hazırdır ve şimdiden yapmaktadır; Riga'yı (sonra da Petrograd'ı) Almanlara teslim etmeye, cepheyi Almanlara açmaya, Bolşevik alayları kurşuna dizdirmeye, bir darbe tertiplemeye, başına "Vahşi Tümen"in getirileceği birlikleri başkent üzerine sevketmeye hazırdırlar.

Kornilov isyanı, tarihin bütün ülkelerde tanıtladığı şeyi, yani burjuvazinin sırf halk üzerinde kendi egemenliğini ayakta tutmak ve kârlarını korumak için vatana ihanet edeceğini ve her türlü caniliğe hazır olduğunu Rusya için de tanıtladı.

10) Rusya'nın işçilerinin ve köylülerinin kararlı mücadeleden ve çiftlik sahipleriyle burjuvazi üzerinde, Kadet Partisi ve ona sempati duyan generaller ve subaylar üzerinde zaferden başka çıkış yolu yoktur. Böyle bir mücadeleye ve böyle bir zafere halkı, yani tüm emekçileri ancak kent işçi sınıfı, tüm devlet iktidarı bu sınıfın eline geçerse ve bu sınıf yoksul köylüler tarafından desteklenirse götürebilir.

11) Rus devrimindeki olaylar, özellikle 6 Mayıs'tan beri ve en çok da 3 Temmuz'dan beri öyle olağanüstü fırtınalı, öyle kasırga gibi hızlı gelişmektedir ki, Parti'nin görevi asla onları daha da hızlandırmak olamaz; tersine, tüm çabalarımız, olayların gerisinde kalmamaya, durumdaki ve sınıf mücadelesinin seyrindeki değişiklikler hakkında işçiler ve diğer emekçiler arasında tüm gücümüzle yapacağımız aydınlatma çalışmasına ayak uydurmaya yönelik olmalıdır. Şu anda Parti'nin baş görevi, yığınlara durumun son derece nazik olduğunu, her türlü eylemin bir patlamayla sonuçlanabileceğini ve bu nedenle zamansız bir ayaklanmanın en büyük zararı verebileceğini anlatmaktır. Aynı zamanda ama nazik durum, işçi sınıfını kaçınılmaz bir şekilde —belki de felaketli bir hızla—, olayların ondan bağımsız bir dönemecinde karşı-devrimci burjuvaziyle nihai mücadeleye girmek ve iktidarı ele geçirmek zorunda kalacağı bir duruma sürüklemektedir.

12) Komilov isyanı, ordunun, tüm ordunun, ***genel karargâhtan nefret ettiğini*** tamamen ortaya çıkardı. Bolşeviklerden nefret ettiklerini ve işçilerin ve köylülerin, çiftlik sahipleri ve burjuvazi ile anlaşması siyasetini savunduklarını aylar boyu süren çabalarıyla ortaya koymuş olan Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler bile bunu itiraf etmek zorunda kaldılar. Ordunun genel karargâha karşı duyduğu nefret azalmak şöyle dursun, Kerenski hükümetinin Komilov'un yerine Alekseyev'i getirmek, Klembovski'yi ve diğer Komilov'cu generalleri ise görevlerinde bırakmakla yetinmesi ve ordunun demokratikleştirilmesi ve karşıdevrimci subaylar heyetinin tasfiyesi için ciddi hiçbir şey yapmamasından sonra daha da artacaktır. Kerenski'nin bu güçsüz, kararsız ve ilkesiz siyasetine göz yumup onu destekleyen Sovyetler, Komilov isyanının bastırılması sırasında tüm iktidarı barışçıl bir şekilde ele geçirme fırsatını bir kez daha kaçırmış olan Sovyetler — bu Sovyetler artık yalnızca burjuvaziyle anlaşmaktan değil, burjuvaziyle caniyane bir anlaşma yapmaktan suçludurlar.

Genel karargâhtan nefret eden ve fetihçi karakteri hakkında gözünün açılmış olduğu bir savaşı daha fazla yürütmek istemeyen ordu kaçınılmaz olarak yeni felaketlere mahkûmdur.

13) Ancak ve yalnız işçi sınıfı, iktidarı ele geçirdiği zaman, gerçek bir barış siyaseti yürütebilecektir, aslında burjuvaziyi ve onun gizli anlaşmalarını destekleyen Menşevik ve Sosyal-Devrimciler gibi sadece sözde bir barış siyaseti değil, gerçek bir barış siyaseti: o derhal, askeri durum ne olursa olsun, hatta Komilov'cu generaller Riga'dan sonra Petrograd'ı da Almanlara teslim etseler de, ***tüm*** halklara açık, kesin, berrak ve ***adil*** barış koşulları önerecektir. İşçi sınıfı bunu tüm halk adına yapabilecektir, çünkü Rusya işçilerinin ve köylülerinin ezici çoğunluğu, bugünkü fetih savaşına karşı olduklarını ve ilhakların (fetihle-

rin) ve savaş ödentilerinin olmadığı adil koşullarda bir barıştan yana olduklarını ifade etmişlerdir.

Aylardan beri böyle bir barıştan söz eden Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler kendi kendilerini ve halkı kandırmaktadırlar. İşçi sınıfı iktidarı ele geçirince, bir gün dahi yitirmeden, herkese böyle bir barış önerecektir.

Bütün ülkelerin kapitalistleri, savaşa karşı her yerde olgunlaşmakta olan işçi devrimini denetim altına almada büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır, ve Rus devrimi güçsüz ve acıklı barış isteklerinden kesin bir barış önerisine geçer ve aynı zamanda gizli anlaşmaları açıklayıp yırtarsa vb., hızla barış yapılması, kapitalistlerin barışı engelleyememesi şansı yüzde doksan dokuzdur.

En ihtimal dışı durum gündeme gelip de kapitalistler, kendi halklarının iradesine rağmen, Rus işçi hükümetinin barış koşullarını kabul etmeyecek olurlarsa, Avrupa'da devrim yüz kez daha çabuk yaklaşacaktır; işçilerimizin ve köylülerimizin ordusu kendisine, kin yerine saygı beslediği amirler ve komutanlar seçecek, barış önerisinden ve gizli anlaşmaların yırtılmasından sonra, çiftlik sahipleri ve burjuvaziyle ittifakın bozulmasından ve tüm toprak ve arazinin köylülere verilmesinden sonra, savaşın haklı bir savaş olduğuna inanacaktır. Ancak o zaman savaş Rusya açısından haklı bir savaş olacaktır; ancak böyle bir savaşı işçiler ve köylüler zorla değil, gönüllü yürüteceklerdir ve böyle bir savaş ileri ülkelerdeki kaçınılmaz işçi devrimini daha da yakınlaştıracaktır.

14) Ancak ve yalnız işçi sınıfı, iktidarı ele geçirdiğinde, çiftlik sahiplerinin tüm arazilerinin derhal köylülere tazminatsız olarak devredilmesini sağlayabilecektir. Bu ertelenmemelidir. Kurucu Meclis bunu yasalaştıracaktır, Kurucu Meclis'in geciktirilmesinin sorumlusu ise köylüler değildir. Köylüler, çiftlik sa-

hipleriyle ve kapitalistlerle anlaşma yoluyla toprak elde edemeyeceklerini günden güne daha iyi anlamaktadırlar. Toprak ancak yoksul köylülerle işçilerin kardeşçe ve candan ittifakı ile elde edilebilir.

Aylar boyunca, Kadet partili çiftlik sahiplerine ödünler ve ödüncükler vererek köylülerin çıkarlarını savunmaya çabaladıktan ve tüm çabaları başarısızlıkla sonuçlandıktan sonra Çernov'un hükümetten ayrılışı, uzlaşma siyasetinin boşluğunu özellikle anlaşılır bir biçimde göstermiştir. Kırdaki köylülük, köylerdeki çiftlik sahiplerinin 5 Temmuz'dan sonra ne kadar küstahlaşmış olduğunu ve onları dizginleme ve zararsız hale getirmenin ne kadar zorunlu olduğunu görüyor ve biliyor, hissediyor ve seziyor.

15) Ancak ve yalnız işçi sınıfı, iktidarı ele geçirince, iktisadi yıkıma ve tehdit eden kıtlık tehlikesine bir son verebilecektir. Hükümet 6 Mayıs'tan beri denetim ve yine denetim vaat ediyor, fakat hiçbir şey yapmadı ve yapamazdı da, çünkü kapitalistler ve çiftlik sahipleri her türlü çalışmayı baltalıyorlardı. İşsizlik büyüyor, açlık yaklaşıyor, para değeri düşüyor; narh fiyatlarının ikiye katlanmasından sonra Peşehanov'un istifa etmesi krizi daha da derinleştirecektir ve hükümetin tüm güçsüzlüğünü ve yeteneksizliğini bir kez daha tanıtlamaktadır. Ancak üretim ve dağıtım üzerinde işçi denetimi kurtuluşu getirebilir. Ancak bir işçi hükümeti, kapitalistleri dizginleyecek, bütün emekçileri ***iktidarın*** çabalarını kahramanca desteklemeye sevkedecek, düzeni egemen kılacak ve tahılın diğer ürünlerle düzenli değişimini örgütleyecektir.

16) Yoksul köylülerin kent işçi sınıfına güveni, burjuvazinin iftiraları ve koalisyon siyaseti üzerine kurulu umutlar yüzünden geçici olarak sarsılmış bulunan bu güven, özellikle 5 Temmuz'dan sonra kırdaki tutuklamalar, emekçilere uygulanan baskı, sonra da Kornilov isyanı halkın gözünü açalı beri, yeniden

kazanılıyor. Halkın burjuvaziyle anlaşma siyasetine inancını yitirdiğini gösteren işaretlerden biri, bu anlaşma siyasetini uygulamaya koyan ve tutarlılıkla uygulayan en bellibaşlı iki parti içinde, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler içinde —özellikle 5 Temmuz'dan sonra—, bu partiler içindeki hoşnutsuzluğun, uzlaşmacılığa karşı mücadelenin ve Sosyal-Devrimci partinin son "Konsey"inde ve Menşevik partinin son kongresinde hazır bulunanların beşte ikisine (yüzde 40) ulaşan muhalefetin sürekli artış içinde bulunmasıdır.

17) Olayların tüm seyri, bütün iktisadi ve siyasi koşullar, ordu içinde tüm olup bitenler, barış, ekmek, özgürlük getirecek ve diğer ülkelerde de proletaryanın devriminin zaferini çabuklaştıracak olan iktidarın işçi sınıfı tarafından başarıyla ele geçirilmesinin önkoşullarını gittikçe artan bir hızla hazırlamaktadır.

En geç 3 (16) Eylül
1917'de yazılmıştır.

İlk kez 1925'te
Lenin Derlemesi
Cilt V'te yayınlanmıştır

Lenin, Bütün Eserler,
Cilt 25, s. 320–326. Almanca.

III. BÖLÜM

EKİM DEVRİMİ'NİN HAZIRLAYICISI OLARAK PARTİ

BOLŞEVİKLER İKTİDARI ELE GEÇİRMELİDİR[30]

RSDİP Merkez Komitesi, Petrograd ve Moskova Komitelerine Mektup

Bolşevikler şimdi, iki başkentte İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinde çoğunluğu elde ettikten sonra, devlet iktidarını kendi ellerine alabilirler ve almalıdırlar.

Alabilirler, çünkü iki başkent halkının devrimci unsurlarının aktif çoğunluğu, kitleleri beraberinde götürmeye, düşmanın direnişini aşmaya, onu bizzat yenmeye, iktidarı ele geçirmeye ve korumaya yeter. Çünkü derhal demokratik bir barış önerir, toprağı derhal köylülere verir, Kerenski tarafından kuşa çevrilen ve yok edilen demokratik kurumları ve özgürlükleri yeniden kurarlarsa Bolşevikler ***hiç kimsenin*** yıkamayacağı bir hükümet kuracaklardır.

Halkın çoğunluğu bizden ***yana.*** 6 Mayıs'tan 31 Ağustos ve 12 Eylül'e kadarki uzun ve zorlu yol bunu kanıtladı: başkent

Sovyetlerindeki çoğunluk, halkın ***bizden yana*** gelişiminin ***ürünüdür.*** Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin yalpalamaları, aralarındaki enternasyonalistlerin güçlenmesi de aynı şeyi kanıtlıyor.

Demokratik Konferans devrimci halkın çoğunluğunu ***değil, sadece uzlaşmacı küçük-burjuva üst katmanları*** temsil etmektedir. Seçim rakamları kimseyi yanıltmasın. Önemli olan seçimler değildir: Petrograd ve Moskova'daki belediye seçimleriyle Sovyet seçimlerini karşılaştırın. Moskova seçimleriyle 12 Ağustos Moskova grevini karşılaştırın: kitleleri yönlendiren devrimci unsurların çoğunluğu üzerine nesnel veriler bunlardır.

Demokratik Konferans köylüleri aldatıyor, onlara ne barış, ne toprak veriyor.

Ancak Bolşevik hükümet köylüleri memnun edecektir.

*

Bolşevikler neden tam da ***şimdi*** iktidarı ele geçirmek zorundalar?

Çünkü Petrograd'ın yakın olan teslimi şansımızı yüz kat kötüleştirecektir.

Petrograd'ın teslimini ise, ordunun başında Kerenski ve ortakları oldukça, engelleyemeyiz.

Kurucu Meclis de "beklenemez", çünkü Petrograd'ın teslim edilmesiyle Kerenski ve ortakları Kurucu Meclis'i herhangi bir zamanda ***gümletebilirler.*** Sadece bizim Partimiz, iktidarı ele geçirdikten sonra Kurucu Meclis'in toplanmasını garantileyebilir, ve iktidarı aldıktan sonra Kurucu Meclis'in toplanmasını geciktirdikleri için diğer partiler hakkında davacı olacak ve iddianamenin doğruluğunu kanıtlayacaktır.

İngiliz ve Alman emperyalistleri arasında ayrı bir barış engellenmelidir ve engellenebilir, fakat ancak hızlı hareket edilirse.[31]

Halk, Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin yalpalamaları yüzünden yorgun düşmüştür. Ancak bizim başkentlerdeki zaferimiz, köylüleri, bizi izlemelerini sağlayacak kadar etkileyecektir.

*

Söz konusu olan ayaklanmanın "günü", dar anlamda ayaklanmanın "anı" değildir. Bunu, işçi ve askerlerle, ***kitlelerle*** ilişki içinde olanların ortak kararı belirleyecektir.

Söz konusu olan, Partimizin şimdi Demokratik Konferans'ta fiilen ***kendi toplantısını*** yapmasıdır, ve bu ***devrimin kaderini*** belirleyecektir (istese de istemese de belirleyecektir).

Söz konusu olan, Parti'ye, (bölgesiyle birlikte) Petrograd ve Moskova'da ***silahlı ayaklanma,*** iktidarı ele geçirme, hükümeti devirme ***görevini*** gündeme almayı kavratmaktır. Basında bunu bu biçimde ifade etmeden bu yönde ***nasıl*** ajitasyon yapılabileceği üzerine düşünmek gerekir.

Marx'ın ayaklanma üzerine "Ayaklanma bir sanattır" vs. sözleri anımsanmalı ve iyice düşünülmelidir.

*

Bolşeviklerin "biçimsel" çoğunluğunu beklemek saflık olur. Hiçbir devrim ***bunu*** beklemez. Kerenski ve ortakları da beklemiyor, Petrograd'ın teslimini hazırlıyorlar. Tam da Demokratik Konferans'ın acınası yalpalamaları, Petrograd ve Moskova işçilerinin sabrını taşırmak zorundadır ve taşıracaktır! İktidarı şimdi ele geçirmezsek tarih bizi affetmeyecektir.

Aygıtımız mı yok? İşte aygıtımız: Sovyetler ve demokratik örgütler. Uluslararası durum ***tam da*** şimdi, İngiltere ile Almanya arasında ayrı barışın ***öngününde bizden yanadır.*** Tam da şimdi halklara barış sunmak ***muzaffer olmak*** demektir.

Moskova'da ve Petrograd'da iktidar aynı zamanda ele geçirilmelidir (kimin başlayacağı önemli değil; hatta belki de başlangıcı Moskova yapabilir). ***Mutlaka*** ve ***hiç kuşkusuz*** muzaffer olacağız.

N. Lenin

25–27 (12–14) Eylül 1917

MARKSİZM VE AYAKLANMA[30]

RSDİP Merkez Komitesi'ne Mektup

Ayaklanmanın hazırlanmasının, genelde ayaklanmanın bir sanat olarak ele alınmasının "Blanquizm" olduğu oportünist yalanı, Marksizmin egemen "sosyalist" partiler tarafından tahrifinin en kötü niyetli ve en yaygın çarpıtmaları arasındadır.

Ta oportünizmin lideri Bernstein, Marksizme karşı Blanquizm suçlamasını yöneltmiş olma acıklı ününe kavuşmuştu ve bugünkü oportünistler, aslında Blanquizm üzerine kopardıkları yaygarayla Bernstein'ın zayıf "düşünceleri"ni bir nebze olsun yenilemiş ve "zenginleştirmiş" değiller.

Ayaklanmayı sanat olarak ele aldıkları için Marksistleri Blanquizmle suçlamak! Hiçbir Marksist tarafından inkâr edilmeyen, tam da Marx'ın bu sorun hakkında kendisini en kesin, en açık ve en berrak biçimde ifade ederek ayaklanmayı bir ***sanat*** olarak adlandırması ve ayaklanmayı bir sanat olarak ele almak, bir başarı elde ettikten sonra, düşmana karşı ***saldırıya*** ara vermeden zaferden zafere geçmek, düşmanın şaşkınlığından yararlanmak vs. vs. gerektiğini söylediği olgusu gözönüne alındı-

ğında, gerçeğin bundan daha öfke uyandırıcı tahrifi olabilir mi?[32]

Başarılı olması için ayaklanma bir komploya, bir partiye değil, en ileri sınıfa dayanmalıdır. Bu birincisi. Ayaklanma halkın devrimci atılımına dayanmalıdır. Bu ikincisi. Ayaklanma, gelişmekte olan devrimin tarihinde, halkın öncüsünün aktivitesinin en yüksek, düşman saflarda ve ***devrimin zayıf, yarım gönüllü, kararsız dostlarının saflarında yalpalamaların*** en fazla olduğu bir ***dönüm noktasına*** dayanmalıdır. Bu üçüncüsü. Ayaklanma sorununun konuşunda bu üç koşul ***Marksizmi Blanquizmden*** ayırır.

Fakat bu koşullar bir kez mevcutsa, ayaklanmayı ***bir sanat*** olarak ele almayı reddetmek, Marksizme ihanettir, devrime ihanettir.

Tam da içinde bulunduğumuz anın, Parti'yi, ***ayaklanmayı*** olayların nesnel seyri tarafından gündeme sokulmuş olarak görmekle, onu bir sanat olarak ele almakla ***yükümlendiren*** böyle bir an olduğunu kanıtlamak için — bunu kanıtlamak için en iyisi karşılaştırma yöntemini kullanmak ve 3–4 Temmuz'la Eylül günlerini karşılaştırmak olacaktır.

3–4 Temmuz'da gerçeğe karşı günah işlemeden sorun şöyle konabilirdi: İktidarı ele geçirmek daha doğru olurdu, zira düşmanlar bizi zaten ayaklanmayla suçlayacak ve bize asi muamelesi yapacaklardı. Fakat buradan o zaman iktidarı ele geçirmek iyi olurdu sonucu çıkarılmamalıdır; çünkü muzaffer bir ayaklanma için nesnel koşullar o zaman yoktu.

1) Devrimin öncüsü olan sınıf henüz yanımızda değildi.

Başkentlerin işçi ve askerlerinin çoğunluğu henüz bizimle değildi. Şimdi her iki Sovyette de buna sahibiz. Bu ***yalnızca,*** Temmuz ve Ağustos'un tarihinin, Bolşeviklerle "hesaplaşma"nın derslerinin ve Komilovculuğun derslerinin sonucudur.

2) O sıralar tüm halkın devrimci atılımı yoktu. Şimdi, Kornilov olayından sonra, bu vardır. Taşra, ve iktidarın birçok yerde Sovyetler tarafından ele geçirilmesi bunun ispatıdır.

3) O sıralar hem düşmanların saflarında ve hem de kararsız küçük-burjuvazinin saflarında büyük, genel-politik ölçekte ***yalpalamalar*** yoktu. Şimdi yalpalamalar muazzam: baş düşmanımız, emperyalizm (müttefik ve dünya emperyalizmi, çünkü "müttefikler" dünya emperyalizminin başını çekiyorlar), zafere kadar savaşla, Rusya'nın zararına bir ayrı barış arasında ***yalpaladı.*** Halk içinde çoğunluğu apaçık yitirmiş olan küçük-burjuva demokratlarımız muazzam yalpaladılar, bloktan, yani Kadetlerle koalisyondan vazgeçtiler.

4) 3 ve 4 Temmuz'da ayaklanma bu nedenle bir hata olurdu: iktidarı ne fiziki ne de politik olarak koruyabilirdik. Fiziki olarak koruyamazdık, çünkü Petrograd muvakkaten bizim elimizde olmasına rağmen, işçilerimiz ve askerlerimiz o sıralar Petrograd'a hakim olmak için ***dövüşmeye ve ölmeye*** hazır değildi: ***hem*** Kerenski'ye ***hem de*** Tsereteli-Çernov'a karşı "aşırı öfke", fokurdayan nefret henüz yoktu, insanlarımız henüz, Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerin de katıldığı Bolşevik takibatıyla çelikleşmiş değillerdi.

Politik olarak iktidarı koruyamazdık, çünkü Kornilov olayından önce ordu ve taşra Petrograd üzerine yürüyebilirlerdi — ve yürürlerdi.

Şimdi tablo bambaşkadır.

Sınıfın çoğunluğu bizimledir, kitleleri beraberinde götürebilecek olan devrimin öncüsü, halkın öncüsü bizimledir.

Halkın ***çoğunluğu*** bizimledir, çünkü Çernov'un istifası, köylülerin Sosyal-Devrimciler blokundan (ve bizzat Sosyal-Devrimcilerden) ***toprak elde edemeyeceğinin*** elbette tek değil

ama en açık, en çarpıcı belirtisidir. Bu temel sorun ise devrime bir halk devrimi niteliğini vermektedir.

Biz, gerek ***tüm emperyalizmin,*** gerekse de tüm Menşevik ve Sosyal-Devrimci blokunun korkunç yalpalamaları arasında sağlam adımlarla yoluna devam eden bir partinin üstün durumundayız.

Zaferimiz kesindir, çünkü halk çaresizliğe artık çok yaklaştı, ve biz, önderliğimizin değerini "Komilov günleri"nde gösterdikten sonra, blokçulara, ***bunların reddettiği*** bir uzlaşma ***önerdikten*** sonra —yalpalamaları hâlâ son bulmadı—, tüm halka gerçek çıkış yolunu gösteriyoruz.

Uzlaşma önerimizin ***henüz*** reddedilmediğine, "Demokratik Konferans"ın onu ***hâlâ*** kabul edebileceğine inanmak en büyük yanılgı olur. Uzlaşma önerisini ***Parti, partilere*** yaptı. Başka türlü yapılamazdı. ***Partiler*** onu reddettiler. Demokratik Konferans sadece bir ***konferanstır,*** başka birşey değil. Şunu unutmamak gerekir: Devrimci halkın ***çoğunluğu,*** en yoksul ve en öfkeli köylülük onda temsil edilmiyor. O, ***halkın azınlığının*** bir konferansıdır — bu apaçık gerçeği unutmamak gerekir. Demokratik Konferans'ın bir parlamento olduğunu düşünmek bizim açımızdan en büyük hata ve en kötü parlamenter alıklık olur, çünkü kendisinin bir parlamento ve devrimin egemen parlamentosu olduğunu açıklamış ***olsaydı*** bile, ***hiçbir karar veremezdi:*** karar ***başka bir yerde,*** Petrograd ve Moskova'nın işçi mahallelerinde yatmaktadır.

Önümüzde başarılı bir ayaklanmanın tüm nesnel koşulları mevcut. Önümüzde, ***yalnızca*** ayaklanmada zaferimizin, dünyanın en dayanılmaz şeyi olan, halk için son derece acı verici yalpalamalara son verebileceği; ***yalnızca*** ayaklanmada ***bizim*** zaferimizin, devrime karşı kısmi barış oyununu ***boşa çıkarabileceği,*** devrimin yararına en tam, en adil ve derhal barış önerisiyle boşa çıkarabileceği bir durumun avantajları mevcut.

Son olarak sadece Partimiz, ayaklanmada zafer elde ettiğinde Petrograd'ı kurtarabilecektir, çünkü barış önerimiz reddedilirse ve ateşkes bile sağlayamazsak, o zaman ***biz*** "anavatan savunucusu" olacağız, ***savaş partilerinin başına*** geçeceğiz, bütün partilerin ***"en savaşçısı"*** olacağız, savaşı gerçekten devrimci biçimde sürdüreceğiz. Kapitalistlerin elindeki bütün ekmeği ve çizmeleri alacağız. Onlara sadece kabukları ve kenevirden ayakkabıları bırakacağız. Bütün ekmekleri ve çizmeleri cepheye göndereceğiz.

Ve o zaman Petrograd'ı savunacağız.

Gerçekten devrimci bir savaş için Rusya'da gerek maddi, gerekse manevi yardım kaynakları hâlâ sonsuz büyüklüktedir: Almanların bize en azından bir ateşkes tanıma şansı yüzde doksan dokuzdur. Şimdi bir ateşkes elde etmek ise, ***tüm dünyayı*** yenilgiye uğratmak demektir.

*

Devrimin kurtuluşu için ve Rusya'nın her iki koalisyonun emperyalistleri tarafından "ayrı" paylaşımından kurtuluşu için Petrograd ve Moskova işçilerinin ayaklanmasının kesin zorunluluğunu kavradıktan sonra, ilk olarak Konferanstaki politik taktiğimizi yaklaşmakta olan ayaklanmaya göre ayarlamalıyız; ikinci olarak, ayaklanmayı sanat olarak görme zorunluluğuna dair Marksist düşünceyi onaylamamızın sadece lafta bir onay olmadığını kanıtlamalıyız.

Konferansta derhal Bolşevik fraksiyonu sımsıkı toparlamalıyız, sayıya bakmamalıyız, yalpalayanları yalpalayanların kampında bırakmaktan korkmamalıyız; onlar ***orada,*** devrim davasına, kararlı ve kendini kayıtsız şartsız adamış savaşçıların kampında olduğundan daha yararlıdır.

Uzun konuşmaların, genelde "konuşmalar"ın yersizliğini, devrimi kurtarmak için derhal harekete geçmenin, burjuvaziyle

bağları tamamen koparmanın, bugünkü hükümeti bütünüyle görevden almanın, Rusya'nın İngiliz-Fransız emperyalistleri tarafından "ayrı" paylaşımına öncülük edenlerle bağları tamamen koparmanın, tüm iktidarın derhal ***devrimci proletarya önderliğinde devrimci demokrasinin*** eline geçmesinin zorunluluğunu vurgulayan kısa bir Bolşevik deklarasyon kaleme almalıyız.

Deklarasyonumuz bu sonucu, program taslaklarıyla bağıntılı olarak en kısa ve en sert biçimde formüle etmelidir: Halklara barış, köylülere toprak, skandalvari kârların zoralımı, kapitalistlerin üretime verdikleri skandalvari zarara dur denmesi.

Deklarasyon ne kadar kısa, ne kadar sert olursa o kadar iyi. Deklarasyonda sadece, son derece önemli iki noktayı daha berrak bir biçimde vurgulamak gerekir: Halk yalpalamalardan bıktı, Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin kararsızlığı halkın sabrını taşırdı: bu ***partilerle*** ipleri kesinlikle koparıyoruz, çünkü onlar devrime ihanet ettiler.

Ve ikinci nokta: Derhal bir ilhaksız barış önerisi, müttefik emperyalistlerle, bütün emperyalistlerle bağların derhal koparılması ya bize derhal bir ateşkesi getirir, ya da tüm devrimci proletarya anavatan savunması bakış açısını benimser ve onun önderliğinde tüm devrimci demokrasi gerçekten haklı, gerçekten devrimci bir savaş yürütür.

Deklarasyonumuzu okuduktan, konuşma değil ***karar verme,*** kararlar kaleme alma değil ***eyleme geçme*** çağrısı yaptıktan sonra, tüm fraksiyonumuzu ***fabrikalara ve kışlalara göndermeliyiz:*** onun yeri orasıdır, yaşamın sinir sistemi orasıdır, devrimin kurtuluşu oradadır, Demokratik Konferans'ın motoru orasıdır.

Orada ateşli, coşkulu konuşmalarla programımızı anlatmalı ve sorunu şöyle koymalıyız: Ya Konferans bunu ***tamamen*** kabul eder — ya da ayaklanma. Orta yol yok. Beklemek imkânsız. Devrim mahvoluyor.

Sorunu böyle koyar ve tüm fraksiyonumuzu fabrikalarda ve kışlalarda yoğunlaştırırsak, ***ayaklanmaya başlama anını doğru seçecek*** durumda oluruz.

Fakat ayaklanmayı Marksistçe, yani bir sanat olarak ele almak için, aynı zamanda, bir dakika bile yitirmeden, isyancı birliklerin ***karargâhını*** örgütlemeli, güçleri mevzilendirmeli, en sadık alayları, en güvenilir birlikleri en önemli noktalara yerleştirmeli, Aleksander Tiyatrosu'nu kuşatmalı, Peter-Paul Kalesi'ni[33] işgal etmeli, Genelkurmayı ve Hükümet'i tutuklamalı, Junkerlere ve Vahşi Tümene karşı, düşmanı kent merkezlerine bırakmaktansa ölmeye hazır olan birlikleri göndermeliyiz; silahlı işçileri seferber etmeli, onları son, amansız nihai savaşa çağırmalıyız; telgraf ve telefona derhal el koymalı, ***bizim*** ayaklanma karargâhını merkezi Telefon Dairesi'ne yerleştirmeli, bu karargâhla bütün fabrikaların, bütün alayların, silahlı mücadelenin bütün önemli noktalarının telefon bağlantısını kurmalıyız vs.

Elbette bütün bunlar, şu an ***ayaklanma bir sanat olarak ele alınmadığında,*** Marksizme, devrime sadık kalınamayacağını anlatmak için yaklaşık şeylerdir.

26–27 (13–14) Eylül 1917

RUS DEVRİMİ VE İÇSAVAŞ

İçsavaşla Korkutuyorlar

Burjuvazi, Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin, Kadetlerle koalisyonu reddetmiş olmasından, demokratların sonunda Kadetler olmadan da pekâlâ bir hükümet kurup Rusya'yı onlara karşı yönetebilecek olmasından korkuya kapılan burjuvazi, demokratları korkutmak için elinden geleni yapıyor.

Korkutabildiğin kadar korkut, bütün burjuva basının şiarı bu. Vargücünle korkut! Yalan söyle, iftira et, yeter ki korkut!

"Borsa Gazetesi", Bolşevik eylemler üzerine uydurma haberlerle korkutuyor. Alekseyev'in istifası üstüne, Petrograd yönünde bir Alman yarma harekâtı tehlikesi üstüne dedikodularla çevreye korku saçılıyor; sanki olgular, Galiçya'da, Riga ve Petrograd önlerinde cepheyi Almanlara açabilecek olanların Korni-

lov'cu generallerin (hiç kuşkusuz Alekseyev de bunların arasında bulunmaktadır) ta kendileri olduklarını, ordu içinde genel karargâha karşı kin körükleyenlerin herşeyden önce bu generaller olduklarını tanıtlamamış gibi.

Bu demokrasiyi yıldırma yöntemini, daha "ciddi" ve daha inandırıcı kılabilmek için "içsavaş" tehlikesi ileri sürülüyor. Bütün yıldırma yöntemleri arasında içsavaşla korkutmak en yaygın olanı. Don üzerindeki Rostov'daki Halkın Özgürlüğü Partisi Komitesi, 1 Eylül tarihli kararında ("Reç" No. 210) bu pek muteber ve dargörüşlü burjuva çevrelerinde çok yaygın fikri şöyle formüle ediyor:

"Komite, bir içsavaşın devrimin tüm kazanımlarını silip süpürebileceğine ve henüz oturmamış genç özgürlüğümüzü kan denizi içinde boğabileceğine inanmaktadır ve bu yüzden devrimin kazanımlarını korumak için, gerçekleşemeyecek sosyalist ütopyaların dikte ettiği, devrimi derinleştirmeye karşı enerjik bir protesto yükseltmek gerektiğini düşünmektedir..."

"Reç"in başyazılarında, Plehanov ve Potresov'un makalelerinde, Menşevik gazetelerin başyazılarında vb., vb. sayısız kez ortaya çıkan temel fikir burada en açık, kesin, iyice düşünülüp taşınılmış ve ayrıntılı biçimde ifade edilmiştir. Onun için bu fikir üzerinde uzun boylu durmamız yararsız olmayacaktır.

İçsavaş sorununu, devrimimizin altı aylık deneyimlerine de dayanarak daha somut bir biçimde incelemeye çalışalım.

Bu deneyimler, 18. yüzyılın sonundan beri Avrupa'daki bütün devrimlerin deneyimleriyle tamamen uyum içinde bize gösteriyor ki, içsavaş sınıf mücadelesinin en keskin biçimidir, burada bir dizi iktisadi ve siyasi çatışma ve muharebe yinelenip sıklaşır, genişler ve kızışır, ta ki bu çatışmalar bir sınıfın diğerine karşı silahlı mücadelesine dönüşene kadar. Bir ölçüde özgür ve gelişmiş ülkelerde işler çoğunlukla, evet hatta denebilir ki nere-

deyse mutlaka, kapitalizmin tüm iktisadi gelişmesinin, tüm dünyada modern toplumun tüm tarihinin aralarında uzlaşmaz karşıtlıklar yarattığı ve güçlendirdiği sınıflar arasında: burjuvazi ile proletarya arasında içsavaşa varır.

Devrimimizin geçtiğimiz yarım yılında, 20–21 Nisan'da ve 3–4 Temmuz'da biz de proletaryanın içsavaş açmasına çok yakınlaşan çok şiddetli kendiliğinden patlamalara tanık olduk. Kornilov isyanı ise, başta Kadet Partisi olmak üzere çiftlik sahipleri ve kapitalistler tarafından desteklenen ve burjuvazi tarafından içsavaşın fiilen başlatılmasına varan askeri bir komployu.

Bunlar olgudur, kendi devrimimizin tarihi budur. Herşeyden önce bu tarihten öğrenmeliyiz, her şeyden önce onun seyri ve sınıfsal anlamı üzerinde düşünmeliyiz.

Rusya'da proletaryanın içsavaşının başlangıcı ile burjuvazinin içsavaşının başlangıcını şu noktalarda karşılaştırmaya çalışalım: 1) hareketin kendiliğindenliği; 2) amaçları; 3) harekete katılan yığınların bilinç derecesi; 4) hareketin gücü; 5) hareketin direşkenliği. Bugün "içsavaş" sözleriyle sürekli hava atıp duran tüm partiler sorunu bu biçimde koysalar ve içsavaşın başlangıçlarını olgular temelinde incelemeye çalışsalardı, bundan tüm Rus devriminin bilinç derecesinin kazançlı çıkacağı, çok çok kazançlı çıkacağı görüşündeyiz.

Hareketin kendiliğindenliğiyle başlayalım. 3–4 Temmuz konusunda, hareketin kendiliğinden büyümesi ***olgusunu*** kabul eden Menşevik "Raboçaya Gazeta" ve Sosyal-Devrimci "Dyelo Naroda" gibi tanıkların ifadeleri elimizdedir. Bu ifadelerden "Müfterilere Yanıt" adıyla ayrı bildiri halinde yayınlanan "Proletarskoye Dyelo"nun bir makalesinde söz etmiştim. Yine de

Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler gayet anlaşılır nedenlerden ötürü, kendilerini ve Bolşeviklerin kovuşturulmasına katılmış olmalarını savunmak amacıyla, 3–4 Temmuz patlamasının kendiliğindenliğini resmen yadsımaya devam ediyorlar.

Bir an için, tartışma götürür şeyleri bir yana bırakalım. Tartışma götürmez olanlar üzerinde duralım. 20–21 Nisan hareketinin kendiliğindenliğini hiç kimse yadsımıyor. Bolşevik Parti bu kendiliğinden harekete "Tüm İktidar Sovyetlere!" şiarı ile katıldı; bu harekete Parti'den tamamen bağımsız olarak merhum Linde de katıldı ve hükümeti tutuklamaya hazır 30.000 silahlı askeri sokağa döktü. (Söz arasında, bu olgu henüz incelenmemiş ve tahlil edilmemiştir. Fakat bunun üzerinde iyice düşünülür ve 20 Nisan olayların tarihsel bağıntısı içine sokulursa, yani 28 Şubat'tan 29 Ağustos'a uzanan zincirin bir halkası olarak görülürse, o zaman Bolşeviklerin suç ve hatasının, onların taktiğinin —darkafalıların bizi suçladıkları gibi, asla aşırı devrimci olmasından değil— ***yeterince*** devrimci olmamasından ibaret olduğu anlaşılır.)

Öyleyse, proletaryanın içsavaş açmasına yakınlaşmış olan hareketin kendiliğindenliğinden kuşku duyulamaz. Buna karşılık Komilov darbesinde kendiliğindenliği uzaktan da olsa andıran hiçbir şey yoktu: yanıltma ve emir yoluyla birliklerin bir kısmını peşinden sürüklemeyi uman generallerin bir komplosundan başka birşey değildi bu.

Bir hareketin kendiliğindenliğinin, onun kitleler içinde derin ve sağlam köklere sahip olduğunun ve kökünün kurutulamayacağının belirtilerinden biri olduğuna kuşku yoktur. O halde, hareketin kendiliğindenliği bakış açısından olgular, proleter devrimin sağlam bir zemine sahip olduğunu, burjuva karşı-devrimin ise bir zemine sahip olmadığını tanıtlıyor.

Hareketin amaçlarını inceleyelim: 20–21 Nisan, Bolşevik

şiarlara çok yaklaşıyordu; 3–4 Temmuz ise adeta bu şiarlarla bağıntı içinde, onların etkisi ve yönetimi altında olgunlaştı. Bolşevik Parti, gerek gazetelerinde, gerekse de sözlü ajitasyonunda, proletarya ve yoksul köylülüğün diktatörlüğünden, barıştan ve derhal barış önerisi, çiftlik sahiplerinin arazilerinin zoralımından — proleter içsavaşın bu en önemli ***amaçlarından*** gayet açık ve kesin, berrak bir şekilde ve dobra dobra söz etti.

Kornilov darbesinin amaçlarına gelince, hepimiz biliyoruz ve demokratlar arasında da hiç kimse yadsımamaktadır ki, bu amaçlar, çiftlik sahiplerinin ve burjuvazinin diktatörlüğünden, Sovyetleri dağıtmaktan ve monarşinin restorasyonunu hazırlamaktan ibaretti. Bolşeviklerden daha büyük bir basına ve daha büyük ajitasyon güçlerine sahip olan Kadet Partisi – Kornilovcuların bu baş partisi (aslında bu partiyi bundan böyle Kornilov Partisi diye adlandırmak yerinde olur), halkın önünde açıkça burjuvazinin bir diktatörlüğünden, Sovyetleri dağıtmaktan ya da genelde Kornilovcuların amaçlarından söz etmeye asla cesaret edemedi ve edemeyecektir!

Hareketin amaçları bakış açısından, olgular, proleter içsavaşın nihai amaçlarını açıkça ortaya koyarak halkın önüne çıkabileceğini ve bununla emekçilerin sempatisini kazandığını, buna karşılık burjuvazinin içsavaşının ancak kendi amaçlarını gizleyerek kitlelerin bir kısmını kazanmaya çalışabileceğini tanıtlamaktadır; kitlelerin bilinç derecesi sorunundaki muazzam fark bundan ileri gelmektedir.

Bu sorun hakkında nesnel veriler, öyle görünüyor ki, yalnızca partilerin üye sayısı ve seçimlerle bağıntılı olarak vardır. Kitlelerin bilinç derecesi hakkında kesin bir değerlendirme yapmaya olanak sağlayacak başka belirtiler yok gibi görünüyor. Proleter-devrimci hareketin Bolşevik Parti'nin önderliği altında, burjuva karşı-devrimci hareketin Kadet Partisi'nin önderliği altında bulunduğu açıktır ve devrimin yarım yıllık deneyiminden

sonra bunu yadsımak zordur. İncelenen sorunu açıklığa kavuşturmak için olgulara dayanarak üç karşılaştırma yapılabilir. Petrograd'da Mayıs'taki ilçe Dumaları seçimleriyle Ağustos'taki Merkezi Duma seçimleri arasında karşılaştırma, Kadetlerin oylarında bir azalma, Bolşevik oylarda ise korkunç bir artma göstermektedir. Kadet basını, önemli işçi ya da asker kitlelerinin toplaşmış olduğu yerlerde genel kural olarak Bolşevizmin de güçlü olduğunu itiraf etmektedir.

Devamla, üye hareketleri, toplantılara katılım vs. üzerine istatistiklerin yokluğu karşısında ***kitlelerin*** partideki bilinçli faaliyeti ancak, parti yararına yapılan para yardımları konusunda yayınlanan bilgiler sayesinde ölçülebilmektedir. Bu bilgiler, Bolşevik işçilerin "Pravda", yasaklanmış gazeteler, vb. yararına para toplama kampanyası sırasındaki muazzam kitlesel kahramanlığını göstermektedir. Para yardımlarının raporu her zaman yayınlanmıştır. Kadetlerde böyle birşey görmüyoruz: onların parti çalışmasını "besleyen", bu apaçık ortadadır, parababalarının katkılarıdır. Kitlelerin etkin yardımından en küçük bir iz yok.

Son olarak, bir yandan 20–21 Nisan ve 3–4 Temmuz hareketleriyle, öte yandan Kornilov darbesinin bir karşılaştırması, Bolşeviklerin kitlelere içsavaştaki düşmanlarını, yani burjuvaziyi, çiftlik sahiplerini ve kapitalistleri açıkça gösterdiklerini göstermektedir. Kornilov darbesi ise, Kornilov'un peşinden giden birliklerin ***doğrudan aldatıldığını*** göstermiştir ve bu yalan, "Vahşi Tümen"in ve Kornilov'cu askeri birliklerin Petrogradlılarla daha ilk karşılaşmasında apaçık ortaya çıkmıştır.

Devam edelim. İçsavaşta proletaryanın ve burjuvazinin ***gücü*** konusunda hangi kanıtlar var? Bolşeviklerin gücü yalnızca proleterlerin sayısına, sınıf bilincine, Sosyal-Devrimci ve Menşevik "alt katmanlar"ın (yani işçilerin ve yoksul köylülerin)

Bolşevik şiarlara duyduğu sempatiye dayanır. 20–21 Nisan, 18 Haziran ve 3–4 Temmuz'da Petrograd'da aktif devrimci kitlelerin ***çoğunluğunu*** pratikte tam da bu şiarların peşinden sürüklediği bir olgudur.

"Parlamento" seçimleri üzerine verilerle, anılan kitle hareketleri üzerine verilerin karşılaştırılması, Batı'da sık sık gözlemlenen, kitleleri etkileme ve onları mücadeleye seferber etme bakımından devrimci proletaryanın ***gücünün***, ***parlamento-dışı*** mücadelede, parlamenter mücadeleyle karşılaştırılamayacak kadar ***daha büyük*** olduğu olgusunu Rusya bakımından tamamen doğrulamaktadır. Bu, içsavaş sorunu için çok önemli bir gözlemdir.

Parlamenter mücadelenin ve seçimlerin tüm koşullarının ve tüm ortamının, ezilen sınıfların gücünü bu sınıfların içsavaşta gerçekten ortaya koyabildiğinden neden daha küçük gösterdiği anlaşılıyor.

Kadetlerin ve Kornilov kliğinin gücü ***zenginliğin*** gücünde yatmaktadır. İngiliz-Fransız sermayesinin ve emperyalizmin Kadetlerden ***yana*** ve Kornilovculardan ***yana*** olduğunu, bir sürü siyasi eylem ve basın tanıtlamaktadır. 12 Ağustos'taki Moskova Konferansı'nın tüm "sağ"ının Kornilov ve Kaledin'den yana olduğunu herkes bilmektedir. İngiliz ve Fransız burjuva basınının Kornilov'u "desteklediği"ni herkes bilmektedir. Onun ***bankalar*** tarafından desteklendiğini gösteren işaretler var.

Zenginliğin tüm gücü Kornilov'un ardında duruyordu, ama yine de ne çabuk ve ne acınacak bir çöküş oldu! Kornilovcular içinde, zenginler dışında ancak iki toplumsal güç daha vardır: "Vahşi Tümen" ve Kazaklar. Birincisinin gücü, sadece cehaletin ve aldatılmanın gücüdür. Basın burjuvazinin elinde kaldıkça bu güç o kadar tehlikelidir. İçsavaşta zaferden sonra proletarya, ***bu*** "güç" kaynağını derhal ve kökünden yok edecektir.

Kazaklara gelince, burada Rusya'nın kenar bölgelerinden birinin zengin, küçük ya da orta toprak sahiplerinden (ortalama toprak mülkiyeti 50 desiyatin kadardır) oluşan ve yaşam, iktisat tarzı ve törelerinde ortaçağa ait pekçok özellikleri korumuş olan bir nüfus katmanıyla karşı karşıyayız. Burada bir Rus Vendée' sinin sosyo-ekonomik temeli görülebilir. Fakat Kornilov-Kaledin hareketine ilişkin ***olgular*** neyi göstermiştir? Kaledin bile, Guçkov, Milyukov, Ryabuşinski ve hempaları tarafından desteklenen "sevgili lider" bile, yine de bir kitle hareketi ***başlatamadı!!*** Kaledin, Bolşeviklerden çok daha "doğru", çok daha düz bir yoldan içsavaşa rota tutmuştu. Kaledin, "Don'u uyandırmaya" soyundu. Fakat yine de "kendi" bölgesinde, tüm Rus demokrasisinden tecrit olmuş Kazak bölgesinde bir yığın hareketi çıkartamadı! Buna karşılık, anti-Bolşevik tüm-Rus demokrasisinin etki ve güç merkezinde proletaryanın hareketinin kendiliğinden patlamalarına tanık oluyoruz.

Kazakların çeşitli katmanlarının ve çeşitli iktisadi gruplarının demokrasiye ve Kornilov hareketine karşı tavrı üstüne nesnel veriler bulunmamaktadır. Sadece, yoksul ve orta halli Kazakların çoğunluğunun daha çok demokrasiye meyilli olduğuna ve sadece subayların ve varlıklı Kazakların yüksek katmanlarının Kornilov'un koşulsuz yandaşları olduğuna dair belirtiler var.

Her ne olursa olsun, 26–31 Ağustos deneyleriminden sonra, burjuva karşı-devrimi lehine Kazak kitle hareketinin son derece zayıf olduğu tarihi olarak tanıtlanmış sayılabilir.

Son bir sorun kalıyor: hareketin ***dayanıklılığı***. Bolşevik, proleter-devrimci hareket açısından, Rusya'da cumhuriyetin yarım yıllık mevcudiyeti sırasında Bolşevizme karşı mücadelenin hem ideolojik olarak —hatta, Bolşevizmin karşıtları safında basın organlarının ve ajitatör güçlerin korkunç ağır bastığı koşullarda (iftira kampanyaları, büyük bir cüretle "ideolojik" mücadeleye sayılmıştır)—, hem de ***zecri tedbirler*** yoluyla yürütül-

müştür: yüzlerce insan tutuklanmış, merkezi basımevimiz tahrip edilmiş, merkez yayın organımız ve başka bir dizi gazetemiz kapatılmıştır. Sonucu olgular kanıtlıyor: Petrograd'daki Ağustos seçimlerinde Bolşevizmin korkunç güçlenmesi, sonra, Sosyal-Devrimci ve Menşevik Partiler içinde Bolşevizme yaklaşan enternasyonalist ve "sol" akımların güçlenmesi. Demek ki, cumhuriyetçi Rusya'da proleter-devrimci hareketinin dayanıklılığı çok güçlüdür. Olgular, Kadetlerin, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin birleşik çabalarının, bu hareketi birazcık olsun zayıflatmayı ***başaramadığını*** gösteriyor. Tersine, tam da Kornilovcularla "demokrasi"nin koalisyonu Bolşevizmi ***güçlendirmiştir***. İdeolojik etkileme ve zecri tedbirler dışında, proleter-devrimci akıma karşı başka mücadele araçları olamaz.

Kadet-Kornilovcu hareketin dayanıklılığı konusunda ise henüz veri bulunmamaktadır. Kadetler hiçbir kovuşturmaya uğramadılar. Guçkov bile serbest bırakıldı, Maklakov ve Milyukov dahi tutuklanmadı. "Reç" bile yasaklanmadı. Kadetler esirgeniyor. Kerenski hükümeti Kornilovcu Kadetlere ***kur yapıyor***. Sorunu şöyle koyalım: diyelim ki, İngiliz-Fransız ve Rus Ryabuşinskileri, Kadetlere, "Yedinstvo"ya, "Den"e vb. Petrograd'da yeni bir seçim kampanyası için milyonlar ve on milyonlar ayırıyor; bunlar bugün, Kornilov darbesinden sonra, oylarının sayısını yükseltmek şansına sahip midir? Toplantılara, mitinglere vb. bakarak bir hükme varılacak olursa, bu soruyu olumsuz yanıtlamak gerekecektir.

*

Rus devriminin tarihinden olguların karşılaştırılmasının sonuçlarını özetleyecek olursak, şu sonuca varırız: içsavaşın proletarya tarafından başlatılması, hareketin gücünü, bilincini, köklü-

lüğünü, büyümesini ve dayanıklılığını ortaya koydu. İçsavaşın burjuvazi tarafından başlatılması, hiçbir güç, yığınlarda hiçbir bilinç, hiçbir köklülük, hiçbir zafer şansı ortaya koymadı.

Kadetlerin Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerle, Bolşeviklere, yani devrimci proletaryaya karşı ittifakı, aylar boyunca pratikte sınandı ve geçici olarak arka planda kalan Komilovcuların "demokrasi" ile bu ittifakı pratikte Bolşeviklerin zayıflamasına değil güçlenmesine, "koalisyon"un çökmesine, Menşeviklerin kendi içinde de "sol" muhalefetin güçlenmesine yol açtı.

Bolşeviklerin Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerle Kadetlere karşı, burjuvaziye karşı bir ittifakı ***henüz sınanmadı***. Ya da daha doğrusu, bu ittifak sadece ***bir cephede***, 26–31 Ağustos arasındaki ***beş gün*** boyunca, Komilov darbesi sırasında ***sınandı***. Bu ittifak, bu zaman içinde, karşı-devrim üzerinde başka hiçbir devrimde olmadığı kadar kolaylıkta tam bir zafer sağladı; burjuvazinin, çiftlik sahiplerinin ve kapitalistlerin, müttefik emperyalistlerin ve Kadetlerin karşı-devrimini öyle ezici bir bozguna uğrattı ki, içsavaşın ***bu kanadı*** çöktü, içsavaş herhangi bir "çatışma" meydana gelmeden daha başında berhava olup dağıldı gitti.

Ve bu tarihsel olgu karşısında tüm burjuva basını, tüm papağanlarıyla birlikte (Plehanov, Potresov, Breşko-Breşkovskaya ve başkaları) vargüçleriyle, tam da Bolşeviklerin Sosyal-Devrimciler ve Menşeviklerle bir ittifakının içsavaş musibetini ülkenin üstüne "çökerteceğini" haykırıyorlar!...

Bu o kadar acıklı olmasa, gülünç olurdu. Olayları ve devrimimizin tüm tarihini alaya alan bu kadar belirgin, bu kadar açık, bu kadar çileden çıkartan bir saçmalığın hâlâ dinleyici bulabiliyor olması acıdır... Bu, devrimin en şaşmaz, en tartışma götür-

mez, en elle tutulur derslerini örtüp boğan yalanın, burjuvazinin bencil yalanının hâlâ muazzam yaygınlıkta olduğunu (basın burjuvazinin tekelinde olduğu sürece de kaçınılmazdır) ortaya koyuyor.

Eğer devrimin kesinlikle yadsınamaz, olgularla tamamen tanıtlanmış bir dersi varsa, o da şudur: ancak ve yalnız Bolşeviklerin Sosyal-Devrimcilerle ve Menşeviklerle bir ittifakı, ancak ve yalnız tüm iktidarın derhal Sovyetlerin eline geçmesi, Rusya'da bir içsavaşı olanaksız kılacaktır. Çünkü böyle bir ittifaka karşı, işçi, asker ve köylü temsilcileri Sovyetlerine karşı, burjuvazi tarafından açılabilecek herhangi bir "içsavaş" düşünülemez, bu "savaş" ilk muhabereye bile varamaz, Kornilov darbesinden sonra burjuvazi ***ikinci bir kez*** Sovyet hükümetine karşı cepheye sürebileceği bir "Vahşi Tümen" bile bulamaz, eskisi kadar sayıda Kazak kıtaları bile bulamaz!

Herhangi bir devrimin barışçıl gelişimi aslında olağanüstü seyrek rastlanan ve güç bir şeydir, çünkü devrim en ciddi sınıf çelişkilerinin uç noktaya kadar keskinleşmesidir, fakat proletarya ile köylülüğün ittifakının son derece haksız ve caniyane bir savaşın canından bezdirmiş olduğu kitlelere ***barış getirebileceği*** ve tüm ***toprağı*** köylülere ***verebileceği*** bir tarım ülkesinde, bu kadar istisnai tarihsel bir dönemde, eğer tüm iktidar Sovyetlere geçerse, devrimin barışçıl gelişimi ***mümkün*** ve ***muhtemeldir***. Eğer Sovyetler tümüyle ve bütünüyle demokratik olursa, eğer askerlerde 500 seçmene bir temsilci, işçilerde ise bin seçmene bir temsilci tanımak gibi demokratik ilkelere "kazık atan" davranışlardan vazgeçilirse, Sovyetler içinde partilerin iktidar mücadelesi barışçıl bir biçimde cereyan edebilir. Demokratik bir cumhuriyette bu küçük hırsızlıklar yok olmaya mahkûmdur.

Tüm toprağı bedelsiz köylülere devredecek ve tüm halklara adil bir barış önerecek olan Sovyetlere karşı, İngiliz-Fransız ve Rus burjuvazisinin, Kornilov, Buchanan, Ryabuşinski, Milyukov, Plehanov ve Potresov'ların her türlü ittifakı tamamen tehlikesizdir, tamamen âcizdir.

Toprağın köylülere tazminatsız devrine, yaşamın başka alanlarındaki benzer değişikliklere, adil bir barışa ve emperyalizmle bağların koparılmasına karşı burjuvazinin direnişi elbette kaçınılmazdır. Ama bu direnişin bir içsavaşa kadar varabilmesi için, ***mücadele*** edecek ve Sovyetleri yenebilecek ***kitleler*** gereklidir. Oysa burjuvazi bu yığınlara sahip ***değildir*** ve onları hiçbir yerde bulamaz. Sovyetler ne kadar çabuk ve ne kadar azimle tüm iktidarı ele geçirirlerse, hem "Vahşi Tümenler"i ve hem de Kazakları o kadar çabuk böleceklerdir, bir avuç bilinçli Kornilovcu azınlık ile, işçiler ve köylüler arasında demokratik ve ***sosyalist*** (çünkü o zaman tam da sosyalizm söz konusu olacaktır) bir ittifak yandaşı ezici bir çoğunluğa böleceklerdir.

Sovyetler iktidarı ele alırsa, burjuvazinin direnişi, ***her*** kapitalistin, kendi öz çıkarları halkın kapitalistler tarafından yanıltılmasına karşı mücadeleyi gerektiren ***onlarca ve yüzlerce*** işçi ve köylü tarafından yakından "izlenmesi", gözetilmesi, denetlenmesi ve kaydedilmesine yol açacaktır. Bu kayıt ve denetimin biçimleri ve araçları tam da kapitalizm tarafından, kapitalizmin bankalar, büyük fabrikalar, karteller, demiryolları, posta, tüketim kooperatifleri ve sendikalar gibi kurumları tarafından hazırlanıp geliştirilmiş ve basitleştirilmiştir. Sovyetler burjuvazinin direnişini kan akıtmadan kırmak için, tam kontrolden kaçan ya da halkı aldatan kapitalistleri bütün mallarına el koyarak ve kısa süreli hapisle cezalandırmakla tamamen yetinebileceklerdir. Çünkü, tam da bankaların ulusallaştırılması, tam da hizmetli birlikleri, posta, tüketim kooperatifleri ve sendikalar aracılığıyla

denetim ve kayıt genelleşecek, güçlü, her yerde mevcut ve yenilmez olacaktır.

Ve Rus Sovyetleri, Rus işçilerinin ve yoksul köylülerinin ittifakı, sosyalizme ***doğru adımlarını*** yalnız atmıyorlar. Eğer yalnız olsaydık, bu görevi bitirip barışçıl bir şekilde üstesinden gelemezdik, çünkü bu görev özü itibariyle uluslararası bir görevdir. Ama bizim, diğer ülkelerin daha ileri işçilerinin ordusu gibi pek büyük tükenmez bir yedek gücümüz var; Rusya'nın emperyalizmden ve emperyalist savaştan kopması, orada olgunlaşmakta olan sosyalist işçi devrimini kaçınılmaz olarak hızlandıracaktır.

*

İçsavaşta "kan gölleri"nden söz ediliyor. Komilovcu Kadetlerin yukarıda aktarılan kararında böyle deniyor. Tüm burjuvalar ve tüm oportünistler bu lafı binbir tonda yineliyorlar. Tüm sınıf bilinçli işçiler buna gülüp geçiyor ve gülüp geçeceklerdir, Komilov darbesinden sonra başka türlü yapamazlar.

Fakat şu içinde yaşadığımız savaş döneminde, bu "kan dalgaları" sorunu, güçlerin yaklaşık olarak hesaplanması zemininde, vargılar ve sonuçlar açısından bir değerlendirmeye tabi tutulabilir ve tutulmalıdır; bu sorunu, burjuvazinin diktatörlüğünü, toprak sahiplerinin ve krallığın gücünü yeniden kurabilmesi yolunda, Komilov'un bütün Rusya'yı "kan dalgaları" ile kaplamayı başarabilmesi için herşeyi yapmış olan Kadetlerin ikiyüzlülüğüyle değil, boş ve anlamsız bir söz gibi değil, ciddi bir biçimde ele almak gerekir.

"Kan dalgaları" deniyor bize. Sorunun ***bu yönünü de*** inceleyelim.

Varsayalım ki, Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler yalpalamaya devam ediyor, iktidarı Sovyetlere teslim ***etmiyorlar,*** Kerenski'yi ***devirmiyorlar,*** burjuvaziyle eski kokmuş uzlaşmayı azıcık değişik biçimde yineliyorlar (örneğin Kadetlerin yerine "partisiz" ***Kornilovcular***), bugünkü iktidar aygıtının yerine Sovyet aygıtını geçirmiyorlar, barış önerisinde bulunmuyorlar, emperyalizmden kopmuyorlar, çiftlik sahiplerinin topraklarına elkoymuyorlar. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin şimdiki yalpalamalarının böyle bir sonuca yol açtığını varsayalım, "12 Eylül"ün böyle bir sonucunu varsayalım.

Kendi devrimimizin deneyimleri bize apaçık gösteriyor ki, böyle bir durumun sonucu, Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin daha da zayıflaması, onların kitlelerden daha da kopması, yığınların nefret ve öfkesinin son sınırına varması, devrimci proletaryaya, Bolşeviklere duyulan sempatinin muazzam ölçüde artması olur.

Başkent proletaryası o zaman Komün'e, işçi ayaklanmasına, iktidarın ele geçirilmesine, daha yüksek ve daha kesin biçimiyle içsavaşa bugün olduğundan daha da yaklaşmış olacaktır: 20–21 Nisan ve 3–4 Temmuz'un deneyimlerinden sonra böyle bir sonuç tarihi olarak kaçınılmaz görülmek zorundadır.

"Kan dalgaları", diye bağırıyor Kadetler. Ama bu kan dalgaları, proletarya ve yoksul köylülüğe zaferi getirecektir, ve bu zafer, yüzde doksan dokuz bir şansla, emperyalist savaşın yerine ***barışı*** getirecektir, ***yani*** bugün kapitalistlerin kârlarının ve fetihlerinin (ilhaklar) paylaşımı için kanlarını döken ***yüzbinlerce*** insanın hayatını kurtaracaktır. 20–21 Nisan tüm iktidarın Sovyetlere geçmesiyle bitmiş olsaydı ve Sovyetler içinde de yoksul köylülerle ittifak halindeki Bolşeviklere zaferi getirmiş olsaydı, bu zafer, "kan dalgaları"na da mal olmuş olsa, 18 Haziran çar-

pışmalarında telef olan kesinlikle ***yarım milyon*** Rus askerinin hayatını kurtarırdı.

Her sınıf bilinçli Rus işçisinin ve askerinin, her yerde tartışılan içsavaş sorununu ölçüp biçtiğinde yaptığı ve yapacağı hesap budur; ve bir sürü deneyimden geçmiş, sorunlar üzerinde kafa yormaya alışmış bir işçiyi ve askeri, İstanbul'un, Lemberg'in (Lvov), Varşova'nın fethi uğruna, "Almanya üzerinde zafer" uğruna ***yeniden milyonlarca*** Rus askerinin yaşamını feda etmeye hazırlanan adamların, partilerin, grupların bu "kan dalgaları" üstüne kopardıkları yaygaralar elbette korkutmayacaktır.

Bir içsavaşta akacak bütün "kan dalgaları", Rus emperyalistlerinin 19 Haziran'dan sonra akıtmış oldukları kan ***denizleriyle*** (iktidarın Sovyetlere devriyle bu kanın dökülmesi çok büyük ihtimalle önlenebilirdi) yaklaşık olarak bile olsa karşılaştırılamaz.

Siz Bay Milyukov, Potresov, Plehanovlar, içsavaşın "kan dalgaları"na ***karşı*** argümanlarınızda savaş zamanında biraz daha ihtiyatlı olun; çünkü askerler kan ***denizlerini*** biliyorlar ve kendi gözleriyle gördüler.

Bugün, 1917 yılında, eşi duyulmadık zorlukta, halkları bitkin düşüren ve caniyane bir savaşın dördüncü yılında, Rus devriminin uluslararası durumu öyledir ki, içsavaşta muzaffer olmuş bir Rus proletaryasının yapacağı adil bir barış önerisinin, ***yeni kan denizleri akıtmadan,*** bir ateşkese ve barışa varmak için yüzde doksan dokuz şansı olurdu.

Çünkü birbiriyle savaş halindeki İngiliz-Fransız ve Alman emperyalizminin, sosyalist proleter Rus Cumhuriyeti'ne ***karşı*** birleşmesi pratik olarak ***olanaksızdır***; İngiliz, Japon ve Amerikan emperyalizmlerinin bize karşı birleşmesinin gerçekleştirmek ise son derece güçtür ve Rusya'nın coğrafi durumu nede-

niyle de bizim için asla tehlikeli olamaz. Ayrıca ***tüm*** Avrupa devletlerinde devrimci ve sosyalist proleter yığınların varlığı bir olgudur, sosyalist dünya devriminin olgunlaşmakta olduğuna ve kaçınılmazlığına hiç kuşku yoktur, ve bu devrime ciddi olarak yardım edebilecek olan şey, delegasyonlar ve yabancı Plehanovlarla ve Tseretelilerle Stockholm'de konferans oyunları değil, Rus devrimini ilerletmektir elbette.

Burjuvalar, proletarya iktidarı ele geçirdiği takdirde, Rusya'da Komün'ün yenilgisinin, yani proletaryanın yenilgisinin kaçınılmaz olduğunu haykırıyorlar.

Bu yalancı, sınıf bencilliğinin dikte ettiği bir yaygaradır.

Rusya proletaryası iktidarı ele geçirince, onu korumak ve Rusya'yı Batı'da muzaffer devrime kadar götürmek için ***her türlü*** şansa sahiptir.

Çünkü birincisi, Komün zamanından beri daha pekçok şey öğrendik, onun işlediği vahim hataları yinelemeyeceğiz, bankaları burjuvazinin elinde bırakmayacağız, bizim Versaylılarımıza (Komilovcular) karşı kendimizi savunmakla yetinmeyecek, onlara karşı saldırıya geçeceğiz.

İkinci olarak, muzaffer proletarya Rusya'ya barışı getirecektir. Ve üç yılı aşkın zamandır süren halklar kıyımının bütün korkularından sonra, dünya yüzünde hiçbir güç, ***barış*** hükümetini, namuslu, içten ve adil bir barışın hükümetini deviremeyecektir.

Üçüncü olarak, muzaffer proletarya köylülere derhal ve bedelsiz toprak verecektir. Ve hükümetimizin, özellikle "koalisyon" hükümetinin, Kerenski Hükümeti'nin "çiftlik sahipleriyle" oynadığı "oyun" yüzünden çileden çıkmış ve bitkin düşmüş köylülüğün ezici çoğunluğu, muzaffer proletaryayı kayıtsız şartsız, tam olarak ve tüm gücüyle destekleyecektir.

Durma'dan halkın "kahramanca çabaları"ndan söz ediyorsunuz, Menşevik ve Sosyal-Devrimci baylar. Şu son günlerde, Merkez Yürütme Komitenizin organı "İzvestiya"nın bir başyazısında tekrar tekrar bu cümleye rastladım. Sizin için bu ***sadece*** bir cümle. Ama onu okuyan işçiler ve köylüler onun üzerinde ***düşünüyorlar,*** ve Kornilov darbesinin "deneyimi" ile, Peşehanov'un bakanlık "deneyimi" ile, Çernov'un bakanlık "deneyimleri" ile ***ve saire*** güçlenmiş olan her düşünme, onları kaçınılmaz olarak şu yargıya götürüyor: Bu "kahramanca çabalar", yoksul köylülerin kent işçilerine, en sadık müttefik ve rehberlerine duyduğu güvenden başka birşey değildir. Bu kahramanca çaba, Rus proletaryasının içsavaşta burjuvazi üzerinde zaferinden başka birşey değildir, çünkü ancak böyle bir zafer, içimizi kemiren bocalamalardan bizi kurtarabilecek, bir çıkış yolu getirebilecek, toprak ve barış verebilecektir.

İktidarı derhal Sovyetlere devrederek kent işçilerinin yoksul köylülerle ittifakını gerçekleştirmek mümkünse, o kadar iyi. Bolşevikler, devrimin bu ***barışçıl*** gelişimini güvence altına almak için ***herşeyi*** yapacaklardır. Bu olmadan Kurucu Meclis de tek başına kurtuluşu sağlayamayacaktır, çünkü Sosyal-Devrimciler Meclis'te Kadetlerle, Breşko-Breşkovskaya ve Kerenski vb. ile anlaşma "oyun"larını (Kadetlerden hangi konuda daha iyiler?) sürdürebilirler.

Eğer Kornilov darbesinin deneyimi bile "demokrasi"ye hiçbir şey öğretmediyse ve o bu uğursuz bocalama ve uzlaşma siyasetini sürdürürse, o zaman biz şunu diyeceğiz: Hiçbir şey bu bocalamalar kadar proleter devrimi baltalamıyor. O halde bizi içsavaşla korkutup durmayın baylar: eğer Kornilov kliğine ve "koalisyon"a derhal ve kesin olarak son vermek istemezseniz, içsavaş kaçınılmazdır — ve bu savaş, sömürenler üzerinde za-

fer, köylülere toprak, halklara barışa getirecek ve sosyalist dünya proletaryasının muzaffer devrimine giden gerçek yolu açacaktır.

"Raboçi Put", No. 12
16 (29) Eylül 1917

Lenin, Bütün Eserler,
Cilt 26, s. 11–25. Almanca.

DEVRİMİN GÖREVLERİ[34]

Rusya küçük-burjuva bir ülkedir. Nüfusun muazzam çoğunluğu bu sınıfa mensuptur. Burjuvaziyle proletarya arasında yalpalaması kaçınılmazdır. Ancak o proletaryaya katıldığında, devrimin, barışın, özgürlüğün, toprağın emekçilere devrimin kolay, barışçıl, huzlı ve sakin zaferi güvence altında olur.

Devrimimizin seyri bu yalpalamayı pratikte göstermektedir. Bu nedenle Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler partisi üzerine hayaller kurmayalım, proleter sınıf yolumuza sımsıkı bağlı kalalım. En yoksul köylülerin sefaleti, savaşın dehşeti, açlığın dehşeti — bütün bunlar, kitlelere her geçen gün daha anlaşılır biçimde, proleter yolun doğruluğunu, proleter devrimi desteklemenin zorunluluğunu gösteriyor.

Burjuvaziyle "koalisyon", onunla anlaşma, "sakin sakin" "yakında" toplanacak olan Kurucu Meclisi bekleme vs. "barışçıl" küçük-burjuva umutlarını — tüm bunları devrimin seyri acımasızca, amansızca, merhametsizce yerle bir ediyor. Komilov olayı son acımasız dersti; işçi ve köylülerin kapitalistler ve toprak sahipleri, askerlerin subaylar vs. tarafından aldatılmasından ibaret olan binlerce ve on binlerce küçük dersi tümleyen büyük çaplı bir dersti.

Ordu içinde, köylülük içinde, işçiler arasında hoşnutsuzluk, öfke ve kızgınlık büyüyor. Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin burjuvaziyle kurdukları herşeyi vaat eden ve hiçbir şeyi yerine getirmeyen "koalisyon" kitleleri sinirlendiriyor, onların gözlerini açıyor ve onları ayaklanmaya itiyor.

Sosyal-Devrimcilerin (Spiridonova vd.) ve Menşeviklerin (Martov vd.) saflarında solcuların muhalefeti gelişiyor, "Sovyet"te ve bu partilerin "Kongre"sinde şimdiden yüzde 40'a ulaştı.[35] ***Alt*** kesimlerde, proletarya ve köylülük içinde, özellikle en yoksul olanlar arasında ise Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin ***çoğunluğu "solcular"dan*** oluşuyor.

Komilovculuk öğretiyor. Komilovculuk şimdiden çok şey öğretti.

Şimdi Sovyetler Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderlerden daha ileriye gidip böylece devrimin barışçıl gelişimini güvence altına mı alacaklar, yoksa yine yerlerinde sayıp proleter ayaklanmayı kaçınılmaz mı kılacaklar, bunu kimse bilemez.

Bunu bilmek imkânsız.

Devrimin barışçıl gelişiminin "son" şansını güvence altına almak için her şeyin yapılmasına yardım etmek, programımızı anlatarak, bu programın genel ulusal karakterini, nüfusun ezici çoğunluğunun çıkar ve talepleriyle kesin olarak örtüştüğünü gözler önüne sererek yardım etmek bizim işimizdir.

Aşağıdaki satırlar bu programı açıklama yönünde böyle bir çabadır.

Bu programla daha çok "alt" kesimlere, kitlelere, hizmetlilere, işçilere, köylülere, sadece bizden olanlara değil, Sosyal-Devrimci, partisiz, aydınlanmamış kitlelere gidelim. Onları bağımsız düşünmeye, kendi kararlarını yazmaya, Konferansa, Sovyetlere, Hükümete ***kendi*** heyetlerini göndermeye sevketme-

ye çabalayalım — o zaman çalışmamız, ***Konferansın sonucu ne olursa olsun,*** boşuna olmayacaktır. O zaman çalışmamız, gerek Konferans'a ve Kurucu Meclis seçimlerine, gerekse de her türlü politik faaliyete yararlı olacaktır.

Hayat Bolşevik programın ve Bolşevik taktiğin doğruluğunu gösteriyor. 20 Nisan'dan Kornilov olayına kadar "çok kısa zaman geçmiş, ama çok şey olmuştur."

Kitlelerin deneyimleri, ***ezilen*** sınıfların deneyimleri, bu süre içinde onlara çok şey vermiştir, Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderler ise kitlelerden tamamen kopmuşlardır. Bu en doğru biçimde, program tartışmasını kitlelerin arasına taşımayı başardığımız ölçüde somut programa dayanılarak gösterilebilecektir.

KAPİTALİSTLERLE UZLAŞMANIN ZARARI

1) Az sayıda da olsa burjuvazinin temsilcilerinin hükümette kalmalarına göz yummak, General Alekseyev, Klembovski, Bagration, Gaparin vs. gibi iflah olmaz Kornilovcuları, ya da örneğin Kerenski gibi burjuvazi karşısında acizliğini ve Bonapartist hareketlere yeteneğini tamamen kanıtlamış olanları iktidarda bırakmak, bir yandan açlığa ve kapitalistler tarafından kasıtlı olarak hızlandırılan ve şiddetlendirilen kaçınılmaz ekonomik felakete, öte yandan bir askeri felakete kapıları açmak demektir, çünkü ordu genel karargâhtan nefret ediyor ve emperyalist savaşa coşkuyla katılması imkânsız. Ayrıca, eğer iktidarda kalırlarsa Kornilovcu generaller ve subaylar, hiç kuşkusuz Galiçya ve Riga'da yaptıkları gibi ***Almanlara cepheyi kasten açacaklardır***[36]. Bunu ancak, daha aşağıda anlatılan yeni esaslar üzerinde kurulacak yeni bir hükümet engelleyebilir. Eğer Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler 20 Nisan'dan bu yana yaşanan bunca olay-

dan sonra burjuvaziyle herhangi bir uzlaşmayı sürdürmek niyetindelerse, bu sadece bir hata değil, halka ve devrime doğrudan ihanet olacaktır.

İKTİDAR SOVYETLERE

2) Devlette tüm iktidar, belli bir program ve hükümetin Sovyetlere karşı tam sorumluluğu temelinde sadece İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri temsilcilerinin eline geçmelidir. Halkın, devrimin özellikle zengin içerikli son haftalarında edindiği tüm deneyimin hesaba katılabilmesi ve çeşitli yerlerde düzeltilmemiş olan son derece açık adaletsizliklerin (yanlış oranlar, seçimlerde eşitsizlik vs.) ortadan kaldırılabilmesi için derhal yeni Sovyet seçimleri yapılmalıdır.

Henüz demokratikçe seçilmiş organların mevcut olmadığı yerlerde ve orduda, tüm iktidar sadece yerel Sovyetlerin ve onlar tarafından seçilen komiserlerin, ya da başka, fakat seçilmiş organların eline geçmelidir.

Her yerde mutlaka ve devletin tam desteğiyle işçiler ve devrimci birlikler, yani Kornilovcuları geri püskürtecek durumda olduklarını gösteren birlikler silahlandırılmalıdır.

HALKLARA BARIŞ

3) Sovyet Hükümeti ***derhal tüm*** savaşan halklara (yani aynı zamanda hem hükümetlerine, hem de işçi ve köylü kitlelerine), demokratik temelde derhal genel bir barış yapma, ayrıca derhal ateşkes (üç ay için de olsa) imzalama çağrısı yapmalıdır.

Demokratik bir barışın ana koşulu, ilhaklardan (gasp) vazgeçmektir; elbette, bütün devletlere yitirdiklerinin geri verilmesi

gibi yanlış bir anlamda değil, bilakis biricik doğru anlamda, yani hem Avrupa'da, hem de sömürgelerde istisnasız ***her*** halkın, ***ayrı*** bir devlet mi kurmak, yoksa herhangi bir devlete ait olmak mı istediklerine kendilerinin karar verme özgürlüğü ve olanağını elde etmeleri anlamında.

Fakat Sovyet hükümeti bu barış koşullarını önerdiğinde, kendisi derhal bunu yerine getirmeye girişmeli, yani bugün bizi hâlâ yükümlü kılan, Çar'ın imzaladığı ve Rus kapitalistlerine Türkiye'nin, Avusturya'nın vs. yağmalanmasını vaat eden gizli anlaşmaları açıklamalı ve feshetmelidir. Ayrıca Ukraynalıların ve Finlandiyalıların koşullarını derhal yerine getirmekle, Rusya'daki bütün yabancı kavimler gibi onlar için de, ayrılma özgürlüğü de dahil tam özgürlük sağlamak, aynı ilkeyi ***tüm*** Ermenistan'a uygulamak, Ermenistan'ı ve işgal ettiğimiz Türk topraklarını vs. terketmeyi üstlenmekle yükümlüyüz.

Kapitalistler bu barış koşullarını iyilikle kabul etmeyeceklerdir, fakat bu koşullar bütün halklarda öyle büyük bir sempati yaratacak, dünya çapında tarihi öneme sahip öyle muazzam bir coşku patlamasına neden olacak, bu yağmacı savaşın uzaması üzerine öylesine genel bir öfke yaratacaktır ki, büyük ihtimalle, derhal bir ateşkese varıp, barış görüşmelerine başlamak için onay elde edeceğiz. Çünkü savaşa karşı işçi devrimi her yerde durdurulmaz biçimde gelişiyor ve bu devrimi ilerletecek olan (***bütün*** emperyalist hükümetlerin, bu arada Kerenski hükümetinin de çoktan bu yana işçi ve köylüleri kandırdıkları) barışa dair laflar değil, sadece kapitalistlerden kopmak ve barış önermektir.

En ihtimal dışı şey gerçekleşecek olursa, yani savaşan devletlerden hiçbiri ateşkese bile yanaşmazsa, o zaman bizim açımızdan savaş gerçekten dayatılan, gerçekten haklı bir savunma savaşı olacaktır. Proletarya ve yoksul köylülüğün bunu anlayacak olması, kendi başına bu bile, Rusya'yı askeri açıdan da, özellikle halkı yağmalayan kapitalistlerden koptuktan sonra, da-

ha güçlü kılacaktır. O zaman bizim açımızdan savaşın sadece sözde değil, gerçekte, bütün ülkelerin ezilen sınıflarıyla ittifak halinde, bütün dünyanın ezilen halklarıyla ittifak halinde yürüttüğümüz bir savaş olacağından söz bile etmiyoruz.

Bazen özellikle ürkek ve darkafalı insanların inanmaya yatkın olduğu ve İngiliz ve diğer kapitalistlerle yağmacı ittifakımızı bozarsak onların Rus devrimine ağır zararlar verebilecekleri yolundaki kapitalistlerin iddialarına karşı halkı özellikle uyarmak gerekir. Bu iddia baştan sona yalandır, çünkü bankerlerin zenginleşmesini sağlayan "müttefiklerin mali desteği", Rus işçi ve köylülerine ancak asılan birine ilmik ne kadar yardım ederse o kadar "yardım" eder. Rusya'da yeterince tahıl, kömür, petrol, demir mevcuttur; bu ürünleri doğru paylaştırabilmek için sadece, halkı yağmalayan çiftlik sahipleri ve kapitalistlerden kurtulmak gerekir. Rus halkına onun şimdiki müttefiklerinden gelecek askeri bir tehdit olasılığına gelince, Fransızların ve İtalyanların birliklerini Almanlarınkiyle birleştirip, adil bir barış öneren Rusya üstüne göndereceğini varsaymak açıkça saçma bir varsayımdır; fakat İngiltere, Amerika ve Japonya Rusya'ya savaş açacak olsalar bile (ki bu onlar için son derece zordur, çünkü bu savaş hem kitleler nezdinde hiç popüler olmayacaktır, hem de bu ülkelerin kapitalistlerinin maddi çıkarları Asya'nın paylaşılması ve özellikle de Çin'in yağmalanması hususunda ayrılmaktadır), bu savaş Rusya'ya, Almanya, Avusturya ve Türkiye'ye karşı savaşın verdiği zarardan yüz kat daha az zarar verecektir.

EMEKÇİLERE TOPRAK

4) Sovyet Hükümeti derhal büyük toprak mülkiyeti üzerinde özel mülkiyetin tazminatsız kaldırıldığını açıklamalı ve Kurucu Meclis sorunu karara bağlayasıya kadar bu toprakları Köy-

lü Komitelerinin idaresine vermelidir. Toprak sahiplerinin demirbaşı da, ilk planda mutlaka en yoksul köylülerin kullanımına parasız verilmesi koşuluyla, bu Köylü Komitelerinin idaresine bırakılmalıdır.

Köylülüğün ezici çoğunluğunun çoktan beri gerek kongre kararlarında gerekse de taşradan gelen yüzlerce talimatta (Köylü Temsilcileri Sovyetlerinin 242 adet talimatının "İzvestiya"daki özetinden de görüleceği gibi) talep ettiği bu önlemler mutlaka ve derhal gereklidir. Köylülüğün "koalisyon" hükümeti zamanında fazlasıyla acısını çektiği erteleme artık imkânsızdır.

Bu önlemleri almakta tereddüt eden her hükümet, işçi ve köylü ayaklanmasıyla yıkılmayı ve ezilmeyi hakeden ***halk düşmanı*** bir hükümet olarak kabul edilmelidir. Ve tersine, ancak bu önlemleri uygulayan bir hükümet halk hükümeti olacaktır.

AÇLIK VE PERİŞANLIĞA KARŞI SAVAŞ

5) Sovyet Hükümeti derhal tüm devlet çapında üretim ve tüketim üzerinde işçi denetimini yürürlüğe koymalıdır. Bunu yapmazsa, 6 Mayıs deneyiminin göstermiş olduğu gibi, bütün reform vaatleri ve bunların uygulanmasına yönelik girişimler boşunadır ve ülke haftadan haftaya açlık ve inanılmaz bir felaket tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır.

Bankaların ve sigortacılığın, ayrıca en önemli sanayi dallarının (petrol, taşkömürü, demir, şeker vs. sanayii) derhal ulusallaştırılması, bunun yanı sıra ticaret sırrının mutlaka kaldırılması ve devlet siparişlerinden zenginleşen, hesap vermekten, kazanç ve servetlerinin adil biçimde vergilendirilmesinden kaçan sayıları son derece az kapitalist üzerinde işçi ve köylülerin acımasız denetiminin yürürlüğe konması gereklidir.

Ne orta köylülerin, ne de Kazakların ya da küçük zanaatkârların mülklerinin tek kuruşuna bile el koymayan bu önlemler, savaş yükünün eşitçe dağıtılması yararına kesinlikle adil ve açlıkla mücadelenin yararına kesinlikle ertelenemez önlemlerdir. Ancak kapitalist yağmacılar dizginlendikten ve üretimin kasıtlı durdurulmasına bir son verildikten sonra emek üretkenliğinin yükseltilmesi, genel çalışma yükümlülüğünün yürürlüğe konması, sanayi ürünleriyle tahıl mübadelesinin doğru yapılması, zenginlerin sakladığı milyarlar tutarındaki kâğıt paranın yeniden devlet hazinesine dönmesi sağlanabilecektir.

Bu önlemler olmadan, büyük toprak mülkiyeti üzerinde özel mülkiyetin bedelsiz kaldırılması da imkânsızdır, çünkü büyük toprak mülkiyeti büyük ölçüde bankalarda ipoteklidir ve büyük toprak sahipleriyle kapitalistlerin çıkarları ayrılmaz biçimde birbiriyle kaynaşmıştır.

İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Tüm-Rusya MYK [Merkez Yürütme Komitesi —ÇN] Ekonomi Şubesi'nin son kararı ("Raboçaya Gazeta", No. 152), hükümetin aldığı önlemlerin (örneğin toprak sahipleri ve Kulakları zenginleştirmek için tahıl fiyatlarını yükseltmek) sadece ***"zararlı*** olduğunu", "Hükümet bünyesinde kurulan ekonomik yaşamın düzenlenmesi için merkezi organların ***tam bir atalet*** içinde bulunduğu" gerçeğini değil, aynı zamanda bu Hükümetin ***"yasaları ihlal ettiği"ni*** de saptıyor. Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin hükümet eden partilerinin bu itirafı, burjuvaziyle anlaşma politikasının caniyaneliğini bir kez daha gösteriyor.

ÇİFTLİK SAHİPLERİ VE KAPİTALİSTLERİN KARŞI-DEVRİMİNE KARŞI MÜCADELE

6) Kornilov ve Kaledin ayaklanması, başta Kadet Partisi ("Halkın Özgürlüğü") olmak üzere tüm toprak sahipleri ve kapi-

talistler sınıfı tarafından desteklendi. Bu, MYK "İzvestiya"sında yayınlanan olgularla tamamen kanıtlanmıştır.

Fakat ne bu karşı-devrimi tam olarak bastırmak, ne de incelemek yönünde en ufak birşey yapılmadı ve iktidar Sovyetlere geçmeden de ciddi hiçbir şey yapılamaz. Devlet iktidarına sahip olmayan hiçbir komisyon tam bir inceleme yürütemez, suçluları tutuklayamaz vs. Bunu yalnızca Sovyet Hükümeti yapabilir ve yapmalıdır. Yalnızca Sovyet Hükümeti; burjuva karşı-devriminin Kornilovcu general ve elebaşılarını (Guçkov, Milyukov, Ryabuşinski, Maklakov ve ortakları) tutuklayan, karşı-devrimci birlikleri (Devlet Duması, subay kurulları vs.) fesheden, bunların üyelerini yerel Sovyetlerin denetimi altına veren, karşı-devrimci ordu birliklerini dağıtan Sovyet Hükümeti, Rusya'yı "Kornilovcu" girişimlerin kaçınılmaz tekrarından koruyabilir.

Yalnızca Sovyet Hükümeti, Kornilov serüveninin ve hakeza burjuvazinin tahrik ettikleri de dahil tüm diğer meselelerin tam ve alenen incelenmesi için bir komisyon görevlendirebilir, ve Bolşevik Parti de kendi payına işçilere, ancak böyle bir Komisyonu dinleme ve destekleme çağrısı yapacaktır.

Yalnızca Sovyet Hükümeti, örneğin kapitalistlerin halktan gaspedilen milyonlar sayesinde en büyük matbaaları ve gazetelerin çoğunu ele geçirmeleri gibi büyük haksızlıklarla başarıyla mücadele edebilir. Karşı-devrimci burjuva gazeteler ("Reç", "Ruskoye Slovo" vs.) yasaklanmalı, matbaalarına el konmalı, gazetelerdeki özel ilanlar devlet tekeli ilan edilmeli ve bu ilanlar Sovyetlerin çıkardığı, köylülere gerçeği söyleyen hükümet gazetesine havale edilmelidir. Cezasız yalan ve iftiranın, halkın aldatılmasının, köylülerin yanıltılmasının, karşı-devrim hazırlığının güçlü aleti ancak böyle burjuvazinin elinden alınabilir ve alınmalıdır.

DEVRİMİN BARIŞÇIL GELİŞİMİ

7) Rusya demokrasisine, Sovyetlere, Sosyal-Devrimci ve Menşevik partilere şimdi, devrim tarihinde olağanüstü ender rastlanan, Kurucu Meclis'in saptanan zamanda, herhangi bir yeni erteleme olmadan toplantıya çağrılmasını güvence altına alma, ülkeyi askeri ve ekonomik bir felaket tehlikesinden kurtarma, devrimin barışçıl gelişimini garantileme imkânı verilmiştir.

Sovyetler, yukarıda açıklanan programı uygulamak üzere devlet iktidarını tamamen ve yalnızca kendi ellerine alırlarsa, Sovyetlere sadece Rusya nüfusunun onda dokuzunun, işçi sınıfının ve köylülüğün ezici çoğunluğunun desteği garanti değildir. Sovyetlere aynı zamanda ordunun ve halkın çoğunluğunun muazzam devrimci coşkusu, açlık ve savaş üzerinde zafer elde etmek için zorunlu olan coşku da garantidir.

Sovyetler yalpalamadığı takdirde, şimdi Sovyetlere karşı herhangi bir direnişin en küçük bir biçimde sözü bile edilemez. Hiçbir sınıf Sovyetlere karşı bir ayaklanma kışkırtmaya cesaret edemeyecektir ve Komilov olayı deneyiminin kulaklarına küpe olduğu toprak sahipleri ve kapitalistler, Sovyetlerin ultimatif talebi karşısında iktidarı barışçıl biçimde bırakacaklardır. Kapitalistlerin Sovyetlerin programına karşı direnişinin üstesinden gelmek için sömürücüleri işçilerin ve köylülerin denetimine bırakmak ve söz dinlemeyenleri kısa bir süre tutuklayıp bütün servetlerine el koyma gibi önlemlerle cezalandırmak yetecektir.

Sovyetler tüm iktidarı alırlarsa, şimdi bile —ve büyük ihtimalle bu son şansları— devrimin barışçıl gelişimini, delegelerin halk tarafından barış içinde seçilmesini, Sovyetler içinde partilerin barışçıl mücadelesini, çeşitli partilerin programlarının pratikte denenmesini, iktidarın bir partinin elinden diğerine barışçıl geçişini güvence altına alabileceklerdir.

Bu olanak kaçırılırsa, 20 Nisan hareketinden Kornilov olayına kadar devrimin gelişiminin tüm seyri, burjuvaziyle proletarya arasında çok şiddetli bir içsavaşın kaçınılmaz olduğunu gösteriyor. Kaçınılmaz felaket bu savaşı yakınlaştıracaktır. İnsan aklının alabileceği bütün olgu ve düşüncelerin gösterdiği gibi, bu savaş işçi sınıfının tam zaferiyle sonuçlanacaktır, işçi sınıfı, yukarıda açıklanan programı uygulayabilmesi için, yoksul köylülük tarafından desteklenecektir; ne var ki bu savaş çok ağır, çok kanlı olabilir, onbinlerce toprak sahibi, kapitalist ve onlara sempati duyan subayın hayatına malolabilir. Proletarya, devrimi kurtarmak için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayacaktır, açıklanan programın dışında ise devrimi kurtarmak mümkün değildir. Sovyetler devrimin barışçıl gelişimi için son şanslarını gerçekleştirmek isterlerse, proletarya Sovyetleri bütün olanaklarıyla destekleyecektir.

9–10 Ekim (26–27 Eylül) 1917

KRİZ OLGUNLAŞMIŞTIR[30]

I

Hiç kuşku yok ki Eylül'ün son günleri, Rus tarihinde ve büyük ihtimalle dünya devriminde de muazzam bir ani değişikliği getirmiştir.

Uluslararası işçi devrimi, büyük bir özveri ve cesaretle, kokuşmuş resmi "sosyalizm"den —gerçekte sosyal-şovenizmdir— geriye kalmış olan dürüst unsurları temsil eden tek tek kişilerin hareketiyle başladı. Almanya'da Liebknecht, Avusturya'da Adler, İngiltere'de Maclean, dünya devriminin öncüsü zorlu rolünü üstlenmiş bu kahramanların en ünlülerindendir.

Bu devrimin tarihsel hazırlığındaki ikinci aşama, gerek resmi partilerin bölünmesinde, gerekse de illegal yazının yayınlanmasında ve sokak gösterilerinde ifadesini bulan kitleler içindeki geniş kaynama idi. Savaşa karşı protesto güçlendi — resmi makamların kovuşturmalarına maruz kalanların sayısı arttı. Yasallığıyla ve hatta özgürlüğüyle övünen ülkelerin, Almanya, Fransa, İtalya ve İngiltere'nin hapishaneleri onlarca, yüzlerce enternasyonalistle, savaş karşıtıyla, işçi devrimi taraftarıyla doldu.

Şimdi, devrimin öngünü olarak nitelenebilecek üçüncü aşama başlamıştır. Özgür İtalya'da parti liderlerinin kitleler halinde tutuklanması ve özellikle Almanya'da ilk ***askeri ayaklanmalar,*** hiç kuşkusuz bu büyük değişikliğin belirtileri, dünya çapında ***devrimin öngününün*** işaretleridir.

Kuşkusuz Almanya'da eskiden de orduda münferit isyan olayları olmuştu; fakat bunlar öylesine önemsiz, öylesine bölük pörçük, öylesine zayıftı ki, gizlenebilmiş, sessizce geçiştirilebilmiş ve böylece —esas mesele buydu— ***kitlelere bulaşması*** engellenebilmişti. Fakat sonunda donanmada, olağanüstü gelişmiş ve inanılmaz bir titizlikle uygulanan Alman askeri zindan rejimine rağmen, gizlenmesi ve sessizce geçiştirilmesi mümkün olmayan bir hareket olgunlaştı.

Kuşkusuz: Önümüzde bir proleter dünya devrimi var ve bütün ülkelerin proleter enternasyonalistleri arasında nispeten en büyük özgürlükten yararlanan, bir legal partiye ve iki düzine kadar gazeteye sahip olan, başkentlerdeki İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri ve halk kitlelerinin çoğunluğu bugünkü devrimci anda yanımızda olan biz Rus Bolşeviklerine karşı şu sözler sarfedilebilir ve sarfedilmelidir: "Çok verilenden çok istenir!"

II

Rusya'da devrim hiç kuşkusuz dönüm noktasına ulaştı.

Bu köylü ülkesinde, daha düne kadar küçük-burjuva demokrasisi içinde egemenliği elinde bulunduran Sosyal-Devrimci ve Menşevik partiler tarafından desteklenen bir devrimci cumhuriyetçi hükümet altında, bir ***köylü ayaklanması*** gelişmektedir.

İnanılmaz ama bu bir olgudur.

Bu olgu biz Bolşevikleri şaşırtmıyor. Biz her zaman, burjuvaziyle kötü ünlü "koalisyon" hükümetinin, demokratizme ve devrime ***ihanetin*** bir hükümeti, ***emperyalist*** katliamın bir hükümeti, kapitalistleri ve junkerleri halktan ***korumanın*** bir hükümeti olduğunu söyledik.

Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin dolandırıcılığı sayesinde, Rusya'da, cumhuriyet altında, devrim sırasında Sovyetlerin yanında, kapitalistlerin ve çiftlik sahiplerinin bir hükümeti de varlığını sürdürdü ve sürdürüyor. Acı ve tehlikeli gerçeklik budur. Rusya'da emperyalist savaşın sürdürülmesinin ve sonuçlarının halka getirdiği acılar gözönüne alındığında, bir köylü ayaklanmasının başlaması ve yayılması neden şaşırtıcı olsun?

Bolşevik karşıtlarının, ***resmi*** Sosyal-Devrimci Parti'nin, "koalisyon"u her zaman desteklemiş, daha son günlere ya da haftalara kadar halkın çoğunluğunun yanında bulunduğu, koalisyon politikasının köylülerin çıkarına ihanet ettiğine inanan "yeni" Sosyal-Devrimcileri her zamanki gibi aşağılayan ve kovuşturan bu aynı partinin liderlerinin 29 Eylül'de, resmi parti organı "Dyelo Naroda" yazı kurulunun başmakalesinde şunları yazmaları neden şaşırtıcı olsun:

> "... Köyde, özellikle Merkezi Rusya'da hâlâ egemen olan bağımlılık ilişkilerinin ortadan kaldırılması için neredeyse hiçbir şey yapılmadı... Çoktan beri Geçici Hükümet'in önünde bulunan, hatta Hukuk Konseyi'nin sırat köprüsünü bile geçen köyde toprak ilişkilerinin düzenlenmesi üzerine yasa, yazı odalarının derinliklerinde bir yerlerde umutsuzca takılıp kaldı... Cumhuriyetçi hükümetimizin, eski Çarlık hükümeti geleneklerinden kurtulmaktan henüz çok uzak olduğunu, Stolipin yöntemlerinin devrimci bakanların yöntemlerinde yaşamaya devam ettiğini iddia ederken haksız mıyız?"

Bunu resmi Sosyal-Devrimciler yazıyor! Bir düşünün: Koa-

lisyon yandaşları, bir köylü ülkesinde yedi ay devrimden sonra, köylülerin "bağımlılığı"nı, çiftlik sahipleri tarafından köleleştirilmelerini ortadan kaldırmak için neredeyse hiçbir şey yapılmadığını kabul etmek ***zorunda kalıyor!*** Bu Sosyal-Devrimciler meslekdaşları Kerenski'yle onun hükümet çetesini ***Stolipinciler*** olarak nitelemek zorunda kalıyorlar.

Karşıtlarımızın kampında, sadece koalisyonun çöktüğünü, Kerenski'ye tahammül eden resmi Sosyal-Devrimcilerin, ***halk düşmanı, köylü düşmanı karşı-devrimci*** bir partiye dönüştüğünü değil, aynı zamanda tüm Rus devriminin bir dönüm noktasında bulunduğunu doğrulayan daha ikna edici bir belge olabilir mi?

Bir köylü ülkesinde, Sosyal-Devrimci Kerenski, Menşevik Nikitin, Gvozdev ve sermayeyi ve toprak sahiplerinin çıkarlarını temsil eden diğer bakanların hükümetine karşı bir köylü ayaklanması! Bu ayaklanmanın, cumhuriyetçi hükümet tarafından askeri önlemler yardımıyla bastırılması!

Bu olgular karşısında, hâlâ dürüst bir proletarya taraftarı olup da aynı zamanda krizin olgunlaştığını, devrimin muazzam bir dönüşüm yaşadığını ve hükümetin köylü ayaklanması üzerindeki zaferinin, şimdi devrimin kesin biçimde gömülmesi, Kornilovculuğun kesin zaferi olacağını inkâr etmek mümkün mü?

III

Şu açık: Bir köylü ülkesinde yedi aylık demokratik cumhuriyetten sonra işler bir köylü ayaklanmasına varıyorsa, bu, çürütülmez biçimde, devrimin tüm ülke çapında çöküşünü ispatlar, bu devrimin son derece ağır bir krizden geçtiğini ve karşı-devrimci güçlerin şimdi emellerine ulaşmak için ***herşeyi göze aldıklarını*** ispatlar.

Bu tamamen açıktır. Köylü ayaklanması gibi bir olgu karşısında tüm politik belirtilerin, bunlar tüm ülke çapındaki krizin şiddetlenmesine ters düşse bile, en ufak bir önemi yoktur.

Fakat tüm belirtiler, tam tersine, tüm ülke çapındaki krizin olgunlaştığına işaret ediyor.

Rusya'nın genel devletsel yaşamında, tarım sorununun yanı sıra, özellikle de nüfusun küçük-burjuva kitleleri için, ulusal sorun büyük önem taşımaktadır. Ve Bay Tsereteli ve ortakları tarafından kotarılan "Demokratik" Konferansta "ulusal" kuryenin radikalizmde ikinci sırada olduğunu görüyoruz: Koalisyona karşı verilen oy oranında (55'ten 40'ı) sadece sendikaların gerisindedir ve İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti kuryesini ***geçmektedir***. Kerenski Hükümeti, köylü ayaklanmasını bastırmanın hükümeti, gerici Fin burjuvazisini güçlendirmek için devrimci birlikleri Finlandiya'dan geri çekiyor. Ukrayna'da genelde Ukraynalıların, özelde de Ukraynalı birliklerin hükümetle çatışkıları artıyor.

Devamla, savaş dönemlerinde bütün devlet yaşamında özellikle önemli bir rol oynayan orduyu alalım. Finlandiya birliklerinin ve Baltık Donanması'nın Hükümet'e tamamen ***sırt çevirdiğini*** gördük. Bütün cephe adına konuşan, Bolşevik olmamasına rağmen, herhangi bir Bolşevikten daha devrimci tarzda askerlerin savaşı sürdürmeyeceklerini açıklayan subay Dubasov'un[37] tanıklığı var. Hükümet raporlarında askerlerin ruh halinin"asabi" olduğu, "düzen" için (yani bu birliklerin köylü ayaklanmasını bastırmaya katılmaları için) güvence bulunmadığı belirtiliyor. Ve nihayet, 17.000 askerden 14.000'inin Bolşeviklerden yana oy kullandığı Moskova'daki oylamayı görüyoruz.

Genel olarak Bölge Duma seçimlerindeki bu oy oranları genel ulusal ruh halinde meydana gelen derin değişikliğin en şaşır-

tıcı belirtilerinden birisidir. Moskova'nın Petrograd'dan daha küçük-burjuva olduğunu herkes bilir. Moskova proletaryasının kırla kıyas kabul etmez sıkı ilişkileri olduğu, köylülere daha çok sempati duyduğu, köydeki köylülerin ruh haline daha yakın olduğu sık sık doğrulanan ve tartışma götürmez bir olgudur.

Ve şimdi Moskova'da Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin oy oranı Haziran'da yüzde yetmişten yüzde onsekize düşüyor. Küçük-burjuvazi, halk, hiç kuşkusuz koalisyona sırt çevirmiştir. Kadetlerin oy payı ise yüzde 17'den 30'a çıkmıştır, fakat "sağ" Sosyal-Devrimciler ve "sağ" Menşevikler açıkça onlara katılmış olmasına rağmen umutsuz bir azınlık olarak kalmışlardır. Ve "Ruskiye Vyedomosti" Kadetlerin ***mutlak*** oy sayısının 67.000'den 62.000'e düştüğünü söylüyor. Sadece Bolşeviklerin oy sayısı 34.000'den 82.000'e yükselmiştir: Bolşevikler toplam oyların yüzde 47'sini aldılar. Artık sol Sosyal-Devrimcilerle birlikte Sovyetlerde, orduda ve ***ülkede*** çoğunluğa sahip olduğumuza hiçbir kuşku yoktur.

Sadece semptomatik değil, aynı zamanda son derece gerçek bir önemi olan semptomlara, muazzam bir genel-ekonomik, genel-politik ve askeri önemi olan demiryolu ve posta memurları ordusunun, eskiden olduğu gibi şimdi de Hükümetle şiddetli bir çatışkı içinde olması, hatta Menşevik anavatan savunucularının "kendi" bakanları Nikitin'den hiç hoşnut olmaması ve resmi Sosyal-Devrimcilerin Kerenski ve ortaklarını "Stolipinciler" olarak adlandırmaları olgusu da dahildir. Hükümete Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler tarafından böyle bir "destek" verilmesinin, eğer gerçekten bir anlamı varsa, bunun sadece olumsuz bir anlam olabileceği açık değil mi?

IV*

* *Bu bölüm, konspiratif nedenlerle o zaman yayınlanmamıştı, el yazması ise korunamamıştır. —**Alm. Red.***

. . . . . .

V

Evet, Merkez Yürütme Komitesi liderleri, burjuvazi ve çiftlik sahiplerini savunma yönünde doğru bir taktik izliyorlar. Ve kuşkusuz eğer Bolşevikler anayasal hayallere, Sovyetler Kongresi'ne ve Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılmasına "inanma", Sovyetler Kongresi'ni "bekleme" gibi tuzaklara düşselerdi, proletarya davasına ***ihanet eden zavallılar*** olurlardı.

Hain olurlardı, çünkü bu hareketleriyle, donanmada bir ayaklanma başlatmış olan devrimci Alman işçilerini satmış olurlardı. Bu koşullar altında Sovyetler Kongresi'ni "beklemek" vs. ***enternasyonalizme ihanet,*** uluslararası sosyalist devrim davasına ihanet olurdu.

Çünkü enternasyonalizm lafta değil, dayanışma teminatlarında, kararlarda değil, ***eylemdedir.***

Bolşevikler ***köylülere*** ihanet etmiş olurlardı, çünkü "Dyelo Naroda"nın ***bile*** Stolipinci diye nitelediği Hükümetin köylü ayaklanmasını bastırmasına göz yummak, tüm devrimi ***mahvetmek,*** kesin ve onarılmaz biçimde mahvetmek demektir. Anarşi üzerine, kitlelerin kayıtsızlığının artması üzerine yaygara koparılıyor: Köylülerin bir ayaklanmaya itildiği ve sözümona "devrimci demokrasi"nin bu ayaklanmanın askeri güçle ezilmesine sabırla göz yumduğu bir durumda kitleler seçime nasıl kayıtsız kalmasın!!

Bolşevikler demokrasiye ve özgürlüğe ihanet etmiş olurlardı, çünkü böyle bir anda köylü ayaklanmasının bastırılmasına göz yummak, ***tıpkı*** "Demokratik Konferans"ın ve "Ön Parlamento"nun tahrif edildiği ***gibi,*** Kurucu Meclis seçimlerinin de —belki de daha kötü, daha kaba biçimde— tahrif edilmesi ***demektir.***

Kriz olgunlaşmıştır. Rus devriminin tüm geleceği tehlikededir. Bolşevik Partinin şerefi tehlikededir. Sosyalizm için uluslararası işçi devriminin tüm geleceği tehlikededir.

Kriz olgunlaşmıştır...

N. Lenin
12 Ekim (29 Eylül) 1917

*

Buraya kadar basılabilir. Bundan sonrası ***Merkez Komitesi, Petrograd Komitesi, Moskova Komitesi ve Sovyet üyelerine dağıtılacaktır.***

VI

O halde ne yapmalı? Olanı söylemek, Merkez Komitemiz ve Parti önderliği içinde Sovyetler Kongresi'ni beklemekten yana, iktidarın ***derhal*** ele geçirilmesine karşı, ***derhal*** ayaklanmaya karşı olan bir eğilim ya da düşüncenin varlığı gerçeğini kabul etmek gerekir. Bu eğilim ya da düşünce ***yenilgiye*** uğratılmalıdır.[38]

Aksi halde Bolşevikler ebediyen ***rezil olacaklar*** ve Parti olarak ***işleri bitik*** olacaktır.

Çünkü böyle bir anı kaçırmak ve Sovyetler Kongresi'ni "beklemek" ahmaklığın dik âlâsı ya da ihanetin dik âlâsı olacaktır.

Alman işçilerine ihanetin dik âlâsı. Onların devriminin ***başlamasını*** bekleyemeyiz!! O zaman Liber-Dan da onların

"desteklenmesi"nden yana olurlar! Fakat bu devrim, Kerenski, Kişkin ve ortakları iktidarda oldukça ***başlayamaz.***

Köylülere ihanetin dik âlâsı. Her iki ***başkent*** Sovyeti elimizde olmasına rağmen köylü ayaklanmasının bastırılmasına göz yummak, köylülerin her türlü güvenini ***yitirmek*** ve ***haklı olarak yitirmek*** demektir, köylülerin gözünde Liber-Dan ve diğer alçaklarla aynı kefeye konmak demektir.

Sovyet Kongresi'ni "beklemek" ahmaklığın dik âlâsıdır, çünkü bu ***haftalar*** yitirmek demektir, haftalar ve hatta günler ise şimdi ***herşeyi*** tayin eder. İktidarı ele geçirmekten korkakça ***vazgeçmek*** demektir, çünkü 1–2 Kasım'da bu imkânsız olacaktır (gerek politik, gerekse de teknik olarak: çünkü budalaca "kararlaştırılan"* ayaklanma günü için Kazaklar hazır tutulacaktır).

Sovyetler Kongresini "beklemek" ahmaklıktır, çünkü bu kongre ***hiçbir sonuç vermeyecektir, hiçbir sonuç veremez!***

"Moral" açıdan anlamı? Şaşırtıcı!! Sovyetlerin köylülerden ***yana*** olduğunu ve köylü ayaklanmasının ***bastırıldığını*** bildiğimiz bir durumda kararların ve Liber-Dan'la görüşmelerin "önemi"!! Bununla ***Sovyetleri*** acınası laklakhanelere indirgiyoruz. Önce Kerenski'yi yen, sonra Kongreyi topla.

Ayaklanmanın zaferi bugün Bolşevikler için ***kesindir:*** 1) (eğer Sovyetler Kongresini "beklemezsek") ***aniden*** ve üç yerde birden, Petrograd, Moskova ve Baltık Donanması'nda saldırıya geçebiliriz** ; 2) bize destek sağlayan şiarlarımız var: Kahrolsun köylülerin çiftlik beylerine karşı ayaklanmasını bastıran hü-

---

* *İktidarın ele geçirilmesini karara bağlasın diye 20 Ekim'e Sovyetler Kongresini "toplantıya çağırmak" — bunun ayaklanmayı budalaca "kararlaştırmak"tan ne farkı var? İktidarı şimdi alabiliriz, ama 20–29'unda bunu engelleyeceklerdir.*

** *Parti, birliklerin vs. mevzilenmesini incelemek, ayaklanmayı "sanat" olarak yürütmek için ne yapmıştır? Sadece MK'da konuşmuştur vs.!!*

kümet! 3) ***ülkede*** çoğunluk bizden yana; 4) Menşeviklerle Sosyal-Devrimciler tam çözülme içinde; 5) Moskova'da iktidarı ele geçirme teknik olanağımız var (düşmanı gafil avlamak için işe hatta Moskova başlayabilir); 6) Petrograd'da, ***bir çırpıda*** Kışlık Sarayı, Genelkurmayı, telefon santralını ve bütün büyük matbaaları işgal edebilecek ***binlerce*** silahlı işçi ve askerimiz var: oradan bizi kimse atamaz ve orduda, barış getiren ve köylüye toprak veren vs. bu hükümete karşı savaşmayı ***imkânsız kılacak*** bir ajitasyon başlayacaktır.

Aniden üç yerde birden, Moskova, Petrograd ve Baltık Donanmasında saldırıya geçtiğimizde, 3–4 Temmuz'da verdiğimiz kurbanlardan daha az sayıda kurbanla zafere ulaşma şansımız yüzde doksan dokuzdur, çünkü ***birlikler*** barış hükümetinin üzerine ***yürümeyeceklerdir.*** Kerenski'nin ***daha şimdiden*** Petrograd'da "güvenilir" süvarisi vs. olsa da, iki taraftan saldırıya geçersek ve ordu ***bize*** sempati duyarsa, ***teslim olmak*** zorunda kalacaktır. Eğer bugünkü gibi elverişli koşullarda bile iktidarı ele geçirmezsek, Sovyetlerin iktidarı devralması üzerine tüm konuşmalar bir ***yalandır.***

Şimdi iktidarı devralmamak, "beklemek", Merkez Yürütme Komitesinde gevezelik etmek, (Sovyet'in) "bir organı uğruna mücadele"yle, "Kongre için mücadele"yle yetinmek ***devrimi mahvetmek*** demektir.

MK'nın, Demokratik Konferans başladığından bu yana benim bu yöndeki tüm düşüncelerime bir ***yanıt bile*** vermediğini, merkez organın makalelerimden Bolşeviklerin, örneğin Ön Parlamento'ya katılma yönündeki utanç verici karar, Sovyet başkanlık divanının bir sandalyesinin Menşeviklere bırakılması vb. gibi son derece açık hatalarına işaret ettiğim yerleri ***çıkardığını*** görünce, bunda MK'nın bu sorunu tartışmak bile istemediğine, dilimi tutup uzaklaşmam gerektiğine ilişkin "yumuşak" bir ikaz görmek zorundayım.

Merkez Komitesi'nden ***istifamı talep etmek*** zorundayım, ki şimdi yaptığım budur,[39] ***alt*** Parti örgütlerinde ve Parti Kongresi'nde ajitasyon özgürlüğümü saklı tutarım.

Çünkü Sovyetler Kongresi'ni "bekleyip" anı kaçırırsak devrimi ***mahvedeceğimize*** ta derinden inanıyorum.

Not: Tam bir dizi olgu, Kazak birliklerinin ***bile*** bir barış hükümetinin üzerine yürümeyeceklerini gösterdi! Ve bunların sayısı ne kadar? Neredeler? Tüm ordu ***bize*** kıtalar sunmayacak mı?

N. Lenin
12 Ekim (29 Eylül) 1917

KUZEY BÖLGESİ BÖLGE SOVYETLERİ KONGRESİ'NE KATILAN BOLŞEVİK YOLDAŞLARA MEKTUP[40]

Yoldaşlar! Devrimimiz son derece kritik bir dönemden geçiyor. Bu kriz olgunlaşmakta olan sosyalist dünya devriminin ve dünya emperyalizminin buna karşı mücadelesinin yol açtığı büyük krizle aynı zamana rastladı. Partimizin sorumlu liderlerine, yerine getirilmemesi halinde enternasyonalist proleter hareketi tamamen çökertmekle tehdit eden dev bir görev düşüyor. Bu anda bir gecikme gerçekten ölüm demektir.

Uluslararası duruma bir göz atın. Dünya devriminin kaydettiği büyüme tartışılmaz. Çek işçilerinin öfke patlaması inanılmaz bir vahşetle bastırıldı ve bu, hükümetin çok korktuğunu gösteriyor. İtalya'da da Turin'de kitlesel bir patlama oldu[41]. Fakat en önemlisi Alman donanmasındaki ayaklanmadır. Almanya gibi bir ülkede, hem de bugünkü koşullarda bir devrimin karşı karşıya kaldığı inanılmaz zorlukları gözönüne getirin. Hiç kuşku yok ki Alman donanmasındaki ayaklanma büyük krizin, yaklaşmakta olan dünya devriminin belirtisidir. Almanya'nın yenilgisini isteyen şovenlerimiz, onun işçilerinden derhal ayaklanma talep etseler de, biz Rus devrimci enternasyonalistleri

1905–1917 yıllarından edindiğimiz deneyimle, devrimin yükselişi için askeri bir ayaklanmadan daha inandırıcı bir belirti düşünülemeyeceğini biliyoruz.

Alman devrimcilerin önünde şimdi nasıl durduğumuzu bir düşünün. Bize şöyle diyebilirler: Bizde, açıkça devrim çağrısı yapan sadece bir Liebknecht var. Onun sesi zindan duvarları ardında boğuluyor. Açıkça devrimin gerekliliğine işaret eden tek bir gazetemiz bile yok, toplantı özgürlüğümüz, tek bir İşçi ve Asker Sovyetimiz yok. Sesimiz gerçek geniş kitlelere neredeyse hiç ulaşmıyor. Ve yüzde bir şansa bile sahip olmamamıza rağmen bir ayaklanma girişiminde bulunduk. Oysa siz, Rus devrimci entemasyonalistleri, yarım yıllık bir özgür ajitasyon dönemini arkada bıraktınız, iki düzine gazeteniz, birçok İşçi ve Asker Sovyetiniz var, her iki başkentin Sovyetlerinde zafer elde ettiniz, tüm Baltık Donanması ve Finlandiya'daki tüm Rus birlikleri sizden yana, ve siz bizim ayaklanma çağrımıza tepki vermiyorsunuz, ayaklanmanızın zaferle sonuçlanma şansı yüzde doksan dokuz olmasına rağmen emperyalist Kerenski'nizi devirmiyorsunuz.

Evet, böyle bir anda, bu kadar elverişli koşullar altında Alman devrimcilerin böyle bir çağrısını sadece ... kararlarla yanıtlarsak Entemasyonal'e gerçekten ihanet etmiş olacağız.

Buna, uluslararası emperyalistlerin Rus devriminin hızla gelişmesine karşı yönelen tüm pakt ve komplolarını hepimizin çok iyi bildiğini ekleyin. Onu ne pahasına olursa olsun gerek askeri önlemlerle, gerekse de Rusya'nın zararına yapılacak bir barışla boğmak — uluslararasası emperyalizmin gittikçe yaklaştığı hedef budur. Sosyalist dünya devriminin krizini derinleştiren, ayaklanmanın geciktirilmesini özellikle tehlikeli —bu gecikme bizden kaynaklanıyorsa, 'caniyane' demeye neredeyse hazırım— kılan şey budur.

Ayrıca Rusya'nın iç durumunu gözönüne alın. Kitlelerin Kerenski'ye ve genelde emperyalistlere duydukları kör güveni dile getiren küçük-burjuva reformist partilerin çöküşü tamamen had safhadadır. Çöküş tamdır. Demokratik Konferans'ta Sovyetler kuryesinin koalisyona karşı oy kullanması, yerel Köylü Temsilcileri Sovyetleri ***çoğunluğunun*** (Avksentyev ve diğer Kerenski dostlarının yer aldığı Merkez Konseylerinin aksine) koalisyona karşı oy kullanması —işçi nüfusun köylülere en yakın olduğu ve yüzde 49'dan fazla oyun Bolşeviklere verildiği (askerlerde 17.000'den 14.000'i) Moskova seçimleri— bunlar, halk kitlelerinin Kerenski'ye ve Kerenski ve adamlarıyla anlaşanlara duyduğu güvenin tamamen yıkılması değil midir? Kitlelerin Bolşeviklere şu mesajı bu oylamayla verdiklerinden daha açık verebilecekleri düşünülebilir mi: Bize önderlik edin, sizi izleyeceğiz?

Fakat halkın çoğunluğunu yanına almış, iki başkentin Sovyetini ele geçirmiş olan bizler beklemeliymişiz. Neyi bekleyeceğiz? Kerenski ve onun Kornilovcu generallerinin Petrograd'ı Almanlara teslim etmelerini ve böylece Rus devrimini doğrudan ya da dolaylı, açık ya da gizli boğmak için Buchanan ve Wilhelm'le birlikte komplolar kurmasını mı?

Fakat halk sadece Moskova seçimlerinde ve yeni Sovyet seçimlerinde bize güvenini ifade etmekle kalmadı. Aynı zamanda giderek artan bir ilgisizlik ve kayıtsızlık belirtileri ortaya çıkmaya başladı. Bunu anlamak mümkün. Bu, Kadetlerle onların taklitçilerinin şamatayla ilan ettikleri gibi devrimin çöküşü değil, kararlara ve seçimlere güvenin yok olması anlamına gelmektedir. Devrimde kitlelere önderlik eden partilerden laf değil iş, gevezelik değil mücadelede zafer beklenir. Halkta Bolşeviklerin de diğerlerinden daha iyi olmadığı düşüncesinin ortaya çıkabileceği an yaklaşıyor, çünkü onlara güven duyduğumuzu ifade ettikten sonra, eyleme geçmeyi beceremediler...

Tüm ülkede köylü ayaklanması alevleniyor. Kadetlerle onların peşinden gidenlerin ayaklanmanın önemini her biçimde azaltmaya, onu "pogrom" olarak, "anarşi" olarak göstermeye çalıştıkları gün gibi ortada. Fakat ayaklanmanın merkezlerinde toprakların köylülere verilmesine başlanması gerçeği onların yalanlarını ortaya çıkarıyor. "Pogromlar" ve "anarşi" hiçbir zaman böylesine mükemmel politik sonuçlara yol açmadı. Köylü ayaklanmasının muazzam gücü, gerek uzlaşmacıların, gerekse de "Dyelo Naroda"dan Sosyal-Devrimcilerin ve ***hatta*** Breşko-Breşkovskaya'nın, kendilerini aşmadan önce hareketi frenleyebilmek için toprakların köylülere devredilmesinden söz etmeye başlamalarından anlaşılıyor.

Biz ise beklemeliymişiz, (tam da son zamanlarda bizzat Sosyal-Devrimciler tarafından Komilov serüveninin sorumlularından biri olarak teşhir edilen) Komilovcu Kerenski'nin Kazak birliklerinin bu ayaklanmayı ***kademe kademe*** ezip ezemeyeceklerini beklemeliymişiz.

Öyle anlaşılıyor ki, Partimizin önderlerinden birçoğu, hepimizin kabul ettiği ve durmadan tekrarladığı "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarının özel anlamının farkında değiller. Yarım yıllık devrim içinde bu şiarın ayaklanma anlamına gelmediği dönemler oldu, anlar oldu. Belki de bu dönemler ve anlar bir kısım yoldaşımızı körleştirdi ve bu şiarın, en azından Eylül ortalarından bu yana artık bizim için de ***ayaklanma çağrısıyla eşanlamlı olduğunu*** unutmalarına yol açtı.

Bu bakımdan en ufak bir kuşku bile olamaz. "Dyelo Naroda" kısa süre önce "Kerenski hiçbir koşul altında boyun eğmeyecektir" derken bunu "popüler" bir tarzda açıkladı. Hem de nasıl!

"Tüm İktidar Sovyetlere" şiarı ayaklanma çağrısından başka birşey değildir. Ve aylardan beri kitleleri ayaklanmaya, uz-

laşma politikasından vazgeçmeye çağıran bizler, bu kitlelere, bize güvenmiş olmalarına rağmen devrimin patlak vermesine ramak kala önderlik etmezsek, suç tamamen ve muhakkak bizim olacaktır.

Kadetler ve uzlaşmacılar 3–5 Temmuz örneğiyle, Kara Yüzler ve benzerlerinin giderek artan ajitasyonlarıyla korkutuyorlar. 3–5 Temmuz bir hata idiyse de, sadece iktidarı almadığımız ölçüde bir hata idi. Benim inancıma göre bu o zaman bir hata değildi, çünkü o dönemde henüz çoğunluğa sahip değildik, fakat şimdi bu vahim bir hata ve hatadan da kötü bir şey olur. Kara Yüzlerin artan ajitasyonu, gelişen proleter-köylü devrimi atmosferi içinde çelişkilerin şiddetlenmesi olarak anlaşılabilir bir şeydir. Ne var ki bunu ayaklanmaya ***karşı*** bir argüman haline getirmek gülünçtür, çünkü kapitalistlere satılmış Kara-Yüzler'in ***aczini, mücadele aczini*** kanıtlamaya bile gerek yok. Komilov ve Kerenski savaşta sadece Vahşi Tümen'e ve Kazaklara bel bağlayabilirler. Oysa bugün Kazaklarda da bir çözülme başlamıştır, ayrıca Kazak bölgelerinin içlerinde köylüler onları bir içsavaşla tehdit etmektedirler.

Bu satırları 8 Ekim Pazar günü yazıyorum. Yazdıklarımı 10 Ekim'den önce okumanız mümkün değil. Yolculuk yapmakta olan bir yoldaştan, Varşova demiryolu hattında yolculuk edenlerin, Kerenski'nin Kazakları Petrograd'a getirmekte olduğunu anlattıklarını duydum. Bu çok muhtemeldir, bunun doğru olup olmadığını ve ***ikinci celp Kornilov birliklerinin*** gücünü ve dağılımını iyice araştırmazsak suç düpedüz bizde olacaktır.

Kerenski, iktidarın Sovyetlere devredilmesini, bu Sovyet hükümetinin derhal bir barış önerisi yapmasını ve toprağın vakit geçirmeden köylülere devredilmesini engellemek, Petrograd'ı Almanlara teslim etmek ve kendisi Moskova'ya taşınmak için yine Komilov birliklerini Petrograd üzerine sevketti! Gücümüz yettiğince yaygınlaştırmamız gereken ve büyük bir başarı sağlayacak olan ayaklanma şiarı budur.

Merkez Yürütme Komitesi'nin ta Kasım'a kadar da erteleyebileceği Tüm-Rusya Sovyetler Kongresi'ni beklememeliyiz, beklememeli ve Kerenski'ye daha çok Kornilov birliği sevketmek için zaman vermemeliyiz. Sovyetler Kongresi'nde Finlandiya, donanma ve Reval temsil ediliyor, bunlar birlikte, Kornilovcu alaylara karşı derhal donanmayı, topçuyu, makineli tüfekleri ve (örneğin Viborg'da Kerenski'nin yeniden birleştiği Kornilovcu generallere karşı nefretlerinin büyük gücünü göstermiş olan) iki-üç piyade alayını Petrograd istikametinde harekete geçirebilirler.

Baltık Donanması'nın Petrograd'a hareket etmesinin Almanlara cepheyi açacağı düşüncesinden hareketle ikinci celp Kornilov alaylarını yenilgiye uğratma olanağını kaçırmamız muazzam bir hata olacaktır. Kornilovcular, iftiracılar, uydurdukları bütün yalanlar gibi bunu da iddia edeceklerdir, fakat yalanlar ve iftiralardan korkmak bir devrimciye yakışmaz. Kerenski Petrograd'ı Almanlara teslim edecek, bu artık gün gibi açık, olayların tüm seyrinden ve Kerenski'nin tüm politikasından çıkan bu inancımızı, aksi yöndeki teminatların hiçbiri değiştirmeyecektir.

Kerenski ve Kornilovcular Petrograd'ı Almanlara teslim edecekler. Tam da Petrograd'ı kurtarmak için Kerenski devrilmeli ve ***her iki başkentin Sovyetleri*** iktidarı ele almalıdır. Bu Sovyetler tüm halklara derhal barış önerecek ve böylece Alman devrimcilere karşı yükümlülüğünü yerine getirecek, Rus devrimine karşı caniyane komploları, uluslararası emperyalizmin komplolarını parçalamak için tayin edici bir adım atacaktır.

Petrograd civarındaki Kornilov birliklerine karşı ancak Baltık Donanması'nın, Finlandiya birliklerinin, Reval ve Kronstadt'ın derhal harekete geçmesi Rus ve dünya devrimini kurtarabilecektir. Böyle bir hareketin birkaç gün içinde Kazak birliklerinin bir kısmının teslim olmasına, diğer kısımlarının tamamen

yok edilmesine ve Kerenski'nin yıkılmasına yol açma şansı yüzde doksan dokuzdur, çünkü her iki başkentin işçi ve askerleri böyle bir hareketi destekleyecektir.

Zaman kaybetmek ölüm demektir.

"Tüm İktidar Sovyetlere" şiarı ayaklanmanın şiarıdır. Bu şiarı bunun bilincinde olmadan, iyice düşünmeden kullanan, kendi kendisini suçlasın. Ayaklanmayı ise bir sanat olarak ele almayı bilmek gerekir. Demokratik Konferans sırasında bunda ısrar ettim, şimdi de ısrarlıyım, çünkü Marksizm ***bunu*** öğretiyor, Rusya'daki ve tüm dünyadaki bugünkü tüm durum bunu öğretiyor.

Sözkonusu olan oylamalar, sol Sosyal-Devrimcilerin yanımıza çekilmesi, taşra Sovyetlerinin katılması, bunların Kongresi değildir. Söz konusu olan, Petrograd, Moskova, Helsingfors, Kronstadt, Viborg ve Reval'in kararlaştırabilecekleri ve kararlaştırmak zorunda oldukları ayaklanmadır. Bu ayaklanma ***Petrograd*** önünde ve Petrograd içinde kararlaştırılabilip hayata geçirilebilir ve geçirilmelidir, mümkün olduğunca ciddi, mümkün olduğunca iyi hazırlanmış, mümkün olduğunca hızlı, mümkün olduğunca enerjik biçimde.

Donanma, Kronstadt, Viborg, Reval Petrograd üstüne yürümeli, Komilov alaylarını yok etmeli, her iki başkentte bir isyan doğurmalı, köylülere derhal toprak veren ve derhal bir barış önerisi yapan bir iktidar için kitle ajitasyonu başlatmalı, Kerenski hükümetini devirmeli ve bu iktidarı kurmalıdır.

Zaman kaybetmek ölüm demektir.

N. Lenin

21 (8) Ekim 1917

RSDİP MERKEZ KOMİTESİ OTURUMU[42]

10 (23) EKİM 1917
TUTANAK

1
RAPOR
(Tutanak)

Lenin, Eylül başlarından beri, ayaklanma sorununa karşı belli bir kayıtsızlığın ortaya çıktığını saptar. Oysa Sovyetlerin iktidarı ele geçirmesi şiarını ciddi ciddi ileri sürüyorsak, buna izin veremeyiz. Bundan ötürü, sorunun teknik yönüyle çoktan uğraşılmış olması gerekirdi. Şimdi her ihtimalde, çok zaman yitirilmiş olduğu ortaya çıkıyor.

Her halükârda bu yakıcı bir sorundur, ve tayin edici an yakındır.

Uluslararası durum, inisiyatifi ele almamızı gerektiriyor.

Cephenin Narva'ya kadar geri çekilmesi ve Petrograd'ın

teslimi için çevrilen dolap bizi tayin edici eylemlere daha da çok zorluyor.

Siyasi durum da kesinlikle aynı yönde etkide bulunuyor. 3–5 Temmuz'da, bizim tarafımızdan yapılacak kararlı eylemler, çoğunluk arkamızda olmadığından başarısızlığa uğrardı. O zamandan beri, dev adımlarla ilerleyen bir yükseliş içinde bulunuyoruz.

Yığınların uzaklığı ve kayıtsızlığı, onların sözlerden ve kararlardan bıkmış bulunmalarıyla açıklanır.

Bugün çoğunluk arkamızdadır. İktidarın alınması sorunu siyaseten tamamen olgunlaşmıştır.

Tarımsal hareket de aynı yönde gidiyor, çünkü bu hareketi dizginlemek için dev güçlerin gerekeceği açıktır. Tüm toprak ve arazinin köylülere verilmesi şiarı, bütün köylülerin şiarı haline gelmiştir. Demek ki, siyasi durum olgunlaşmıştır. Sorunun teknik yönünden söz etmek gerekiyor. Tüm meselenin özü burada. Oysa bizde, anavatan savunucularında olduğu gibi, ayaklanmayı sistematik bir şekilde hazırlamayı bir tür siyasi günah olarak görme eğilimi var.

Bizden yana olmayacağı apaçık olan Kurucu Meclis'e kadar beklemek anlamsızdır, çünkü bu, görevimizi karmaşıklaştırmak demektir.

Tayin edici eylemlere geçmek için bölge kongresinden ve Minsk önerisinden yararlanmak gerekir.

İlk kez 1922'de "Proletarskaya Revolutsiya" dergisi, No. 10'da yayınlanmıştır.

Lenin, Bütün Eserler, Cilt 26, s.176–177. Almanca.

2

KARAR

MK, gerek Rus Devrimi'nin uluslararası durumunun (tüm Avrupa'da yaklaşmakta olan sosyalist dünya devriminin bir uç ifadesi olarak Alman donanmasında patlak veren ayaklanma ve hedefi Rusya'daki devrimi boğmak olan emperyalist dünyanın tehditleri), gerekse de askeri durumun (Rus burjuvazisi ve Kerenski ile ortaklarının Petrograd'ı Almanlara teslim etme kesin kararı) ve proletarya partisinin Sovyetlerde çoğunluğu ele geçirmesinin —bütün bunlarla bağıntı içinde köylü ayaklanmasının, halkın güveninin Partimize yönelmesinin (Moskova seçimleri) ve nihayet ikinci bir Kornilov serüveninin açıktan açığa hazırlanmasının (birliklerin Petrograd'dan çekilmesi, Kazak birliklerinin Petrograd civarında toplanması, Minsk'in Kazaklarca kuşatılması vs.)— silahlı ayaklanmayı gündeme soktuğunu tespit eder.

MK silahlı ayaklanmanın kaçınılmaz ve tamamen olgunlaşmış olduğunu tespit eder ve bütün Parti örgütlerini buna uygun davranmaya ve bütün pratik sorunları bu açıdan ele almaya ve karara bağlamaya çağırır (Kuzey Bölgesi Sovyetler Kongresi, Petrograd'dan birliklerin çekilmesi, Moskovalıların ve Minsklilerin tavrı vs.).

YOLDAŞLARA MEKTUP[43]

Yoldaşlar! İçinde yaşadığımız zaman öylesine kritik, olaylar birbirini öylesine büyük bir hızla izliyor ki, kaderin cilvesiyle tarihin ana akışının bir parça dışında kalmaya zorlanmış olan yazar, özellikle yazılarının gecikmeyle gün ışığına çıktığı koşullarda, sürekli geç kalma ya da olaylardan bihaber olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bunu çok iyi bilmeme rağmen, hiç yayınlanmama tehlikesini de göze alarak bu mektupla Bolşeviklere seslenmek zorundayım, çünkü en büyük kararlılıkla karşı çıkmayı görev bildiğim yalpalamaların bir eşi daha yoktur ve bunlar Parti için, uluslararası proletarya hareketi için, devrim için feci sonuçlara yol açabilecektir. Gecikme tehlikesine gelince, bunu önlemek için, elimde hangi tarihli, hangi haberlerin bulunduğunu belirteceğim.

Bir gün önce Petrograd'da son derece önemli bir Bolşevik toplantıya katılan ve tartışmayı bana ayrıntısıyla anlatan bir yoldaşla ancak 16 Ekim Pazartesi günü sabahı karşılaşma olanağı buldum[44]. Tartışmanın konusu tüm eğilimlerden pazar gazetelerinin tartıştıkları aynı ayaklanma sorunuydu. Toplantıda başkentteki Bolşevik çalışmanın bütün alanlarında nüfuz sahibi tüm

yoldaşlar temsil ediliyordu ve toplantının ancak çok küçük bir bölümü, topu topu iki yoldaş, menfi bir tavır aldı. Bu yoldaşların dayandıkları argümanlar öyle zayıf, bu argümanlarda öylesine şaşırtıcı bir kafasızlık ve korku, Bolşevizmin ve devrimci-proleter enternasyonalizmin bütün temel düşüncelerinin öylesine büyük bir çöküşü dile geliyor ki, insan böylesine alçakça yalpalamalar için bir açıklama bulmakta zorlanıyor. Fakat gerçek ortada ve devrimci bir parti böylesine ciddi bir sorunda yalpalamalara tahammül edemeyeceği için, ilkelerini yitiren bu iki yoldaş yine de belli bir karışıklık yaratabileceği için, onların argümanlarını tahlil etmek, yalpalamalarını açığa çıkarmak ve ne kadar alçakça olduklarını göstermek acilen gerekli. Aşağıda bu görevi yerine getirmeye çalışacağız.

*

> "... Halk içinde çoğunluğa sahip değiliz, bu önkoşul olmadan, ayaklanmanın hiç şansı yoktur..."

Böyle birşey söyleyebilen insanlar, ya gerçeği çarpıtıyorlar, ya da koşullar ne olursa olsun, devrimin gerçek koşullarını hiç mi hiç dikkate almadan, daha baştan, Bolşevik Parti'nin bütün ülkede tamı tamına oyların yarısından bir fazlasını alacağı güvencesini isteyen ukalalardır. Bu tür güvenceleri tarih hiçbir zaman, tek bir devrimde bile sunmamıştır ve zaten kesinlikle sunamaz da. Böyle bir talep ileri sürmek, dinleyenlerle alay etmek demektir ve sadece, kendinin gerçeklikten ***kaçışını*** gizler.

Çünkü gerçeklik bize açıkça, tam da Temmuz Günleri'nden sonra, halkın çoğunluğunun hızla Bolşeviklerin tarafına geçmeye başladığını gösteriyor. Bunu, gerek Kornilov olayından önce Petrograd'da yapılan, banliyöler hariç kent merkezinde Bolşeviklerin oy oranının yüzde 20'den yüzde 33'e yükseldiği 20 Ağustos seçimleri, gerekse de Bolşeviklerin oy oranının yüzde 11'den yüzde 49,3'e yükseldiği (bugünlerde konuştuğum Mos-

kovalı bir yoldaş kesin oranın yüzde 51 olduğunu söyledi) Eylül ayında Moskova'da yapılan ilçe Duma seçimleri gösterdi. Yeni Sovyet seçimleri de aynı şeyi kanıtladı. Aynı şeyi, Köylü Sovyetlerinin çoğunluğunun, "Avksentyevci" Merkez Konseylerine rağmen koalisyona ***karşı*** tavır alması olgusu kanıtladı. Koalisyona karşı olmak ***gerçekte*** Bolşevikleri izlemek demektir. Ayrıca cepheden gelen haberler gittikçe daha sık ve açık biçimde, asker ***kitlesinin,*** Sosyal-Devrimci ve Menşevik önderlerin, subayların, Temsilcilerin vs. vs. iftira ve saldırılarına rağmen daha büyük bir kararlılıkla Bolşeviklere katıldığını gösteriyor.

Son olarak, Rusya'da şu anın en önemli gerçeği ***köylü ayaklanmasıdır.***[45] İşte halkın Bolşeviklerin safına sözde değil, eylemlerle kendini gösteren, nesnel geçişi. Çünkü burjuva basını ve onun "yalpalayan" "Novaya Jizn"ciler ve ortakları gibi zavallı taklitçileri, pogrom ve anarşi yaygarasıyla ne kadar yalan söylerlerse söylesinler gerçekleri değiştiremezler. Tambov ilindeki köylü hareketi, en başta toprakların köylülere devredilmesinin kabulü gibi böylesine parlak sonuçlar gösteren gerek fiziki, gerekse politik anlamda bir ayaklanmaydı. Ayaklanmanın ürküttüğü "Dyelo Naroda" da dahil tüm Sosyal-Devrimci güruh şimdi toprakların köylülere devredilmesi zorunluluğunu boşuna ***haykırmıyor!*** Bu, Bolşevizmin doğruluğunun ***pratik*** tarafından kanıtlanması ve onun başarısıdır. Bonapartistlerin ve parlamentodaki uşaklarının "akıllarını başlarına getirme"nin ayaklanma dışında başka bir yolunun imkânsız olduğu ***anlaşıldı.***

Bu bir olgudur. Olgular inatçıdır. Ve ayaklanma ***lehinde*** böyle bir gerçek "argüman", şaşkın ve gözü yılmış bir politikacının binlerce "karamsar" bahanesine denktir.

Köylü ayaklanması tüm ulus çapında politik öneme sahip bir olay olmasaydı, Ön Parlamento'nun Sosyal-Devrimci uşakları toprakların köylülere verilmesinin zorunluluğunu haykırmazlardı.

"Raboçi Put"un da tespit ettiği köylü ayaklanmasının bir başka mükemmel politik ve devrimci sonucu, Tambov ilinin tren istasyonlarına tahıl sevkidir. İşte size, şaşkın baylar, ülkeyi kapıda bekleyen açlıktan ve eşi görülmedik boyutta bir krizden kurtarmanın biricik çaresi olan devrim için bir "argüman" daha. Sosyal-Devrimci ve Menşevik halk hainleri, bağırıp çağırır, tehditler yağdırır, kararlar kaleme alır ve aç kitleleri Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılmasıyla avuturlarken, halk, tahıl sorununun çözümüne, çiftlik sahiplerine, kapitalistlere ve madrabazlara karşı ***ayaklanma*** yoluyla ***Bolşevik tarzda*** yaklaşacaktır.

Ve ekmek sorununun ***böyle*** bir (biricik gerçek) çözümünün mükemmel sonuçlarını burjuva basın, hatta —... köylüler ayaklandıktan sonra Tambov ilinin tren istasyonlarının tahıl stoklarıyla dolup taştığı haberini veren— "Ruskaya Volya" bile kabul etmek zorunda kaldı!!

Hayır, şimdi halkın çoğunluğunun Bolşevikleri izlediğinden ve izleyeceğinden şüphe etmek, alçakça yalpalamak ve pratikte proleter devrimin ***tüm*** ilkelerini bir kenara atmak, Bolşevizmden tamamen ayrılmak demektir.

*

> "İktidarı ele geçirebilecek kadar güçlü değiliz, ve burjuvazi de Kurucu Meclis'i akamete uğratacak kadar güçlü değil..."

Bu argümanın birinci bölümü yukarıdakinin sadece bir başka varyasyonudur. Kendi şaşkınlığı ve burjuvaziden duyduğu korku, ifadesini işçilerle ilgili olarak karamsarlıkta ve burjuvaziyle ilgili olarak iyimserlikte bulsa da, bu argüman yine de inandırıcılık kazanmıyor. Junkerler ve Kazaklar Bolşeviklere karşı kanlarının son damlasına kadar savaşacaklarını söylediklerinde, buna tamamen inanmak gerekiyor; fakat işçiler ve askerler yüzlerce toplantıda Bolşeviklere duydukları kesin güveni ifade ettiklerinde ve iktidarın Sovyetlere geçmesi için kanlarını ve

canlarını vermeye hazır olduklarını açıkladıklarında, bir şeyden yana olmakla, o şey için savaşmak arasında çok fark olduğunu anımsatmak "uygun" görülüyor!

Elbette böyle argüman yürütülürse, ayaklanma "çürütülür." Fakat bu acayip yönelimli, acayip uygulanan "karamsarlık"la burjuvazinin safına politik iltihak arasındaki fark nedir?

Olgulara bakın, karamsarlarımızın "unuttuğu" Bolşeviklerin binlerce kez yinelenen açıklamalarını düşünün. Binlerce kez, İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'nin bir güç oluşturduğunu, onların devrimin öncüsü olduğunu, iktidarı ele ***geçirebilecekleri*** söyledik. Menşevikleri ve Sosyal-Devrimcileri binlerce kez, "demokrasinin tam yetkili organları" üzerine tumturaklı laflar etmek, fakat aynı zamanda iktidarı Sovyetlerin eline almaktan ***korkmakla*** suçladık.

Ve Kornilov darbesi neyi kanıtladı? Sovyetlerin gerçekten de bir güç olduğunu.

Ve bu deneyimle ve olgularla kanıtlandıktan sonra, Bolşevizmden vazgeçmek, bizzat kendimizden kendi isteğimizle ayrılmak ve şunu açıklamak istiyoruz: Yeterince güçlü değiliz (iki başkentin Sovyetleri ve taşrada Sovyetlerin çoğu Bolşeviklerin yanında olmasına rağmen)!! Peki bunlar alçakça yalpalamalar değil mi? Aslında bizim "karamsarlar" "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarını bir kenara atıyorlar; sadece, bunu itiraf etmekten ***korkuyorlar.***

Burjuvazinin Kurucu Meclisi akamete uğratacak kadar güçlü olmadığı nasıl kanıtlanabilir?

Sovyetler burjuvaziyi devirecek ***güce sahip değilse,*** bu, burjuvazi Kurucu Meclisi akamete uğratacak kadar güçlü ***demektir,*** çünkü bunu Sovyetlerden başka kimse engelleyemez. Kerenski ve ortaklarının vaatlerine güvenmek, uşak Ön Parla-

mento'nun kararlarına inanmak proletarya partisinin bir üyesine, bir devrimciye yakışır mı?

Bugünkü hükümet yıkılmazsa burjuvazi sadece Kurucu Meclisi akamete uğratacak güce sahip olmakla kalmaz, aynı zamanda bu sonuca ***dolaylı olarak,*** Petrograd'ı Almanlara teslim ederek, cepheyi açarak, lokavtları çoğaltarak ve tahıl sevkiyatını sabote ederek de ulaşabilir. Burjuvazinin bütün bunları kısmen şimdiden uyguladığı ***olgularla*** kanıtlanmıştır. İşçiler ve askerler onu devirmezlerse, bunları tam olarak da yapacak durumdadır.

*

> "... Sovyetler, Kurucu Meclisi toplaması ve Kornilovcu darbelerden vazgeçmesi talebiyle hükümetin göğsüne dayanmış tabanca olmalıdır..."

İki acınası karamsardan biri konuşmalarında işi buraya kadar vardırdı!

İş buraya varmak zorundaydı, çünkü ayaklanmadan vazgeçmek, "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarından ***vazgeçmektir.***

Elbette şiarlar "kutsal" değildir, bu tartışma götürmez. Fakat neden ***hiç kimse*** (benim Temmuz Günleri'nden sonra yaptığım gibi*) bu şiarın değişmesi sorununu ortaya atmadı? Bu andan itibaren "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarının gerçekleştirilmesi için ***kaçınılmaz*** olan ayaklanma sorunu Parti içinde Eylül'den bu yana tartışılıyor olmasına rağmen, bunu açıkça söylemekten neden ***korkuluyor?***

Acınası karamsarlarımız buna asla ve hiçbir zaman bahane bulamayacaklar. Ayaklanmadan vazgeçmek, iktidarın Sovyetle-

---

* *Bkz. Seçme Eserler C. 6, "Şiarlar Üzerine" makalesi. s. 176 — İnter Yayınları. —Red.*

re devredilmesinden vazgeçmek ve bütün umutları, bütün güveni Kurucu Meclisi toplama "sözü vermiş" lütufkâr burjuvaziye "devretmek"tir.

İktidar Sovyetlerin elinde olunca Kurucu Meclis'in ***güvence altında*** ve başarısının garanti olduğunu kavramak zor mu? Bolşevikler bunu bin kez söyledi. Şimdiye kadar ***hiç kimse*** bunu çürütmeye kalkışmadı. Böyle bir "kombine tip"i herkes geçerli saydı. Fakat şiarımızdan açıkça vazgeçmekten ***korktuğu*** için "kombine tip" sözcüğüyle şimdi iktidarın Sovyetlere devredilmesinden ***vazgeçmek,*** bunu ***gizlice*** sokuşturmak — bu nedir? Böyle bir davranışı anlatmak için parlamenter bir ifade bulmak mümkün mü?

Karamsarlarımıza isabetli yanıt verildi: Kurşunu olmayan bir tabanca mı? Eğer evetse, bu, binlerce kez Sovyetlerin bir "tabanca" olduğunu açıklayan, binlerce kez halkı aldatan Liber-Danların safına açıkça iltihak etmek anlamına gelir, çünkü ***onların egemenliği altında*** Sovyetler bir sıfırdır.

Fakat bu "kurşunu olan" bir tabancaysa, ayaklanmanın teknik olarak hazırlanmasından başka birşey değildir; çünkü kurşunu temin etmek, tabancayı doldurmak gerekir ve sadece bir kurşun da biraz az değil mi?

Ya Liber-Danların safına geçmek ve "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarından ***açıkça*** vazgeçmek, ya da ayaklanma. Orta yol yoktur.

*

> "... Rodzyanko istemesine rağmen burjuvazi Petrograd'ı Almanlara teslim edemez, çünkü savaşan burjuvazi değil, bizim kahraman denizcilerimizdir..."

Bu argüman da yine, proletaryanın devrimci güçlerini ve yeteneklerini son derece karamsar biçimde değerlendiren insan-

ların uğursuz biçimde adım başında açıkladıkları burjuvaziye karşı aynı "iyimserliğe" çıkmaktadır.

Gerçi savaşan kahraman denizcilerdir, ***fakat*** bu, ***iki*** amirali, Oesel Adasının düşmesinden önce ***ortadan kaybolmaktan*** alıkoymamıştır!!

Bu bir gerçektir. Gerçekler inatçıdır. Gerçekler, amirallerin ihaneti bizzat Kornilov kadar iyi ***becerdiklerini*** gösteriyor. Genelkurmayın reforme edilmediği, subaylar heyetinin Kornilovcu olduğu ise kesin bir gerçektir.

Kornilovcular (başta Kerenski olmak üzere, çünkü o da bir Kornilovcudur) Petrograd'ı teslim etmek ***isterlerse,*** bunu iki biçimde, hatta üç biçimde yapabilirler.

Birincisi, Kornilovcu başkomutanlığın ihanetiyle Kuzey cephesini karadan açabilirler.

İkincisi, bizden ***güçlü*** olan tüm Alman donanmasının eylem özgürlüğü üzerine "anlaşmalar" yapabilirler, gerek Alman gerek İngiliz emperyalistleriyle anlaşmalar yapabilirler. Ayrıca "firari amiraller" ***de planları*** Almanlara vermiş olabilirler.

Üçüncüsü, lokavtlar ve ekmek teslimatını sabotaj yoluyla ordumuzu ***tam*** bir umutsuzluk ve çaresizliğe itebilirler.

Bu üç yolun hiçbiri inkâr edilemez. Olaylar Rusya'nın burjuva-Kazak partisinin şimdiden üç kapıyı da çaldığını ve açmaya çalıştığını kanıtlamıştır.

O halde? O halde, burjuvazi devrimi boğasıya kadar ***beklememeliyiz.***

Rodzyankocu "dilekler"in hava kabarcıkları olmadıklarını deneyim göstermiştir. Rodzyanko bir eylem adamı. Rodzyanko'nun arkasında sermaye var. Bu inkâr edilemez. Proletarya dümene geçmediği sürece sermaye çok büyük bir güçtür. Rodzyanko sermaye politikasını ***onyıllarca*** en iyi biçimde uyguladı.

O halde? O halde devrimi kurtarmanın biricik aracı olan ayaklanma sorununda yalpalamak, ilk planda Bolşeviklerin mücadele ettiği burjuvaziye duyulan yarı Liber-Dancı, Sosyal-Devrimci-Menşevik korkak, yarı "aydınlanmamış-köylü" körü körüne güvene düşmek demektir.

Ya Rodzyanko ve ortakları Petrograd'ı teslim edesiye ve devrimi boğasıya kadar elini bağrına koyup beklemek, Kurucu Meclis'e duyulan "inancı" yinelemek — ya da ayaklanma! Orta yol yoktur.

Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılması bile kendi başına hiçbir şeyi değiştirmez, çünkü hiçbir "Kurucu Meclis", ne kadar egemen olursa olsun hiçbir meclisin hiçbir oylaması kıtlığı önleyemez, Wilhelm'in gözünü yıldıramaz. Gerek Kurucu Meclis'in toplanması, gerekse de başarısı iktidarın Sovyetlerin eline geçmesine bağlıdır; gerçeklik bu eski Bolşevik doğruyu gittikçe daha anlaşılır ve ***daha acımasız*** biçimde doğruluyor.

*

> "... Her geçen gün güçleniyoruz, güçlü bir muhalefet olarak Kurucu Meclis'e girebiliriz, neden herşeyi tehlikeye sokalım..."

Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılacağını "okuyan" ve güven içinde bu son derece yasal ve sadakatli anayasal yolla tatmin olan bir darkafalının argümanı.

Heyhat ki, Kurucu Meclisi beklemekle ne kıtlık sorunu, ne de Petrograd'ın teslim edilmesi sorunu çözülemez. Saf ya da şaşkın ya da gözü yıldırılmış insanlar bu "küçük mesele"yi unutuyorlar.

Açlık beklemiyor. Köylü ayaklanması beklemedi. Savaş beklemiyor. Toz olan amiraller beklemediler.

Yoksa biz Bolşevikler Kurucu Meclis'in toplanmasına duyduğumuz inancı ***ilan ediyoruz*** diye açlık bekleyecek mi? Kaçan amiraller bekleyecekler mi? Maklakov ve Rodzyanko lokavtlardan, ekmek sevkiyatını sabote etmekten, İngiliz ve Alman emperyalistleriyle gizli anlaşmalardan vazgeçmeye hazır olacaklar mı?

Çünkü "anayasal hayaller"in ve parlamenter alıklığın kahramanları için bütün mesele ***buna*** çıkıyor. Canlı hayat yitip gidiyor — geriye sadece Kurucu Meclis'in toplantıya çağrılması üzerine ***bir kâğıt parçası*** kalıyor, sadece seçimler kalıyor.

Ve bu körler, bir de açlık çeken halkın ve generallerle amirallerin ihanetine uğrayan askerlerin seçimlere kayıtsız kalmalarına şaşıyorlar. Ah çokbilmişler!

*

> "... Evet, Kornilovcular yeniden başlarlarsa, onlara göstereceğiz! Fakat kendimizin işe girişmesi — neden bu riske girelim? ..."

Bu öylesine ikna edici ve öylesine devrimci ki. Tarih tekerrür etmez, fakat ona ***sırt*** çevirip, birinci Kornilov olayını değerlendirirken "Evet, Kornilovcular başlarlarsa"yı tekrarlasaydık; eğer bunu yapsaydık, bu ne mükemmel bir devrimci strateji olurdu! Bu, "olsa ve bulsa"ya ne kadar benziyor! Belki de Kornilovcular yine uygunsuz bir zamanda başlayacaklar! ... Ne kadar güçlü bir "argüman", değil mi? Bir proleter politikanın ne ciddi gerekçelendirilmesi, değil mi?

Peki, ya ikinci celp Kornilovcular yeni birşeyler öğrenmişlerse? Ya açlık kargaşasını, cephenin yarılmasını ve Petrograd'ın teslim edilmesini ***bekleyip*** o zamana kadar ***başlamazlarsa?*** O zaman ne olacak?

Proletarya partisinin taktiğini, Kornilovcuların eski hatala-

rından birini muhtemelen tekrarlayacakları üzerine inşa etmemiz öneriliyor.

Bolşeviklerin yüzlerce kez gösterip ***kanıtladıkları*** herşeyi, devrimimizin yarım yıllık tarihinin kanıtladığı her şeyi unutalım, yani ya Komilovcuların diktatörlüğü ya da proletarya diktatörlüğü dışında başka bir çıkış yolu ***olmadığını,*** nesnel olarak olmadığını ve olamayacağını unutalım. Bunu unutalım, herşeyden vazgeçelim ve bekleyelim! Neyi? Bir mucize olmasını: yani, 20 Nisan–29 Ağustos tarihleri arasında olayların fırtınalı ve felaketli seyrinin, yerini (savaşın uzaması, kıtlığın artması karşısında) Kurucu Meclis'in barışçıl, sakin, pürüzsüz ve legal biçimde toplanması ve aldığı yasal kararların hayata geçirilmesine bırakmasını. Ve bu da "Marksist" taktik olacak! Açlar bekleyin, Kerenski Kurucu Meclisi toplantıya çağırmaya söz verdi!

*

> "... Aslında uluslararası durumda vakit geçirmeksizin eyleme geçmemizi gerektirecek hiçbir şey yok, tam tersine eğer kendimizi kurşunlatırsak, Batı Avrupa'da sosyalist devrim davasına zarar vermiş olacağız..."

Bu argüman gerçekten harika: Scheidemann "bile", Renaudel "bile", işçilerin uluslararası sosyalist devrimin başarısına duydukları sempatiyi daha iyi "kullanamazdı"!

Şunu bir düşünün: Almanlar korkunç zor koşullar altında, ***sadece bir*** Liebknecht'le (üstelik o da hapisteydi), basınları yokken, toplantı özgürlükleri yokken, Sovyetleri yokken, son varlıklı köylüye kadar nüfusun ***bütün*** sınıflarının enternasyonalizm düşüncesine karşı korkunç düşmanlığına rağmen, emperyalist büyük, orta ve küçük-burjuvazinin mükemmel örgütlülüğüne rağmen — bu Almanlar, yani devrimci Alman enternasyonalistleri, bahriyeli üniforması içindeki işçiler, donanmada belki de binde bir şansa sahip bir ayaklanma başlattılar.

Oysa düzinelerce gazetesi, toplantı özgürlüğü olan, Sovyetlerde ***çoğunluğa*** sahip olan bizler, dünyada en iyi durumda olan biz proleter enternasyonalistleri, Alman devrimini ayaklanmayla desteklemekten vazgeçmeliyimişiz. Scheidemannlar ve Renaudeller gibi argüman yürütmeliymişiz: En akıllısı eyleme geçmemek, çünkü eğer kurşunlanırsak, dünya bizim şahsımızda böylesine muhteşem, böylesine akıllı, böylesine ideal enternasyonalistleri yitirecek!!

Akıllı olduğumuzu kanıtlayalım. ***Ayaklanan Almanlarla*** dayanışma içinde olduğumuzu açıklayan bir karar kabul edelim ve Rusya'da ***ayaklanmayı*** reddedelim. Bu hakiki, akıllı enternasyonalizm olacaktır. Ve ***her yerde*** böylesine bilge bir politika muzaffer olursa, tüm dünyada uluslararası enternasyonalizm nasıl da hızlı gelişecektir!...

Savaş tüm ülkelerin işçilerini son derece hırpaladı. İtalya'da, Almanya'da, Avusturya'da öfke büyüyor. ***Fakat*** İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri'ne sahip olan bizler beklemeliymişiz, Alman enternasyonalistlerine olduğu gibi, bizi lafla değil eylemleriyle, çiftlik sahiplerine karşı ayaklanmalarıyla Kerenski Hükümeti'ne karşı ayaklanmaya çağıran Rus köylülerine de ihanet etmeliymişiz ...

Rus devrimini boğmak isteyen bütün ülkelerin kapitalistlerinin emperyalist komplo bulutu ne kadar yoğunlaşırsa yoğunlaşsın, gelin ***ruble*** bizi boğuncaya kadar bekleyelim! Komploculara saldırıp bunların saflarını İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetlerinin zaferiyle paramparça etmek yerine, Kerenski ve Rodzyanko meclisi dürüst biçimde toplarsa, bütün uluslararası komploların ***oylamayla*** yenilgiye uğratılacağı Kurucu Meclisi bekleyelim. Bir Kerenski'nin, bir Rodzyanko'nun dürüstlüğünden kuşku duymaya hakkımız var mı?

*

"Fakat 'herkes' bize karşı! Tecrit olmuş durumdayız. Ge-

rek Merkez Yürütme Komitesi, gerek Menşevik enternasyonalistler ve 'Novaya Jizn'ciler, gerekse de Sosyal-Devrimciler bize karşı çağrılar çıkardılar ve çıkaracaklar! ..."

İkna edici bir argüman. Biz şimdiye kadar yalpalayanları yalpaladıkları için acımasızca teşhir ettik. ***Bu sayede*** halkın sempatisini kazandık. ***Bu sayede,*** onlar olmadan ayaklanmanın güvenli, hızlı, emin biçimde yürütülemeyeceği Sovyetleri ele geçirdik. Ve şimdi, ele geçirdiğimiz Sovyetleri, ***kendimiz yalpalayanların safına geçmek için*** kullanacağız. Bolşevizm için ne harika bir kariyer!

Liber-Dan ve Çernovların ve hakeza "Sol" Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerin politikasının tüm özü ***yalpalamalardan*** ibarettir. ***Kitlelerin sola çarketmesinin ölçütü*** olarak Sol Sosyal-Devrimcilerle Menşevik enternasyonalistlerin ***korkunç*** bir politik önemi vardır. Bir yandan Menşeviklerin ve Sosyal-Devrimcilerin yüzde kırkının solcuların kampına geçişi ve öte yandan köylü ayaklanması gibi iki olgu kuşkusuz ve apaçık birbiriyle bağıntılıdır.

Fakat tam da bu bağıntının karakteri, diri diri çürümüş Merkez Yürütme Komitesi ya da yalpalayan Sol Sosyal-Devrimcilerle ortakları bize karşı çıktığı için sızlanmak ancak şimdi akıllarına gelen bu kişilerin tüm karaktersizliğini gösteriyor. Çünkü küçük-burjuva liderlerin, Martovların, Kamkovların, Zuhanovların ve ortaklarının ***bu*** yalpalamalarının karşısına köylülerin ***ayaklanması*** konmalıdır. Kiminle birlik olmalı? Kitlelerin ***sola çarkedişini dolaylı olarak*** dile getiren ve her politik dönemeçte alçakça sızlanan, yalpalayan, Liber-Dan, Avksentyev ve ortaklarından özür dileyen bu bir avuç Petrogradlı istikrarsız liderlerle mi — ***yoksa bizzat bu sol yönelimli kitlelerle mi?***

Sorun budur, yalnızca budur.

Martovlar, Kamkovlar ve Zuhanovlar köylü ayaklanmasına

ihanet ettikleri için, bize, devrimci enternasyonalistlerin işçi partisine de ayaklanmaya ihanet etmeyi öneriyorlar. Çünkü gözünü Sol Sosyal-Devrimcilerle Menşevik enternasyonalistlerden ayırmama politikası ancak buna çıkar.

Biz ise şunu söylemiştik: yalpalayana yardım etmek için, önce insan kendisi yalpalamaktan vazgeçmelidir. Bu "sevgili" sol küçük-burjuva demokratları koalisyona doğru da yalpaladılar! Son tahlilde onları kendimiz yalpalamadığımız için yanımıza çektik. Hayat bizi haklı çıkardı.

Bu baylar yalpalamalarıyla devrimi daima mahvettiler. Sadece biz kendimizi onlara siper ettik. Ve açlığın Petrograd'ın kapısını çaldığı ve Rodzyanko ile ortaklarının Petrograd'ı teslim etmek üzere oldukları bugün bundan vazgeçelim, öyle mi?!

*

> "... Fakat demiryolcular ve posta memurlarıyla sağlam bir bağımız bile yok. Onların resmi temsilcileri Plansonlar[46]. Posta ve demiryolları olmadan zafer kazanılabilir mi?"

Evet, evet, burda Plansonlar, orda Liber-Danlar. ***Kitleler*** onlara nasıl bir güven duyuyorlardı? Bu liderlerin ***kitlelere*** ihanet ettiğini kanıtlayanlar daima biz değil miydik? Kitleler bu liderlere sırt çevirip, gerek Moskova seçimlerinde, gerekse de Sovyet seçimlerinde yüzlerini ***bize*** çevirmediler mi acaba? Yoksa demiryolcu ve postacı kitlesi açlık çekmiyor mu? Kerenski ve ortaklarının hükümetine karşı grev yapmıyor mu?

Ve 28 Şubat'tan önce bu gibi birliklerle ilişkimiz var mıydı — diye sordu bir yoldaş, "karamsarlar"dan birine. Bu kişi soruya iki devrimin birbiriyle karşılaştırılamayacağına işaret ederek yanıt verdi. Fakat bu işaret sadece soruyu soranın[47] pozisyonunu güçlendiriyor. Çünkü, ***burjuvaziye karşı proleter*** devrimin uzun süreli hazırlanmasından binlerce kez söz edenler tam da

Bolşevikleri (ve bunu tayin edici anın arifesinde unutmak için yapmadılar). Tam da kitlelerin proleter unsurlarının küçük-burjuva ve burjuva üst kesimlerden ***ayrılması,*** Demiryolcular Birliği ve Posta ve Telgraf Memurları Birliği'nin politik ve ekonomik yaşamı için karakteristiktir. Mesele mutlaka şu ya da bu birlikle zamanında "ilişkiler" kurmak değildir; mesele, sadece proletarya ve köylü ayaklanmasının zaferinin demiryolcular ve posta ve telgraf memurları ordusu içindeki ***kitleleri*** memnun ***edebileceğidir.***

*

> "... Petrograd'ın iki–üç günlük ekmeği var. Ayaklananlara ekmek verebilecek miyiz?"

Binlerce şüpheci düşünceden biri (şüpheciler ***daima*** "şüphe" edebilirler, ve şüpheleri ancak deneyimle çürütülebilir), kendi suçunu başkalarına yıkan argümanlardan biri.

Açlığı hazırlayan, devrimi açlıkla boğmayı kuranlar tam da Rodzyanko ve ortaklarıdır, tam da burjuvazidir. Açlıktan kurtulmanın, kırda köylülerin çiftlik sahiplerine karşı ayaklanmasından ve kentlerde işçilerin kapitalistlere karşı zaferinden başka bir kurtuluş yolu yoktur ve ***olamaz.*** Aksi takdirde, ***ne*** sabotajlarına rağmen zenginlerin tahılını almak, ***ne de*** satılık memurların ve zenginleşen kapitalistlerin direnişini kırmak ya da sıkı bir hesap vermeyi yürürlüğe koymak mümkün olmayacaktır. Milyonlarca kez kapitalistlerin sabotajlarından ***yakınan, sızlanan, yakaran*** tam da "demokrasi"nin gıda maddesi dairelerinin ve ikaşe organlarının tarihi bunu kanıtlamıştır.

Dünyada muzaffer proleter devrimin gücünden başka hiçbir güç sızlanmalardan, gözyaşlarından ve yakarışlardan ***devrimci eyleme*** geçmeyi başaramaz. Ve proleter devrim ne kadar ertelenirse, olaylar ya da yalpalayan ve şaşkına dönmüş insanların yalpalamaları onu ne kadar ertelerse, o, o kadar çok kurbana

mal olacaktır, ve tahıl sevkiyatını ve dağıtımını ***yoluna koymak*** o kadar zor olacaktır.

Ayaklanmayı ertelemek ölüm demektir — artan sarsıntı ve yaklaşan açlığı görüp de işçilere ayaklanmadan ***vazgeçmeyi öğütlemek (yani onlara beklemeyi, eskisi gibi burjuvaziye bel bağlamayı öğütlemek)*** sefil "cesaret"ine sahip olanlara bunu söylemek zorundayız.

*

> "... Cephede durum da henüz tehlikeli değil. Askerler kendiliklerinden bir ateşkes yapsalar bile, bu kötü birşey değildir..."

Fakat askerler ateşkes yapmayacaklar. Bunun için bir devlet erki gerekir, o da ayaklanma olmadan elde edilemez. Askerler düpedüz ***kaçacaklardır.*** Cepheden raporlar bunu söylüyor. Rodzyanko'nun Wilhelm'le yaptığı anlaşmaları ve tamamen umutsuzluğa düşüp herşeyi kadere bırakan askerlerin ***(ki umutsuzluğa düşmelerine az kalmıştır) bütünüyle*** mahvolmalarını ve kitlesel firarlarını teşvik etmek tehlikesiyle karşılaşmadan daha fazla beklenemez.

*

> "... Fakat iktidarı ele geçirip ne bir ateşkes, ne de bir demokratik barış sağlayamazsak, askerler devrimci savaşı sürdürmek istemeyebilirler. O zaman ne olacak? ..."

'Delinin biri kuyuya bir taş attı, on akıllı çıkaramıyor' özdeyişini anımsatan bir argüman.

Biz emperyalist savaşta ***hükümetin*** zorluklarını asla inkâr etmedik, fakat buna rağmen daima proletarya ve yoksul köylülerin diktatörlüğünü ***propaganda ettik.*** Eylem anının geldiği bugün mü bundan vazgeçelim?

Biz daima, bir ülkedeki proletarya diktatörlüğünün, o ülkenin uluslararası durumunda ve ekonomisinde ve hakeza ordunun durumu ve ruh halinde muazzam değişikliklere yol açacağını söyledik — ve şimdi bütün bunları "unutalım" ve devrimin "zorlukların"dan yılalım, öyle mi??

*

> "... Tüm raporlara göre kitlelerde onları sokağa iten ruh hali yok. Karamsarlığı haklı çıkaran belirtiler içinde, pogrom ve Kara-Yüz'ler basınının olağanüstü genişlemesi de var..."

Eğer burjuvazi insanın gözünü yıldırmışsa, bütün meselelerin, bütün olayların sarı bir renge bürünmesi doğaldır. Birincisi hareketin Marksist kriteri yerine aydın-izlenimci kriter geçirilir, sınıf mücadelesini ve ülke içinde ve tüm yurtdışında olayların gelişmesini politik olarak gözönüne almak ***yerine*** ruh hallerine dair öznel izlenimler geçirilir. Parti'nin sağlam çizgisinin, bükülmez kararlılığının ***da hakeza*** ruh halinin, özellikle de şiddetli devrimci anlardaki ruh halinin bir ***faktörü*** olduğu elbette "uygun zamanda" unutulur. Bazen, sorumlu liderlerin yalpalamalarıyla ve daha dün taptıklarını bugün yıkma eğilimleriyle, en yakışıksız yalpalamaları kitlelerin belli kesimlerinin ruh hali içine de taşıdığını unutmak pek "işlerine gelir."

İkincisi —ve şu an asıl mesele budur—, karaktersiz kişiler kitlelerin ruh halinden söz ederken;

"herkesin" ortamı gergin ve bekleyiş içinde olarak nitelediğini;

"herkesin", Sovyetlerin çağrısı üzerine ve Sovyetleri korumak üzere, işçilerin tek vücut halinde eyleme geçecekleri konusunda hemfikir olduğunu;

"herkesin", kaçınılmazlığı açıkça görülen "son, tayin edici çarpışma" sorununda merkezlerin kararsızlığı nedeniyle, işçilerin çok kızgın oldukları konusunda hemfikir olduğunu;

"herkesin" oybirliğiyle geniş kitlelerin ruh halini umutsuzluğa yakın olarak nitelediğini ve tam da bu zeminde gelişen anarşi olgusuna dikkat çektiğini;

ayrıca "herkesin", sınıf bilinçli işçiler arasında ***salt*** protesto amacıyla, ***salt*** kısmi çatışmalar için sokağa çıkma yönünde kesin bir isteksizlik görüldüğünü kabul ettiğini, çünkü havada yaklaşan kısmi bir çatışmanın değil, büyük savaşın kokusu olduğunu; tek tek grevlerin, gösterilerin ve eylemlerin hiçbir şansa sahip olmadığının denendiğini ve kesin olarak anlaşıldığını eklemeyi unuturlar.

Ve saire.

Devrimimizin yarım yıllık süresi içinde politik mücadelenin ve sınıf mücadelesinin, aynı zamanda olayların tüm seyrinin tüm gelişimi bakış açısından kitlelerin ruh halinin bu karakteristiğini incelersek, burjuvazinin gözlerini yıldırdığı kişilerin meseleyi nasıl tahrif ettiklerini açıkça görürüz. Çünkü durum 20 ve 21 Nisan, 9 Haziran ve 3 Temmuz öncesindekilerden farklıdır, çünkü o zaman Parti olarak bizim ya kucaklayamadığımız (20 Nisan) ya da dizginleyip barışçıl gösteriye dönüştürdüğümüz (9 Haziran ve 3 Temmuz) bir ***kendiliğinden kaynaşma*** gündemdeydi, çünkü o zamanlar Sovyetlerin ***henüz*** bizim olmadığını, köylülerin ***henüz*** Bolşeviklerin yoluna (ayaklanma) değil, Liber-Dan-Çernov'un yoluna inandıklarını, dolayısıyla halkın çoğunluğuna sahip olmadığımızı, dolayısıyla ayaklanmanın vakitsiz olduğunu çok iyi biliyorduk.

O zamanlar sınıf bilinçli işçilerin çoğunluğu arasında son, tayin edici savaş sorunu henüz ortaya çıkmış ***değildi*** hiç; Parti mercileri arasında bu sorunu ortaya atmış olan tek organ yoktu. Ve henüz bilinçlenmemiş, son derece geniş kitle içinde ne umutsuzluğun gerilimi ya da kararlılığı değil, sadece kendiliğin-

den bir kaynaşma ve basit bir "eylem"le, basit bir gösteriyle Kerenski ve burjuvaziyi "etkileme" saf umudu vardı.

Ayaklanma için buna değil, sınıf bilinçli unsurların, sonuna kadar savaşma yönünde bilinçli, sağlam ve bükülmez kararlılığına ihtiyaç vardır. Bu bir yanı. Öte yandan, yarım yamalak önlemlerle hiçbir şeyin kurtarılamayacağını, "etkileme"nin söz konusu olamayacağını, ***eğer*** Bolşevikler tayin edici savaşta onlara önderlik etmeyi bilmezse açların herşeyi "kırıp geçireceklerini ve hatta bunu anarşistçe yapacaklarını" ***hisseden*** geniş kitlelerin gergin umutsuz bir ruh hali içinde olmaları gerekir.

Sınıf bilinçli unsurlarda deneyimin öğrettiği birlikle, geniş kitlelerde lokavtçılara ve kapitalistlere karşı umutsuzluğa yakın bir nefret ruh halinin tam da bu kombinezonu, ***gerek*** işçiler ***gerekse de*** köylüler nezdinde pratikte devrimin gelişmesini sağlamıştır.

Gerici basında, Bolşeviklik taslayan aşağılık heriflerin "başarısı" da ancak bu zeminde anlaşılabilir olmaktadır. Gericilerin burjuvaziyle proletarya arasındaki yaklaşan nihai savaşa sevinçle ellerini ovuşturarak bakmaları yeni bir şey değildir. Şimdiye kadar istisnasız tüm devrimlerde bu böyle oldu, bu kesinlikle kaçınılmaz bir şey. Bu durum insanın gözünü yıldırırsa, o zaman sadece ayaklanmadan değil, bir bütün olarak proleter devrimden vazgeçmek gerekir. Çünkü kapitalist toplumda bu devrimin büyümesi, Kara-Yüzler'in sevinci ve kendilerine parsa toplama umudu ona eşlik etmeden olmaz.

Sınıf bilinçli işçiler, Kara-Yüzler'in burjuvaziyle elele çalıştığını ve işçilerin (küçük-burjuvaların inanmadığı, kapitalistlerin korktuğu, Kara-Yüzler'in zaman zaman, Bolşeviklerin iktidarı koruyamayacakları inancından hareketle, sevinçle gerçekleşmesini bekledikleri) nihai zaferinin Kara-Yüzler'i tamamen ***ezeceğini*** ve Bolşeviklerin iktidarı kararlılıkla ve savaştan zu-

lüm gören ve acı çeken insanlığın yararına korumayı ***bilecekleri***ni pekâlâ biliyorlar.

Gerçekten de, aklı başında hangi kişi ***Rodzyanko*** ve Suvarinlerin elele çalıştığından kuşku duyabilir? Aralarında rolleri paylaştıklarından kuşku duyabilir?

Olaylar, Kerenski'nin Rodzyanko adına çalıştığını ve "Rus Cumhuriyeti Devlet Matbaası"nın (kim o gülen!), "Devlet Duması"ndaki gericilerin gerici konuşmalarını devlet kasasından bastığını kanıtlamadı mı? ***Hatta*** "Dyelo Naroda"nın "efendisi"ne yaltaklanan uşakları bile bu gerçekleri teşhir etmediler mi? ***Bütün*** seçimlerin deneyimi, "Novoye Vremya"nın, bu sürüngenler gazetesinin, Çarcı toprak beylerinin "çıkarları"nca desteklenen bu gazetenin, Kadetlerin seçim listelerini bütünüyle desteklediğini göstermedi mi acaba?

Daha dün, ticaret ve sanayi sermayesinin (partisiz elbette, ah, elbette partisiz, çünkü Vihlyayev ve Rakitnikovlar, Gvozdev ve Nikitinler Kadetlerle değil, allah göstermesin, bilakis ***partisiz*** ticaret ve sanayi çevreleriyle birleşiyorlar!) Kadetlere 300.000 ruble harcadığını okumadık mı?

Meseleler duygusal değil, sınıfsal bakış açısından değerlendirildiğinde, bütün Kara-Yüzler basınının "Ryabuşinski, Milyukov ve Ortakları" şirketinin bir ***şubesi*** olduğu görülür. Sermaye kendisine bir yandan Milyukov, Zaslavski, Potresov gibilerini, öte yandan Kara-Yüzler'i satın alıyor.

Halkın bu ucuz Kara-Yüzler vebası zehiriyle iğrenççe zehirlenmesine son vermek için ***proletaryanın zaferinden*** başka yol yoktur.

Açlığın ve uzun savaşın zulüm ettiği, acı çektirdiği kitlenin Kara-Yüzler zehirine "el atması"na şaşırmak mümkün mü? Çöküşün arifesindeki bir kapitalist toplumu ezilen kitlelerin umut-

suzluğu ***olmadan*** düşünmek mümkün mü? Cehaletin son derece büyük olduğu kitlelerin umutsuzluğu, her türlü zehirin sürümünün artmasından ***başka*** biçimde dile gelebilir mi?

Hayır, kitlelerin ruh halinden söz ederken, kendi karaktersizliklerini kitlelerin üstüne yıkmak isteyenlerin pozisyonu umutsuzdur. Kitleler şimdilik, bilinçli bekleyenler ve bilinçsizce umutsuzluğa düşmeye hazır olanlar olarak ayrılıyor, ama ezilen ve açlık çeken kitleler karaktersiz ***değil.***

*

> "... Öte yandan, Marksist bir parti, ayaklanma sorununu askeri bir komplo sorununa indirgeyemez..."

Marksizm olağanüstü derin ve çok yönlü bir öğretidir. O nedenle, Marksizmden kopanların "argümanları" arasında daima Marx'tan alıntı ***parçacıklarına*** —özellikle de ***uygunsuz*** yerlerde aktarıldığında— rastlanmasına şaşmamak gerekir. Bir askeri komplo ***eğer*** belli bir sınıfın partisi tarafından örgütlenmemişse, ***eğer*** komplonun failleri genelde politik ve özelde uluslararası momenti dikkate almamışlarsa, ***eğer*** halkın çoğunluğu bu partiye nesnel olgularla kanıtlanmış bir sempati duymuyorsa, ***eğer*** devrimci olayların gelişimi küçük-burjuvazinin uzlaşmacı hayallerini pratikte çürütmemişse, ***eğer*** devrimci mücadelenin "tam yetkili" kabul edilen ya da bir başka biçimde öne çıkmış "Sovyetler" gibi organlarının çoğunluğu ele geçirilmemişse, ***eğer*** orduda (savaş zamanlarında) haksız savaşı halkın isteğine rağmen uzatan hükümete karşı tamamen olgunlaşmış bir ruh hali yoksa, ***eğer*** ayaklanma şiarları (örneğin "Tüm İktidar Sovyetlere", "Toprak Köylünün", "Tüm Savaşan Halklara Derhal Demokratik bir Barış Önerilmesi, Tüm Gizli Anlaşmaların Derhal Feshedilmesi, Gizli Diplomasinin Ortadan Kaldırılması" vs.) en büyük popülariteye ve yaygınlığa sahip değilse,

eğer işçi sınıfının öncüsü kitlelerin durumunun umutsuzluğundan ve kırsal nüfusun desteğinden emin değilse, çiftlik sahiplerine ve bunları koruyan hükümete karşı ciddi köylü huzursuzluklarıyla ya da ayaklanmalarla kendini gösteren desteğinden emin değilse, ***eğer*** ülkenin ekonomik durumu, krizin barışçıl ve parlamenter araçlarla elverişli biçimde aşılmasına dönük ciddi umutlar sunuyorsa Blankizmdir.

Yeter mi?

"Bolşevikler Devlet İktidarını Koruyabilecekler mi?" broşürümde (umarım bugünlerde çıkacak), Marx'tan gerçekten de ayaklanma sorunuyla ilgili olan ve ayaklanmayı "sanat" olarak niteleyen bir alıntı aktardım.*

Bugün Rusya'da askeri komploya ateş püsküren kabadayılardan, silahlı ayaklanma "sanat"ıyla kötü ünlü askeri komplo arasındaki farkı göstermeleri talep edildiğinde, bunların, ya yukarıda söylenenlerin tümünü tekrarlayacaklarına, ya da mahçup olup işçileri kendilerine güldüreceklerine bahse girmeye hazırım. Bir deneyin bakalım, değerli hakeza Marksistler! Bize "askeri komplo"ya ***karşı*** bir şarkı söyleyin!

SON SÖZ

Salı günü akşam saat sekizde Petrograd'da çıkan sabah gazeteleriyle birlikte Bay V. Bazarov'un "Novaya Jizn"deki makalesi elime geçtiğinde bu satırlar yazılmıştı. Bay V. Bazarov, "kentte iki saygın Bolşevik adına eyleme karşı çıkan elyazması bir bildiri dolaştığı"nı iddia ediyor[48].

---

* *Bkz. Seçme Eserler, C. 6, s. 300 vd.—**Red.***

Eğer bu doğruysa, bu mektubun en erken çarşamba günü öğleyin ellerine geçeceği yoldaşlardan, ***bu mektubu*** mümkün olduğunca çabuk ***bastırmalarını*** rica ediyorum.

Basın için değil, sadece Parti üyeleriyle mektup yoluyla tartışma için düşünülmüştü. Fakat Parti'ye mensup olmayan ve sefil karaktersizlikleri nedeniyle Parti tarafından binlerce kez alaya alınan "Novaya Jizn" kahramanları (evvelsi gün Bolşeviklerden yana, dün Menşeviklerden yana oy kullanan ve dünyaca ünlü Birlik Kongresinde[49] bu ikisini ***neredeyse*** birleştiren bu kişiler) — eğer bu şahıslar Partimizin ayaklanmaya karşı ajitasyon yapan üyelerinden bir ***bildiri*** almışlarsa, o zaman susmamak gerekir. Ayaklanma ***için*** de ajitasyon yapmak gerekir. Bu anonim kişiler artık ortaya çıksınlar ve alçakça yalpalamalarının, bütün sınıf bilinçli işçilerin onlara gülmesi biçiminde de olsa hakettikleri cezasını çeksinler. Bu yazının Petrograd'a gönderilmesine kadar sadece bir saat zamanım var, o nedenle sadece birkaç sözcükle şaşkın "Novaya Jizn" kliğinin acınası kahramanlarının bir "yöntemi"ni saptamak istiyorum. Bay V. Bazarov, "ayaklanmayı kitleler arasında umutsuzluk ve kayıtsızlık yaratan şeylerin tümünün hazırladığı"nı söyleyen, hem de binlerce kez doğru söyleyen Ryazanov yoldaşa karşı polemik yapmaya çalışıyor.

Sefil bir davanın sefil kahramanı "yanıtlıyor":

"Umutsuzluk ve kayıtsızlığın zafer kazandığı oldu mu hiç?"

Ah, "Novaya Jizn"in zavallı hebennekaları! Sizler tarihte ezilen sınıfların kitlelerinin, uzun acılar, her türden son derece derin krizler tarafından umutsuzluğun eşiğine kadar itilmeden çılgınca savaşta muzaffer olduğu ***böyle*** ayaklanma örnekleri biliyor musunuz? Kitleler çeşitli uşak Ön Parlamento'lara, boş devrim oyunlarına, iktidar ve ayaklanma organları olan Sovyet-

lerin Liber-Dan'lar tarafından boş laklakhanelere indirgenmesine karşı ne zaman kayıtsızlık (ilgisizlik) içine düşmediler?

Yoksa "Novaya Jizn"in aşağılık hebennekaları ... ekmek sorununa karşı, savaşın uzamasına karşı, toprağın köylülere verilmesine karşı kitlelerde ***kayıtsızlık*** mı keşfettiler?

29–30 (16–17) Ekim 1917

BOLŞEVİK PARTİ ÜYELERİNE MEKTUP[43]

Yoldaşlar! 18 Ekim Çarşamba günkü Petrograd gazetelerini elde etme imkânım henüz olmadı. Kamenev ve Zinovyev'in partisiz gazete "Novaya Jizn"de tam metni yayınlanan açıklamalarından telefonla haberdar olduğumda, duyduklarıma inanamadım. Fakat kuşku duymanın imkânsız olduğu anlaşıldı ve ben elde olan bir fırsattan yararlanıp, bu mektubun Perşembe akşamı ya da Cuma sabahı Parti üyelerinin eline geçmesini sağlamak zorundayım, çünkü böyle duyulmadık bir grev kırıcılığı olgusunu suskunlukla geçiştirmek canilik olur.

Pratik sorun ciddileştikce, grev kırıcılığı yapanlar ne kadar sorumlu, ne kadar "ünlü" ise, bu grev kırıcılığı o kadar tehlikeli hale gelmektedir, grev kırıcılarını o ölçüde büyük bir kararlılıkla kapı dışarı etmek gerekmektedir, örneğin grev kırıcılarının eski "hizmetleri" nedeniyle bir yalpalama o ölçüde affedilmez olacaktır.

Bir düşünün! Parti çevrelerinde, Parti'nin Eylül'den beri ayaklanma sorununu tartıştığı biliniyor. Hiç kimse, hiçbir za-

man adı geçen yoldaşların tek bir mektup ya da bildirisine dair bir şey duymadı! Şimdi, deyim yerindeyse Sovyetler Kongresi'nin öngününde, iki önde gelen Bolşevik, çoğunluğa ve tabii ki MK'ya ***karşı*** çıkıyorlar. Fakat bu açıkça söylenmiyor ve böylece davaya verilen zarar daha da büyüyor, çünkü imalarla konuşmak daha da tehlikeli.

Kamenev ve Zinovyev'in açıklamasının metninden, MK'ya karşı oldukları açıkça görülüyor, aksi halde açıklamaları anlamsız olurdu. Fakat onlar MK'nın ***hangi*** kararına karşı mücadele ettiklerini söylemediler.

Neden?

Çok açık: çünkü MK bu kararı yayınlamadı.

Yani nedir mesele?

Kritik günün, 20 Ekim'in öngününde, iki "önde gelen Bolşevik" son derece önemli bir mücadele sorununda Parti merkezinin ***yayınlanmamış*** bir kararına Partili ***olmayan*** bir yayın organında saldırıyor. Üstelik hem de, bu sorunda ***İşçi Partisi'ne karşı burjuvaziyle elele*** yürüyen bir gazetede!

Bu, örneğin 1906/07[50] yıllarında Parti'yi şiddetle eleştiren Plehanov'un Parti dışı basındaki tüm eylemlerinden bin kez daha alçakça, ***milyonlarca kez daha zararlıdır.*** Zira o zaman sözkonusu olan sadece seçimlerdi, şimdi ise sözkonusu olan iktidarın ele geçirilmesi için ayaklanmadır!

Böyle bir sorunda merkezin karar almasından ***sonra,*** bu ***yayınlanmamış*** karara, Rodzyanko ve Kerenski'nin önünde partili olmayan bir gazetede saldırmak — bundan daha haince, daha grev kırıcı bir davranış düşünülebilir mi?

Ben, bu eski yoldaşlarla eski sıkı ilişkimin hatırına, onları mahkûm ederken yalpalasaydım, bunu kendim için bir alçaklık

olarak görürdüm. Her ikisini de artık yoldaş olarak görmediğimi ve gerek MK'da, gerekse de Parti Kongresi'nde Parti'den ihraç edilmeleri için tüm gücümle mücadele edeceğimi açıkça söylüyorum.

Çünkü, yaşamın bizzat kendisinin giderek daha sık doğrudan doğruya ayaklanmayı önüne koyduğu bir İşçi Partisi, merkezin aldığı yayınlanmamış kararlarla, kararlar kabul edildikten sonra partili olmayan basında mücadele edilirse ve savaşçıların safına yalpalama ve karışıklık taşınırsa, bu zor görevi yerine getiremez.

Bırakın Bay Zinovyev ve Kamenev aklını yitirmiş bir düzine insanla, ya da Kurucu Meclis adaylarıyla partilerini kursunlar. İşçiler böyle bir partiye katılmayacaklardır, çünkü bu partinin birinci şiarı şu olacaktır:

"Nihai savaş sorununda MK oturumunda yenilgiye uğrayan MK üyeleri yayınlanmamış Parti kararlarına partili olmayan basında saldırabilirler."

Bırakın ***böyle*** bir parti kursunlar; bizim Bolşevik İşçi Partimiz bundan sadece kazançlı çıkar.

Bütün belgeler yayınlandığında Zinovyev ve Kamenev'in grev kırıcılığı daha açık gün ışığına çıkacaktır. O zamana kadar işçiler şu soruyu yanıtlamalılar:

Diyelim ki Tüm-Rusya Sendikalar Birliği yönetimi, aylar süren görüşmelerden sonra yüzde seksenin üstünde bir çoğunlukla, bir grev hazırlama, fakat zamanı ve diğer hususlar üzerine şimdilik hiçbir şey yayınlamama kararı almış olsun. Ve diyelim ki iki üye, güya bir "özel görüş" bahanesi altında, karardan ***sonra*** sadece yerel gruplar nezdinde yazılı olarak kararın değiştirilmesi yönünde çaba sarfetmekle kalmamış, aynı zamanda mektuplarını parti ***dışı*** basında da yayınlatmış olsunlar; nihayet

diyelim ki, henüz yayınlanmamış olmasına rağmen bizzat bu karara da parti dışı basında saldırmış, kapitalistler önünde grevi karalamış olsunlar.

İşçiler, bu tür grev kırıcılarını saflarından atmakta tereddüt ederler mi?

*

20 Ekim'den bu kadar kısa süre önce, şimdi ayaklanma sorununa gelince, parti dışı basında bu grev kırıcı davranışın işi ne ölçüde berbat ettiğini uzaktan değerlendirmem imkânsız. Kuşkusuz ***pratik*** zarar çok büyük. Meseleyi düzeltmek için, herşeyden önce grev kırıcıları ihraç edilerek Bolşevik cephenin birliği yeniden sağlanmalıdır.

Ayaklanmaya karşı düşünsel argümanların zayıflığı, onları gün ışığına çıkardığımız ölçüde berraklaşıyor. Bu günlerde bu konuda bir makaleyi "Raboçi Put"a gönderdim ve yazı kurulu bu yazıyı yayınlamayı imkânsız bulursa, bu makaleyi Parti üyeleri büyük ihtimalle elyazmasından okuyacaklar.*

Bu —söz meclisten dışarı— "düşünsel argümanlar"ı iki noktada toplayabiliriz. Birincisi: Kurucu Meclis'i beklemek. Bekleyelim, belki dayanırız. Bütün argüman bu. Açlığa, yıkıma, işçilerin sabrının taşmasına, Rodzyanko'nun Petrograd'ı Almanlara teslim etme yönündeki önlemlerine rağmen belki yine de dayanabiliriz.

"Belki" ve "olabilir", argümanın tüm gücü bu.

İkincisi: isterik bir karamsarlık. Burjuvazi ve Kerenski'de her şey mükemmel, bizde herşey kötü. Kapitalistlerde herşey mükemmel biçimde hazırlanmış durumda, işçilerde her şey kötü. Meselenin askeri yönüyle ilgili olarak "kötümserler" boğaz-

* *Bkz. bu makaleden önceki "Yoldaşlara Mektup". —**Red.***

larını yırtarcasına haykırırken "iyimserler" susuyorlar, çünkü grev kırıcılarından başka hiç kimse, bazı şeyleri Rodzyanko ve Kerenski'nin önünde deşifre etmez.

*

Zor günler. Zor bir görev. Ağır bir ihanet.

Ve buna rağmen görev yerine getirilecek, işçiler birleşecek, köylü ayaklanması ve cephedeki askerlerin aşırı sabırsızlıkları kendilerine düşeni yapacaktır. Saflarımızı sıklaştıralım — proletarya muzaffer olmak zorunda!

N. Lenin
31 (18) Ekim 1917

MERKEZ KOMİTESİ ÜYELERİNE MEKTUP[51]

Yoldaşlar! Bu satırları 24 Ekim akşamı yazıyorum. Durum son derece kritik. Şimdi ayaklanmayı herhangi bir şekilde geciktirmenin gerçekten ölüm anlamına geleceği gün gibi ortada.

Tüm gücümle yoldaşları, şimdi her şeyin pamuk ipliğine bağlı olduğuna, gündemde konferansların, kongrelerin (hatta Sovyetler Kongresi'nin bile) değil, halkların, kitlelerin, silahlı kitlelerin mücadelesinin karara bağlayacağı sorunlar olduğuna ikna etmeye çalışıyorum.

Kornilovcuların burjuva saldırısı, Verhovski'nin uzaklaştırılması, beklenemeyeceğini gösteriyor. Koşullar ne olursa olsun bu akşam, bu gece, Junkerleri silahsızlandırdıktan sonra (eğer direnirlerse, yenilgiye uğrattıktan sonra) hükümet tutuklanmalıdır vs.

Beklenmemelidir!! Her şey yitirilebilir!!

İktidarın derhal ele geçirilmesinin bedeli şudur: ***Halkın*** (Kongrenin değil, halkın, herşeyden önce ordunun ve köylüle-

rin), Verhovski'yi kovan ve ikinci bir Komilov komplosu düzenleyen Komilov hükümetine karşı korunması.

İktidarı kim almalıdır?

Bu şimdi önemli değil: Devrimci Savaş Komitesi ya da iktidarı, halkın çıkarlarının, ordunun çıkarlarının (derhal barış önerisi), köylülerin çıkarlarının (toprağa derhal el koyma ve özel mülkiyeti kaldırma), açların çıkarlarının gerçek temsilcilerine devredeceğini açıklayacak "herhangi bir organ" iktidarı alabilir.

Bütün bölgelerin, alayların, güçlerin derhal seferber edilip, Devrimci Savaş Komitesi'ne, Bolşevik MK'sına şu acil taleple delegasyonlar göndermesi zorunludur: İktidar asla 25 Ekim'e kadar Kerenski ve ortaklarının elinde bırakılmamalıdır; hiçbir koşul altında bırakılmamalıdır; mesele mutlaka bu akşam ya da bu gece sonuçlandırılmalıdır.

Tarih, bugün muzaffer olabilecekken (ve kesinlikle muzaffer olacakken) yarın birçok şeyi yitirme, evet hatta herşeyi yitirme tehlikesiyle karşı karşıya kalacak devrimcilerin geç kalmasını affetmeyecektir.

Bugün iktidarı ele geçirirsek, onu Sovyetlere karşı değil, onlar için ele geçirmiş olacağız.

İktidarın ele geçirilmesi ayaklanma meselesidir; politik hedefi iktidarı ele geçirdikten sonra açıklık kazanacaktır.

25 Ekim'de yapılacak şüpheli oylamayı beklemek fesatlık ya da şekilciliktir, halk bu tür sorunları oylamayla değil, şiddetle çözme hak ve yükümlülüğüne sahiptir; halk, devrimin kritik anlarında bizzat kendi temsilcilerine, hatta en iyi temsilcilerine yönü gösterme, onları beklememe hak ve yükümlülüğüne sahiptir.

Bunu bütün devrimlerin tarihi ispatlamıştır ve ***devrimin***

kurtuluşunun, barış önerisinin, Petrograd'ın kurtuluşunun, açlıktan kurtuluşun, toprağın köylülere verilmesinin buna bağlı olduğunu bilmelerine rağmen bu anı kaçırmaları devrimciler için korkunç bir suç olacaktır.

Hükümet yalpalıyor. ***Son darbe indirilmelidir,*** ne pahasına olursa olsun!

Eylemin gecikmesi ölümdür.

6 Kasım (24 Ekim) 1917

NOTLAR

[1] ***"Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine"*** makalesi, Lenin'in Rusya'ya varışından birkaç gün sonra, 20 (7) Nisan 1917 tarihli Pravda'da yayınlandı. Bunun içerdiği tezler Lenin tarafından daha 17 (4) Nisan'da (yani Rusya'ya varışından sonraki gün) İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Tüm-Rusya Konferansı Bolşevik üyelerinin toplantısında yaptığı ve aynı gün Bolşeviklerle Menşeviklerin bir ortak oturumunda tekrarladığı konferansta bildirilmişti. Ne yazık ki Konferans, iki toplantıda da stenoya çekilmemiştir ve yalnızca tam olmayan ve eksik notlar bulunmaktadır (bkz. Bütün Eserler, Cilt XX. 1. Yarıcilt, s. 101-111). Eldeki makalede de Lenin yalnızca, 17 (4) Nisan'daki konferanslarında okuduğu ve temellendirdiği tezleri, burada geliştirmeksizin ve gerekçelendirmeksizin yansıtıyor. Ancak bu tezlerin temellendirilmesi öz olarak, daha önlerde basılmış olan birinci "Uzaktan Mektup" ta ve "İsviçreli İşçilere Veda Mektubu"nda içerilidir; Tezler'in ana düşüncelerinin geliştirilmesini okur, elinizdeki kitapta basılmış olan "İkili İktidar Üzerine", "Taktik Üzerine Mektuplar" çalışmalarında ve özellikle "Devrimimizde Proletaryanın Görevleri (Proleter Parti'nin Bir Program Taslağı)" makalesinde bulacaktır.

Tarihe "Nisan Tezleri" olarak geçmiş olan elinizdeki tezler, 1917 yılında burjuva demokratik devrimin proleter devrime doğru gelişimi yolunda, proletaryanın ve onun Bolşevik Partisi'nin eylem programını, strate-

jisini ve taktiğini belirlemede araç olan belgelerden biridir. Nisan Tezleri bütünüyle, Lenin'in daha 1905'te savaş ve Rusya'da yaklaşmakta olan devrim karşısında aldığı tavırdan hareket ediyor ve "Uzaktan Mektuplar"ın ana düşüncelerini ifade ediyor; bu arada Lenin'in Nisan Tezleri bu düşünceleri özellikle belirgin bir biçimde yansıtıyor ve "Mektuplar"da söylenenleri, gerek politik gerekse de ekonomik alanda somut bir eylem programıyla tamamlıyor. Daha sonra, Ekim'den önce Lenin'in, iktidarı ele geçirdikten sonra proletaryanın ve onun partisinin alması gereken önlemler üzerine söyledikleri, esas olarak bu tezlerde içerilidir.

Eldeki Nisan Tezleri'nin, şiar olarak "proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü"ne hiç değinmediği belirtilmelidir. Belli ki, Lenin'in "Taktik Üzerine Mektuplar"da gösterdiği gibi, Şubat Devrimi aracılığıyla Sovyetler görünümünde artık "kendine özgü biçimde" burjuvazinin iktidarıyla Geçici Hükümet şahsında içiçe geçmiş tarzda gerçekleşmiş olduğu için; burjuva hükümetten kopmuş, arı halde gerçekleştirilmesini Lenin, 1917 koşulları altında burjuva devrimden proleter devrime geçiş amacı için zorunlu görmüyordu. Şimdi Lenin'in bakış açısından hareketle, burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime doğru gelişiminin böylesi bir yolu kesinlikle mümkündür, burada sosyalist devrim "geçerken", ya da Lenin'in daha sonra ifade ettiği gibi, "yan ürün" olarak bile, burjuva-demokratik devrimin kendinden önce henüz çözülmemiş görevlerini çözer. Bilindiği gibi bu, Bolşevik Parti'nin artık proletaryanın ve en yoksul köylülüğün diktatörlüğü şiarıyla ona doğru ilerlediği Ekim'de böyle de oldu. Böylece Lenin'in Nisan Tezleri'nde proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü şiarının yokluğu dolayısıyla, bu şiarın 1905'den farklı olarak 1917 koşullarında, proleter sosyalist devrime hazırlanan stratejiyi ve proleter partiyi daha fazla belirleyemeyeceği şiddetle vurgulandı. Lenin bu düşünceyi, 1905 şiarlarına sıkı sıkıya sarılan ve 1917 Devrimi'nde Parti tarafından Leninist çizginin kabulüne inatla direnen Kamanev'e ve onun düşüncedaşlarına karşı yönelmiş olan "Taktik Üzerine Mektuplar"mda temellendiriyor.

Stalin yoldaş "Troçkizm mi Leninizm mi?" konuşmasında (Kasım 1924), Nisan Tezleri'nin Partimiz için anlamını şöyle değerlendiriyor: "Yeni mücadele koşulları altında Parti'nin yeni bir yön tayini kaçınıl-

mazdı. Parti (onun çoğunluğu), bu yeni yön tayinine doğru el yordamıyla ilerliyordu. Barış sorununda, Geçici Hükümet'e Sovyetler'in bir baskı politikasını kabul etmişti ve proletarya ile köylülüğün diktatörlüğü eski şiarından Sovyetler'in iktidarı yeni şiarına geçmeye hemen karar veremedi. Bu belirsiz politika, Sovyetler'e, Geçici Hükümet'in gerçek emperyalist karakterini, barışın somut sorunlarına dayanarak içyüzünü görmeleri için zaman tanımaya ve böylece ondan koparmaya yönelikti. Ancak bu pozisyon, pasifist hayaller ürettiği, anavatan savunucularının değirmenine su taşıdığı ve kitlelerin devrimci eğitimini zorlaştırdığı için temelden yanlıştı... Yeni bir yön tayini gerekliydi. Bu yeni yön tayinini Lenin Parti'ye ünlü Nisan Tezleri'nde verdi. Herkes tarafından bilindikleri için, Nisan Tezleri üzerinde daha fazla durmak istemiyorum. O zaman Parti ile Lenin arasında düşünce farklılıkları var mıydı? Evet, düşünce farklılıkları vardı. Bu düşünce farklılıkları ne kadar sürdü? İki haftadan fazla değil. Leninist tezleri kabul etmiş olan Leningrad Örgütü'nün (Nisan'ın ikinci yarısında toplanan) genel Kent Konferansı, Partimizin gelişiminde bir dönüm noktası oluşturuyordu. Parti'nin (Nisan sonunda toplanan) Tüm-Rusya Nisan Konferansı, Parti'nin onda dokuzunu homojen Parti pozisyonu etrafında toplayarak, yalnızca, Leningrad Konferansı'nın eserini tüm Rusya ölçeğinde sona erdirdi" (Stalin, "Muhalefet Üzerine", 1928, Rusça, s. 107-108). (Muhalefet Üzerine c. 1, s. 104-111 —İnter Yayınları)

Lenin'in tezlerinin yayınlanmasının ertesi günü Kamenev "Pravda"da, "Görüş Ayrılıklarımız" makalesinde buna karşı çıktı, bu makalede "Lenin yoldaşın genel şeması"nın "kabul edilemez" göründüğünü açıklıyordu, o ve düşünce arkadaşları "MK'nın yeni kararlarına ve Tüm-Rusya Konferansı'nın kararlarına kadar", "gerek 'devrimci anavatan savunması'nın yıkıcı etkisine karşı, gerekse de Lenin'in eleştirisine karşı" pozisyonlarını savunacaklardı. (Bu dönemde Kamenev'in pozisyonları hakkında bkz. elinizdeki kitapta "Taktik Üzerine Mektuplar" makalesi) Kamenev ve düşüncedaşlarının bu direnişi, Lenin ve Parti tarafından, Leninist bakış açısının kesin olarak Parti görüşü haline geldiği adı geçen Leningrad ve Tüm-Rusya Parti Konferansı'nda kırıldı.

Böylece Bolşevik Parti Lenin'in tezlerini kabul etti ve onları programı haline getirdi. Elbette ki bu tezler, burjuva ve küçük-burjuva partilerin

en öfkeli karşı saldırısına yol açtı. Burjuvazi için, buna liberaller de dahildir, tezler, Lenin'e karşı en kirli iftira kampanyasının düzenlenmesine işaret olarak hizmet etti. Plehanov, Lenin'in elinizdeki makalesinden anlaşılacağı gibi, Tezler'i "humma fantezileri" olarak açıkladı. Menşevik merkezin ("Organizasyon Komitesi"nin) organı, "Raboçaya Gazeta" (1917'de Petrograd'da günlük gazete olarak çıkıyordu), 19 (6) Nisan tarihli 26. sayısının başmakalesinde "sol kanattan tehlike" üzerine gürültü kopardı. Gazete şöyle yazıyordu: "Lenin bize, gericiliğe hizmet etmek için geldi. Onun ortaya çıkışından sonra şöyle denebilir: Lenin'in her önemli başarısı, gericiliğin bir başarısı olacaktır ve sol kanadımızı güvenceye almadığımız, kahini Lenin olan o akımı şiddetli bir direnişle zararsız hale getirmediğimiz sürece, karşı-devrimci çabalara ve deneylere karşı her türlü mücadele umutsuz olacaktır." "Raboçaya Gazeta", Lenin'in beraberinde getirdiği bu "sol kanattan tehlike"de "temel meseleyi, öncelikle Lenin tarafından ortaya konmuş olan burjuva-demokratik devrimden proleter devrime geçiş şiarında görüyordu. "En önemlisi, Rusya'da rotayı sosyalist devrime doğru tutmaktır", diye yazıyordu Menşevik gazete Lenin'in pozisyonu hakkında ve şöyle devam ediyordu: "Zayıf üretici güçleri, bir azınlık, hem de özellikle önemli olmayan bir azınlık oluşturan, üstelik dikkate değer bir politik ve sendikal eğitim göstermeyen ve hiçbir örgütsel deneyime sahip olmayan sanayi proletaryasıyla Rusya için en önemli şey — ***böyle*** bir Rusya için esas mesele, sermayenin egemenliğinin ortadan kaldırılmasına, sosyalizmin gerçekleştirilmesine yavaş yavaş geçme olanağıdır". Sözümona Lenin tarafından hazırlanmış olan devrimin "sırtından hançerlenmesi"ni, Menşevik gazete ve Menşevik OK burada görüyordu. "Raboçaya Gazeta" makalesinin sonunda "Devrim kuşkusuz tehlike tehdidi altındadır. Henüz daha geç olmadan, Lenin ve onun yandaşlarına kesin bir reddiye çıkarılmalıdır", diye tekrarlıyordu. 1917 olayları, devrimin gerçekte kime "kesin reddiye" çıkardığını, ayaklanan proletarya aracılığıyla kimi tarihin çöplüğüne attığını gösterdi.

Bilindiği gibi Lenin Şubat arifesinde İsviçre'de bulunuyordu. Rusya'da devrimin patlak verdiğine ilişkin ilk haberler, Lenin'i ve diğer göçmenleri, Rusya'ya geri dönüş göreviyle karşı karşıya bıraktı. Rusya'ya geri dönüş yalnızca ya Antant ülkeleri (İngiltere, Fransa vd.) ya da Almanya üzerinden mümkün olduğu için bu kolay bir görev değildi. İngiltere ve Fransa, emperyalist savaş karşıtı olan bu Rus sosyalistlerinin, ordu üze-

rinde, işçi kitleleri vs. üzerinde yıkıcı etkilerinden korktukları için Rusya'ya geçmelerine izin vermek istemiyorlardı. Rusya'ya karşı savaş yürüten Almanya'dan geçiş, ihanet nedeniyle büyük bir iftira kampanyasına yol açabilirdi, böyle de oldu. Lenin Almanya'dan geçişe razı olduğunda, bunu hesaba kattı. Lenin, Krupskaya'mn (Lenin'den Anılar. –İnter Yayınları.) anılarmda anlattığı gibi, bu yüzden "meseleyi, yalnızca Alman hükümetiyle değil, Alman sosyal-demokratlarıyla da en ufak bir uzlaşma karakteri taşımayacak biçimde ayarlamaya çaba gösterdi". İsviçreli enternasyonalist F. Platten, Alman hükümetiyle, Rus göçmenlerinin Almanya'dan geçişi üzerine pazarlıklara başladığında, göçmenlerin içinde seyahat edecekleri vagonun, ne bir kontrole ne de bir denetime tabi tutulmayacağım, hiç kimsenin vagona girme ya da onu terk etme hakkına sahip olmayacağını, seyahat edenlerin savaş ve barış sorunu üzerine görüşlerinden bağımsız olarak vagona kabul edileceğini ve geçiş için onayın, Rusya'daki Alman ya da Avusturyalı savaş tutsaklarımn ya da gözaltına alınmışlarm değiş-tokuşu temelinde gerçekleşeceğini saptayan özel koşullar hazırladı. Almanya'dan geçişin bu titizlikle formüle edilmiş koşullarına kesinlikle uyuldu da. Rusya'ya vardıktan hemen sonra Lenin ve Zinovyev tarafından, onlarla birlikte gelmiş olanların tümü adına, Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Yürütme Komitesi'ne, İsviçre'den yola çıkışm tüm koşulları üzerine bir rapor verildi ve bu rapor 18 (5) Nisan'da "Pravda"da yayınlandı (bkz. Bütün Eserler, Cilt XX, 1. Yarıcilt, s. 97-99). Buna rağmen tüm burjuva basında hemen azgın bir iftira kampanyası başladı ve Lenin'le Bolşeviklere karşı neredeyse bir pogrom saldırısı yürütüldü. Lenin, Alman emperyalistlerinin ajanı olarak, Alman casusu olarak vs. gösterildi. Tüm burjuva ve küçük-burjuva gazeteler bu pogrom saldırısına vargüçleriyle katıldılar. Bu, önemli ölçüde İngiliz ve Fransız hükümetinin talimatı üzerine oldu. İngiltere ve Fransa hükümetleri, Lenin'in Rusya'ya geri dönüşünü engelleyemeyince, onu ve Bolşevikleri lekelemek için her türlü önlemi almakta geç kalmadılar. Lenin'in geldiği gün Dışişleri Bakanlığı'na İngiliz ve Fransız elçiliklerinin, bu biçimde Geçici Hükümet'i etkileyebilme umuduyla Lenin'i ve diğer Bolşevikleri son derece tehlikeli insanlar olarak gösteren ve onlara alçakça iftira eden muhtıraları verildi. İngiliz ve Fransız elçilerinin, Lenin'in gelişi vesilesiyle verdikleri muhtıra aynı zamanda Geçici Hükümet'e ve burjuva basına, Lenin ve Bolşeviklere

karşı saldırının yürütülmesi için talimattı. Lenin 1917'de Rus burjuvazisi tarafından böyle karşılandı. Ancak Petrograd'ın proleter kitleleri liderlerini en büyük devrimci coşkuyla ve en törensel biçimde kabul ettiler. Lenin, devrimci kitlelerle ilk bir araya gelişinde onu karşılayan binlerce işçi, asker ve bahriyeli göstericiye hemen sosyalist devrim şiarını ilan etti. (s. 9)

[2] Dünya savaşı sırasında ***"anavatan savunması"*** şiarını ortaya koymuş olan Rus sosyal-şovenizmi, otokrasinin devrilmesinden sonra şiarına yeni bir biçim verdi: "anavatan savunması" şimdi Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler tarafından, Alman emperyalizmi tarafından yenilgiye uğratılmasına karşı devrimin savunulması olarak gösteriliyordu. "Devrimci anavatan savunması" tanımı da buradan geliyor. Gerçekte bu devrimin sözümona savunması, iktidarda bulunan Rus burjuvazisinin emperyalist çıkarlarının bir savunması olarak görünüyordu. Şubat Devrimi'nden sonraki ilk dönemde kitleler, Menşeviklerle Sosyal-Devrimciler tarafından atılan "devrimci anavatan savunması" şiarının peşinden gittiler, çünkü devrim savunmasının sözkonusu olduğu inancındaydılar. Bu konuya ilişkin ayrıntı için bkz. elinizdeki kitapta Lenin'in "Devrimimizde Proletaryanın Görevleri" tezleri, Madde 9. (s. 10)

[3] ***"Sosyal-Devrimciler"*** ve ***"Halkçı-Sosyalistler"***, Rusça "Narod", Halk tanımından kaynaklanan eski köylü/küçük-burjuva Rus devrimci hareketi ***Narodniklerin*** taklitçileriydiler. Bu devrimci hareket, serfliği büyük ölçüde başka biçimlerde koruyan ve köylülere muazzam ödemeler yükleyen, 1861 tarihli sözümona "köylü kurtuluşu"ndan sonra, köylü kitlelerinin hayal kırıklığı ve öfkesi temelinde ortaya çıkmıştı. Buna daha sonra, Rusya'da kırda da gündeme gelen kapitalist gelişim dolayısıyla köylülerin daha da yoksullaşması eklendi. Narodnizmin taşıyıcıları küçük-burjuva entelektüellerdi, ideolojisi, gelişimin kapitalist yolundan sakınarak Rusya'yı doğrudan sosyalizme götürecek olan bir köylü devrimi düşüncesiyle bağıntılı ütopik bir tarım devrimiydi. Bu devrimci hareket 70'li yıllarda özellikle güçlüydü, ancak asla bir kitle hareketi haline gelmedi. Narodnikler 1879'da, kendisine ***"Toprak ve Özgürlük"*** diyen, Rusya'nın ilk devrimci partisini kurdular, ancak devrimci bir kitle hareketinin ve köylü devriminin oluşup oluşmaması konusundaki hayal kırıklığı, Narodniklerin bir bölümünü Çarlık temsilcilerine karşı birey-

sel terör yoluna soktuğu için kısa sürede bölündü. İşçiler arasında da devrimci propaganda yürüten terörist parti ***"Halkın İradesi"*** oluştu. Kapitalizmin ve işçi hareketinin gelişimi 90'lı yıllarda Narodnizmin hızla dağılmasına yol açtı. Narodniklerin bir bölümü sosyalizme, bir bölümü burjuva liberalizmine geçti ve üçüncü bir bölümü Narodnizmin küçük-burjuva geleneğini değişmiş biçimde sürdürdü. Teorisi, eski Narodnizmle Marksizmin revizyonist tahrifatının bir karışımı olan küçük-burjuva/köylü ***Sosyal-Devrimciler*** Partisi 1901'de bu unsurlardan oluştu. Parti programının ana noktaları, toprağın topluınsallaştırılması, "ortak toprak mülkiyetinin genişletilmesi temelinde köylülük aracılığıyla eşitleyici toprak kullanımının organizasyonu" idi. Bu, kooperatiflerin organizasyonuyla birlikte sosyalizme yol açacaktı. Sosyal-Devrimcilerin partisi, taktiğinin odağına, Çarlık temsilcilerine karşı bireysel terörü koyuyordu. Sosyal-Devrimci parti, tipik bir küçük-burjuva-demokratik partiydi, fakat küçük-burjuva karakterini "sosyalizm" bayrağı altında gizliyordu ve böylece sosyal-demokrasinin, işçileri bağımsız bir politik işçi partisinde birleştirme çabalarına karşı etkide bulunuyordu. Şubat Devrimi'nden sonra Sosyal-Devrimciler Menşeviklerle birlikte, burjuvaziyle koalisyon partisiydiler. Ekim Devrimi, sağ kanadı karşı-devrim tarafına geçerken, sol kanadı Bolşeviklerle birlikte yürüyen Parti'yi böldü. Devrimin sonraki seyrinde Sovyet iktidarı büyük köylülere ve kırsal burjuvaziye karşı harekete geçtiğinde, sol Sosyal-Devrimciler de 1918'de—tümüyle Komünist Parti'ye geçen bir bölümü dışında— karşı-devrim saflarına geçtiler. Böylece Sosyal-Devrimciler Ekim Devrimi'nden sonra, Sovyet iktidarına karşı Beyaz generallerin ve emperyalist müdahalenin safına geçen büyük köylülüğün açık karşı-devrimci partisi oldu.

Sosyal-Devrimci Parti'nin daha ilk kongresinde bir grup teröre ve tarım programının ona çok radikal görünen bazı maddelerine karşı çıktı. 1906'da bu grup nihayet Sosyal-Devrimcilerden ayrıldı ve legal olan ve Kadetlerin liberal partisine yakın duran ***"Halkçı Sosyalist İşçi Partisi"ni*** kurdu (Sosyal-Devrimci Parti, Şubat Devrimi'ne dek illegaldi). Halkçı-Sosyalistler programlarında Kurucu Meclis'ten ve cumhuriyetten vazgeçiyor ve köylülerin yararına kamulaştırılacak olan büyük toprak mülkiyeti karşılığında bedelinin ödenmesinden yana olduklarını ifa-

de ediyorlardı. II. Devlet Duması'nm dağılmasından hemen sonra bu parti perdeden silindi ve ancak Şubat Devrimi'nden sonra karşı-devrim kampma dahil oldu. (s. 11)

[4] ***"Yedinstvo"*** gazetesi Plehanov yandaşlarının bir çevresi ("Partiye sadık Menşevikler" denilenler) tarafından, yani Tasfiyecilere karşı Parti'den yana olan Menşevikler tarafından (bkz. Seçme Eserler C. 4, Not: 3, — İnter Yayınları) 1914 yılmda kuruldu ve savaş patlak verene dek Petersburg'da legal olarak yayınlandı. Önüne temel görev olarak Bolşeviklerin "bölücü faaliyeti"ne karşı mücadeleyi koymuştu. Dört sayı yayınlandı; savaşın başlangıcında gazete yaymını durdurdu. 1917'de Şubat Devrimi'nden sonra, kendisine aynı şekilde "Yedinstvo" (Birlik) diyen bir grup Plehanov yandaşı tarafından yeniden çıkarıldı ve bizzat Plehanov gibi, savaş sorununda aşırı sosyal-şovenist bir tutum takındı, bu arada burjuva Geçici Hükümet'i çekincesiz destekliyor, Kadetlerle koalisyonu savunuyor ve Bolşeviklere karşı öfkeli, doğrudan saldırıya varan bir ajitasyon yürütüyordu. Gazetenin yöneticisi Plehanov'du. Gazetenin kendisini organı olarak tanımladığı "Yedinstvo" grubu, arkasında bazı yörelerde sosyal-şovenist aydınlardan küçük gruplar olmasma rağmen önemsiz ve esasen etkisiz bir gruptu. Daha sonra, Plehanov'un ölümünün ardından, grup, karşı-devrimci oluşumlara doğrudan katıldı ve Denikin, Kolçak ve diğerlerinin safına geçti. (s. 13)

[5] ***"Ruskaya Volya"*** ("Rus Özgürlüğü") gazetesi, 1916'da ***Petrograd***'da Duma Milletvekili ve sonraki Çarlık İçişleri Bakanı Protopopov tarafından büyük bankalarm paralarıyla kuruldu ve 1917 yılında da çıktı. Büyük sermayenin çıkarlarını savunuyordu. Lenin 1917 yılında "Pravda"daki yazılarmdan birinde bu gazeteyi, "en kötü kapitalistlere hizmet eden" bir organ olarak niteledi (bkz. Bütün Eerler, Cilt XX. 1. Yarıcilt, s. 460). (s. 14)

[6] Lenin burada, 17 (4) Nisan tarihli, Bolşeviklerle Menşeviklerin ortak konferansında yaptığı, ertesi gün "Yedinstvo"da ("Birlik") yayınlanmış olan konuşması üzerine raporu kastediyor. Bu raporda, Lenin'in konuşmasının çok ayrıntılı bir açıklamasından sonra yaklaşık olarak şöyle deniyor: "Gerçekten hummalı bir hastanın fantezisi izlenimi veren bu konuşma, Tsereteli'den layık olduğu karşılığı aldı. Tsereteli, anın görevi-

nin, adı demokratik cumhuriyet olan kazanımları sağlamlaştırmaktan ibaret olduğuna dikkat çekti. Yukarıda anılan anarşistçe demagojiye karşı, yok oluş için, iktidarın gayri meşru biçimde ele geçirilmesinden daha uygun bir yol olmadığını vurgulayan Engels'in sözlerini isabetle kullandı."

Bunun ardından Plehanov, aynı rapor ve Lenin'in Nisan Tezleri vesilesiyle, "Lenin'in Tezleri ve Humma Fantezileri Bazen Neden İlginç Olabilir" başlıklı uzun bir makale kaleme aldı ve "Yedinstvo" gazetesinde yayınladı. (s. 14)

[7] Lenin burada, Marx ve Engels'in, Paris Komünü'nden sonuç çıkardıkları ve bu deneyimin Marx ile Engels tarafından daha Paris Komünü'nden önce geliştirilmiş olan devlet ve proletarya diktatörlüğü üzerine Marksizmin ana düşüncelerinin gelişimi ve tamamlanmasını veren yeniyi formüle ettikleri çalışmaları, mektupları ve makaleleri kastediyor. Lenin burada özellikle Marx'ın Kugelmann'a 12 Nisan 1871 tarihli mektubunu, Marx'ın "1871 Fransa'da İç Savaş" üzerine çalışmasını ve "Komünist Manifesto"ya Marx ve Engels'in 1872'de kaleme aldıkları Önsöz'ü, ayrıca Engels'in "Konut Sorunu" (1872) çalışmasını, Marx'ın 1875 tarihli Alman Sosyal-Demokrat Partisi'nin program taslağına ilişkin "Notlar"ını ("Gotha Programının Eleştirisi" ve nihayet Engels'in aynı şekilde bu program taslağını eleştirdiği 18-28 Mart 1875 tarihli Engels'in Bebel'e mektubunu gözönünde bulunduruyor. Bu çalışmalarda gerek Marx gerekse de Engels, proletarya ve proleter devrim için var olan, burjuva devlet mekanizmasını yerle bir etme gerekliliğini özellikle güçlü vurguluyorlar. Marx ve Engels, "Komünist Manifesto"nun yeni Almanca baskısına 1872'de yazdıkları önsözde, "Özellikle Komün, 'işçi sınıfının hazır devlet mekanizmasını öylece sahiplenip, onu kendi amaçları için harekete geçiremeyeceğini' kanıtlamıştır", diyorlar (bkz. Komünizmin Temel Kitapları, s. 14). Kugelmann'a bu mektupta Marx şöyle yazıyor: "Eğer 'Onsekizinci Brumaire'imin son bölümüne bakarsan, Fransız Devrimi'nin bir sonraki deneyi olarak, şimdiye kadarki gibi artık bürokratik-askeri mekanizmayı bir elden diğerine geçirmeyi değil, aksine onu parçalamayı ifade ettiğimi göreceksin ve kıtada her gerçek halk devriminin önkoşulu budur. Kahraman Parisli Partili yoldaşlarımızın çabası da budur" (Karl Marx, "Kugelmann'a Mektuplar", Komünizmin Temel Kitapları, s. 86).

Burjuvazinin devlet mekanizmasını yıktığında proletaryanın nasıl bir devlet kurmak zorunda olduğunu Marx "Parisli Partili yoldaşlar"m, yani Paris Komünü'nün aynı deneyimine dayanarak, "Fransa'da İç Savaş 1871" üzerine broşürünün III. Bölümünde ayrıntılı olarak gösteriyor. Lenin, Marx'ın devlet üzerine bu düşüncelerini, 1917'de yazdığı "Devlet ve Devrim" çalışmasında tam olarak tekrarladı ve geliştirdi. Bir bölüm özellikle bu soruna ayrılmıştır: "1871 Paris Komünü'nün Deneyimleri. Marx'ın Tahlili." Tüm 1917 yılı boyunca Lenin tekrar tekrar bu soruna ilişkin düşüncesini ifade etti. Özellikle "Paris Komünü Tipinde Devlet" üzerine ve Sovyet iktidarı görünümünde tam da böyle bir devletin kurulması zorunluluğu hakkında, "İkili İktidar Üzerine"de konuşuyor. Daha Şubat Devrimi'nden önce, 1917 başında, Lenin "Devlet ve Devrim" çalışması için materyali hazırladı ve Marx'ın, Paris Komünü tipinde devlet üzerine görüşlerini inceledi; 1905 Rus Devrimi'nin yeni devlet tipini, "İşçi Temsilcileri Sovyetleri", "Demiryolcu Temsilcileri Sovyetleri", "Asker ve Bahriyeli Temsilcileri Sovyetleri"ni ortaya çıkararak, Paris Komünü'nden daha "ürkek" ama daha "geniş" gösterdiğini yazdı. Ve Lenin daha o zaman, "bütün meselenin olasılıkla kısaca şöyle ifade edilebileceği" sonucuna vardı: "eski ('hazır') devlet mekanizmasının ve parlamentonun yerine ***İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin*** ve ***onun*** mutemetlerinin ***geçirilmesi".*** "Meselenin özü burada yatıyor!" — diye belirtti kendisi için bu notlarda. (s. 15)

[8] "Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine" Lenin'in tezlerinin yayınlanmasından hemen sonra yayınlanan ***"İkili İktidar Üzerine"*** adlı makale, "Uzaktan Mektuplar" ve tezlerin konusu olan sorulardan sadece ve sadece "Devrimin asıl meselesi"nin, iktidar sorununun altını çiziyordu. Lenin'in daha ilk "Uzaktan Mektup"ta ele aldığı "ikili iktidar"ın anlatımında Sovyetleri, Paris Komünü tipinde "bir hükümetin embriyon biçimi" olarak tanımlıyor ve temel şiarı olan "burjuvazinin iktidarının proletarya ve yoksul köylülükle el değiştirmesi" şiarıyla tamamen uyum içinde, "sınıf bilinçli işçiler"in ve Parti'nin önüne, bu "embriyon biçimindeki hükümeti" gerçek bir hükümet iktidarına dönüştürme görevini koyuyordu. Bu hususta Lenin'in tutumu için, daha önce, çoğunluğu "küçük-burjuva zafer sarhoşluğuna karşı, şovenist anavatan

savunmasına karşı, palavralara karşı, burujuvaziye bağımlılığa karşı mücadele yoluyla kazanılmasına çalışmadan Geçici Hükümet'in yıkılması sorununa maceracı bir biçimde yaklaşılmaması gerektiği" yönündeki uyarısı dikkat çekicidir. Böyle bir maceracılığa karşı "İkili İktidar Üzerine" makalesi, "Paris Komünü tipinde bir devlet iktidarı için", Sovyet Cumhuriyeti için mücadelede Bolşevik taktiğin genel bir krokisini vermektedir. Bu taktik Lenin tarafından, bir sonraki "Taktik Üzerine Mektuplar"da ayrıntılı olarak geliştirilmiştir. "İkili İktidar" adlı makalenin özü, proletarya ve partisinin Sovyetlerin tek başına iktidarına yönelmiş rotasının, burjuvazinin kendi tek başına iktidarına yönelmiş rotasının karşısına koyduğu son satırlardır. Burada, "devrimin asıl meselesi"nde, 1917 yılmda iktidar sorununda, Lenin'in emperyalist savaş döneminde kaleme aldığı (bkz. "Devrimin İki Çizgisi Üzerine" adlı makale [Seçme Eserler c. 5, –İnter Yayınları]), devrimin iki çizgisinin —proleter ve burjuva çizgisinin— sürdürüldüğünü ve geliştirildiğini görüyoruz. Devrimin bu iki çizgisi, daha ilk Rus Devrimi'nde Bolşeviklerle Menşeviklerin tutum ve taktiklerindeki farklılığı belirlemişti. Şimdi, 1917 yılında, proleter çizgi, Leninist şiar olan "Tüm İktidar Sovyetlere" şiarında ifadesini bulmuşsa, Menşeviklerin burjuva çizgisi, kendisini, bu şiara karşı mücadelede, Bolşeviklerin proletarya diktatörlüğüne yönelik rotasına karşı mücadelede, burjuvazinin devlet iktidarının proletaryaya karşı savunulmasında, burjuvaziyle ittifak ve koalisyonda göstermişti. (s. 16)

[9] Lenin'in Nisan Tezleri yayınlandıktan hemen sonra Kamenev, "Pravda"nın 27. sayısında "Görüş Ayrılıklarımız" adlı makaleyi yayınladı. Lenin'in "İkili İktidar Üzerine" makalesi yayınlandıktan hemen sonra ise, 25 (12) Nisan tarihli "Pravda"da Kamenev "Lenin'in Tezleri Üzerine" adlı makalesini yayınladı. Her iki makalede de Kamenev, kısa süre sonra Nisan Konferansı'nda onunla birlikte tavır alan Parti içindeki sağcı unsurların tavrını temsil ediyor ve öncelikle Lenin'in temel şiarı olan Sovyetler'in tek başına iktidarı yoluyla burjuva devriminden proletarya devrimine geçiş şiarına karşı çıkıyordu.

Kamenev bu iki makalede "devrimci anavatan savunmasının bozucu etkisi" ve buna karşı mücadeleden sözetmesine rağmen, gerçekte "Pravda"da, Lenin gelesiye kadar, devrimci anavatan savunmasını temsil etti.

28 (15) Mart tarihli "Pravda"da, "Gizli Diplomasi Olmaksızın" adlı makalede Kamenev, "özgür halk"ı ***"sağlam biçimde nöbette olmaya, her mermiyi mermiyle, her gülleyi gülleyle yanıtlamaya"*** ve "devrimin askeri güçlerinin dağılmasına kesinlikle" izin vermemeye çağırıyordu. Savaşı sona erdirecek yöntemler üzerine Kamenev aynı makalede şunları söylüyordu: "Şiarımız şudur: ***Onu,*** tüm dünya demokrasisi önünde, ***açıkça ve derhal, bütün savaşan ülkeleri, gecikmeden dünya savaşının durdurulmasının yöntemleri üzerine görüşmeler yapmak için harekete geçirmek zorunda bırakmak amacıyla Geçici Hükümet'e baskı yapmak.*** O zamana kadar herkes savaştaki görevini yerine getirecektir" (abç. ***—Alm. Red***). Savaşın, Guçkov-Milyukov'un emperyalist hükümetine baskı yapılması yoluyla sona erdirileceği şiarıyla "mermiye mermi, ateşe ateş" şiarının elbette Bolşevizmle hiçbir ortak yanı yoktu. O nedenle, Lenin'in bu şiara karşı yönelen ve onun savaşa karşı tutumuna kaynaklık eden Nisan Tezleri öncelikle, hem Kamenev'in durumuna, hem de Menşeviklerin "devrimci anavatan savunması"na karşı bir darbeydi.

Kamenev, Geçici Hükümet üzerine "Geçici Hükümet ve Devrimci Sosyal-Demokrasi" adlı makalesinde şunları yazmıştı: "Bu Geçici Hükümet eski rejimin kalıntılarına karşı gerçekten mücadele yürüttüğü ölçüde, ***devrimci proletaryanın ona kesin desteği o ölçüde garantidir."*** Geçici Hükümeti "ölçüde — ölçüde" destekleme tavrı, esas itibariyle Menşeviklerin tavrından farklı değildi ve "ölçüde — ölçüde" formülü ***Menşeviklerin*** sevdiği bir formüldü. Lenin'in Nisan Tezleri'nin ikincisi, Geçici Hükümet'in ***"hiçbir şekilde desteklenmemesi"*** şiarıyla, gerek Kamenev'in, gerekse de Menşeviklerin tavrına indirilmiş bir darbeydi. Kamenev burjuva hükümetin desteklenmesini, onun "denetlenmesi" şiarıyla birleştiriyordu: "Biz, proletarya başta olmak üzere devrimci demokrasiyi, hükümetin faaliyetlerini, gerek merkezde, gerekse de taşrada güçlü biçimde denetlemeye çağırıyoruz." Bu şiar da, Geçici Hükümet karşısında izlenen Menşevik çizgiye aykırı değildi ve Menşevikler tarafından da kendi tarzlarında hayata geçirildi. Geçici Hükümet karşısında izlenen Leninist çizgi, Geçici Hükümet'in, daha önce "çoğunluğun kazanılması" koşuluyla yıkılmasına dönük rota, daha sonra Mayıs'ta (Nisan'da) Parti'nin Tüm-Rusya Konferansı tarafından kesin-

likle reddedilen bu "denetim" şiarıyla hiçbir şekilde bağdaştırılabilir değildi.

Kamenev'in Geçici Hükümet karşısındaki tutumunu doğuran 1917 ilkbaharındaki genel rotası, burjuva-demokratik devrimden proleter devrime geçişin reddiydi. Bu geçiş Kamenev'e, çok uzak bir geleceğin sorunu olarak görünüyordu. O nedenle, daha önce 10. notta Seçme eserler C. 6, [— İnter Yayınları] gösterildiği gibi, Lenin'in "genel şeması" onun için kabul edilebilir değildi, Kamenev'in yakın gelecek için tahmin ettiği olsa olsa, proletarya ve köylülüğün "katıksız" devrimci-demokratik diktatörlüğüydü. Bu genel tutumu Kamenev, "Görüş Ayrılıklarımız" ve "Lenin'in Tezleri Üzerine" adlı makalelerde de savunmuştu. Lenin'in ***"Avrupa'nın ekonomik olarak en geri ülkesinde henüz tamamlanmamış demokratik devrim koşulları altında, kırda derebeyliğin bile kaldırılmadığı bir anda"***, sosyalizme doğru atılacak adımlardan, hem de enerjik biçimde atılacak adımlardan sözedebilmesi Kamenev için anlaşılmazdı. O, "bu koşullar altında ve bu anda sosyalizme doğru atılacak kararlı adımların yersiz olduğunu" düşünüyordu. Kamenev'in Lenin'in tavrına karşı temel itirazı, Menşevik "Raboçaya Gazeta"nın Lenin'in Nisan Tezleri'ne karşı ileri sürdüğü gerekçelerle fazlasıyla örtüşüyordu. Böylece gerek Kamenev gerekse Menşeviklerde Lenin'de olmadığı söylenen gerçek koşulların dikkate alınması yoktu. Sanki Kamenev için, ne Rusya'nın 1905'ten beri süren 12 yıllık kapitalist gelişimi, ne dünya emperyalizmi ve Rusya'nın emperyalist yola girmesi, ne Rusya için getirdiği bütün sonuçlarla emperyalist savaş, ne de Şubat Devrimi'yle oluşturulan ikili iktidarda ifadesini bulan sınıfsal güçlerin durumunun bütün özellikleri ve kendine özgülüğü mevcut değildi; Kamenev 1917 yılının koşullarına, 1905 yılının kriterleriyle yaklaşıyor, bunun da ötesinde, bu kriteri 1905-1907 yıllarındaki koşullar altında Bolşeviklerin, Lenin'in şahsında, "kesintisiz devrim", burjuva-demokratik devrimin proleter devrime doğru büyümesi görevini önlerine koyduklarını düşünmeksizin kullanıyordu (bkz. Seçme Eserler c. 3, Not 45 —İnter Yayınları) ve Lenin'in burada sözü edilen çalışmaları.

Kamenev'e yanıt olarak yazılan ve Nisan 1917'de broşür olarak yayınlanan ***"Taktik Üzerine Mektuplar"*** adlı makale, Kamenev'in yamlgılarını, 1905 yılıyla kıyaslandığında, 1917 yılındaki durumun özelliklerinin tahlil edilmesi yoluyla ayrıntılı biçimde gözler önüne sermektedir; bunun yanısıra, burjuva demokratik devrimden sosyalist devrime geçi-

şin, esas olarak "Uzaktan Mektuplar", Nisan Tezleri ve "İkili İktidar Üzerine" adlı makalelerde konu edilen temellerini geliştirmiştir. Burada Lenin, ikili iktidarın niteliğine yeni ve olağanüstü önemli bir özellik kazandırmıştır. "Uzaktan Mektuplar"da Lenin ikinci iktidardan, yani bir ***işçi hükümetinin çekirdeği*** olarak Sovyetler'in iktidarından söz eder. Sovyetler'de tuhaf bir biçimde burjuva diktatörlüğüyle birbirine geçmiş ***proletarya ve köylülüğün*** devrimci-demokratik diktatörlüğünün gerçekleştiğini söyler. Birbiriyle çelişiyormuş gibi görünen bu iki iddia kesinlikle çelişkili değildir. İkincisi sadece birincisini açıklar ve belirler, zira proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün, Lenin'in daha 1905'te yazdığı gibi, bir geçmişi ve bir geleceği vardır. Geleceği de proletarya diktatörlüğüne dönüşmesindedir. Bu anlamda, bu diktatörlük ve onun ifade ediliş biçimi olan o zamanki Sovyetler, "işçi hükümetinin çekirdeği", ya da Lenin'in "İkili İktidar Üzerine" adlı makalede söylediği gibi, "Paris Komünü tipinde" bir devletin çekirdek biçimiydi.

Lenin, proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğünün, burjuvazinin diktatörlüğüyle içiçe geçen ***halihazırda mevcut*** tuhaf gerçekleşmesine ilişkin teziyle Kamenev ve onun gibi düşünenlerin ayaklarının altındaki zemini çekip almıştır. Bu gibilerin sağ oportünist çizgisine karşı mücadelede Lenin, elinizdeki bu makalede, aynı zamanda "solcu"ların, Troçkistlerin "burjuva-demokratik karakterli köylü hareketinin henüz sonuçlandırmadığı, tamamlanmamış devrimin atlanması" görüşüne de darbe indirmektedir, yani Lenin büyük toprak sahiplerine karşı yönelmiş köylü devriminin atlanmasına karşı çıkmıştır. Böyle bir atlamaya karşı güvenceyi o, köylü kitlelerinin temsilcilerini bağrında toplayan ve proletaryayı proletarya devrimi yolunda köylü devriminin önderi olarak bu kitlenin başına geçiren Sovyetler'in tek başına iktidarı şiarında görüyordu. Öte yandan, 1917 koşullarında köylü devriminin atlanmaması, Lenin için kesinlikle, Kamenev için olduğu gibi, ***mutlaka*** "katıksız" bir proletarya ve köylülüğün devrimci-demokratik diktatörlüğü aşamasından geçilmesi, hatta Kamenev'in sandığı gibi bu aşamada uzun ve belirsiz bir süre kalınması anlamına gelmiyordu. Çünkü köylü devriminin tamamlandığı anlamına gelecek olan büyük toprak sahiplerine karşı tam zaferin elde edilmesi, aynı zamanda köyde proleter devrime

kaçınılmaz geçişi oluşturacaktı, ne varki 1917 koşullarında, artık köylü devriminin tamamlanması, proleter devriminin bir yan ürünü olarak bu devrimle içiçe geçebilirdi. (s. 20)

[10] "Majestelerinin muhalefeti" deyişi Kadet Partisi lideri Milyukov tarafından, Kadetlerin, Çarlık otokrasisiyle ilişkilerini karakterize etmek için kullanılmıştı. Milyukov, Kadet Partisi'nin kesinlikle "Majestelerine karşı bir muhalefet" değil, tersine "Majestelerinin muhalefeti" olduğunu söyleyerek, Kadetlerin Çar'ın uyrukları olarak sadakatlerini vurgulamak istemişti. Lenin bunu, Sosyal-Devrimcilerle Menşevikleri karakterize ederken, burjuva Geçici Hükümet karşısında tutumlarının, Kadetlerin Çar karşısındaki tutumları gibi boyun eğici ve emre amade olduğunu ifade etmek için söylüyor. (s. 27)

[11] ***"Çar Değil, İşçi Hükümeti"*** şiarı 1905'te, o zamanki sosyal-demokrat solcu Menşevik Parvus tarafından ortaya atılmış ve daha sonra da Troçki'nin sürekli devrim teorisine hareket noktası olarak hizmet etmişti. Not 18'de de belirtildiği gibi, Lenin, bu şiardan söz ederken, toprak beylerine karşı köylü devriminin Troçkist atlanmasına karşı darbe indirmişti ("Sürekli Devrim" teorisi üzerine bkz. Seçme Eserler c. 3, Not 45 –İnter Yayınları) (s. 27)

[12] ***"Oniki Yıl"***, 1908 yılında yayınlanan, Lenin'in yazılarından oluşan bir derlemenin adıydı. Bu derlemenin birçok cilt olması planlanmıştı, fakat Lenin'in eski "Iskra" ve 2. Parti Kongresi döneminden (1905'e kadar) en önemli çalışmalarını içeren birinci cilde Çarlık Hükümeti tarafından derhal el kondu. Bu cildin tam adı şöyleydi: "Vl. İlyin. 'Oniki Yıl'. Toplu Yazılar. Cilt I. Rus Marksizminde ve Rus Demokrasisinde İki Akım". Petersburg 1908. (s. 32)

[13] ***"Devrimimizde Proletaryanın Görevleri"*** eserini Lenin, her ikisi de Lenin'in yanında yer alan Petrograd İl Konferansı'ndan bir hafta, Nisan-Mayıs 1917'de yapılan Tüm-Rusya Parti Konferansı'ndan iki hafta önce yazmıştı. Bu çalışma Eylül 1917'de broşür olarak yayınlandı. Alt başlığı ("Proleter Partinin Bir Program Taslağı") bu çalışmanın ne içerdiğini gösteriyor. Burada sözkonusu olan, sistematik olarak düzenlenmiş Parti'nin ayrıntılı programı, burjuva devriminden proleter devrime geçiş yolunda eylemlerinin, strateji ve taktiğinin bir programıdır. Bu

program Lenin tarafından, "Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine" tezlerinde kısaca aktarıldığından, bu çalışma Nisan Tezleri'nin geliştirilmesi, özellikle orada kısaca, geliştirilmemiş biçimiyle sunulan hususlarm geliştirilmesiydi. Elinizdeki çalışma II. Enternasyonal ve Zimmerwald Solu'nun 1917'de içinde bulunduğu durumu da etraflıca ele almakta, III. Enternasyonal'in kurulmasının ve bu işte inisiyatifi Bolşevik Parti'nin ele almasının zorunluluğunu gerekçelendirmektedir. Çalışmanın bu bölümü, belli ölçüde, Lenin'in savaş sırasında, II. Enternasyonal'in çöküşü ve çoğunluğunu ortayolcuların oluşturduğu Zimmerwald Solu üzerine yazdıklarının bir özetini oluşturmaktadır (bkz. "II. Enternasyonal'in Çöküşü ve III. Enternasyonal İçin Mücadele" adlı bölüm, Seçme Eserler c. 5, –İnter Yayınları). Burada ayrıca bütün eğilimlerden sosyal-şoven parti ve akımlarla, elbette Rus Menşevikleriyle de hangi türden olursa olsun birlik oluşturulamayacağını yanı sıra, Parti'nin adının değiştirilmesi "Sosyal-Demokrat" Parti yerine "Komünist" Parti denmesinin zorunluluğu etraflıca gerekçelendirilmiştir. Nisan Tezleri'nin diğer maddeleri de gereken titizlikle geliştirilmiş, Lenin'in, Nisan Tezleri yayınlandıktan sonra kaleme alınan ("İkili İktidar Üzerine", "Taktik Üzerine Mektuplar") makalelerinde etraflıca geliştirilmemiş hususlar, örneğin savaş ve devrimci anavatan savunması üzerine hususlar ele alınmıştır. Elbette Lenin bu sorunlarda da, son derece tutarlı bir biçimde, dünya savaşı sırasındaki bütün çalışmalarında görülen enternasyonalist çizgiyi sürdürüyordu. (s. 36)

[14] Friedrich Engels'in bu ifadesini Lenin, Engels'in August Bebel'e yazdığı 18-28 Mart 1875 tarihli mektubundan almıştır; bu ifade Paris Komünü'yle ilgilidir. Lenin bu mektubu, özellikle de Engels'ten aktarılan sözleri "Devlet ve Devrim" adlı incelemesinde etraflıca değerlendirir, Bölüm IV, §2, "Bebel'e Bir Mektup" (bkz. Seçme Eserler'in 7. cildi). (s. 49)

[15] "Sosyal-demokrat" kavramının neden uygun olmadığının Marksçı "bilimsel gerekçesi" nin "popüler tekrarı" 1894 yılında Engels tarafından, 70'li yıllarda kaleme aldığı makalelerden oluşan bir derlemeye ("'Halk Devleti'nden Enternasyonal Yazılar" adıyla çıktı) yazdığı önsözde yeralmaktadır. Bu önsözde Engels, Alman Partisi'nin sosyal-demokrat olarak adlandırılması üzerine şunları yazıyordu: "Marx ve benim için... böylesine her yana çekilebilir bir kavramı seçmek tamamen olanaksızdı.

Bugün durum farklı, o yüzden bu sözcük geçebilir, fakat ekonomik programı sadece genel olarak sosyalist değil, bilakis doğrudan doğruya komünist olan ve politik nihai hedefi, bütün devleti, yani demokrasiyi de aşmak olan bir parti için hâlâ uygunsuzdur." Lenin "Devlet ve Devrim" adlı çalışmasının (bkz. Seçme Eserler'in VII. cildi —İnter Yayınları) IV. Bölümü 6. maddesinde, Engels'in bu sözleri üzerinde etraflıca durur. Proleter bir parti için "sosyal-demokrat" tanımının isabetli olmadığına ilişkin ***bilimsel*** gerekçelendirme için Lenin, Marx'ın "Gotha Programının Eleştirisi"nin ekonomik programına göre komünist olan ve politik hedefleri demokrasinin ötesine taşan bir proleter partinin — proletarya diktatörlüğünden geçerek, her türlü devletin sönümlenmesini ve aynı zamanda sınıfların ortadan kaldırılmasını hedeflediğini gösterdiği bölümünden sözetmektedir. Bu program eleştirisini Marx, 1875 Gotha Parti Kongresi'ne sunulan, Almanya Sosyal-Demokrat Partisi'nin bir program taslağı nedeniyle kaleme almıştı. Bu Kongre'de Genel Alman İşçi Birliği (Lassalleciler ve Sosyal-Demokrat Parti (1869'da Bebel ve Liebknecht tarafından Eisenach Parti Kongresi'nde kurulmuştur; o nedenle taraftarlarına "Eisenachçılar" denir) birleşti. Birleşme kongresi tarafından kabul edilen programda, Marx'ın eleştirisine rağmen bir dizi yanlış, Lassallecilere tavizler ve özellikle de devlet üzerine, "özgür devlet"in, yani burjuva devletinin vs. kredi yardımlarıyla kurulacak işçi üretim kooperatifleri yoluyla sosyalizme geçiş üzerine bazı Marksizm dışı cümleler korunmuştu. (s. 69)

[16] ***"Rusya'da Politik Partiler ve Proletaryanın Görevleri"*** çalışmasını Lenin Nisan 1917'de kaleme aldı ve bu çalışma aynı yılın Temmuz ayında broşür olarak yayınlandı. 1917 baskısında, broşürün başlığından sonra, metin öncesinde şu ek vardır: "N. Lenin'in Bolşeviklerin konferanslarında tartışmak için kaleme alınan bir program taslağının açıklanması. Tasarının basılması, sadece Rusya'da matbaa bulunamadığı için gecikmiştir." Bununla, sözkonusu broşürle, bu ciltte doğrudan doğruya daha önce basılmış, "Proleter Partinin Bir Programı Taslağı" altbaşlığını taşıyan Lenin'in çalışmalarına atıf yapılmaktadır. "Rusya'da Politik Partiler ve Proletaryanın Görevleri" broşürü de kitleler için düşünülmüş, "Bir Platform Taslağı"nın temel cümlelerinin popüler bir tarzda anlatıldığı bir açıklamaydı. (s. 79)

[17] ***"İlişki Komisyonu"*** Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti tarafından Geçici Hükümet'le ilişki kurmak ve onu "denetlemek" için kuruldu. Bu kuruluş, zaman zaman Geçici Hükümet'i "ikna etme" çabası gösteren sadece laf üreten ölü doğmuş bir kuruluştu. Hızlı bir araştırma gerektiren, ama çözüme kavuşturulması, burjuvazi ve onun Geçici Hükümeti tarafından istenmeyen meseleler İlişki Komisyonu'nda sürüncemede bırakılmaktaydı. Örneğin, sosyalist sürgünlerin Rusya'ya geri dönmesi sorunu İlişki Komisyonu'nda sık olduğu kadar da başarısız biçimde ele alınmıştı. Lenin İlişki Komisyonu'na ilişkin sık sık ironik ve küçümseyici ifadeler kullanmış ve bu kurumu küçük-burjuva uzlaşmacılığının örneği olarak göstermişti. (s. 82)

[18] Burada, Geçici Hükümet'in çıkardığı ***"1917 Yılı Özgürlük Borçlanması"*** kastedilmektedir. Bu, savaş amacına dönük bir iç borçlanmaydı ve karşı ajitasyon yapan Bolşeviklerin dışında bütün partiler tarafından desteklenmişti. Fakat başarılı olamadı. (s. 87)

[19] ***"Kara-Yüzler"***, Ekim 1905'te toplumun en gerici unsurlarından, büyük burjuvalar, çiftlik sahipleri, bürokrasi ve küçük-burjuvazi arasından örgütlenmiş "Rus Halk Birliği"nin bir yaratığıydı. Esas görevini devrime karşı mücadelede gören Birlik, Yahudi katliamlarını (pogromlar) ve devrimcilerle liberallere karşı bireysel terörü temel yöntem haline getirmişti. Birliğin faaliyetleri, otokrasinin hükümet aygıtında destek bulmaktaydı. "Hakiki Ruslar"ın (gerici "yurtseverler" kendilerini böyle adlandırıyorlardı) 4. Kongresi'nde, 1906 ilkbaharında Birlik bütün monarşist örgütleri birleştirdi. Devrimin yenilgiye uğratılmasından sonra önemi azalmaya başladı. "Kara-Yüzler", Birlik tarafından, küçük-burjuva unsurlardan, özellikle bakkallar, sokak ve pazar satıcıları ve aynı zamanda lümpen proletarya arasından oluşturulmuştu ve esas olarak pogromların failiydiler. Pogromların örgütlenmesi, Yahudi karşıtı kışkırtmalarla, genel olarak dinsel ve ulusal kışkırtmalarla kitleleri devrimci mücadeleden alıkoymayı hedefleyen otokrasinin hükümet politikasının bir parçasıydı. "Kara-Yüzler" sözcüğü genelde koyu gerici unsurların adı haline geldi. (s. 91)

[20] ***"Devrimin Dersleri"*** makalesi 1917 yılının Ağustos başlarında (Temmuz sonlarında) kaleme alındı ve 12-13 Eylül (30-31 Ağustos) tarihle-

rinde, Kerenski hükümeti tarafından yasaklanan "Pravda"mn yerine çıkan Bolşevik gazete "Raboçi"de yayınlandı; ayrıca 19 (6) Eylül'de broşür olarak çıktı. Makale geniş işçi-köylü kitleleri için yazılmıştı ve olağanüstü basit, son derece açık, her işçi, her köylünün anlayabileceği tarzda, burjuvazinin küçük-burjuva sosyalist partilerce desteklenen karşı-devrimci saldırısının Temmuz dönemine kadar devrimin ilk beş ayının bilançosunu çıkarıyordu. Lenin bu makalede devrimin aşamalarını adım adım izler, bu aşamaların her birinden dersler çıkarır ve "Şiarlar Üzerine" ve "Anayasal Hayaller Üzerine" adlı makalelerinde vardığı sonuçlarla tam bir uyum içinde emekçi kitlelere, öncelikle de yoksul köylülüğe, "devrimci işçilerin safına kararlı biçimde geçme", yani iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesini destekleme çağrısı yapar. (s. 102)

[21] ***Kronstadt*** 1917 yılında devrimin en önemli merkezlerinden biriydi. Baltık Donanması denizcileri, Kronstadt Garnizonu ve fabrika işçileri daha ilkbahar aylarında son derece devrimci bir ruh hali içinde bulunuyorlardı ve Sovyetlerinin etrafında sıkıca örgütlenmişlerdi. Bolşevik örgütlenmenin burada kitleler üzerinde büyük bir etkisi vardı. Kronstadt'ta Geçici Hükümet arasında sık sık anlaşmazlıklar çıkıyordu. Burada sözü edilen, Mayıs 1917 çatışmasıyla ilgili olarak Kronstadt'ın "sakinleştirilmesi" için Tsereteli'nin gönderilmesidir. (Daha fazla bilgi için bkz. Not 32.) (s. 112)

[22] ***"Köylüler ve İşçiler"*** makalesi 11 Eylül (29 Ağustos) 1917'de Bolşevik gazete "Raboçi"de yayınlandı. Bu makale 1917 yılında köylülüğün taleplerini, burjuva hükümeti ve bu hükümeti destekleyen küçük-burjuva partilerince yerine getirilme olanakları açısından değerlendiriyor. Lenin'in bu makalede incelediği ***örnek yönerge,*** Sosyal-Devrimciler tarafından 1. Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Kongresi delegelerine köylülerin verdiği 242 yönergeye dayanılarak hazırlanmıştı. Örnek yönerge 8 bölümden oluşuyordu: Genel politik talepler, toprak sorunu, geçiş önlemleri, Zemstvo yönetimi, Toprak Komiteleri, ekonomik önlemler, iaşe sorunu ve savaş. Genel politik talepler bölümünde örnek yönerge şu talepleri ileri sürüyordu: Bölgelerin en geniş özerkliğiyle birlikte bir demokratik cumhuriyet, genel seçim hakkı esasına göre seçilmiş halk temsilcilerinden oluşan tek bir yasama meclisi, vicdan, din, basın, toplantı,

koalisyon ve grev özgürlüğü, konuşma özgürlüğü, kişinin ve meskenin dokunulmazlığı; askeri sorunla ilgili olarak sürekli ordunun kaldırılması ve halk milisinin örgütlenmesi talep ediliyordu. Toprak bölümünde yönerge şu talepleri içeriyordu: 1) Özel mülkiyetin ebediyen kaldırılması, 2) Köylülerin toprakları da dahil bütün toprakların bütün halkın tasarrufuna verilmesi, 3) gelişmiş tarımın yapıldığı bütün tarım çiftliklerinin sadece onun tasarrufunda olmak üzere devlete devredilmesi, 4) ücretli işin kaldırılması, 5) toprağı sadece kendi gücüyle işlemesi koşuluyla cumhuriyetin bütün yurttaşları için toprak üzerinde tasarruf hakkı, 6) eşit toprak tasarrufu. Kurucu Meclis toplanasıya kadar tarım ilişkilerinde bu değişiklik için geçiş önlemleri olarak yönerge şunları talep ediyordu: 1) Toprak üzerinde herhangi bir biçimde (alım, satım, ipotek, takas, armağan etme vs.) özel tasarrufun yasaklanmasına ilişkin derhal bir yasa çıkarılması; 2) Şubat Devrimi'nden sonra toprakla ilgili olarak gerçekleşen bütün özel tasarrufların derhal geçersiz sayılması; 3) Çarlığın köy ortaklığından ayrılma, toprak paylarının özel mülkiyet olarak kabul edilmesi ve bireysel çiftliklerin bölünmesiyle ilgili yasalarının derhal kaldırılması; 4) toprak sorunu Kurucu Meclis tarafından çözülesiye kadar bütün toprak ayarlama ve ölçme çalışmalarının durdurulması; 5) ormanların sahipleri tarafından aşırı ölçüde ve yoğun kesilmesinin (eğer bu kesim devletin ya da kamuoyunun çıkarma değilse) yasaklanması için derhal bir yasanın çıkarılması. Toprak sorununda bu devrimci taleplere rağmen yönerge, savaş sorununda, anavatan savunması düşüncesini benimsiyor ve ordunun savaş yeteneğinin güçlendirilmesinden yana tavır alıyordu.

Sosyal-Devrimcilerin örnek yönergede yer alan köylü taleplerinin yerine getirilmesi sorununda tutumları, yönerge özetlerinin kaleme alınması ve yayınlanmasında acele etmemelerinde ifadesini buluyordu (yönergeler beş ay önce derlenmişti). Bu yönergelerin yayınlandığı gün, Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti yayın organı, başyazısını köylü taleplerine değil, bir papaz kongresine (Rus Ortodoks Kilisesi Konsülyumu) ayırmıştı.

Köylü yönergelerinin özetinin Sosyal-Devrimciler tarafından yayınlandığı dönemde kırda gerçek atmosfer çok daha devrimciydi, Geçici Hükümet'e ve Sosyal-Devrimcilere güven döneminin yurtsever, anavatan

savunmasına eğilimli atmosferi büyük ölçüde uçup gitmişti. Köylü hareketi giderek artan oranda toprak sahiplerine karşı gerçek bir köylü savaşı karakteri alıyordu. Öte yandan, köylülerin Sosyal-Devrimcilere ve burjuva Geçici Hükümet'e güveninin doruk noktasında bulunduğu bir dönemde kaleme alınan bu yönergeler, burjuvazinin Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler tarafından desteklenen egemenliği altında, köylülüğün ezici çoğunluğunun tayin edici toprak çıkarlarının karşılanamadığını gösteriyordu. Sosyal-Devrimci Parti'nin, aynı köylü yönergelerinde olduğu gibi, bütün toprakların halkın malı olması ve eşit toprak kullanımından sözedilen kendi programına ihaneti bu temelde gerçekleşti. Sosyal-Devrimciler Partisi gerçekte köyün büyük köylülerinin, kapitalist unsurlarının çıkarlarının doğrudan temsilcisi haline gelmiş ve böylece kendi çöküşünü hazırlamıştı. Kırsal nüfusun ezici çoğunluğuyla, Sosyal-Devrimci Parti'nin izlediği politikanın kopuşması, bu Parti içinde bir sol kanadın oluşmasına yol açtı. Bu durum sonuçta Parti'nin bölünmesine ve yeni bir partinin sol Sosyal-Devrimciler Partisi'nin kurulmasına neden oldu. Bütün bunları değerlendiren Lenin, Bolşevik Parti'nin önüne, Sosyal-Devrimcilerin niteliğini yeni bir biçimde teşhir etmek ve bu teşhir yoluyla köylü kitleleri, öncelikle de yoksul köylüleri Sosyal-Devrimcilerin önderliğinden tamamen koparmak ve bu kitleler üzerinde egemenliği proletarya ve partisinin eline vermek için, teşhir çalışmasında ağırlığı Sosyal-Devrimcilerin (solcular dışında) köylülerin çıkarlarına ***ihanetine*** verme görevini koydu. O zamanlar kır nüfusunun çoğunluğunu oluşturan yoksul köylülük, ne pahasına olursa olsun proletaryanın safına çekilmeli, politik iktidarın ele geçirilmesinde proletaryaya yardım etmeliydi. Politik iktidar ele geçirildiği koşullarda, köylülerin yönergelerde yer alan taleplerini yerine getirmek kolaydı. Lenin bu makalesinde köylü kitlelerini iktidara yürüyen proletaryayla ittifak yapmaya çağırır ve makalenin sonunda proletarya ve Partisinin kitlelere, Ekim Devrimi'nden sonraki dönemde Toprak Kararnamesi'yle gerçekten de hayata geçirilen tavizleri verebileceği olanağından söz eder. Sözkonusu bu kararname köylülüğün, Bolşevik tarım programından geçici bir sapma olan toprağın eşit dağıtımı ve köylüler tarafından eşit kullanımı da dahil, 242 köylü yönergesinde yer alan toprak taleplerini yerine getiriyordu. Toprak Kararnamesi üzerine, Ekim Devrimi döneminde (Seçme Eserler C. 6'da yer alan İkinci Sovyetler Kongresi'nde) yaptığı konuş-

mada söylediği gibi Lenin burada da, bunun kabul edilmesi gerektiğini söylüyor, zira ***asıl mesele*** büyük toprak mülkiyetinin zoralımı, büyük toprak sahiplerinin egemenliğinin yok edilmesi ve aynı zamanda bankaların, sermayenin egemenliğinin yıkılmasıydı, bu da gerçekleşmişti. Diğerleri, "olacak", "köylü kitlelere bizzat hayatın kendisi tarafından, pratik deneyimin kendisi tarafından kavratılacak"tı.

Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti ***"İzvestiya"sı,*** bu kurumun Petrograd'da 22 (9) Mayıs 1917'den itibaren yayınlanmaya başlayan resmi organıydı. Gazete sağ Sosyal-Devrimcilerin elindeydi ve Ekim Devrimi'nden sonra yayınını durdurdu. (s. 118)

[23] Bu dönemde illegal olarak Finlandiya'da yaşayan Lenin bu makaleyi yazarken besbelli ki elinde Köylü Sovyeti yayın organının (İzvestiya) sadece 88. sayısı bulunuyordu; bu sayıda "örnek yönerge"nin 8 bölümünden sadece 2'si yer alıyordu. Savaş üzerine olan 8. Bölüm de dahil diğer bölümler ancak 89. sayıda yayınlandı. (s. 119)

[24] ***Struveizm*** sözcüğü, 90'lı yıllarda kendisini Marksist olarak niteleyen ve sosyal-demokrasi saflarında yer alan fakat yeni yüzyılın başlangıcında liberallere, 1905 sonunda ise Ekim Devrimi'ne kadar aralıksız Merkez Komitesi'nde bulunduğu Kadet Partisi'ne geçen ve bu Parti'nin sağ kanat önderlerinden olan Peter Struve'nin adından gelir. Peter Struve bugün sürgündeki karşı-devrimciler ve monarşistlerin en ünlüsüdür. 90'lı yıllarda, deyim yerindeyse sosyal-demokrat dönemlerinde, Marksizm bayrağı altında gerçekte Marksizmi çarpıtarak, büyüyen ve gelişen Rus kapitalizminin çıkarlarını temsil eden sözde "Legal Marksizm"in en önde gelen temsilcisiydi. "Rusya'nın Ekonomik Gelişmesi Sorunu Üzerine Eleştirel Düşünceler" adlı kitabında Struve, Narodniklerin Rusya'da kapitalizm üzerine görüşlerini eleştiriyor, Rusya'da kapitalizmin, feodal ekonomi ve kalıntılarına kıyasla ilerici olduğunu kanıtlıyor, fakat kapitalist köleciliği, kapitalist toplumda sınıf çelişkilerini ve sınıf mücadelesini örtbas ediyordu; bunun dışında Struve kapitalizmin çöküşünün kaçınılmazlığı ve zorunluluğunu ve proletarya devriminin gerekliliğini reddediyordu. Burjuvaziye karşı sınıf mücadelesi yerine, "kapitalizm okuluna gitme" çağrısı yapıyordu. Struve bu yolla Marksizmde devrimci olan herşeyi el çabukluğuyla ortadan kaldırıveriyor ve onu kapitaliz-

mi savunma ve övme aracı haline getirmeye çalışıyordu. Marksizm bayrağı altında burjuvaziye hizmet etmekteydi; fakat burjuvazi politik olarak örgütlenmeye başladığında, bu bayrağı bir kenara atarak adım adım proletaryanın doğrudan düşmanına dönüştü. Rus ***Menşevizmi*** doğduğu andan itibaren, Marksizm bayrağı altında, gerçekte burjuva-demokratik devrimde işçi hareketini burjuvazinin sınıf çıkarlarına tabi kılma çizgisini izledi. Bu anlamda 90'lı yılların Struveciliğinin eserini devam ettirdi. Ve 1917 yılında bu çizgi Menşevizmi proletarya devriminde "barikatın öbür tarafı"na, burjuvazinin yanına, proletarya devrimine karşı burjuva karşı-devriminin safına götürdü. Menşevizm burjuva-demokratik devrimde olduğu gibi, burjuva karşı-devrimi döneminde de burjuvazinin eteğine yapıştı, çünkü Marksizm yerine Struveizm ile silahlanmıştı. 90'lı yılların Struveciliğinin eleştirisine Lenin daha o zaman büyük bir çalışmasını ayırmıştı: "Narodnizmin Ekonomik İçeriği ve Onun Bay Struve'nin Kitabındaki Eleştirisi" (bkz. Bütün Eserler, Cilt 1, kısmen Seçme Eserler, I. ve XI. ciltlerine de alınmıştır). (s. 122)

[25] Lenin'in ve Parti'nin bu yıllarda Sosyal-Devrimcilere karşı mücadelesinin karakteri üzerine daha fazla bilgi Lenin'in şu makalelerinde bulunabilir: "Sosyal-Demokrasi, Sosyal-Devrimcilere Neden Kararlı ve Acımasız Bir Savaş İlan Etmek Zorundadır?" (Seçme Eserler c. 2, –İnter Yayınları), "Sosyal-Devrimciler Tarafından Yeniden Canlandırılan Kaba Sosyalizm ve Narodnizm" (aynı yerde) ve "Küçük-Burjuva Sosyalizmi ve Proleter Sosyalizm" (Seçme Eserler c. 3, –İnter Yayınları). Keza bu makalelerle ilgili notlar. (s. 123)

[26] İlk kez 1894 yılında "Neue Zeit"ın 10. sayısında yayınlanan "Fransa ve Almanya'da Köylü Sorunu" makalesinde Friedrich Engels şöyle der: "Birinci olarak Fransız programının, küçük köylülerin kaçınılmaz çöküşünü önceden gördüğümüz, fakat bu sürecin bizim tarafımızdan yapılacak müdahalelerle hızlandırılmasıyla görevli olmadığımız yolundaki ilk cümlesi kesinlikle doğrudur. Ve ikinci olarak iktidar elimize geçtiğinde küçük köylüleri büyük toprak sahiplerini yapmamız gerektiği gibi zorla mülksüzleştirmeyi (tazminat ödeyerek ya da tazminatsız, hiç farketmez) düşünmemizin olanaksızlığı da çok açıktır. Küçük köylüye karşı görevimiz önce onun özel çiftliğini ve özel toprağını kooperatife sevk etmek, bunu zorla değil, örneklerle ve bu amaç için toplumsal yardım sunarak

yapmaktır." Engels'in Marx'ın konuyla ilgili düşünceleriyle tam bir uyum içinde kurduğu bu tezlere dayanarak Lenin, daha sonra, küçük, dağınık köylü çiftliğinin, bir kolektife, proletarya diktatörlüğü altında toplumsallaştırılmış çiftliğe dönüştürülmesinin yolu olarak kooperatifçilik planını kurdu. (s. 126)

[27] Lenin'in ***"RSDİP Merkez Komitesi'ne"*** mektubu Kornilov olayıyla bağlantılı olarak 12 Eylül'de (30 Ağustos), Lenin'in Kerenski Hükümeti'nin baskısı nedeniyle o dönemde illegal olarak kaldığı Helsingfors'tan yazılmıştır. Temmuz günlerinden itibaren Kerenski'nin Geçici Hükümeti, büyük burjuvazi, toprak sahipleri, Sosyal-Devrimciler, Menşevikler, generaller ve subaylar karşı-devrimci bir birleşik cephe içinde devrimci proletarya ve onun öncüsü Bolşeviklere karşı harekete geçtiler. Ne var ki bu blok içinde burjuvazi, dolaylı olarak, elleri her zaman titreyen küçük-burjuvalar (Kerenski ve ortakları) aracılığıyla değil, kararlı karşı-devrimcilerin güçlü elleri aracılığıyla uygulamak istediği iktidarını paylaşmamak için mücadele ediyordu. Burjuvazi bu güçlü adamları, Ağustos'ta yapılan Devlet Konferansı'nın tam bir açıklıkla gösterdiği gibi, Kornilov ve ortakları (Kaledin, Alekseyev ve diğer generaller) şahsında buldu. Menşevik-Sosyal-Devrimci blok, sadece işçiler üzerindeki değil, köylüler üzerindeki etkisini de yitirdikçe, proletaryanın tam önderliği Bolşeviklerin eline geçtikçe ve yeni devrimci kriz hızla olgunlaştıkça, burjuvazi için gerçek burjuva diktatörlüğünün Sosyal-Devrimci ve Menşeviklerce maskelenmesi daha da fazla gerekli olacaktır. Proletarya devrimini kesin darbelerle öncelemek için daha fazla beklenemezdi. Tam da bu nedenle, Sosyal-Devrimci-Menşevik blokla yeni yapılan biçimsel anlaşma Kornilov komplosunu engelleyememişti. Bu komplo, burjuva partisi Kadetler'in, Moskova'nın ticaret, sanayi ve banka çevrelerinin tam rızasıyla Kornilov tarafından hazırlandı. Komploya doğrudan değilse bile dolaylı olarak Kerenski de katıldı. 8 Eylül (26 Ağustos) günü Kornilov, Petrograd'da güvenilir birlikler gibi bir dayanağa ihtiyaç duyan Geçici Hükümet'le daha önce yapılan gizli bir anlaşma gereğince bir kolorduyu, Kazak birliklerini ve "Vahşi Tümen"i cepheden başkente sevketti. Aynı zamanda Kerenski'ye, yeni bir hükümetin kurulması ve Kornilov'un diktatörlüğünün ilan edilmesi anlamına gelen bir dizi talepte bulundu. Gerçekte Temmuz Günlerinde iktidarı

karşı-devrimci kliğin ellerine çoktan veren Kerenski Hükümeti, bu talepleri yerine getirme hususunda karar verememişti. Kritik anlarda küçük-burjuvalar için nitelik belirleyici olan çeşitli yalpalamalardan sonra Kerenski, kitlelerin baskısı sonucunda, Kornilov'u vatan haini ilan etmek zorunda kaldı. Fakat Kornilov'a karşı mücadelenin başında hükümet, Menşevikler ve Sosyal-Devrimciler yoktu. Bu mücadelede, bu dönemde Petrograd, Moskova ve bir dizi başka İşçi ve Asker Sovyetlerinde artık güçlü bir fraksiyona sahip olan Bolşevik Parti belirleyici bir rol oynuyordu. Petrograd'da işçi semtlerinde Bolşevikler yeniden Kızıl Muhafız kıtaları örgütlediler. İşçi ve asker kitlelerini birleştirdiler, Sovyetler'i alarma geçirdiler ve hatta Kerenski Hükümeti'ni Kornilov'a karşı savaşmaya zorladılar. Kornilov'un kolordularına karşı Sovyetler ajitatörler gönderdiler ve karşılarına devrimci birlikleri çıkardılar. Kornilov birlikleri daha Petrograd'a gelmeden önce, devrimci ajitasyonun etkisi altında dağılmıştı ve karşı-devrimci bir darbe için elverişli olmadıkları görüldü. Petrograd'a gönderilen kolordların komutanı Krimov, kendisini vurdu. Kornilov ve bazı generaller Geçici Hükümet tarafından tutuklandı. Fakat bu tutuklama bir ölçüde göstermelikti. Kornilov'un generalleri ve kendisini bekleyen Kazak birliğiyle birlikte hapisten kaçışı bunu kanıtlıyordu; Geçici Hükümet'in yardımı olmaksızın bu olanaksızdı.

Kornilov darbesi devrimde bir dönüm noktası oldu. Kitlelere, burjuvazinin karşı-devrimci rolünü olağanüstü bir açıklıkta, son derece tam ve şiddetle göstermiş, Sosyal-Devrimci-Menşevik blokun izlediği politikanın bütün uğursuz sonuçlarını, Kornilov komplosunu kanatları altında geliştiren Kerenski hükümetinin gerçek niteliğini gözler önüne sermişti. Kornilov olayı, bütün ülkede proletaryanın, aynı zamanda öncelikle yoksul köylü kitlesi olmak üzere köylülüğün de hızla radikalleşmesi, kendilerinin tek önderi ve yöneticisinin Bolşevik Parti olduğunu görmeleri sonucunu doğurmuştu. Kornilov serüveni, Fabrika Sovyetlerinde, sendika örgütlerinde, Sovyetlerde ve orduda Bolşeviklerin etkisinin büyük ölçüde artmasıyla sonuçlandı. Bolşevikler nihayet Eylül'de Moskova ve Petrograd Sovyetlerini ele geçirdiler. Sınıf çelişkilerinin şiddetlenmesi, proletarya ve köylülüğün çabaları ve hedefleriyle, burjuvazinin ve Geçici Hükümet'in çabaları ve hedefleri arasındaki şiddetli çelişki

kitlelerin gözünde giderek daha açıklık kazanıyordu. Lenin'in şu sözlerle tanımladığı bir durum yaratılmıştı: "Rusya'nın işçi ve köylüleri için, toprak sahipleri, burjuvazi, Kadet Partisi ve bu partiye sempati duyan general ve subaylara karşı kararlı mücadele ve zaferden başka bir çıkış yoktur." (Bütün Eserler, Cilt XXI, s. 173: "Mevcut Politik Durum Üzerine Bir Karar Taslağı"). Kornilov olayı bizzat işçi kitlelerinin gözünde iktidarın zor yoluyla ele geçirilmesi, derhal silahlı ayaklanmanın hazırlanması zorunluluğunu gündeme getirmişti. Bu andan itibaren Lenin'in neredeyse bütün mektup ve makaleleri bu önemli ve belirleyici soruna ayrılmıştır.

Lenin'in 12 Eylül (30 Ağustos) tarihli mektubu, Kornilov darbesine karşı mücadele günlerinde Parti'nin Kerenski Hükümeti'ne karşı taktiğine ayrılmıştır. Lenin Parti'yi, Kerenski'nin ***desteklenmesine*** karşı uyarıyor: Kornilov'a karşı mücadele edilmeli, fakat Kerenski desteklenmemelidir, Kornilov'a karşı mücadele "bizi iktidara getirebilecek" biçimde sürdürülmelidir — görev budur. Kornilov ayaklanmasıyla meydana gelen durumun Lenin tarafından değerlendirilmesi, öz olarak, Lenin'le sürekli irtibat halinde olan MK çizgisiyle örtüşüyordu. Bu mektup gizliydi ve MK üyeleri dışmda sadece az sayıda Parti üyesi tarafından biliniyordu. (s. 128)

[28] 12 Mart (27 Şubat) 1917'de II. Nikola'nın ukasıyla (emriyle —ÇN) dağıtılan ***Dördüncü Devlet Duması,*** emre itaat etmeyi reddetmiş ve kendi arasından Devlet Duması Geçici Komitesi'ni saptamıştı. Geçici Hükümet Devlet Duması'nı resmen dağıtmadı; Duma, "Devlet Duması Üyeleri Konferansı" adı altında varlığını sürdürdü ve Geçici Hükümet'in politikası üzerinde büyük etkide bulundu. Kadet Partisi Devlet Duması'na ciddi umutlar bağlamıştı, bunu uygun bir fırsatta, toplanma tarihi kasıtlı olarak ertelenmiş Kurucu Meclis'in karşısına konabilecek bir dayanak olarak değerlendiriyordu. Çarlık yıkılmış olmasına rağmen, yıkılan Çarlığın varlıklılara seçim hakkı temelinde seçilmiş büyük burjuvazi ve toprak sahiplerinin bir organı eskisi gibi varlığını sürdürmekteydi. Ancak Kornilov ayaklanmasından sonra Kerenski hükümeti Devlet Duması'nı dağıtma kararı aldı. (s. 130)

[29] V. M-n ve Vol-i, o zamanlar, hükümet tarafından yasaklanan "Prav-

da"nın yerine Stalin'in yönetimi altında çıkan Bolşevik Parti merkez yayın orgam "Raboçi"nin en yakın çalışanları V. P. Milyutin ve V. Volodarski'nin simgeleriydi. Lenin'in burada söz ettiği "Raboçi"nin 1–6 sayılarında bu iki yoldaşın bir dizi makalesi yayınlanmıştı. Volodarski'nin, "Raboçi"nin 2. sayısında "Yazı Kuruluna Mektup"u yayınlandı; bu mektupta Volodarski, Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi'nde yaptığı konuşmalardan birinin "Novaya Jizn" ve diğer gazeteler tarafından yanlış aktarıldığını saptamaktadır; Lenin, "Novaya Jizn" tarafından aktarılan bu konuşma nedeniyle Volodarski'yi anavatan savunmasına kaymakla suçlamıştı (bkz. Lenin'in MK'ya yazdığı mektubun girişi). (s. 131)

[30] Lenin'in MK'ya ***"Bolşevikler İktidarı Ele Geçirmelidir"*** başlıklı mektubu ve keza onu izleyen ***"Marksizm ve Ayaklanma"*** ve ***"Kriz Olgunlaşmıştır"*** adlı mektup ya da makaleleri olağanüstü bir ısrarla aym şeyi tekrar ederler: Zaman geçirmeksizin, derhal, uygun am kaçırmadan silahlı ayaklanmayı örgütlemeye girişme zorunluluğu. Lenin'in silahlı ayaklanma hazırlığı hususunda inatçı ısrarı devrimle karşı-devrimin, Lenin'in bu mektup ve makalelerinde ifade ettiği güçler ilişkisinden ve Kamenev'le Zinovyev'in kendilerini destekleyen bazı kişilerle (örneğin Rikov) birlikte Kamenev'in Nisan'daki tavrını kabul eden MK'nın içindeki durumdan kaynaklanmaktadır. Bu tavır şudur: Devrimi, artık aştığı burjuva-demokratik aşamada tutmak, proleter devrime dönüşmesine izin vermemek. Bu çaba, Geçici Hükümet'in topladığı sözde ***"Demokratik Konferans"la*** başladı. Bolşeviklerin etkisinin sadece proletarya içinde değil, orduda ve kırda muazzam ölçüde büyümesi, aralarında Moskova ve Petrograd Sovyetlerinin de bulunduğu bir dizi İşçi ve Asker Sovyetlerinin Bolşevikler tarafından ele geçirilmesi, Sosyal-Devrimci-Menşevik Blok saflarında ve Geçici Hükümet'te büyük bir şaşkınlık yarattı. Ayaklarının altından zemin kaymış, kitlelerin her türlü desteğini yitirmişlerdi. Durumlarını kurtarma gayreti içinde, aynı Ağustos'ta (Devlet Konferansı'nda) olduğu gibi "ülkenin bütün canlı güçlerini", yani Kulaklarla bunların ardındaki küçük-burjuva kesimler de dahil kır ve kent burjuvazisini devrimci kitlelere karşı birleştirme çaresine başvurdular. Bu birleşme ve böyle bir birleşmeye sırtını dayayacak bir devlet erki oluşturulması amacına, Demokratik Konferans'ın toplanma-

sı da hizmet etmekteydi. Bunun için emekçilerin oylarını tahrif etmek, onların oylarını Kulakların, Menşevik-Sosyal-Devrimci kooperatifçilerin ve Kornilov'a sempati duyan burjuva aydınlarının oylarıyla değiştirmek gerekiyordu. O nedenle bu Konferans'ta kent yönetimlerine, taşra ve kır yönetimlerine ve kooperatiflere güçlü temsil hakkı tanınırken, Sovyetlerin, ordu örgütlerinin, sendika ve Fabrika Sovyetlerinin temsilcilikleri sınırlandırılmıştı.

Demokratik Konferans, 27 (14) Eylül'den 5 Ekim'e (22 Eylül) kadar Petrograd'da yapıldı. Çok çeşitli eğilimlerin katıldığı toplantı uzun yalpalamalar ve tekrar tekrar yapılan oylamalardan sonra koalisyon hükümeti kurulmasını kararlaştırdı; fakat bu koalisyon hükümetine Kadetler katılmayacaktı. Ne var ki tamamen biçimsel bu sınırlama bile Geçici Hükümet ve destekçileri Sosyal-Devrimcilerle Menşevikler tarafından dikkate alınmadı. Demokratik Konferans'tan sonra Kerenski, Moskova'lı sanayicilerin ve Kadet Partisi'nin önde gelen üyelerinin katıldığı bir hükümet kurdu; Kadetlerin partilerini temsilen değil, kişi olarak hükümete katıldıklarını söylüyordu. Demokratik Konferans içinden ***"Cumhuriyet Geçici Konseyi"ni*** **(*"Ön Parlamento"yu*)** oluşturdu. Bu organa varlıklı burjuvazinin temsilcileri de katıldılar. Bu organ, sürekli ertelenen Kurucu Meclis toplanasıya kadar, her zaman uzlaşmaya hazır bir temsil organı olacaktı.

Demokratik Konferans'ın Bolşevik fraksiyonu 1 Ekim (18 Eylül) tarihli oturumunda okunan ayrıntılı bir politik deklarasyon hazırladı. Esas içeriğini, devrimin altı ayı süresince iktidarda olan katıksız burjuva ve karşı-devrimci hükümetlerin politikasının acımasız eleştirisi, devrimin bütün aşamalarında Sosyal-Devrimci-Menşevik blokun ihanetinin açığa çıkarılması ve koalisyon hükümetinin, "şiddet hükümeti ve alt kesimlerin üst kesimlerce ezilmesi hükümeti" olarak tanımlanması oluşturuyordu. Deklarasyonda sadece "doğrudan doğruya proletarya ve yoksul köylülere dayanan" bir hükümet erkinin, ülkeyi içine düşürdüğü felaketten kurtarabileceği söylenmekteydi. "Yalpalamalardan bıktık! Sosyal-Devrimci ve Menşevik liderlerin şimdiye kadar izledikleri belirsizlik politikasından bıktık. Ayak sürümelerden bıktık! Laftan bıktık, karar saati gelmiştir" — deniyordu deklarasyonda. Daha sonra yeni devrimci hükümet erkinin görevlerinin toprakta özel mülkiyetin kaldırılması, üretim

ve bölüşüm üzerinde işçi denetiminin kurulması, bütün savaşan ülke halklarına genel demokratik bir barışın derhal önerilmesi, gizli anlaşmaların geçersiz sayılması, Rusya'da yaşayan ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının güvence altına alınması, cephede ölüm cezasının kaldırılması, işçi sınıfı ve örgütlerine karşı bütün baskıların durdurulması, işçilerin silahlandırılması ve bir Kızıl Muhafız kıtasının örgütlenmesi, sekiz saatlik işgünü vs. (Deklarasyonun tam metni için bkz. Bütün Eserler, Cilt XXI, s. 603.)

MK talimatlarına göre hazırlanmış ve Demokratik Konferans'ta okunmuş olan bu deklarasyon son derece açık ve tam olmasına rağmen, Lenin'in "Bolşevikler İktidarı Ele Geçirmelidirler" ve "Marksizm ve Ayaklanma" başlıklı mektuplarında ifade edilen ve MK toplantılarında Stalin tarafından büyük bir kararlılıkla savunulan Lenin'in tutumu, MK'nın bazı sallantılı üyelerinde destek bulan Kamenev, Zinovyev ve Rikov'un tutumuyla çatışıyordu. Silahlı ayaklanmanın örgütlenmesi ve dolayısıyla Demokratik Konferans'a katılımın reddedilmesi çağrısı yapan Lenin'in bu mektupları MK'nın 28 (15) Eylül toplantısında ele alındı. Toplantı tutanaklarında şöyle denmektedir: "Gündem: Lenin'in mektupları. En yakın zamanda taktik sorunların tartışılacağı bir MK toplantısı yapma kararı alındı. Stalin yoldaş, mektupların en önemli örgütlere gönderilmesi ve bu örgütlerden düşünce belirtmelerinin istenmesini önerdi. Bu öneriyi bir sonraki MK toplantısında görüşme kararı alındı. Mektupların sadece bir nüsha olarak muhafaza edilip edilmemesi oylandı. Tek nüsha olarak muhafaza edilmesi konusunda 6 kişi lehte, 4 kişi aleyhte oy verdi, 6 kişi ise çekimser kaldı. Kamenev yoldaş şu kararın kabul edilmesini önerdi: 'MK, Lenin'in mektuplarını görüştükten sonra, bu mektuplarda içerili pratik önerileri reddeder. MK bütün örgütleri, sadece MK çağrılarına uymaya çağırır ve bir kez daha, şu an bütün sokak eylemlerini uygun bulmadığını yineler. Aynı zamanda MK, Lenin yoldaştan mektuplarında ortaya atılan mevcut durum ve Parti politikasının değerlendirilmesi sorununu ayrı bir broşürde tartışmasını talep eder.' Karar reddedildi. Sonuç olarak şu karara varıldı: 'Ordu örgütlerinde ve Petrograd Komitesi'nde çalışan MK üyeleri, garnizon ve fabrikalarda her türlü eylemi engellemek için önlemler almakla görevlendirilecektir'".

İlk kez bu oturumda silahlı ayaklanma sorununda MK içindeki görüş ayrılığı son derece şiddetli biçimde kendini gösterdi. Bu görüş ayrılıkları Ekim sonunda bir yanda Kamenev'le Zinovyev, öte yanda Lenin'le MK çoğunluğu arasında açık bir kopuşa ve bundan hemen sonra Zinovyev'le Kamenev'in Parti ve Sovyet görevlerini terketmelerine yol açtı. Bu konuya ilişkin bkz. Lenin'in Seçme Eserler C. 6'da yer alan şu açıklamaları: "Yoldaşlara Mektup", "Bolşevik Parti Üyelerine Mektup", "RSDİP Merkez Komitesi'nden. Kamenev, Zinovyev, Ryazanov ve Larin Yoldaşa", ve "RSDİP Merkez Komitesi'nden. Tüm Parti Üyelerine ve Rusya'nın Bütün Emekçi Halklarına", ve aynı ciltte Not 96, 97 ve 136. (Seçme Eserler , C. 6 — İnter Yayınları.)

Petrograd ve Moskova İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri için yapılan ***yeni seçimlerde,*** Bolşevikler Eylül'de her iki Sovyet'te de üstünlük sağladılar. 13 Eylül'de (31 Ağustos) Petrograd'da ve 18 (5) Eylül'de Moskova İşçi Sovyeti'nde Bolşevik kararlar kabul edildi ve Petrograd İşçi Sovyeti'nde Troçki (o zamanlar Bolşevik Parti üyesiydi), Moskova Sovyeti'nde Bolşevik Nogin başkan seçildiler.

8-11 Temmuz (25-28 Haziran) tarihleri arasında yapılan Moskova Belediye Duması seçimlerinde —resmi verilere göre— Kadetler 109.000 oy, 34 sandalye, Halkçı-sosyalistler 8000 oy ve 3 sandalye, Sosyal-Devrimciler 375.000 oy ve 116 sandalye, Menşevikler ve Enternasyonalistler 76.000 oy ve 24 sandalye, Bolşevikler 75.000 oy ve 23 sandalye ve "Birlik" grubu (Plehanov yanlıları) 1500 oy ve 0 sandalye kazanmışlardı; Moskova Kent Duması'nda toplam 200 sandalye vardı. 7–9 Ekim (24–26 Eylül) 1917 tarihleri arasında yapılan Moskova Bölge Duması seçimlerinde Bolşevikler kentte kullanılan bütün oyların yaklaşık yüzde 52'sini aldılar. Moskova Belediyesi'nin verilerine göre 350 Bolşevik, 184 Kadet, 104 Sosyal-Devrimci, 31 Menşevik ve birçok partisiz seçilmişti. Moskova Garnizonu askerlerinin neredeyse tümü Bolşeviklerin listelerine oy vermişlerdi. Kent çevresindeki bütün Bölge Dumalarında ve bunların seçtiği bölge resmi dairelerinde Bolşevikler üstün bir konum kazandılar. (s. 143, 147, 183)

[31] 1917 yaz sonlarında, Alman birlikleri Batı Cephesi'nde bazı başarılar elde etmiş ve Alman denizaltıları İngiliz adalarını başarıyla abluka altı-

na almışlardı; böylece İngiltere ile Almanya arasında, Rusya'nın zararına ayrı bir barış yapılmasının koşulları yaratılmış oluyordu. Diplomatlar, bir anlaşma için sondajlara başlamışlardı. Amerika Birleşik Devletleri'nin savaşa girmesi ve Fransa'ya sevkedilen Amerikan taburları güçler dengesini değiştirdi ve 1918'de Antant'ın zafer kazanmasına yol açtı. (s. 144)

[32] Ayaklanmanın bir sanat olarak tanımlanması, "Almanya'da Devrim ve Karşı-Devrim" adlı kitapta yer almaktadır; bu kitap, uzun süre sanıldığı gibi Marx tarafından değil, Engels tarafından yazılmıştır. Marx kitabın son redaksiyonuna katılmıştı. Lenin ilgili alıntıyı "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?" adlı makalenin sonsözünde (Seçme Eserler, C. 6. —İnter Yayınları) tam olarak sunmaktadır. (s. 148)

[33] Kastedilen, Demokratik Konferans'ın toplandığı Aleksander Tiyatrosu ve Çarlık zamanında devrimciler için hapishane olarak kullanılan Peter-Paul-Kalesi'dir. (s. 153)

[34] ***"Devrimin Görevleri"*** makalesi 22 ve 23 (9-10) Ekim 1917'de Bolşevik organ "Raboçi Put"da yayınlandı. Makale, iktidarın ele geçirilmesini proletarya ve partisinin doğrudan görevi olarak koyuyordu. Lenin Eylül ve Ekim 1917'de "Tehdit Eden Felaket ve Onunla Nasıl Mücadele Etmeli" ve "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?" adlı uzun makalelerde, çağrı yaptığı proleter devrim programını da vermişti. Bu program esas itibariyle, Lenin'in daha Nisan'da "Bugünkü Devrimde Proletaryanın Görevleri Üzerine" ("Nisan Tezleri") ve "Devrimimizde Proletaryanın Görevleri" (her iki makale de bu ciltte yer almaktadır) adlı çalışmalarında ileri sürdüğü tezlerin aynısıdır. Fakat bu program şimdi, burjuva hükümet erkine, küçük-burjuva partilerine ve bu partilerin desteklediği burjuvazinin karşı-devrimci saldırısına karşı devrimci savaşın altı aylık deneyiyle zenginleşmiş ve gerekçelendirilmişti. Ülkenin bütün sanayi kentlerinde, özellikle Petrograd ve Moskova'da Sovyetler'in ele geçirildiği ve Bolşevik Parti'nin bütün ülkedeki Sovyetleri ele geçirmenin arifesinde bulunduğu bugün, Temmuz'da geçici olarak geri çekilen "Tüm İktidar Sovyetlere!" şiarı yeniden ortaya atılmıştı. Fakat bu şiarın anlamı artık, iktidarın Menşevik-Sosyal-Devrimci Sovyetler tarafından değil, Bolşevik Sovyetler tarafından ele geçirilmesiydi. Yer

darlığı nedeniyle sözü edilen iki makaleden sadece ikincisi —"Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?"— Seçme Eserler C. 6'ya alınmıştır, diğerinin —"Felaket Tehlikesi ve..."— yerine ise esas olarak uzun yazının içeriğini basit, herkesçe anlaşılabilir tarzda yansıtan "Devrimin Görevleri"ne yer verilmiştir. (s. 172)

[35] Kitlelerin sırt çevirmesi sonucunda küçük-burjuva partilerin çözülmesi bütün yönler itibariyle gerçekleşmişti. Lenin'in burada söz ettiği bu partiler içindeki muhalefetin büyümesi bu sürecin belirgin işaretiydi. Menşeviklerin içinde sol kanat, Martov grubu (Enternasyonalistler) güçlenmişti. Martov Temmuz Günleri'nde iktidarı Sovyetler'e devretme önerisiyle ortaya çıktı; Kornilov ayaklanmasından sonra, burjuvazinin hükümete katılmasına karşı çıktı ve Demokratik Konferans'ta 1 Ekim (18 Eylül) günü "Sovyetler Delegasyonu çoğunluğu" adına, "varlıklı unsurlarla (yani burjuvaziyle —***Red.***) her türlü uzlaşmayı reddetme" zorunluluğundan söz eden ve Kurucu Meclis toplanasıya kadar "gerçekten devrimci bir hükümet erki oluşturmak için bütün güçleri seferber etme"yi öneren bir açıklama yaptı — Sosyal-Devrimci Parti içinde, Spiridonova, Kamkov ve diğerlerinin başı çektiği sol Sosyal-Devrimcilerin çizgisi güçlenmiş ve sağlamlaşmıştı. Sosyal-Devrimciler Parti Konseyi'nin (MK Plenumuyla Genel Parti Konferansı arası bir şeydi) 19-23 (6-10) Ağustos 1917 tarihleri arasında yapılan toplantısında çoğunlukla daha sonra, Kasım 1917'de Parti'den ayrılarak "Sol Enternasyonalist Sosyal-Devrimciler" Partisi'ni kuran unsurlardan oluşan önemli bir sol kanat ortaya çıkmıştı. Sosyal-Devrimci Parti MK'sının politikasının onaylandığı ve Geçici Hükümet'e kayıtsız şartsız desteğin ifade edildiği politik durum üzerine ana karar 54 oy almış, Geçici Hükümet'in faaliyetini eleştiren, Geçici Hükümet'in karşı-devrimci önlemlerine karşı mücadele edilmesini talep eden ve "Sovyetlere sorumlu olacak" devrimci-demokrat bir hükümet erkinden yana tavır alan muhalefet kararına 35 oy verilmişti. 23 (10) Eylül'de yapılan Sosyal-Devrimciler 7. Petrograd Konferansı, koalisyon politikasından vazgeçilmesini ve Sovyetler'e dayanan bir hükümet erkini talep eden sol kanat önderliğinde gerçekleşti. Burada kabul edilen kararda şu talepler ileri sürülüyordu: Homojen bir hükümet ve bu hükümetin devrimci demokrasinin organlarına sorumlu olması, bütün toprakların Toprak Komiteleri'ne verilmesi, üre-

timin Fabrika Sovyetleri aracılığıyla genel devlet denetimi altında olması, sekiz saatlik işgününün yasalaşması, mülk sahibi sınıfların azami vergilendirilmesi, ordunun demokratikleştirilmesi, "savaşa karşı kararlı mücadele", ulusların kendi kaderini tayin ilkesinin hayata geçirilmesi, karşı-devrimci örgütlerin, Devlet Duması ve Devlet Konseyi'nin feshedilmesi, cephede ölüm cezasının kaldırılması, Kornilov olayının araştırılması vs. Konferans'ı, sol Sosyal-Devrimcilerin çoğunlukta olduğu Sosyal-Devrimci Parti'nin yeni Petrograd Komitesi'ni seçti. (s. 173)

[36] Lenin, cephenin yarılmasından sonra 3 Eylül (21 Ağustos) 1917'de Riga'nın Almanlar tarafından ele geçirilmesini kastediyor. Rus ordusu kararlı bir direniş göstermişti; özellikle Letonya avcı alayları inatla çarpıştı. Basında hemen, başkomutanlığın Riga'da, devrimci Petrograd'ı tehlikeye düşürmek, ülkede panik yaratmak, Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilere baskı yapmak ve devrime bağlı birliklerin Petrograd'dan sevkedilmesini sağlamak için, ordunun direnişini paralize ettiği yönünde belirtiler görüldü. Burjuva basını suçu askerlere ve Bolşeviklere atıyor ve Riga'nın teslim edilmesini karşı-devrimci ajitasyon için kullanıyor, Petrograd'a karşı bir Alman saldırısı kehanetinde bulunuyorlardı (ve böyle bir saldırıyı provoke etmeye çalışıyorlardı). (s. 174)

[37] Subay Dubasov, Petrograd Sovyeti'nin 5 Ekim (22 Eylül) 1917 tarihli toplantısında yapılan Demokratik Konferans üzerine rapora ilişkin tartışmada söz aldı. "Raboçi Put"un ("İşçinin Yolu") 6 Ekim (23 Eylül) tarihli 18. sayısında bu konuşma şu biçimde aktarılmıştır: "Cepheden gelen Dubasov yoldaş konuşmasında, bugün askerlerin istediklerinin ne toprak ne de özgürlük olduğunu, onların sadece savaşın sona ermesini istediklerini belirtiyor. Burada ne söylenirse söylensin, askerler artık savaşmayacaklardır." Bu açıklama, diye ekliyor gazete, toplantı üzerinde güçlü bir etki yarattı. (s. 187)

[38] "Sovyetler Kongresi'ni ***beklemekten yana,*** iktidarın derhal ele geçirilmesine ***karşı,*** derhal ayaklanmaya ***karşı*** olan... bu görüş veya akım" sözleriyle Lenin, bir yandan ayaklanmanın mutlaka Sovyetler Kongresi'yle birleştirilmesi düşüncesini savunan Troçki ve öte yandan, ayaklanmaya karşı olan, "parlamenter" gelişim yollarını tercih eden, Bolşevik Parti'ye gelecekteki Kurucu Meclis'te en uç sol muhalefet rolünü

vermek isteyen, o nedenle de ayaklanma sorununun karara bağlanmasını geciktirme çabası içinde olan yandaşlarıyla birlikte Kamenev'le Zinovyev'i kastediyor. Bu akım Ön Parlamento'nun boykot edilmesine muhalefet ediyordu. Merkez Komite'nin 23 (10) ve 29 (16 Ekim) tarihli belirleyici toplantılarında Kamenev ve Zinovyev açıkça ayaklanmaya karşı tavır aldılar. (s. 190)

[39] Lenin'i MK'dan istifa ettiğini açıklamak zorunda bırakan nedenler, MK tutanaklarına göre şunlardı: Lenin, Eylül ortalarında MK'nın önüne silahlı ayaklanmanın derhal hazırlanması sorununu koyduğunda MK çoğunluğu birkaç hafta süresince bu görüşü benimsememiş, buna karşılık bu dönemde Demokratik Konferans'a ve Önparlamento'ya katılma kararı almıştı. Bu kararı almadan önce MK Eylül ortalarında Petrograd Sovyeti'nin başkanlığının bileşimi sorununda, "başkanlığın orantılı olarak paylaşıldığı bir koalisyon biçiminde oluşturulması" kararı almıştı. Bu karar, Petrograd Sovyeti'nde artık Bolşeviklerin üstünlük sağladıkları bir zamanda (Ağustos sonlarına doğru) alındı. Bazı MK üyeleri (örneğin Zinovyev), MK'nın Sosyalist Birlik Cephesi'ni korumak istediği için bir koalisyon başkanlığı kurmayı kararlaştırdığını ve böylece hükümeti de bu biçimde kurmanın olanaklı olduğunu gösterdiğini söyleyerek gerekçelendiriyorlardı: Bu hükümet, burjuvaziyle koalisyonun reddedildiği bütün sosyalist partilerin koalisyonu olacaktı. Lenin, sözkonusu makaleden anlaşılacağı gibi gerek Demokratik Konferans'ın kurduğu Önparlamento'ya katılma kararını, gerekse de Petrograd Sovyeti'nde başkanlık divanına Menşeviklerin alınmasını "korkunç bir hata" olarak değerlendiriyordu. Bu hatayı şiddetle eleştirdi ve bir kez daha ısrarla, derhal silahlı ayaklanmaya hazırlanılması talebini ileri sürdü — tutanaklarda Lenin'in MK'dan istifasını açıklaması üzerine bir tartışmaya ilişkin veriler bulunmuyor. Sorun, MK'da Lenin'in görüşünün etkili olmasıyla gündemden kalktı: MK Önparlamento'dan çıkma kararı aldı ve silahlı ayaklanma hazırlığına girişti. (s. 193)

[40] Lenin, ***"Kuzey Bölgesi Sovyetler Bölge Kongresi'ne Katılan Bolşevik Yoldaşlara Mektup"***u 21 (8) Ekim 1917'de Viborg'da kaleme aldı. Bu mektup, MK'ya yazdığı "Bolşevikler İktidarı Ele Geçirmelidir" adlı mektupla başlattığı, ayaklanmanın derhal örgütlenmesi için Parti'ye yaptığı ısrarlı çağrının devamıdır. Lenin'in mektubunun Kuzey Bölgesi

Sovyetler Kongresi Bolşevik Fraksiyonu tarafından hangi koşullarda ele alındığına ilişkin elimizde ne yazık ki veri yok. Kongre, Ordu, Donanma ve Finlandiyalı İşçiler Bölge Yürütme Komitesi tarafından toplantıya çağrılmıştı ve 24-26 (11-13) Ekim tarihleri arasında Petrograd'da yapıldı. Bu Kongre'de Bolşeviklerle Sol Sosyal-Devrimcilerin ezici çoğunluğu karşısında Menşevik-Sosyal- Devrimci Merkez Yürütme Komitesi, Sovyetler Kongresi'ni "özel bir Konferans" olarak ilan etti. Sayıca az olan Menşevik fraksiyon Kongre çalışmalarına katılmadı, sadece bilgi edinmek amacıyla Kongre'de kaldı. Kongre, iktidarın derhal Sovyetlere geçmesi, savaşan ülke halklarına derhal barış önerilmesi, toprağın derhal köylülere verilmesi ve Kurucu Meclis'in zamanında toplanması kararını aldı. Kongre, telsizle yaptığı "Herkese" başlıklı çağrıda, başlıca görevi bütün cephelerde ateşkes sağlamak, bütün toprakları köylülere vermek ve Kurucu Meclis'in toplanmasını güvence altına almak olan II. Sovyetler Kongresi'nin 2 Kasım'da (20 Ekim) toplanacağını bildirdi; bu telgraf, Kongre'nin burjuvazi ve uzlaşmacılar tarafından boşa çıkarılmasına karşı mücadeleye çağırıyor ve bütün Sovyetlere Kongre'de temsil edilmelerini güvence altına almalarını öneriyordu. (s. 194)

[41] Bohemya ve Moravya'nın ***Çek kentlerinde*** (Prag, Pilsen, Brünn, Vitkovitz vs.) 1917 yaz aylarında, açlığın neden olduğu ve savaşa karşı protesto niteliğinde grevler patlak verdi. Başlangıçta talep savaş vergisi olarak el koymaların ve Almanya ile Viyana'ya gıda maddesi ihracının durdurulmasıydı; daha sonraları savaşa son verilmesi ve tutuklu önderlerin serbest bırakılması talebi de eklendi. Hareket yer yer devrimci kitle eylemi karakterini aldı. Brünn'de günlerce süren bir silahlı mücadele oldu. Ayaklanma kanlı biçimde bastırıldı. — Turin'de (İtalya) Ağustos 1917'de yine açlığın ve bitmek bilmeyen savaşın neden olduğu bir grev meydana geldi. Greve 40.000'den fazla işçi katıldı. Greve gösteriler eşlik ediyordu. (s. 194)

[42] Lenin tarafından kaleme alınan silahlı ayaklanma üzerine bu ***MK kararı*** MK'nın iki oturumunda ele alındı. İlk oturum 23 (10) Ekim 1917'de yapıldı. Lenin Temmuz olaylarından sonra ilk kez bir MK oturumuna katılmıştı. Oturumda Stalin, Zinovyev, Kamanev, Troçki, Sverdlov, Uritski, Cerjinski, Kollontai, Bubnov, Sokolnikov ve Lomov da vardı.

Oturuma Sverdlov başkanlık ediyordu. Oturum tutanakları son derece kısadır, bütün tartışmayı içermez ve Lenin'in silahlı ayaklanma üzerine temel raporunun dışında, sadece Lomov'un, Moskova sanayi bölgesindeki, Sverdlov'un ise diğer bölgelerdeki durum üzerine verdikleri kısa bilgiler, bir de Uritski'nin devrimin silahlı güçlerinin güçsüzlüğüne işaret ettiği tartışması kısaca aktarılmıştır. Lenin'in önerdiği karar, Zinovyev ve Kamenev'in iki oyuna karşılık 10 oyla kabul edildi. Silahlı mücadeleye sağ oportünist bir motivasyonla karşı çıkan Zinovyev ve Kamenev'in tavrı, Lenin'in, daha aşağıya aldığımız "Yoldaşlara Mektup"ta incelenmiş ve teşhir edilmiştir (Seçme Eserler, C. 6, s. 307-326) Tutanaklarda, Cerjinski'nin "önümüzdeki günlerde, politik önderlik için, MK üyelerinden bir politik büro oluşturma" önerisi yer almaktadır. Politik Büro, seçilen yedi üyeden oluşuyordu: Lenin, Stalin, Zinovyev, Kamenev, Sokolnikov, Troçki ve Bubnov. MK'nın, önde gelen Parti örgütleriyle yaptığı ikinci oturumu 29 (16) Ekim 1917'de gerçekleştirildi. Oturumun amacı işçi ve asker kitleler arasında egemen olan havayı anlamak ve Petrograd ve Moskova fonksiyonerlerinin ayaklanma üzerine görüşlerini açıklığa kavuşturmaktı. İki görüş karşı karşıyaydı: Önümüzdeki günlerde ayaklanmadan yana olan Lenin'in görüşü ve ayaklanmaya karşı olan, ya da en azından bu sorunun Sovyet Kongresi'ne kadar ertelenmesini isteyen Zinovyev'le Kamenev'in görüşü. MK üyeleri de dahil olmak üzere katılanların büyük çoğunluğu kararlılıkla Lenin'in görüşünü destekliyordu. Stalin, Kalinin, Sverdlov, Cerjinski vs. ayaklanmadan yanaydılar. Kamenev ve Zinovyev'in yinelenen itirazlarından sonra toplantı, 19 oya karşı iki oyla 23 (10) Ekim tarihli MK kararını onaylayan ve bütün Parti örgütlerini daha güçlü biçimde ayaklanmaya hazırlanmaya çağıran Lenin'in kararını kabul etti; oylamada dört kişi de çekimser kalmıştı. 29 (16) Ekim tarihli kararda şöyle deniyordu: "Toplantı MK kararını kutlar ve bütünüyle destekler, bütün örgütleri, bütün işçi ve askerleri, silahlı ayaklanmaya çok yönlü ve daha büyük bir güçle hazırlanmaya, MK tarafından bu amaçla oluşturulan merkezi desteklemeye çağırır ve MK'nın, Konsey'in harekete geçmek için uygun anı ve elverişli yöntemleri zamanında açıklayacağına olan inancını ifade eder." Karar kabul edildikten sonra MK kendi içinden, Sverdlov, Stalin, Bubnov, Uritski ve Cerjinski'nin yer aldığı bir askeri-politik yönetim seçti. (s. 201)

[43] ***"Yoldaşlara Mektup"u*** Lenin, 29 ve 30 (16 ve 17) Ekim'de kaleme aldı ve bu mektup 1-2-3 Kasım'da (19-20-21 Ekim) "Raboçi Put"da yayınlandı. Mektup, 23-29 (10-16) Ekim tarihleri arasında yapılan ve silahlı ayaklanmanın derhal örgütlenmesi sorununun (bkz. bu mektuptan hemen önce basılan MK kararı) ele alındığı MK toplantısında Zinovyev'le Kamenev'in aldığı tavrı, haklı olarak şiddetle ve yok edici biçimde eleştirmektedir. Mektup, Zinovyev'le Kamenev'in argümanlarını adım adım çürütür. Mektup, silahlı ayaklanma üzerine MK'nın aldığı karar temelinde güçlerin harekete geçirilmesinde muazzam bir rol oynadı, çünkü sadece bu iki MK üyesinin grev kırıcı rolünü değil, bu belirleyici Ekim günlerinde görülebilecek bütün yalpalamaları hedefliyordu. Bu yok edici darbe, Kamenev'le Zinovyev, görüşlerini MK toplantılarında savunmakla yetinmedikleri için bir o kadar gerekliydi. Toplantıdan hemen sonra 23 (10) Ekim tarihinde, MK'ya, bu karara karşı protestolarını içeren bir açıklama sundular ve bunu en büyük Parti örgütlerine yolladılar (açıklama metni için bkz. Bütün Eserler Cilt XXI, Ek, s. 613-618). Ve 29 (16) Ekim toplantısından sonra MK'ya, MK Plenumu'nu derhal toplantıya çağırma talebini içeren yeni bir açıklama sundular. Ayrıca Kamenev, MK'dan istifası üzerine şu açıklamayı verdi: "RSDİP Merkez Komitesi'ne. MK'nın son kararlarında ifade edilen ve faaliyetinin bütün niteliğini belirleyen görüşleri savunmam olanaksız olduğu ve bu tavrın Parti'yi ve proletaryayı yenilgiye götüreceğine inandığım için, MK'dan, beni artık üyesi olarak değerlendirmemesini istiyorum. J. Kamenev." Bu kadarla da kalmadı, 31 (18) Ekim'de, proletaryanın iktidarı ele geçirmesine karşı Kamenev ve Zinovyev'in ileri sürdükleri argümanların hemen hemen aynısını ileri süren "Novaya Jizn"de (bkz. Seçme Eserler C. 6'da "Bolşevikler İktidarı Koruyabilecekler mi?") Kamenev'in (Zinovyev adına da) kaleme aldığı bir açıklama yayınlandı.Bu açıklamada ikisinin "bu koşullar altında" "yenilgiye mahkûm, Parti için, proletarya için, devrimin kaderi için felaket olacak bir silahlı ayaklanma inisiyatifini üstlenme yönündeki her türlü girişime karşı çıkmakla" yükümlü oldukları söyleniyordu. "Önümüzdeki günlerde herşeyi ayaklanma kartına oynamak, umutsuz bir adım atmak anlamına gelecektir" diye yazıyorlardı Kamenev ile Zinovyev devamla. Partinin gizli olan silahlı ayaklanmaya hazırlık kararını, hem de genel olarak proletaryanın iktidarına karşı çıkan bir gazetede ifşa eden bu açıkla-

mayla, Kamenev ve Zinovyev devrim davasına ihanet etmişlerdi. Lenin bu ihaneti, yine bu kitapta yer alan, 31 (18) Ekim ve 1 Kasım (19 Ekim) tarihli "Parti Üyelerine" ve "RSDİP MK'sma" yazdığı mektuplarda Kamenev ve Zinovyev'i grev kırıcıları olarak Parti'den ihraç etme yönünde şiddetli ve ısrarlı taleple yanıtladı. Lenin'in bu mektuplarım, ve Kamenev'in, MK'dan istifası üzerine 29 (16) Ekim tarihli açıklamasını, MK 2 Kasım (20 Ekim) 1917'deki toplantısında görüştü. MK, uzun tartışmalardan sonra, Kamenev'le Zinovyev'i Parti'den ihraç etmeme, Kamenev'in istifasını kabul etme ve "Kamenev'le Zinovyev'i MK kararlarına ve MK tarafından saptanmış faaliyet çizgisine karşı açıklama yapmamayla yükümlendirme" kararı aldı. Ayrıca, Milyutin'in "hiçbir MK üyesi MK kararlarına karşı çıkamaz" önerisi kabul edildi. Böylece Kamenev ve Zinovyev'in tavrı sorunu şimdilik çözülmüş oluyordu. Fakat Parti ve MK için aynı sorun, bu yoldaşlar Ekim Devrimi'nden hemen sonra, Sovyet hükümetinin örgütlenmesi sorunuyla bağıntılı olarak, proletarya iktidara el koymuş olmasma rağmen, devrimi burjuva demokrasisi çerçevesi içinde tutma çizgisini sürdürdükleri, MK'dan istifa edip, başka Parti temsilcilerinin, daha doğrusu Parti içindeki sağ unsurların temsilcilerinin MK'dan ve Halk Komiserleri Konseyi'nden istifa etmelerini sağladıklarmda yeniden gündeme geldi. (bkz. MK'nın "Zinovyev, Kamenev, Ryazanov ve Larin Yoldaşlara" ve "Tüm Parti Üyelerine ve Rusya'nın Tüm Emekçilerine" mektupları). (s. 204, 228)

[44] "Petrograd'daki çok önemli Bolşevik toplantı", Lenin'in katıldığı 29 (16) Ekim 1917'de yapılan MK toplantısıydı. Lenin'e bu toplantı üzerine bir yoldaşın bilgi verdiğinin söylenmesi ve toplantı tarihinin değiştirilmesinin nedeni büyük olasılıkla gizlilikti; zira Lenin o sıralar illegal yaşıyordu ve Petrograd'da olduğunun bilinmesini istemiyordu. "Yoldaş İkilisi" kavramı toplantıda Lenin'e karşı çıkan Zinovyev ve Kamenev'le ilgilidir. Lenin'in bu makalede incelediği ayaklanma karşıtlarının itirazlarının formüle edilmesi, büyük ihtimalle bizzat Lenin'in, MK toplantısında Kamenev ve Zinovyev'in konuşmalarından aldığı notlardır. (s. 204)

[45] Yıkılıncaya kadar Geçici Hükümet'in bütün kabinelerinin desteğini almış olan ***büyük toprak sahiplerine karşı köylü hareketi*** bütün Şubat-

Ekim döneminde durmadı ve bazen nispeten barışçıl, bazen de daha 1905 yılında kendini göstermiş olan son derece sert biçimlerde (mülklerin yakılması ve tahrip edilmesi) ifadesini buldu. Bazı yerlerde hareket, köylülerin büyük çiftliklere doğrudan el koymalarına yol açtı. Burada karakteristik olan, köylü hareketinin tam da Temmuz'dan Ekim'e kadarki dönemde, yani bir yanda burjuvazinin karşı-devrimci saldırıya geçtiği, öte yanda ise proletaryanın kesin olarak Bolşevik Parti'nin önderliğine girdiği dönemde en sert biçimleri geliştirmeye başlamasıdır. "Savaş Yıllarında ve Ekim 1917'den Önce Tarım ve Köylü Hareketi Üzerine Taslaklar" adlı kitapta (1927'de yayınlanmıştır) A. Şestakov tarafından aktarılan istatistiklerde, Temmuz ayına 1112 köylü eylemi düşerken, Temmuz-Ekim 1917 arasına 3369 köylü eylemi düşmektedir. Çayır ve otlaklara köylüler tarafından el konulduğu 616 olaydan 491'i Temmuz-Ekim günlerine, mülklerin imha edildiği 350 olaydan 292'si, mülklere el konduğu 930 olaydan 687'si Temmuz-Ekim 1917 arasına düşmektedir. Toprak sahiplerinin malikanelerinin imha edildiği olaylar özellikle Eylül (127 olay) ve Ekim (144 olay) aylarında artmıştır. Ağustos 1917'den itibaren kendisini hissettiren köylü hareketinin şiddetlenmesiyle bağıntılı olarak, Geçici Hükümet'in köylülüğe karşı misillemeleri de şiddetlenmiştir; köylü hareketini bastırmak için giderek artan oranda silah zoruna başvurulur. Örneğin, köylü hareketini silah zoruyla bastırma hususunda Merkezi Tarım ve Orta Volga bölgelerinin 11 eyaletinde Mart-Haziran aylarına 8, Temmuz ve Ağustos aylarına 22, Eylül ve Ekim aylarına 76 olay düşer. Proletaryaya karşı özellikle sert hareket eden karşı-devrim, aynı zamanda köylülüğe de saldırıyordu. Köylü hareketi, Tambov eyaletinde ve özellikle köylülerin, onlarca toprak sahibi çiftliğini yakıp yıktıkları Koslov kazasında, Eylül ve Ekim aylarında köylü hareketi olağanüstü şiddetli biçimler aldı. Geçici Hükümet bütün eyalette sıkıyönetim ilan etti, her türlü toplantı yasaklandı. Köylü hareketi buradan aynı şiddetli biçimlerde Ryazan eyaletine sıçradı. Köylüleri "yatıştırmak" için oraya, Koslov çevresindeki köylü hareketini bastırmakla görevli, aralarında dört hafif süvari bölüğünün de bulunduğu orduyla birlikte Moskova savcısı Staal (1917'de Köylü Birliği Ana Komisyonu üyesi) gönderildi. Askeri birliklere Tambov Garnizonu'nun bir eylemini de bastıran Yüzbaşı Mironoviç komuta ediyordu. (s. 206)

[46] ***Plansonlar*** sözcüğüyle, aralarında Halkçı-Sosyalist Parti üyesi ve Sosyal-Devrimci-Menşevik Sovyetler Merkez Yürütme Komitesi üyesi burjuva avukat Planson'un başlıca rol oynadığı Demiryolcular Birliği'nin önderleri kastediliyor. Demiryolcular Birliği, hem demiryolu işçilerini, hem de ücretli demiryolu memurlarını birleştiriyordu. Ekim Devrimi'ne ve bir süre sonrasına kadar yönetim Sosyal-Devrimcilerle Menşeviklerdeydi, ve bir ölçüde net sınıf çizgisinden yoksundu. Ekim Devrimi'nden kısa süre önce demiryolcular, ücretli posta ve telgraf memurları hareketi, bu hareket içinde, Lenin'in deyişiyle "kitlelerin proleter unusurlarının, küçük-burjuva ve burjuva yönetimlerden ayrışması"nın yaşanmasıyla karakterize oluyordu. Gerek demiryollarının, gerekse de posta ve telgraf dairelerinin işçileriyle ücretli memurları, kütle olarak Ekim Devrimi döneminde Bolşeviklere sempati duyuyorlardı ve yönetimlerine karşıydılar, ne var ki bu yönetimler, bu durumu dikkate almaksızın resmen "kitleler" adına ortaya çıkıyorlardı. (s. 217)

[47] Kastedilen, Sokolnikov'un RSDİP Merkez Komitesi'nin 29 (16) Ekim 1917 tarihli toplantısında yaptığı konuşmadır. Tutanakta Sokolnikov'un konuşması üzerine şu not vardır: "O, hiçbir hazırlığın yapılmadığı, devrimin buna rağmen zafere ulaştığı Şubat olaylarını anımsatıyor." Zinovyev'in verdiği yanıt ise şöyle: "Bu devrim nasıl Şubat Devrimi'yle karşılaştırılır. Böyle bir karşılaştırma olanaksızdır, çünkü o zaman eski iktidarın yamında kimse yoktu, oysa şimdi söylenen şu: Tüm burjuva dünyasına karşı savaş..." (s. 217)

[48] Lenin burada Bazarov'un, "Novaya Jizn"in 30 (17) Ekim 1917 tarihli sayısında yayınlanan, Kamenev ve Zinovyev'in MK kararına karşı protestoları üzerine, beğeni ifade eden "Marksist Ayaklanma İlişkisi" adlı makalesini kastediyor. (s. 225)

[49] Lenin burada 1917'de, Menşevik Örgütleme Komitesi, Martov Grubu, "Novaya Jizn" Grubu, Moskovalı "Birleştiriciler", Bundcular ve Menşevik Kafkasya Bölge Örgütü'nün dahil olduğu "Merkezi Komisyon" tarafından toplantıya çağrılan "RSDİP Birleşme Kongresi"ni kastediyor. Bu "Birleşme Kongresi" 1–6 Eylül (19–24 Ağustos) 1917 tarihleri arasında Petrograd'da yapıldı. Kongre bütün bu eğilimlerin birleşmesi ve bir Merkez Komitesi'nin seçilmesiyle son buldu. Bolşevikler elbette

bu Kongre'ye katılmadılar. Lenin Kongre'ye ilişkin şunları yazdı. "Bu insanların... ortak bir ideolojik esası var: anlamsız, darkafalı çevreler tarafından eleştirilmeksizin devralınan saf dilekler karşısında, darkafalı körü körüne güven... Devrimimiz için belanın kökleri bu küçük-burjuva kör güvende yatmaktadır" ("Bir Yazarın Günlüğünden. I. Belanın Kökleri" makalesi, Bütün Eserler, Cilt XXI, s. 150). (s. 226)

[50] Plehanov'un, 1906–1907 yıllarında, Kuskova ve Prokopoviç'in çıkardığı Kadet Partisi'nin sol kanadına yakın "Tovarişç" gazetesinde, II. Duma seçimlerinde Kadetlerle blok kurmayı propaganda etmesi kastediliyor. (s. 229)

[51] Petrograd işçi ve askerlerinin silahlı ayaklanmasının arifesinde kaleme alınan ***"MK Üyelerine Mektup"***la Lenin, Geçici Hükümet'e karşı mutlaka ve derhal ayaklanmanın zorunluluğuna nihai ve kesin biçimde işaret ediyordu. Bolşevik Parti MK'sı, Petrograd ve Moskova Komiteleri, Ekim'de Petrograd, Moskova, Helsingfors, Kronstadt ve Kuzey-Batı cephesinde vs. işçi ve asker kitlelerinin ve bizzat Parti örgütlerinin silahlı ayaklanmaya hazırlanması için muazzam bir çalışma yürüttüler.

Her yerde ilişkiler kuruldu, teknik araçlar temin edildi ve yerel eylemler için zaman saptandı. Lenin haklı olarak, bütün bu koşulları ve yaklaşmakta olan krizi dikkate alarak her gecikmenin "ölüm" anlamına geldiğini savunuyordu. Yanılmamıştı. 7 Kasım (25 Ekim) gecesi Bolşevik Parti önderliğinde Petrograd proletaryası garnizonla birlikte Geçici Hükümet'i devirdi. (s. 233)

ISBN 975 -7349 -62 -3

inter
yayınları